

HỌC VIỆN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA HỒ CHÍ MINH

NGUYỄN ĐẮC THÁI

**BẢN LĨNH CHÍNH TRỊ HỒ CHÍ MINH VÀ VẬN DỤNG
TRONG XÂY DỰNG BẢN LĨNH CHÍNH TRỊ CHO HỌC VIÊN
CÁC TRƯỜNG SĨ QUAN QUÂN ĐỘI HIỆN NAY**

LUẬN ÁN TIẾN SĨ
NGÀNH: HỒ CHÍ MINH HỌC

HÀ NỘI - 2025

HỌC VIỆN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA HỒ CHÍ MINH

NGUYỄN ĐẮC THÁI

**BẢN LĨNH CHÍNH TRỊ HỒ CHÍ MINH VÀ VẬN DỤNG
TRONG XÂY DỰNG BẢN LĨNH CHÍNH TRỊ CHO HỌC VIÊN
CÁC TRƯỜNG SĨ QUAN QUÂN ĐỘI HIỆN NAY**

LUẬN ÁN TIẾN SĨ

NGÀNH: HỒ CHÍ MINH HỌC

Mã số: 9310204

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC:

1. PGS.TS. PHẠM HỒNG CHƯƠNG

2. PGS.TS. ĐINH XUÂN LÝ

HÀ NỘI - 2025

LỜI CAM ĐOAN

Tôi cam đoan đây là công trình nghiên cứu của tôi. Các số liệu, kết quả nêu trong luận án là trung thực, có nguồn gốc rõ ràng, không trùng lặp với các công trình khoa học đã công bố.

TÁC GIẢ LUẬN ÁN

Nguyễn Đức Thái

MỤC LỤC

	<i>Trang</i>
MỞ ĐẦU	1
Chương 1: TỔNG QUAN TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU LIÊN QUAN ĐẾN LUẬN ÁN	6
1.1. Tình hình nghiên cứu liên quan đề tài luận án	6
1.2. Kết quả nghiên cứu của các công trình đã tổng quan và những vấn đề luận án tiếp tục nghiên cứu	25
Chương 2: LÝ LUẬN BẢN LĨNH CHÍNH TRỊ HỒ CHÍ MINH VÀ XÂY DỰNG BẢN LĨNH CHÍNH TRỊ HỒ CHÍ MINH CHO HỌC VIÊN CÁC TRƯỜNG SĨ QUAN QUÂN ĐỘI	29
2.1. Một số khái niệm cơ bản	29
2.2. Nội dung bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh	40
2.3. Giá trị của bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh	66
Chương 3: THỰC TRẠNG XÂY DỰNG BẢN LĨNH CHÍNH TRỊ CHO HỌC VIÊN CÁC TRƯỜNG SĨ QUAN QUÂN ĐỘI VÀ NHỮNG VẤN ĐỀ ĐẶT RA TỪ GÓC NHÌN BẢN LĨNH CHÍNH TRỊ HỒ CHÍ MINH	75
3.1. Thực trạng xây dựng bản lĩnh chính trị của học viên các trường sĩ quan Quân đội hiện nay từ góc nhìn bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh	75
3.2. Ưu điểm, hạn chế trong xây dựng bản lĩnh chính trị của học viên các trường sĩ quan Quân đội và những vấn đề đặt ra từ góc nhìn bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh	95
Chương 4: PHƯƠNG HƯỚNG VÀ GIẢI PHÁP XÂY DỰNG BẢN LĨNH CHÍNH TRỊ HỒ CHÍ MINH CHO HỌC VIÊN CÁC TRƯỜNG SĨ QUAN QUÂN ĐỘI HIỆN NAY	141
4.1. Phương hướng xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên các trường sĩ quan Quân đội hiện nay	141
4.2. Một số giải pháp xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên các trường sĩ quan Quân đội hiện nay	152
KẾT LUẬN	178
DANH MỤC CÁC CÔNG TRÌNH CỦA TÁC GIẢ ĐÃ CÔNG BỐ LIÊN QUAN ĐẾN LUẬN ÁN	180
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO	181
PHỤ LỤC	192

DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT

CNMLN	Chủ nghĩa Mác - Lênin
CNXH	Chủ nghĩa xã hội
ĐLDT	Độc lập dân tộc
GCCN	Giai cấp công nhân
QĐNDVN	Quân đội Nhân dân Việt Nam

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Chủ tịch Hồ Chí Minh là tấm gương sáng ngời về bản lĩnh chính trị. Trong suốt quá trình hoạt động cách mạng của mình, dù đối diện với những thời điểm đầy khó khăn, thử thách của lịch sử, gắn với vận mệnh sống còn của dân tộc, song với bản lĩnh chính trị vững vàng, Người đã tìm mọi cách vượt qua và lãnh đạo toàn Đảng, toàn dân, toàn quân thực hiện thắng lợi sự nghiệp giải phóng dân tộc. Trong giai đoạn hiện nay, khi đất nước đang đẩy mạnh sự nghiệp công nghiệp hoá, hiện đại hoá, hội nhập quốc tế, nhiều vấn đề mới đặt ra đòi hỏi đội ngũ cán bộ, đảng viên của Đảng phải thường xuyên rèn luyện bản lĩnh chính trị thật sự kiên định, vững vàng, do đó, việc nghiên cứu, vận dụng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh vào công tác giáo dục, rèn luyện cán bộ, đảng viên càng có ý nghĩa sâu sắc, bởi nó trực tiếp góp phần nâng cao chất lượng đội ngũ đảng viên và năng lực lãnh đạo, sức chiến đấu của Đảng.

Bản lĩnh chính trị - một phẩm chất cơ bản trong nhân cách người học viên sĩ quan, nhân tố quyết định sự trưởng thành của người học viên sĩ quan và là nhân tố quan trọng tạo thành sức mạnh chiến đấu của quân đội. Nghị quyết Đại hội Đảng bộ Quân đội lần thứ XI nhấn mạnh: “Tập trung xây dựng cho cán bộ, chiến sĩ có bản lĩnh chính trị kiên định, vững vàng, tuyệt đối trung thành với Tổ quốc, với Đảng, Nhà nước và nhân dân, có ý chí quyết tâm chiến đấu cao, sẵn sàng nhận và hoàn thành thắng lợi mọi nhiệm vụ được giao” [97, tr. 24]. Xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên các trường sĩ quan Quân đội là một nội dung cơ bản gắn liền với nhiệm vụ giáo dục, đào tạo của các nhà trường, nhằm nâng cao chất lượng giáo dục, quản lý, rèn luyện phẩm chất nhân cách, ý thức chấp hành kỷ luật, góp phần đào tạo, xây dựng đội ngũ học viên các trường sĩ quan Quân đội có đủ đức, đủ tài đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, xây dựng các Trường sĩ quan Quân đội vững mạnh toàn diện.

Những năm qua, việc xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên các trường sĩ quan Quân đội đã có sự chuyển biến tốt trên tất cả các lĩnh vực: Ý thức chính trị, tình hình chấp hành kỷ luật, xây dựng nền nếp chính quy ở các đơn vị; kết quả thực hiện

chức trách, nhiệm vụ,... góp phần quan trọng vào việc xây dựng các trường sĩ quan quân đội vững mạnh về chính trị. Tuy nhiên, còn một số cấp uỷ, tổ chức đảng, cán bộ chủ trì chưa quan tâm đúng mức đến việc giáo dục, rèn luyện bản lĩnh chính trị cho học viên. Bản lĩnh chính trị của một bộ phận nhỏ học viên các trường sĩ quan Quân đội còn hạn chế: suy thoái về tư tưởng, đạo đức, lối sống, phai nhạt mục tiêu, lý tưởng cộng sản, đánh mất giá trị xã hội của bản thân, ngại hy sinh gian khổ, giảm sút ý chí chiến đấu, bị cám dỗ và sa ngã bởi lợi ích vật chất, vi phạm kỷ luật của quân đội, pháp luật của Nhà nước... Điều đó đã làm phai nhạt hình ảnh “Bộ đội Cụ Hồ”, tổn hại đến bản chất cách mạng, truyền thống của Quân đội nhân dân Việt Nam.

Hiện nay các thế lực thù địch đang ra sức thực hiện “diễn biến hòa bình” với mục tiêu chống phá cách mạng Việt Nam, trong đó thế hệ trẻ là đối tượng quan trọng để lôi kéo, kích động. Mặt trái của nền kinh tế thị trường; những bất cập của quá trình hội nhập quốc tế; tệ quan liêu tham nhũng, suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức lối sống của một bộ phận không nhỏ cán bộ, đảng viên đang diễn ra có chiều hướng phức tạp... ngày càng tác động, ảnh hưởng đến việc xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên các trường sĩ quan quân đội.

Vấn đề nghiên cứu bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh đến nay đã có nhiều công trình khoa học của nhiều tác giả với các cách tiếp cận khác nhau. Tuy nhiên, dưới góc độ tiếp cận của ngành Hồ Chí Minh học, chưa có nhiều công trình nghiên cứu, luận giải một cách hệ thống, sâu sắc nội dung, giá trị bản lĩnh chính trị của Hồ Chí Minh, cũng như giải pháp vận dụng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh vào xây dựng, giáo dục, rèn luyện bản lĩnh chính trị cho học viên các trường sĩ quan quân đội.

Từ những lí do trên, tôi chọn vấn đề: ***“Bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh và vận dụng trong xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên các trường sĩ quan Quân đội hiện nay”*** làm đề tài luận án Tiến sĩ, ngành Hồ Chí Minh học.

2. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu

2.1. Mục đích nghiên cứu

Nghiên cứu làm rõ nội dung, giá trị bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh và trên cơ sở đánh giá thực trạng xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên các trường sĩ

quan Quân đội, đề xuất các giải pháp vận dụng trong xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên các trường sĩ quan Quân đội hiện nay.

2.2. Nhiệm vụ nghiên cứu

- Tổng quan tình hình nghiên cứu có liên quan đến đề tài luận án, từ đó xác định những vấn đề luận án cần tiếp tục đi sâu nghiên cứu, giải quyết.

- Phân tích, luận giải làm sáng tỏ nội dung và giá trị bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh.

- Đánh giá thực trạng xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên các trường sĩ quan Quân đội, chỉ ra những ưu điểm, hạn chế, nguyên nhân của ưu điểm, hạn chế, xác định phương hướng và vấn đề đặt ra trong xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên các Trường sĩ quan Quân đội hiện nay.

- Đề xuất các phương hướng và giải pháp vận dụng trong xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên các trường sĩ quan Quân đội hiện nay.

3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

3.1. Đối tượng nghiên cứu

Bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh và vận dụng trong xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên các trường sĩ quan Quân đội hiện nay.

3.2. Phạm vi nghiên cứu:

- *Về nội dung nghiên cứu:* Luận án nghiên cứu những nội dung bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh, thực trạng, giải pháp xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội theo bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh.

- *Về không gian:* Do số lượng các trường sĩ quan trong quân đội nhiều, phân bố trên nhiều tỉnh, thành của cả nước nên luận án chỉ tập trung nghiên cứu hoạt động xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên ở các trường đào tạo sĩ quan cấp phân đội, bậc đại học.

- *Về thời gian:* Thời gian tập trung khảo sát, đánh giá thực trạng xây dựng xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên các trường sĩ quan Quân đội từ năm 2016 - 2023 (mốc thời gian năm 2016 là năm ban hành Chỉ thị số 05-CT/TW ngày Bộ Chính trị về đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh; năm 2023 là năm gần cuối của nhiệm kỳ đại hội đảng bộ các trường sĩ

quan Quân đội 2020 - 2025 nên thuận lợi cho việc sưu tầm, tìm hiểu các văn bản đánh giá về các nội dung luận án nghiên cứu).

4. Cơ sở lý luận và phương pháp nghiên cứu

4.1. Cơ sở lý luận

Cơ sở lý luận của đề tài là những quan điểm cơ bản của Chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, chủ trương, đường lối của Đảng về xây dựng Quân đội về chính trị, xây dựng bản lĩnh chính trị cho cán bộ, đảng viên và học viên các trường sĩ quan Quân đội.

4.2. Phương pháp nghiên cứu

Trên cơ sở phương pháp luận duy vật biện chứng và duy vật lịch, phương pháp luận chính trị học, Hồ Chí Minh học, luận án cơ bản sử dụng phương pháp logic và lịch sử ngoài ra còn sử dụng các phương pháp liên ngành:

- Phương pháp logic được sử dụng phân tích, luận giải nội dung bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh nhằm tìm ra bản chất và nội dung cơ bản của bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh.
- Phương pháp lịch sử dùng để khảo cứu các vấn đề theo trình tự thời gian, theo tư liệu lịch minh chứng, được sử dụng trong thực hiện khảo cứu thực trạng.
- Trong khảo cứu thực trạng nghiên cứu sinh có sử dụng phương pháp điều tra xã hội học, thống kê, so sánh được sử dụng để thu thập các thông tin khách quan, trung thực, góp phần cung cấp luận cứ khoa học, thực tiễn cho việc thực hiện đề tài luận án.

5. Đóng góp mới của luận án

Trên cơ sở thực hiện các nhiệm vụ nghiên cứu luận án có những đóng góp như sau:

- Làm sâu sắc thêm nội dung bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh.
- Trên cơ sở khảo cứu đánh giá thực trạng chỉ rõ những thành tựu và hạn chế trong thời gian gần nhất.
- Đề xuất phương hướng và giải pháp xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên các trường sĩ quan Quân đội trong giai đoạn hiện nay theo bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh.

6. Ý nghĩa lý luận và thực tiễn của đề tài

6.1. Về lý luận

Cung cấp những dữ liệu về nội dung bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh, đồng thời tiếp tục khẳng định giá trị bản lĩnh chính trị của Người đối với đất nước.

6.2. Về thực tiễn

- Cung cấp những luận cứ khoa học để cấp ủy, lãnh đạo, chỉ huy các cấp trong các trường sĩ quan quân đội nghiên cứu, tham khảo vận dụng vào bồi dưỡng, xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên các trường sĩ quan Quân đội trong giai đoạn hiện nay.

- Kết quả nghiên cứu của luận án có thể sử dụng làm tài liệu tham khảo, phục vụ nghiên cứu, giảng dạy và học tập môn tư tưởng Hồ Chí Minh liên quan đến bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh ở các trường sĩ quan Quân đội. Kết quả nghiên cứu của đề tài góp phần bổ sung cơ sở thực tiễn cho các trường sĩ quan Quân đội trong việc xây dựng, xác định các tiêu chí trong giáo dục, đào tạo, xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên sĩ quan.

7. Kết cấu của luận án

Ngoài phần Mở đầu, Kết luận, Danh mục các công trình của tác giả đã công bố liên quan đến luận án, Danh mục tài liệu tham khảo và Phụ lục, Luận án gồm 4 chương, 9 tiết.

Chương 1

TỔNG QUAN TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU LIÊN QUAN ĐẾN LUẬN ÁN

1.1. TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU LIÊN QUAN ĐỀ TÀI LUẬN ÁN

1.1.1. Nghiên cứu liên quan bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh và sự vận dụng

Hồ Chí Minh giải phóng dân tộc và đổi mới [53] của tác giả người Nhật Bản Furuta Motoo đã nhìn nhận Hồ Chí Minh là nhà lãnh đạo chính trị tài ba, có những ảnh hưởng to lớn trong công cuộc đổi mới ở Việt Nam hiện nay. Trong những năm tháng chiến tranh Việt Nam, Hồ Chí Minh đã lãnh đạo cách mạng linh hoạt, khéo léo trong giải quyết các mối quan hệ, kiên định với mục tiêu cách mạng luôn đặt lợi ích của dân tộc lên trên hết, Hồ Chí Minh đã tượng trưng cho khí phách anh hùng của Nhân dân Việt Nam - Một nước nhỏ phải chống lại thực dân Pháp và đế quốc Mỹ - hai nước hùng mạnh trên thế giới. Qua đó, đã thể hiện được bản lĩnh chính trị của Hồ Chí Minh trong lãnh đạo cách mạng Việt Nam giành độc lập dân tộc, đồng thời là tấm gương để mỗi cán bộ, đảng viên, Nhân dân học tập và làm theo.

Tác phẩm *Hồ Chí Minh - Nhà tư tưởng lỗi lạc* của tác giả Song Thành [103] đã góp phần làm sáng tỏ những biểu hiện tiêu biểu về bản lĩnh chính trị của Chủ tịch Hồ Chí Minh thông qua những đóng góp to lớn và có tính nền tảng đối với sự nghiệp cách mạng Việt Nam. Với tầm nhìn chiến lược và bản lĩnh kiên cường, Người đã lựa chọn con đường cách mạng vô sản làm phương hướng giải phóng dân tộc - sự kết hợp nhuần nhuyễn giữa chủ nghĩa yêu nước với chủ nghĩa quốc tế, giữa độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội, giữa truyền thống dân tộc và xu thế thời đại. Sự lựa chọn đó đã kết thúc tình trạng khủng hoảng đường lối kéo dài trong phong trào yêu nước, đồng thời mở ra một giai đoạn phát triển mới rực rỡ trong lịch sử dân tộc - thời đại Hồ Chí Minh. Người là nhân tố then chốt trong việc truyền bá và vận dụng sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin vào điều kiện cụ thể của Việt Nam, coi đây là nền tảng tư tưởng để đánh thức nội lực dân tộc và thúc đẩy cách mạng phát triển đúng hướng. Đồng thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã thành lập Nhà nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa - nhà nước kiểu mới đầu tiên ở khu vực Đông Nam Á - và đặt nền móng cho sự hình thành một nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa của nhân dân, do nhân dân và vì nhân dân.

Trong công trình *Ho Chi Minh - A Chronicle (Hồ Chí Minh - Một biên niên sử)*, nhà báo và nhà nghiên cứu người Đức Hellmut Kapfenberger [61] - một học giả Phương Tây đã ca ngợi cuộc đời, sự nghiệp và bản lĩnh chính trị của Hồ Chí Minh đối với bạn đọc quốc tế. Tác giả Hellmut Kapfenberger đã tái hiện lại những chặng đường đời Hồ Chí Minh, từ cậu bé Nguyễn Sinh Cung, anh thanh niên Nguyễn Tất Thành, hay Nguyễn Ái Quốc và cuối cùng là Chủ tịch Hồ Chí Minh. Hồ Chí Minh đã trải qua muôn vàn khó khăn, trắc trở nhưng vẫn giữ vững ý chí, nghị lực vượt lên khó khăn, gian khổ, kiên định với mục tiêu cách mạng, dũng cảm đấu tranh vạch trần cái xấu, cái ác; luôn bảo vệ chân lý, lẽ phải, cái đúng, cái tốt... luôn đặt lợi ích của dân tộc, của Đảng, hạnh phúc của Nhân dân lên trên hết. Cuộc đời hoạt động sôi nổi của Người thực sự gắn với những giai đoạn phát triển quan trọng của lịch sử dân tộc Việt Nam, của cách mạng Việt Nam, phong trào giải phóng dân tộc và phong trào cộng sản - công nhân quốc tế.

Việc một học giả Phương Tây cho ra đời một tác phẩm về Hồ Chí Minh, cũng chứng tỏ cuộc đời và nhân cách, bản lĩnh chính trị của Hồ Chí Minh không chỉ là ngọn đuốc soi sáng con đường đi tới của dân tộc Việt Nam mà vẫn đang là nguồn cảm hứng khích lệ lớn lao đối với những khát vọng giải phóng dân tộc, giải phóng con người khỏi ách nô lệ, giành độc lập tự do, hoà bình và xây dựng một xã hội dân chủ, văn minh, công bằng và bác ái trên thế giới, điều này lại càng thể hiện rõ hơn, sâu sắc hơn sự ảnh hưởng của bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh.

Hồ Chí Minh - Vĩ đại một con người [57], của Trần Văn Giàu đã cung cấp những dữ liệu về di sản đạo đức và tinh thần phong phú, ca ngợi bản lĩnh chính trị của Hồ Chí Minh, là sự khôn khéo, linh hoạt trong những biến đổi về chính trị, sự liên hệ, đối chiếu tình hình chuyển biến mạnh mẽ của cách mạng vô sản, nhất là ảnh hưởng sâu sắc của Cách mạng Tháng Mười Nga - theo các chiều hướng khác nhau, qua đó đã khẳng định bản lĩnh chính trị của Hồ Chí Minh trong tiên đoán, tiên lượng của sự biến đổi về chính trị. Hồ Chí Minh là nhà chính trị xuất chúng ở những bước ngoặt lịch sử, lần nào cũng nhạy bén với mọi tình huống dù phức tạp đến mấy, Người cũng giải quyết vấn đề một cách sáng suốt trong lựa chọn con đường cách mạng, trong lãnh đạo kháng chiến chống thực dân Pháp và đế quốc Mỹ.

Ho Chi Minh - A Life (Hồ Chí Minh - Một cuộc đời) [130], của William J. Duiker. Tác giả đã đi sâu nghiên cứu về cuộc đời của Hồ Chí Minh để làm nổi bật những bản lĩnh chính trị và trí tuệ lỗi lạc của Người: “President Ho Chi Minh has a solemn place in the temple commemorating revolutionary heroes who fought fiercely to raise the honest voice of suffering people around the world. He was a living combination: half Lenin, half Gandhi - Chủ tịch Hồ Chí Minh có một vị trí trang trọng trong ngôi đền tưởng nhớ những anh hùng cách mạng đã chiến đấu anh dũng để cất lên tiếng nói lương thiện của những người dân đau khổ trên khắp thế giới. Ông là sự kết hợp sống động: một nửa Lênin, một nửa Gandhi. Tác giả còn cho rằng: Hồ Chí Minh là một lãnh đạo chính trị tài ba, luôn coi trọng sự thuyết phục và đồng tâm hơn là áp đặt ý chí quyền lực của mình đối với cấp dưới và Nhân dân. Người tập trung toàn bộ suy nghĩ và hành động của mình cho các công việc thực tế, nhằm giải phóng dân tộc mình và các dân tộc thuộc địa khác thoát khỏi chủ nghĩa bành trướng của đế quốc.

Tác phẩm *Bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh* của Bùi Đình Phong [90] là một công trình chuyên khảo có giá trị, trình bày một cách hệ thống về khái niệm, nội dung và nguồn gốc hình thành bản lĩnh chính trị của Chủ tịch Hồ Chí Minh. Tác giả phân tích rõ bản lĩnh chính trị của Người không chỉ là sự kiên định lập trường, bản lĩnh vững vàng trước mọi thử thách mà còn thể hiện ở năng lực tư duy độc lập, khả năng tự đưa ra quyết định một cách chủ động, không bị chi phối bởi sức ép bên ngoài, đồng thời luôn sẵn sàng chịu trách nhiệm về những quyết định đó. Theo Bùi Đình Phong, bản lĩnh chính trị của Hồ Chí Minh còn là biểu hiện của tư duy đổi mới vượt trước thời đại, dám lựa chọn những con đường chưa từng có tiền lệ dựa trên nền tảng đạo đức, trí tuệ và nhân cách cá nhân đặc biệt. Công trình này cung cấp những luận cứ có giá trị lý luận và thực tiễn trong việc vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh vào nghiên cứu, giáo dục và rèn luyện bản lĩnh chính trị cho cán bộ, đảng viên hiện nay.

Tác phẩm “*Đồng chí Hồ Chí Minh*”[52] của nhà báo E. Côbêlêp là một công trình biên khảo công phu, phản ánh một cách toàn diện về cuộc đời và sự nghiệp cách mạng vĩ đại của Chủ tịch Hồ Chí Minh. Với tư cách là một tác giả nước ngoài,

Côbêlêp mang đến góc nhìn khách quan, sắc sảo, giúp độc giả quốc tế và trong nước hiểu sâu sắc hơn về vị lãnh tụ kiệt xuất của dân tộc Việt Nam. Cuốn sách mở đầu bằng việc tái hiện những năm tháng tuổi trẻ của Hồ Chí Minh, khi Người quyết định rời quê hương để tìm con đường giải phóng dân tộc. Tác giả mô tả sinh động những thử thách, gian khổ mà Hồ Chí Minh phải vượt qua trong hành trình hoạt động tại nhiều quốc gia khác nhau, từ châu Âu đến châu Phi và châu Mỹ, cũng như sự trưởng thành tư tưởng và bản lĩnh cách mạng của Người qua từng giai đoạn. Điểm nhấn của tác phẩm là sự phân tích sâu sắc vai trò then chốt của Hồ Chí Minh trong việc sáng lập Đảng Cộng sản Việt Nam và lãnh đạo phong trào đấu tranh giành độc lập dân tộc. Tác giả đặc biệt đề cao ảnh hưởng to lớn của Người trong các dấu mốc lịch sử trọng đại như Cách mạng Tháng Tám, cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp và cuộc chiến đấu bảo vệ Tổ quốc trước đế quốc Mỹ. Ngoài ra, cuốn sách còn đi sâu khai thác tư tưởng Hồ Chí Minh, nhất là việc vận dụng và phát triển chủ nghĩa Mác - Lênin phù hợp với thực tiễn Việt Nam và các nước thuộc địa. Tư tưởng độc lập dân tộc gắn liền với chủ nghĩa xã hội được phân tích như sợi chỉ đỏ xuyên suốt trong toàn bộ sự nghiệp cách mạng của Người. Tác phẩm không chỉ là một nghiên cứu lịch sử đơn thuần, mà còn là sự tri ân và tôn vinh sâu sắc đối với Chủ tịch Hồ Chí Minh từ góc độ của một nhà báo quốc tế. Với lối viết khách quan, giàu tính phát hiện, cuốn sách góp phần khẳng định tầm vóc toàn cầu của Hồ Chí Minh và giúp độc giả nhận thức rõ hơn vai trò lịch sử của Người trong phong trào giải phóng dân tộc thế giới.

Tác phẩm “Giáo dục sinh viên Việt Nam theo gương bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh trong thời kỳ hội nhập” [9] của Bùi Thị Cẩm đã tập trung khai thác và làm sáng tỏ những luận điểm cốt lõi xoay quanh bản lĩnh chính trị của Chủ tịch Hồ Chí Minh, xem đây là nền tảng quan trọng trong việc định hướng giáo dục thế hệ sinh viên trong bối cảnh hội nhập toàn cầu. Theo tác giả, bản lĩnh chính trị của Hồ Chí Minh là sự kết tinh hài hòa giữa những giá trị truyền thống tốt đẹp của gia đình và quê hương, cùng với tinh thần dân tộc và ảnh hưởng của dòng chảy lịch sử hiện đại. Đây không chỉ là bản lĩnh cá nhân của một lãnh tụ cách mạng mà còn là hình ảnh tiêu biểu của phẩm chất chính trị đặc trưng cho dân tộc Việt Nam. Bản lĩnh ấy được thể hiện qua sự kiên định lập trường tư tưởng, tầm nhìn chiến lược và tinh thần độc lập, tự chủ trong tư duy và hành động. Hồ Chí Minh đã thể hiện rõ ý

chí và nghị lực vượt qua mọi gian khó, đưa phong trào cách mạng Việt Nam đi từ thắng lợi này đến thắng lợi khác, dù phải đối mặt với những thử thách lớn của thời đại. Theo Bùi Thị Cẩm, “bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh là sự hội tụ giữa ý chí kiên định, lý tưởng cách mạng cao đẹp và tinh thần vượt khó phi thường, là mẫu mực để sinh viên học tập và noi theo” [9, tr. 46]. Tác giả đồng thời khẳng định rằng trong bối cảnh đất nước đang hội nhập sâu rộng vào nền kinh tế và văn hóa toàn cầu, việc hình thành và phát triển bản lĩnh chính trị cho sinh viên là một nhiệm vụ cấp thiết. Điều này nhằm trang bị cho sinh viên khả năng thích ứng linh hoạt, tư duy độc lập, nhưng vẫn giữ vững giá trị cốt lõi về lý tưởng, đạo đức và bản sắc dân tộc. Nhấn mạnh tầm quan trọng của tấm gương Hồ Chí Minh, Bùi Thị Cẩm viết “Học tập bản lĩnh chính trị của Chủ tịch Hồ Chí Minh chính là học cách làm chủ bản thân, giữ vững lập trường trong bối cảnh xã hội có nhiều biến động” [9, tr. 72]. Ngoài việc phân tích giá trị lý luận, tác giả còn đề xuất một số giải pháp cụ thể nhằm nâng cao hiệu quả giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên, bao gồm: tích hợp tư tưởng Hồ Chí Minh vào chương trình giảng dạy các môn lý luận chính trị; đẩy mạnh hoạt động sinh hoạt chính trị qua các mô hình diễn đàn, hội thảo; và phát huy vai trò dẫn dắt tư tưởng của tổ chức Đoàn Thanh niên, Hội Sinh viên trong môi trường đại học. Những đề xuất này thể hiện sự gắn kết giữa lý luận và thực tiễn, góp phần tạo dựng một thế hệ sinh viên vừa có tri thức, vừa có bản lĩnh vững vàng để hội nhập nhưng không hòa tan.

Trong nghiên cứu “Rèn luyện bản lĩnh chính trị, nâng cao năng lực và sức chiến đấu của Đảng” [64], hai tác giả Văn Thị Thanh Mai và Nguyễn Thị Thanh Huyền đã nhấn mạnh rằng việc rèn luyện bản lĩnh chính trị cho đội ngũ cán bộ, đảng viên là một nội dung mang tính nền tảng trong công tác xây dựng Đảng, góp phần nâng cao chất lượng lãnh đạo và sức chiến đấu của tổ chức Đảng trong giai đoạn hiện nay. Theo quan điểm của các tác giả, quá trình này không chỉ là trách nhiệm của cấp ủy và tổ chức Đảng các cấp, mà còn đòi hỏi sự chủ động, ý thức tự giác của từng cán bộ, đảng viên trên tinh thần thấm nhuần quan điểm của chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh. Để thực hiện hiệu quả công tác rèn luyện bản lĩnh chính trị, nhóm tác giả đưa ra nhiều giải pháp có tính hệ thống và thực tiễn. Trước hết, cần nâng cao nhận thức trong toàn Đảng về tầm quan trọng

và tính cấp thiết của việc không ngừng trau dồi bản lĩnh chính trị cho cán bộ, đảng viên. Việc này cần được gắn liền với yêu cầu phát huy vai trò tiên phong, gương mẫu của cán bộ, nhất là những người giữ vị trí lãnh đạo chủ chốt hoặc đứng đầu cơ quan, đơn vị. Ngoài ra, cần xây dựng các chương trình hành động cụ thể, sát với thực tiễn từng địa phương, từng lĩnh vực để triển khai hiệu quả các chỉ thị, nghị quyết của Đảng liên quan đến công tác giáo dục chính trị, tư tưởng. Một điểm nhấn quan trọng khác trong nội dung nghiên cứu là yêu cầu đổi mới phương pháp đánh giá bản lĩnh chính trị của cán bộ, đảng viên, sao cho phù hợp với đặc điểm từng ngành nghề, từng vị trí công tác và từng vùng, miền cụ thể. Đồng thời, cần tạo dựng môi trường để cán bộ được cọ xát, thử thách trong điều kiện thực tiễn - đặc biệt ở những địa bàn khó khăn, phức tạp, mang tính nhạy cảm cao - từ đó có điều kiện để rèn luyện và trưởng thành về bản lĩnh chính trị. Cuối cùng, nhóm tác giả nhấn mạnh đến việc xây dựng các cơ chế cụ thể nhằm thúc đẩy tinh thần tự học, tự rèn luyện và tự nâng cao bản lĩnh chính trị trong mỗi cán bộ, đảng viên, qua đó đóng góp vào việc hình thành đội ngũ có năng lực, bản lĩnh và phẩm chất chính trị vững vàng trong hệ thống chính trị hiện nay.

“Tìm đường cứu nước, cứu dân - Bản lĩnh của Nhà ái quốc vĩ đại Hồ Chí Minh” [94], của Lý Việt Quang cho rằng, trong cuộc đời hoạt động cách mạng cao đẹp của Chủ tịch Hồ Chí Minh, việc ra nước ngoài tìm đường cứu nước, cứu dân là sự kiện thể hiện rất sinh động bản lĩnh của Người. Theo tác giả, bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh thể hiện ở việc tìm ra con đường cứu nước bằng tư duy phản biện độc lập, ở việc chọn hướng đi cứu nước khác với các bậc tiền bối đương thời, ở việc vượt qua khó khăn, thử thách để đạt mục tiêu đã xác định... Tác giả nhấn mạnh, bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh là sự thể hiện tư duy độc lập, tự chủ, sáng tạo, ý chí quyết tâm cao độ, sự kiên định và năng lực hoạt động thực tiễn xuất sắc của Người nhằm thực hiện thành công khát vọng ĐLDT và CNXH, để thực sự mang lại độc lập cho dân tộc, tự do, hạnh phúc cho Nhân dân.

“Kết hợp chặt chẽ, hiệu quả giữa học tập lý luận chính trị với rèn luyện, thử thách cán bộ trong thực tiễn để nâng cao bản lĩnh chính trị của đội ngũ cán bộ” [56], của Đinh Ngọc Giang cho rằng: bản lĩnh chính trị không chỉ là sự vững vàng về lập trường tư tưởng, mà còn là khả năng thể hiện bản lĩnh trong hành động, đặc

biệt trong bối cảnh phức tạp, áp lực và nhiều biến động. Một cán bộ có bản lĩnh chính trị cao sẽ giữ được sự bình tĩnh, sáng suốt trong phân tích tình huống, từ đó cùng với tổ chức đưa ra những định hướng và giải pháp phù hợp, góp phần hoàn thành tốt nhiệm vụ được giao, đồng thời khẳng định vai trò nòng cốt trong quá trình triển khai chủ trương, chính sách của Đảng. Tác giả nhấn mạnh rằng để hình thành và phát triển bản lĩnh chính trị, đội ngũ cán bộ không thể chỉ dừng lại ở việc tiếp thu kiến thức lý luận một cách thụ động, mà cần có môi trường thực tiễn để vận dụng, thử thách và không ngừng tự điều chỉnh trong quá trình hành động. Việc học lý luận chính trị cần được xem là nền tảng để soi chiếu tư duy, định hướng hành vi, trong khi thực tiễn chính là nơi kiểm nghiệm và khẳng định bản lĩnh chính trị của mỗi cán bộ. Quan điểm này gắn bó mật thiết với tư tưởng Hồ Chí Minh về vai trò của thực tiễn trong quá trình đào tạo, rèn luyện cán bộ. Điều đó cho thấy, sự kết hợp giữa học và hành, giữa lý luận và thực tiễn, là phương pháp hiệu quả để phát triển toàn diện cán bộ - vừa có phẩm chất chính trị, vừa có năng lực thực tiễn. Ngoài ra, tác giả Đinh Ngọc Giang cũng chỉ rõ, bản lĩnh chính trị của cán bộ không chỉ là điều kiện để hoàn thành nhiệm vụ, mà còn là yếu tố tiên quyết để xây dựng đội ngũ cán bộ “vừa hồng, vừa chuyên”, đủ năng lực đáp ứng yêu cầu mới của sự nghiệp cách mạng. Trong bối cảnh tình hình chính trị - kinh tế thế giới và khu vực có nhiều biến động, yêu cầu đặt ra đối với đội ngũ cán bộ không chỉ là tinh thần trách nhiệm, mà còn là khả năng giữ vững lập trường, ứng xử linh hoạt, nhạy bén trong xử lý tình huống và không dao động trước những tác động tiêu cực từ bên ngoài. Chính vì vậy, việc coi trọng xây dựng bản lĩnh chính trị cần được xem là nội dung cốt lõi trong công tác cán bộ của Đảng, gắn liền với chiến lược phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao.

Trong công trình “Quan điểm của Chủ tịch Hồ Chí Minh về bản lĩnh chính trị của Đảng cách mạng - Giá trị vận dụng trong xây dựng Đảng về chính trị hiện nay” [93], Nguyễn Trọng Phúc cho rằng: bản lĩnh chính trị mà Chủ tịch Hồ Chí Minh thể hiện trong suốt cuộc đời hoạt động cách mạng của mình chính là hình mẫu điển hình cho bản lĩnh chính trị của Đảng Cộng sản Việt Nam - một chính đảng cách mạng chân chính. Bản lĩnh ấy được thể hiện qua khát vọng mãnh liệt về độc lập, tự do cho Tổ quốc và hạnh phúc cho nhân dân, sự kiên định với lý tưởng

xã hội chủ nghĩa và chủ nghĩa cộng sản, cũng như tinh thần độc lập, tự chủ trong tư duy và hành động cách mạng. Nguyễn Trọng Phúc khẳng định rằng việc rèn luyện, bồi dưỡng và phát triển bản lĩnh chính trị cần được xem là một trong những trụ cột trọng yếu của công tác xây dựng Đảng trong giai đoạn hiện nay. Đây không chỉ là vấn đề lý luận mà còn là yêu cầu thực tiễn trong bối cảnh Đảng đang phải đối mặt với nhiều thách thức, từ bên trong lẫn bên ngoài. Khi bản lĩnh chính trị được nâng cao, mỗi cán bộ, đảng viên, đặc biệt là đội ngũ lãnh đạo, sẽ giữ vững được lập trường tư tưởng, có khả năng nhận diện, phân tích và xử lý các vấn đề phức tạp một cách đúng đắn, từ đó củng cố niềm tin của nhân dân đối với vai trò lãnh đạo của Đảng.

“Tư tưởng Hồ Chí Minh về xây dựng đội ngũ cán bộ của Đảng trong quân đội nhân dân” [12], của Lê Văn Dũng. Trong nghiên cứu này, tác giả đã làm nổi bật hệ thống quan điểm sâu sắc và nhất quán của Chủ tịch Hồ Chí Minh về vị trí, vai trò của cán bộ và công tác cán bộ trong tổ chức quân đội cách mạng. Theo tác giả, tư tưởng Hồ Chí Minh không chỉ mang giá trị chỉ đạo chiến lược mà còn là kim chỉ nam thực tiễn cho việc tổ chức, rèn luyện và phát triển đội ngũ cán bộ quân đội dưới sự lãnh đạo của Đảng. Tác giả nhấn mạnh rằng, trong điều kiện đặc thù của quân đội - một tổ chức mang tính kỷ luật cao, có nhiệm vụ bảo vệ độc lập dân tộc và chế độ xã hội chủ nghĩa - thì cán bộ không chỉ cần giỏi chuyên môn quân sự mà còn phải thực sự vững vàng về bản lĩnh chính trị, đạo đức cách mạng và trung thành tuyệt đối với Đảng. Ngoài ra, cũng nhấn mạnh đến yêu cầu phải xây dựng một đội ngũ cán bộ quân đội có bản lĩnh chính trị vững vàng, có năng lực chỉ huy và khả năng thích ứng với nhiệm vụ trong điều kiện mới. Điều này đòi hỏi không chỉ chú trọng cơ cấu tổ chức và số lượng cán bộ, mà còn cần nâng cao chất lượng qua đào tạo, rèn luyện thực tiễn và đánh giá chính xác năng lực cán bộ. Đây là cách thức thiết thực để đảm bảo đội ngũ cán bộ quân đội có đủ khả năng hoàn thành tốt nhiệm vụ được giao trong bối cảnh tình hình thế giới và khu vực diễn biến phức tạp. Từ góc nhìn học thuật, tư tưởng Hồ Chí Minh về công tác cán bộ trong quân đội còn mang giá trị lâu dài trong việc xây dựng Đảng về chính trị, bởi đội ngũ cán bộ không chỉ là “người lính cầm súng”, mà còn là lực lượng nòng cốt trong việc lan tỏa tư tưởng, đường lối của Đảng trong toàn quân.

1.1.2. Những nghiên cứu về xây dựng bản lĩnh chính trị cho cán bộ, đảng viên, học viên trong quân đội

Trong bối cảnh toàn Đảng, toàn dân và toàn quân đang tích cực triển khai các nội dung của Chỉ thị số 03-CT/TW và Chỉ thị số 05-CT/TW của Bộ Chính trị khóa XI và XII, cùng với việc thực hiện Nghị quyết Trung ương 4 khóa XI và XII về công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng, việc áp dụng tư tưởng Hồ Chí Minh để nâng cao bản lĩnh chính trị cho đội ngũ cán bộ, đảng viên trong Quân đội đã trở thành một chủ đề được nhiều nhà khoa học và chuyên gia lý luận quân sự nghiên cứu sâu sắc. Các công trình khoa học hiện nay tập trung làm rõ nền tảng lý luận và thực tiễn về bản lĩnh chính trị theo tư tưởng Hồ Chí Minh, từ đó đúc kết những giá trị cốt lõi có thể ứng dụng trong công tác giáo dục và rèn luyện đội ngũ cán bộ, đảng viên và học viên trong quân đội hiện nay. Nội dung các nghiên cứu chủ yếu hướng đến việc phát huy những phẩm chất đặc trưng về bản lĩnh chính trị của Hồ Chí Minh, như: lòng trung thành tuyệt đối với lý tưởng cách mạng, kiên định mục tiêu độc lập dân tộc gắn liền với chủ nghĩa xã hội, tinh thần quốc tế vô sản, khả năng vượt qua thử thách, và sự gắn bó mật thiết với nhân dân. Trên cơ sở đó, các tác giả đề xuất nhiều giải pháp nhằm tăng cường giáo dục chính trị, tư tưởng; rèn luyện bản lĩnh, bản chất giai cấp công nhân; nâng cao lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống cho đội ngũ cán bộ, đảng viên và học viên trong Quân đội. Những giải pháp này thường được triển khai thông qua hoạt động của các tổ chức Đảng, cơ quan, đơn vị, với trọng tâm là phát huy vai trò tiên phong, gương mẫu của người cán bộ, đảng viên trong thực tiễn xây dựng Quân đội cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, từng bước hiện đại.

Trong công trình “Nâng cao bản lĩnh chính trị của sĩ quan trẻ Quân đội nhân dân Việt Nam hiện nay” [122], Nguyễn Đình Tu cho rằng: Bản lĩnh chính trị của sĩ quan trẻ QĐNDVN là tổng hợp những nhận thức, tình cảm và hành vi chính trị đã phát triển đạt tới trình độ tự giác, tạo nên năng lực làm chủ về chính trị của họ, thể hiện tập trung ở sự vững vàng kiên định, đồng thời nhạy cảm trước những biến động chính trị - xã hội, ở sự giải quyết chính xác và mau lẹ những vấn đề chính trị thực tiễn, đúng với quy luật khách quan và phù hợp với điều kiện lịch sử - cụ thể trên cương vị, chức trách của người sĩ quan cấp phân đội trong Quân đội

dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Việt Nam. Trên cơ sở đó, tác giả đề xuất một số biện pháp cơ bản có tính khả thi đối với việc nâng cao bản lĩnh chính trị của đội ngũ sĩ quan trẻ, thiết thực góp phần tăng cường sức mạnh chiến đấu của Quân đội đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ trong thời kỳ xây dựng và bảo vệ Tổ quốc xã hội chủ nghĩa. Có thể nói, với góc độ nghiên cứu của mình, tác giả đã khái quát lên được những đặc trưng của bản lĩnh chính trị của đội ngũ sĩ quan trẻ và một số thực trạng trong xây dựng bản lĩnh chính trị của sĩ quan trẻ trong Quân đội hiện nay. Tác giả cũng đã nêu lên một số mâu thuẫn cần giải quyết trong quá trình nâng cao bản lĩnh chính trị đó. Đây là công trình nghiên cứu rất có giá trị với luận án bởi môi trường, đối tượng nghiên cứu của tác giả có liên quan nhất định đến vấn đề mà luận án tập trung nghiên cứu.

“Xây dựng Trung đoàn bộ binh vững mạnh về chính trị ở các Binh đoàn chủ lực Quân đội Nhân dân Việt Nam” [68], của Phạm Xuân Mát. Tác giả đã trình bày cơ sở khoa học lý luận, thực tiễn và khái quát những vấn đề có tính nguyên tắc trong xây dựng trung đoàn bộ binh vững mạnh về chính trị. Trong đó, có nội dung xây dựng bản lĩnh chính trị cho cán bộ, chiến sĩ trung đoàn bộ binh. Tác giả nhấn mạnh: Xây dựng cho mỗi cán bộ, chiến sĩ trung đoàn trong Quân đội Nhân dân Việt Nam có bản lĩnh chính trị kiên định vững vàng, xác định tốt nhiệm vụ, sẵn sàng nhận và hoàn thành tốt mọi nhiệm vụ được giao là nội dung quan trọng góp phần xây dựng các trung đoàn vững mạnh về chính trị. Đồng thời, tác giả cũng xác định phương hướng, giải pháp cơ bản nâng cao chất lượng xây dựng các đơn vị này vững mạnh về chính trị trong tình hình hiện nay.

Tác phẩm “Nâng cao bản lĩnh chính trị, năng lực hoạt động thực tiễn của cán bộ chủ trì công tác đảng, công tác chính trị ở đơn vị cơ sở” [96] do Quân đội nhân dân Việt Nam thực hiện là một đóng góp có ý nghĩa quan trọng cả về lý luận và thực tiễn trong công cuộc xây dựng, củng cố hệ thống chính trị trong Quân đội. Tác phẩm tập trung làm rõ vai trò trung tâm của cán bộ chủ trì trong việc lãnh đạo, chỉ đạo, tổ chức thực hiện nhiệm vụ chính trị ở cấp cơ sở, từ đó nhấn mạnh yêu cầu nâng cao năng lực tư duy chính trị, phẩm chất bản lĩnh và kỹ năng vận dụng đường lối, quan điểm của Đảng vào thực tiễn hoạt động quân sự và chính trị.

Thông qua khảo cứu tình hình thực tiễn tại các đơn vị cơ sở, công trình đã phân tích xu hướng vận động của bản lĩnh chính trị và hiệu quả hoạt động thực tiễn của cán bộ chủ trì công tác chính trị trong điều kiện mới, nhất là trong bối cảnh toàn quân đẩy mạnh xây dựng chính quy, hiện đại và đáp ứng yêu cầu bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới. Bằng cách chỉ ra các biểu hiện thiếu vững vàng về chính trị, sự hạn chế trong khả năng nhận thức và hoạt động thực tiễn của một bộ phận cán bộ, công trình đã đề xuất một hệ thống giải pháp mang tính chiến lược và định hướng: từ tăng cường giáo dục chính trị - tư tưởng, nâng cao chất lượng đào tạo cán bộ chính trị, đến hoàn thiện cơ chế đánh giá, lựa chọn và bồi dưỡng cán bộ phù hợp với yêu cầu công tác đảng trong điều kiện hiện nay.

Những luận điểm và kiến nghị của công trình không chỉ góp phần bổ sung cơ sở khoa học cho việc hoạch định chính sách cán bộ trong Quân đội mà còn đặt nền tảng thực tiễn cho việc phát triển toàn diện phẩm chất chính trị và năng lực lãnh đạo của đội ngũ cán bộ chủ trì ở đơn vị cơ sở - lực lượng giữ vai trò nòng cốt trong việc bảo đảm sự lãnh đạo tuyệt đối, trực tiếp về mọi mặt của Đảng đối với Quân đội nhân dân Việt Nam.

“Góp phần phòng, chống “Phi chính trị hóa” quân đội” [128] của Viện khoa học xã hội nhân văn quân sự đã chỉ rõ mục đích, nội dung, thủ đoạn, đối tượng chống phá của kẻ thù đối với Quân đội, đưa ra những nguyên tắc cơ bản trong xây dựng QĐNDVN, dựa trên quan điểm của CNMLN, tư tưởng Hồ Chí Minh và Đảng Cộng sản Việt Nam xây dựng bản chất giai cấp công nhân cho Quân đội, xây dựng bản lĩnh chính trị vững vàng cho bộ đội, đấu tranh phê phán vạch trần các quan điểm sai trái, âm mưu thủ đoạn “Phi chính trị hóa” Quân đội. Đề xuất giải pháp đấu tranh làm thất bại âm mưu thủ đoạn chống phá của các thế lực thù địch, xây dựng Quân đội vững mạnh về chính trị trong điều kiện mới.

“Bản lĩnh chính trị của đội ngũ cán bộ khoa học ở viện khoa học và công nghệ quân sự giai đoạn hiện nay” [18], của Lê Minh Đức. Tác giả bàn về bản lĩnh chính trị của đội ngũ cán bộ khoa học ở Viện Khoa học và Công nghệ quân sự. Ở góc độ chính trị học, tác giả trình bày khá rõ quan niệm về chính trị là lĩnh vực đấu tranh giai cấp, đấu tranh dân tộc, đấu tranh đảng phái... để giành quyền lực,

giành và giữ chính quyền. Bất kỳ vấn đề nào cũng mang tính chính trị nếu việc giải quyết có liên quan đến lợi ích giai cấp, dân tộc và vấn đề chính quyền. Chính trị là hiện tượng thuộc kiến trúc thượng tầng xã hội có giai cấp. Chính trị bao gồm ý thức chính trị, tổ chức chính trị và hoạt động chính trị. Tác giả cũng làm rõ bản lĩnh chính trị, những yếu tố cấu thành bản lĩnh chính trị, đó là cơ sở quan trọng để tác giả kế thừa trong quá trình nghiên cứu để xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội hiện nay.

Trong tài liệu “Bản chất giai cấp công nhân, tính nhân dân, tính dân tộc của Quân đội nhân dân Việt Nam” [8] do Bộ Quốc phòng chủ trì biên soạn, các tác giả nhấn mạnh rằng: bản chất giai cấp công nhân, tính nhân dân và tính dân tộc không chỉ là đặc trưng truyền thống mà còn là yếu tố then chốt trong việc xây dựng Quân đội vững mạnh về chính trị. Để củng cố đặc điểm bản chất đó, cần chú trọng đẩy mạnh công tác giáo dục chính trị, tư tưởng, đặc biệt là nâng cao nhận thức về chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh trong toàn quân. Trong bối cảnh hiện nay, việc bảo vệ và phát triển những giá trị cốt lõi nêu trên không chỉ góp phần nâng cao chất lượng chính trị của lực lượng vũ trang, mà còn giữ gìn và phát huy phẩm chất cao đẹp của Bộ đội Cụ Hồ - một biểu tượng cách mạng tiêu biểu của dân tộc.

Trong công trình “Xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam vững mạnh về chính trị - Lý luận và thực tiễn” [62] do Học viện Chính trị biên soạn, các tác giả đã hệ thống hóa một cách toàn diện những luận điểm cơ bản liên quan đến việc xây dựng nền tảng chính trị vững chắc cho Quân đội nhân dân Việt Nam trong giai đoạn hiện nay. Nội dung cuốn sách thể hiện sự kết hợp nhuần nhuyễn giữa việc vận dụng sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh về quân đội kiểu mới của giai cấp công nhân với việc quán triệt sâu sắc đường lối quốc phòng, quân sự của Đảng trong điều kiện đổi mới, phát triển và hội nhập quốc tế.

Công trình nhấn mạnh rằng, việc xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam vững mạnh về chính trị không chỉ là yêu cầu khách quan mang tính chiến lược nhằm bảo đảm vai trò là lực lượng chính trị trung thành, lực lượng chiến đấu tuyệt đối tin cậy của Đảng, của Nhà nước và của nhân dân, mà còn là điều kiện tiên quyết để giữ vững trận địa tư tưởng của Đảng trong quân đội. Trên cơ sở nghiên

cứu lý luận và tổng kết thực tiễn, các tác giả đã làm rõ nội hàm, vai trò và những yếu tố cấu thành nền tảng chính trị vững mạnh của quân đội; trong đó, đặc biệt nhấn mạnh đến bản lĩnh chính trị, ý thức tổ chức kỷ luật, niềm tin lý tưởng và phẩm chất đạo đức cách mạng của cán bộ, chiến sĩ.

Thông qua việc đánh giá tình hình thực tiễn và nhận diện những thách thức đặt ra trong tình hình mới, đặc biệt là sự tác động của mặt trái nền kinh tế thị trường và chiến lược “diễn biến hòa bình” của các thế lực thù địch, các tác giả đã đề xuất hệ thống các nhóm giải pháp mang tính khả thi và lâu dài nhằm tăng cường nền tảng chính trị của quân đội. Những giải pháp này góp phần bảo đảm cho Quân đội nhân dân Việt Nam không chỉ vững mạnh về tổ chức, trình độ kỹ thuật, nghệ thuật quân sự mà còn thực sự là lực lượng nòng cốt trong sự nghiệp bảo vệ Tổ quốc xã hội chủ nghĩa.

“Nghiên cứu nâng cao bản lĩnh chính trị của Lực lượng Cảnh sát biển Việt Nam trong thời kỳ mới” [127], của Nguyễn Văn Tương đã làm rõ một số vấn đề lý luận và thực tiễn về bản lĩnh chính trị và nâng cao bản lĩnh chính trị của Lực lượng Cảnh sát biển Việt Nam trong thời kỳ mới. Tác giả cũng đã đi sâu phân tích, đánh giá thực trạng bản lĩnh chính trị của lực lượng Cảnh sát biển hiện nay; đề xuất những giải pháp nâng cao bản lĩnh chính trị của Lực lượng Cảnh sát biển Việt Nam trong thời kỳ mới.

“Nâng cao bản lĩnh chính trị của Bộ đội Phòng không - Không quân trong điều kiện tác chiến mới” [58], của tác giả Hà Văn Hào đã tiến hành nghiên cứu một cách hệ thống và toàn diện về vấn đề xây dựng và phát triển bản lĩnh chính trị của cán bộ, chiến sĩ thuộc lực lượng Phòng không - Không quân trong bối cảnh tình hình quốc phòng, an ninh có nhiều biến động phức tạp và đa chiều. Trên cơ sở tổng kết thực tiễn và vận dụng các nguyên lý của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, quan điểm, đường lối của Đảng Cộng sản Việt Nam về xây dựng lực lượng vũ trang cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, từng bước hiện đại, tác giả đã làm rõ cơ sở lý luận và thực tiễn của việc bồi dưỡng, nâng cao bản lĩnh chính trị cho lực lượng đặc thù này.

Nội dung cốt lõi của công trình là sự phân tích sâu sắc về bản chất, vai trò, cấu trúc và những biểu hiện cụ thể của bản lĩnh chính trị đối với cán bộ, chiến sĩ

lực lượng Phòng không - Không quân. Bản lĩnh chính trị được tác giả luận giải như là phẩm chất trung tâm, thể hiện sự kiên định về lý tưởng cách mạng, sự vững vàng trước mọi tác động tâm lý, tinh thần và khả năng chủ động, sáng tạo trong xử trí tình huống quân sự - chính trị đặc thù. Công trình cũng xác định rõ con đường hình thành và phát triển bản lĩnh chính trị là quá trình tác động tổng hợp, thường xuyên, liên tục của giáo dục, rèn luyện, thực tiễn chiến đấu và sinh hoạt chính trị - tư tưởng trong tổ chức đơn vị.

Trên cơ sở khảo sát thực trạng, phân tích nguyên nhân và tổng kết những kinh nghiệm từ thực tiễn huấn luyện, chiến đấu và xây dựng lực lượng, tác giả đã đề xuất một hệ thống giải pháp có tính khả thi và đồng bộ nhằm nâng cao bản lĩnh chính trị cho Bộ đội Phòng không - Không quân trong điều kiện tác chiến mới.

Công trình của Hà Văn Hảo là một đóng góp có giá trị lý luận và thực tiễn sâu sắc, góp phần bổ sung cơ sở khoa học cho việc hoạch định chủ trương, chính sách đào tạo, rèn luyện cán bộ, chiến sĩ Phòng không - Không quân, đồng thời củng cố vững chắc nền tảng chính trị - tư tưởng của lực lượng này trong điều kiện tác chiến hiện đại và phi truyền thống.

“Nâng cao bản lĩnh của sĩ quan cấp phân đội trong tình hình mới” [107], của Phùng Văn Thiết cho rằng: Sĩ quan cấp phân đội là người trực tiếp sống, hoạt động, lãnh đạo, chỉ huy hiện thực hóa nhiệm vụ chính trị của các đơn vị cơ sở trong mọi điều kiện, hoàn cảnh. Để hoàn thành tốt nhiệm vụ, họ phải có phẩm chất, năng lực tốt, đặc biệt là có được bản lĩnh vững vàng, kiên định, giải quyết chính xác mọi vấn đề phức tạp, đầy biến động của thực tiễn cương vị chức trách được giao. Trên cơ sở khảo sát, đánh giá thực trạng bản lĩnh của sĩ quan cấp phân đội ở một số đơn vị trong toàn quân, tác giả đã đề xuất hệ thống các giải pháp nhằm nâng cao bản lĩnh cho sĩ quan cấp phân đội trong tình hình mới.

“Xây dựng chi bộ ở đơn vị quản lý học viên trong các học viện, trường sĩ quan Quân đội theo tư tưởng Hồ Chí Minh” [67], tác giả Nguyễn Tùng Lâm đã tập trung luận giải vai trò nền tảng của chi bộ trong tổ chức đảng tại các đơn vị quản lý học viên. Trên cơ sở quán triệt tư tưởng Hồ Chí Minh về xây dựng Đảng, tác giả làm rõ yêu cầu tăng cường năng lực lãnh đạo, sức chiến đấu của chi bộ gắn

với nhiệm vụ giáo dục, rèn luyện bản lĩnh chính trị và phẩm chất cách mạng cho học viên - những cán bộ quân đội tương lai.

Công trình khảo sát thực trạng công tác xây dựng chi bộ tại các học viện, trường sĩ quan, chỉ ra một số bất cập trong sinh hoạt đảng, năng lực đội ngũ bí thư chi bộ và hiệu quả lãnh đạo nhiệm vụ chính trị. Từ đó, tác giả đề xuất một số giải pháp trọng tâm như: nâng cao chất lượng giáo dục chính trị tư tưởng, tăng cường công tác kiểm tra giám sát, xây dựng đội ngũ cán bộ đảng viên mẫu mực và phát huy vai trò tự giác, tích cực của học viên trong tham gia xây dựng tổ chức đảng. Những đóng góp của công trình góp phần hoàn thiện lý luận và thực tiễn xây dựng tổ chức đảng ở cơ sở trong Quân đội nhân dân Việt Nam hiện nay.

“Nâng cao chất lượng cán bộ chính trị cấp phân đội trong Quân đội nhân dân Việt Nam trong giai đoạn hiện nay theo tư tưởng Hồ Chí Minh” [63], tác giả Nguyễn Văn Hiệp: Theo Hồ Chí Minh, chất lượng của đội ngũ cán bộ chính trị cấp cơ sở phải có đủ hai yếu tố cơ bản đức và tài, hai yếu tố này được biểu hiện thông qua việc thực hiện nhiệm vụ và kết quả hoàn thành nhiệm vụ của đơn vị và chức trách nhiệm vụ được giao của mỗi người. Những yếu tố này khi được rèn luyện trong thực tiễn sẽ trở thành bản lĩnh. Đối với cán bộ chính trị, do sự quy định của vị trí, vai trò, chức năng, nhiệm vụ và các mối quan hệ công tác, nên bản lĩnh của họ có sự khác biệt với bản lĩnh của những cán bộ khác ở phân đội. Do đó, khi xây dựng bản lĩnh của họ phải căn cứ vào tính đặc thù thì mới đạt được hiệu quả thiết thực.

“Bồi dưỡng nhân cách chính trị cho đội ngũ cán bộ chính trị cấp phân đội hiện nay” [102], của Hoàng Văn Thanh đã khẳng định, bồi dưỡng nhân cách chính trị cho đội ngũ chính trị viên là quá trình tạo lập những giá trị bền vững trong nhân cách chính trị của người chính trị viên, giúp họ thực hiện tốt chức trách, nhiệm vụ được giao. Tác giả đã bám sát những chỉ dẫn của Hồ Chí Minh về tư cách của chính trị viên trong Quân đội để đưa ra những yêu cầu trong bồi dưỡng nhân cách chính trị của đội ngũ chính trị viên ở đơn vị cơ sở. Về hình thức, biện pháp bồi dưỡng, tác giả nhấn mạnh đến những hoạt động tương tác giữa các chủ thể với đội ngũ cán bộ chính trị cấp phân đội, làm biến đổi về chất

các giá trị nhân cách của chính trị viên, nhằm xác lập và củng cố hệ thống phẩm chất, năng lực của họ trong thực tiễn.

Trong công trình “Xây dựng bản lĩnh chính trị cho lực lượng tác chiến không gian mạng trước yêu cầu, nhiệm vụ mới” [17], Hồ Văn Đức nhấn mạnh: bản lĩnh chính trị của lực lượng này được biểu hiện qua phẩm chất độc lập, tự chủ, kiên định, quyết đoán và khả năng sáng tạo trong hoạt động chính trị - tư tưởng. Việc xây dựng bản lĩnh chính trị cho lực lượng tác chiến không gian mạng là một quá trình toàn diện, bao gồm những nỗ lực đồng bộ của cấp ủy, tổ chức đảng và hệ thống lãnh đạo, chỉ huy các cấp nhằm giúp cán bộ, chiến sĩ làm chủ tư duy, ứng xử linh hoạt trước những tình huống chính trị nhạy cảm và phức tạp, từ đó hoàn thành tốt nhiệm vụ chính trị - quốc phòng trong môi trường tác chiến mới.

Trong công trình “Thực hiện tự học, tự rèn luyện nâng cao bản lĩnh chính trị của học viên các nhà trường Quân đội” [91], Phạm Văn Phú đã nhấn mạnh vai trò đặc biệt quan trọng của việc tự học, tự rèn luyện trong quá trình hình thành và phát triển bản lĩnh chính trị cho học viên sĩ quan. Theo tác giả xuất phát từ tư tưởng của Chủ tịch Hồ Chí Minh về giáo dục và rèn luyện cán bộ, coi đây là con đường chủ yếu để người học tiếp thu tri thức một cách toàn diện và vững chắc. Từ đó, tác giả xác định bản lĩnh chính trị là nền tảng cốt lõi, là phẩm chất chính trị hàng đầu cần được xây dựng vững chắc trong mỗi học viên Quân đội nhân dân Việt Nam.

Công trình luận giải sâu sắc nội hàm bản lĩnh chính trị dưới góc độ lý luận chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đặc trưng giai cấp công nhân và mục tiêu độc lập dân tộc gắn liền với chủ nghĩa xã hội. Đồng thời, bản lĩnh chính trị còn được thể hiện qua tinh thần kiên định, lập trường vững vàng, năng lực phản bác các quan điểm sai trái, thù địch, cũng như khả năng vượt qua khó khăn, thử thách để hoàn thành nhiệm vụ được giao.

Trên cơ sở khảo sát thực tiễn tại các học viện, nhà trường trong Quân đội, tác giả đã đề xuất một số giải pháp có tính khả thi và định hướng chiến lược như: tăng cường giáo dục chính trị tư tưởng gắn với rèn luyện đạo đức cách mạng; xây dựng môi trường văn hóa lành mạnh, nhân văn, góp phần nâng cao đời sống tinh thần và ý chí của học viên; phát huy vai trò chủ động, sáng tạo của học viên trong

quá trình tự học, tự tu dưỡng; đồng thời chú trọng công tác phòng, chống biểu hiện chủ nghĩa cá nhân, suy thoái tư tưởng chính trị, “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ.

Công trình không chỉ góp phần làm rõ cơ sở lý luận về bản lĩnh chính trị trong giáo dục - đào tạo quân sự, mà còn mang lại giá trị thực tiễn sâu sắc đối với nhiệm vụ xây dựng đội ngũ cán bộ sĩ quan có phẩm chất chính trị vững vàng, tuyệt đối trung thành với sự nghiệp cách mạng của Đảng, của dân tộc.

Tác phẩm Nâng cao bản lĩnh chính trị của giảng viên trẻ trong nhà trường quân đội hiện nay của Phạm Hoàng Anh [1] đã phân tích vai trò đặc biệt quan trọng của đội ngũ giảng viên trẻ trong sự nghiệp giáo dục - đào tạo, xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam cách mạng, chính quy, tinh nhuệ và từng bước hiện đại. Tác giả cho rằng, bản lĩnh chính trị của giảng viên trẻ trong các nhà trường quân đội là sự biểu hiện sinh động bản chất giai cấp công nhân của Đảng Cộng sản Việt Nam, kết tinh truyền thống yêu nước, kiên cường và bất khuất của dân tộc Việt Nam. Đó là phẩm chất chính trị thể hiện ở sự trung thành tuyệt đối với chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, con đường phát triển lên chủ nghĩa xã hội mà Đảng, Chủ tịch Hồ Chí Minh và Nhân dân Việt Nam đã lựa chọn.

Giảng viên trẻ trong các học viện, nhà trường quân đội hiện nay cần thể hiện rõ bản lĩnh chính trị vững vàng thông qua tinh thần kiên định mục tiêu, lý tưởng cách mạng, ý chí chiến đấu cao, năng lực nhận thức chính trị sâu sắc, đặc biệt là khả năng nhạy bén trong nhận diện và đấu tranh làm thất bại mọi âm mưu, thủ đoạn của các thế lực thù địch trên mặt trận tư tưởng và lý luận. Trong bối cảnh toàn Đảng, toàn dân và toàn quân đẩy mạnh công cuộc bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, đội ngũ giảng viên trẻ chính là lực lượng xung kích trong phòng, chống “diễn biến hòa bình”, “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong lĩnh vực giáo dục và đào tạo chính trị tư tưởng.

Từ việc khảo sát thực tiễn và phân tích những đặc điểm của giảng viên trẻ trong Quân đội, tác giả đã đề xuất hệ thống giải pháp có tính chiến lược, gồm: nâng cao chất lượng giáo dục lý luận chính trị, đặc biệt là nhận thức về chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối cách mạng của Đảng Cộng sản Việt Nam; tăng cường hoạt động thực tiễn để bồi dưỡng năng lực chính trị thực

hành cho giảng viên trẻ; tạo lập môi trường chính trị - tư tưởng thuận lợi trong các nhà trường quân đội để giảng viên trẻ có điều kiện tự rèn luyện, tự tu dưỡng; đồng thời thực hiện tốt chính sách hậu phương quân đội, góp phần ổn định tâm lý, khơi dậy động lực cống hiến và sự bền bỉ trong quá trình xây dựng bản lĩnh chính trị của đội ngũ này

Tác phẩm Rèn luyện, nâng cao bản lĩnh chính trị của “Bộ đội Cụ Hồ” trong tình hình mới của Bùi Quang Cường [10] đã phân tích một cách hệ thống vai trò, vị trí then chốt của bản lĩnh chính trị đối với sự phát triển toàn diện của Quân đội nhân dân Việt Nam. Trên cơ sở khái quát quá trình hình thành, chiến đấu và trưởng thành của Quân đội trong hơn tám thập niên qua, tác giả khẳng định rằng bản lĩnh chính trị chính là thành tố cấu thành nền tảng chất lượng tổng hợp và sức mạnh chiến đấu của Quân đội nhân dân Việt Nam, đồng thời là cơ sở đảm bảo để Quân đội luôn giữ vững bản chất cách mạng, tuyệt đối trung thành với Đảng Cộng sản Việt Nam, Nhà nước và Nhân dân, sẵn sàng nhận và hoàn thành xuất sắc mọi nhiệm vụ được giao trong mọi điều kiện, hoàn cảnh. Tác giả chỉ rõ rằng, thiếu bản lĩnh chính trị sẽ dẫn đến sự suy giảm nghiêm trọng về phẩm chất chính trị - đạo đức, thậm chí có nguy cơ dẫn đến tình trạng suy thoái, biến chất trong một bộ phận quân nhân. Do đó, rèn luyện và bồi đắp bản lĩnh chính trị phải được coi là nhiệm vụ có tính sống còn trong công tác xây dựng Quân đội hiện nay. Theo quan điểm của tác giả, để thực hiện nhiệm vụ này một cách hiệu quả, cần có sự lãnh đạo, chỉ đạo chặt chẽ, toàn diện của cấp ủy, tổ chức đảng, người chỉ huy và cơ quan chính trị các cấp trong Quân đội nhân dân Việt Nam. Cụ thể, cần tiếp tục đổi mới nội dung, hình thức và phương pháp công tác giáo dục chính trị tư tưởng nhằm nâng cao nhận thức lý luận và lập trường tư tưởng cho cán bộ, đảng viên và quân nhân. Trọng tâm là làm cho toàn quân nhận thức sâu sắc những giá trị cốt lõi và ý nghĩa thực tiễn lâu dài của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, cũng như những thành tựu lý luận của Đảng trong thời kỳ đổi mới. Qua đó, bồi dưỡng lý tưởng cách mạng, tình yêu Tổ quốc, lòng tự hào dân tộc, củng cố niềm tin khoa học vào vai trò lãnh đạo của Đảng Cộng sản Việt Nam, vào thắng lợi của công cuộc đổi mới và sự tất yếu của con đường phát triển đi lên chủ nghĩa xã hội mà Đảng, Chủ tịch Hồ Chí Minh và Nhân dân Việt Nam đã kiên định lựa chọn

Tác phẩm Rèn luyện, nâng cao bản lĩnh chính trị của “Bộ đội Cụ Hồ” trong tình hình mới của Bùi Quang Cường [10] đã phân tích vai trò mẫu mực, tiêu biểu về bản lĩnh chính trị của Chủ tịch Hồ Chí Minh, từ đó làm cơ sở luận giải những yêu cầu cấp thiết về xây dựng và phát huy bản lĩnh chính trị cho đội ngũ cán bộ, đảng viên trong bối cảnh hiện nay. Theo tác giả, bản lĩnh chính trị trong thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập quốc tế thể hiện trước hết ở sự kiên định không lay chuyển vào mục tiêu độc lập dân tộc gắn liền với chủ nghĩa xã hội mà Đảng Cộng sản Việt Nam đã xác lập và kiên trì theo đuổi; sự trung thành tuyệt đối với nền tảng tư tưởng của Đảng là chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh; niềm tin vững chắc vào đường lối đổi mới và các nguyên tắc tổ chức, sinh hoạt đảng, đặc biệt là nguyên tắc tập trung dân chủ - nền tảng bảo đảm sự lãnh đạo thống nhất, chặt chẽ và khoa học trong toàn Đảng. Tác giả cho rằng bản lĩnh chính trị không chỉ dừng lại ở mặt nhận thức tư tưởng, mà phải được thể hiện bằng hành động thực tiễn thông qua sự vững vàng, kiên định trong tư duy và bản lĩnh trong xử lý công việc; sự sẵn sàng vượt qua mọi thử thách, khó khăn; tinh thần quyết tâm cao độ trong việc thực hiện nhiệm vụ chính trị được giao vì lợi ích của Đảng, của đất nước và của Nhân dân. Cán bộ, đảng viên cần thể hiện rõ tinh thần đấu tranh không khoan nhượng với mọi âm mưu, thủ đoạn “diễn biến hòa bình” của các thế lực thù địch, đồng thời kiên quyết phản bác các quan điểm sai trái, thù địch, góp phần bảo vệ vững chắc chủ quyền, lợi ích quốc gia - dân tộc. Để tăng cường bản lĩnh chính trị cho cán bộ, đảng viên trong điều kiện phát triển mới của đất nước, tác giả đề xuất các giải pháp cơ bản: Thứ nhất, tiếp tục giáo dục, bồi dưỡng để nâng cao nhận thức chính trị - tư tưởng, đặc biệt là việc thấm nhuần chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh và các quan điểm chiến lược của Đảng Cộng sản Việt Nam về phát triển đất nước theo con đường xã hội chủ nghĩa. Thứ hai, tăng cường nghiên cứu lý luận, tổng kết thực tiễn nhằm làm sáng tỏ thêm những luận cứ khoa học về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam. Thứ ba, không ngừng giáo dục, rèn luyện phẩm chất đạo đức cách mạng cho cán bộ, đảng viên, lấy đó làm nền tảng để củng cố niềm tin và tinh thần kiên định về chính trị trong toàn hệ thống chính trị.

1.2. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU CỦA CÁC CÔNG TRÌNH ĐÃ TỔNG QUAN VÀ NHỮNG VẤN ĐỀ LUẬN ÁN TIẾP TỤC NGHIÊN CỨU

1.2.1. Kết quả nghiên cứu của các công trình đã nghiên cứu

Trước những yêu cầu ngày càng cao trong công cuộc đổi mới, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, bản lĩnh chính trị đã trở thành một nội dung trung tâm được nhiều nhà nghiên cứu, lý luận và thực tiễn đặc biệt quan tâm, nhất là trong lĩnh vực xây dựng đội ngũ cán bộ, đảng viên. Trong đó, bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh được xác định là một giá trị nền tảng, định hướng cho việc rèn luyện bản lĩnh chính trị cho cán bộ, đảng viên hiện nay.

Thứ nhất, về bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh và việc vận dụng vào giáo dục, rèn luyện bản lĩnh chính trị cho cán bộ, đảng viên

Các công trình nghiên cứu đã tiếp cận bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh từ nhiều chiều cạnh: từ tư tưởng, đạo đức đến phong cách; từ lập trường, quan điểm đến hành động thực tiễn. Đặc biệt, các tác giả nhấn mạnh giá trị biểu tượng và sức lan tỏa của tấm gương Hồ Chí Minh trong việc nuôi dưỡng ý chí, củng cố niềm tin và định hướng hành động cách mạng cho cán bộ, đảng viên. Một số công trình đã bước đầu xác lập hệ thống các đặc trưng cốt lõi trong bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh như tính nhất quán về lý tưởng, sự kiên định về lập trường, khả năng ứng xử linh hoạt và bản lĩnh vững vàng trước thử thách. Những yếu tố này được đánh giá là nền tảng quan trọng trong việc xây dựng đội ngũ cán bộ có phẩm chất, năng lực đáp ứng yêu cầu thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập quốc tế.

Tuy nhiên, phần lớn các nghiên cứu chủ yếu mới dừng lại ở việc luận giải các giá trị lý luận của bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh, chưa phát triển thành một hệ thống lý luận hoàn chỉnh về phương pháp vận dụng bản lĩnh chính trị đó vào công tác xây dựng cán bộ ở từng lĩnh vực cụ thể. Đặc biệt, vẫn còn thiếu các công trình đi sâu làm rõ tính đặc thù của môi trường quân sự trong vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh vào giáo dục bản lĩnh chính trị cho cán bộ trẻ, cán bộ trong đào tạo hoặc lực lượng sĩ quan dự bị.

Thứ hai, về vận dụng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh vào xây dựng bản lĩnh chính trị cho cán bộ, đảng viên trong Quân đội

Các công trình trong lĩnh vực quân sự đã khẳng định rõ: bản lĩnh chính trị là nhân tố quyết định chất lượng tổng hợp và sức mạnh chiến đấu của Quân đội nhân dân Việt Nam. Việc vận dụng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh trong giáo dục chính trị - tư tưởng cho đội ngũ cán bộ, đảng viên được xem là hướng đi quan trọng để xây dựng Quân đội vững mạnh về chính trị, tuyệt đối trung thành với Đảng, Tổ quốc và Nhân dân.

Một số công trình đã chỉ ra tính tất yếu của việc vận dụng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh vào môi trường quân đội, đặc biệt trong bối cảnh diễn biến hòa bình và chiến lược “phi chính trị hóa” Quân đội của các thế lực thù địch ngày càng tinh vi, phức tạp. Các nghiên cứu này chủ yếu tập trung phân tích sự cần thiết và đề xuất giải pháp mang tính khái quát như: nâng cao nhận thức chính trị, xây dựng ý thức tổ chức kỷ luật, củng cố lập trường tư tưởng, bồi dưỡng niềm tin và ý chí chiến đấu cho cán bộ, chiến sĩ.

Tuy nhiên, có thể thấy khoảng trống đáng kể trong nghiên cứu là việc chưa có công trình nào đi sâu, phân tích một cách hệ thống và toàn diện việc vận dụng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh trong giáo dục, rèn luyện bản lĩnh chính trị cho đối tượng học viên các trường sĩ quan Quân đội - lực lượng cán bộ nguồn kế cận trực tiếp, giữ vai trò đặc biệt quan trọng trong sự nghiệp bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới. Mặc dù một số công trình đã đề cập tới việc bồi dưỡng bản lĩnh chính trị cho cán bộ trẻ trong Quân đội nói chung, nhưng chưa có công trình nào tập trung phân tích riêng cho nhóm học viên sĩ quan, với đặc thù vừa là người học, vừa là đối tượng được đào tạo trở thành sĩ quan chỉ huy - quản lý trong tương lai.

Từ thực tiễn đó, có thể khẳng định rằng, vấn đề vận dụng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh vào xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên các trường sĩ quan Quân đội hiện nay là một hướng nghiên cứu còn bỏ ngỏ, có ý nghĩa lý luận - thực tiễn quan trọng và cấp thiết, cần được tập trung nghiên cứu, luận giải trong thời gian tới.

1.2.2. Những vấn đề luận án tiếp tục nghiên cứu

Qua tổng quan các công trình nghiên cứu bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh, có thể thấy các công trình đã tập trung nghiên cứu nhiều khía cạnh có liên quan đến đề tài. Tuy nhiên, xuất phát từ mục đích và đối tượng, phạm vi nghiên cứu khác nhau, ở chuyên ngành Hồ Chí Minh học vẫn chưa có công trình nào đi vào nghiên cứu, luận giải có hệ thống về nội dung, giá trị bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh và vận dụng vào xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên các trường sĩ quan Quân đội. Kế thừa những kết quả đã đạt được trong nghiên cứu bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh và từ thực tiễn xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên các trường sĩ quan Quân đội hiện nay, luận án xác định những nội dung trọng tâm cần tiếp tục nghiên cứu sau:

Một là, phân tích, làm rõ hơn nội dung bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh

Hai là, luận giải, làm rõ hơn giá trị của bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh

Ba là, đánh giá thực trạng xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên các trường sĩ quan Quân đội theo bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh giai đoạn 2016 - 2023, chỉ ra những thành tựu, hạn chế và nguyên nhân của những thành tựu, hạn chế đó.

Bốn là, phân tích, làm rõ những vấn đề đặt ra trong xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên các trường sĩ quan Quân đội hiện nay.

Năm là, xác định rõ các yếu tố tác động, yêu cầu xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên các trường sĩ quan Quân đội và đề xuất các giải pháp góp phần xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên các trường sĩ quan Quân đội trong thời gian tới theo bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh.

Tiểu kết chương 1

Kết quả tổng quan những công trình nghiên cứu có liên quan đến đề tài luận án cho thấy, các công trình nghiên cứu đều có cách đặt vấn đề, cách tiếp cận đối tượng nghiên cứu mang tính hệ thống trên cơ sở những phương pháp nghiên cứu liên ngành và của mỗi chuyên ngành khoa học. Các công trình, bài viết về bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh đã tập trung đi sâu nghiên cứu nội dung, giá trị của bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh; làm rõ thực trạng xây dựng bản lĩnh chính trị của cán bộ, đảng viên nói chung và thực trạng giáo dục, rèn luyện bản lĩnh chính trị của cán bộ, đảng viên trong quân đội nói riêng. Trên cơ sở khẳng định giá trị, ý nghĩa tư tưởng, tấm gương Hồ Chí Minh về bản lĩnh chính trị, nhiều công trình, bài viết

đã đi sâu nghiên cứu sự vận dụng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh vào công tác giáo dục, rèn luyện cán bộ, đảng viên hiện nay, trong đó xác định rõ các yêu cầu, phương hướng, nhiệm vụ, giải pháp xây dựng, bảo đảm cho đội ngũ cán bộ, đảng viên có bản lĩnh chính trị thật sự kiên định, vững vàng, nhất là trong bối cảnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước, toàn cầu hóa và hội nhập quốc tế. Đặc biệt, một số bài viết đã chỉ rõ những khó khăn, thách thức đặt ra trong xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh và đề xuất những giải pháp để xây dựng Đảng về trí tuệ, bản lĩnh chính trị.

Nghiên cứu sự vận dụng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh vào công tác xây dựng bản lĩnh chính trị cho cán bộ, đảng viên trong Quân đội đã chỉ ra được sự cần thiết của vấn đề này, nhiều nghiên cứu đã chỉ ra được những nội dung cần cụ thể hóa, cần vận dụng vào xây dựng, rèn luyện bản lĩnh chính trị cho quân nhân, đề xuất các yêu cầu, phương hướng, nhiệm vụ, giải pháp góp phần xây dựng Quân đội vững mạnh về chính trị. Tuy nhiên, cho đến nay, vẫn chưa có công trình nghiên cứu trực tiếp vấn đề vận dụng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh vào xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên các trường sĩ quan Quân đội hiện nay, nơi mà vai trò của việc xây dựng, bồi dưỡng, rèn luyện bản lĩnh chính trị có ý nghĩa rất quan trọng song thực trạng xây dựng, bồi dưỡng, rèn luyện bản lĩnh chính trị cho học viên còn nhiều bất cập, hạn chế. Các công trình nghiên cứu, bài viết nêu trên là những tài liệu quý để tác giả nghiên cứu, tham khảo, kế thừa trong quá trình thực hiện đề tài.

Chương 2

LÝ LUẬN BẢN LĨNH CHÍNH TRỊ HỒ CHÍ MINH VÀ XÂY DỰNG BẢN LĨNH CHÍNH TRỊ HỒ CHÍ MINH CHO HỌC VIÊN CÁC TRƯỜNG SĨ QUAN QUÂN ĐỘI

2.1. MỘT SỐ KHÁI NIỆM CƠ BẢN

Bản lĩnh chính trị

Trong *Từ điển tiếng Việt* của Viện Ngôn ngữ học, bản lĩnh được lý giải là khả năng tự chủ trong xác định thái độ, hành vi, giữ vững lập trường trước những tác động tiêu cực từ môi trường bên ngoài [120, tr. 54]. Cách định nghĩa này nhấn mạnh đến yếu tố kiên định nội tại trong mỗi cá nhân.

Tác giả Nguyễn Đức Bình cho rằng: “Bản lĩnh của một nhà lãnh đạo chính trị phải thể hiện qua khả năng đối mặt và vượt qua thử thách, trung thành với con đường và lý tưởng mà Đảng và nhân dân đã chọn” [4, tr.28]. Nhiều học giả cho rằng bản lĩnh là một thuộc tính xã hội đặc thù, kết tinh từ kinh nghiệm sống, tri thức lý luận và thực tiễn hoạt động, phản ánh mức độ làm chủ hành vi và sự ổn định tâm lý của con người trong điều kiện phức tạp, biến động. Việc tiếp cận bản lĩnh của con người ở các góc độ khác nhau chỉ là tương đối, bởi chúng có mối quan hệ tác động qua lại với nhau, là tiền đề, điều kiện của nhau, xâm nhập vào nhau và có thể chuyển hóa lẫn nhau. Bản lĩnh của mỗi người không thể không chịu sự quy định, chi phối của bản lĩnh dân tộc, bản lĩnh giai cấp, bản lĩnh cộng đồng nghề nghiệp mà người đó là thành viên.

Theo tác giả có thể khái quát rằng, bản lĩnh là phẩm chất xã hội cơ bản, phản ánh năng lực tự chủ, khả năng làm chủ các mối quan hệ xã hội và tự nhiên, đồng thời thể hiện sự ổn định tâm lý, ý chí kiên định trong quá trình thực hiện những mục tiêu đã xác định.

Theo *Từ điển Triết học*, chính trị được hiểu là sự tham gia vào công việc của nhà nước, liên quan đến việc xác định hình thức tổ chức, nội dung và nhiệm vụ hoạt động của nhà nước [126, tr. 85]. Trên lập trường của các nhà kinh điển chủ nghĩa Mác - Lênin, chính trị là biểu hiện tập trung của quan hệ lợi ích, đặc biệt là đấu

tranh giai cấp vì lợi ích giai cấp. Vấn đề cốt lõi của chính trị là tổ chức quyền lực nhà nước, tham gia vào hoạt động quản lý nhà nước, định hướng và xác lập nhiệm vụ cơ bản của nhà nước trong từng thời kỳ lịch sử.

Theo quan điểm của tác giả: *“Chính trị là toàn bộ hoạt động có liên quan đến nhà nước, đảng phái, là hoạt động trong lĩnh vực quan hệ giữa các nhóm xã hội lớn, trước hết là giai cấp, cũng như giữa các dân tộc, giữa các quốc gia”*.

Trong thực tiễn, tùy theo góc độ tiếp cận, bản lĩnh có thể được phân loại thành nhiều hình thức như: bản lĩnh chiến đấu, bản lĩnh ngoại giao, bản lĩnh văn hóa, bản lĩnh nghề nghiệp, bản lĩnh chỉ huy... Trong đó, bản lĩnh chính trị của cá nhân hay tổ chức được thể hiện qua sự độc lập, tự chủ, kiên trì, quyết đoán và sáng tạo trong hoạt động chính trị. Bản lĩnh chính trị không chỉ thể hiện ở nhận thức chính trị đúng đắn, hành động chính trị kiên quyết, mà còn ở khả năng làm chủ tình huống chính trị, giữ vững lập trường trước khó khăn, thử thách, kiên định mục tiêu lý tưởng đã lựa chọn.

Theo Nguyễn Hoàng Việt: *“Bản lĩnh chính trị của một cá nhân, tập thể là khả năng vượt qua những áp lực, khó khăn, thách thức; là lòng tin, sự kiên định, quyết tâm lớn lao và năng lực ứng biến với những thay đổi của thực tiễn, sự đoàn kết đồng lòng để tìm ra cách thức đúng đắn, nhằm thực hiện thành công mục tiêu chính trị của mình. Bản lĩnh chính trị dựa trên sự nắm vững tri thức khoa học và khả năng đúc rút tri thức mới từ thực tiễn hoạt động chính trị của chủ thể”* [129, tr.3].

Theo quan niệm của tác giả, *bản lĩnh chính trị là năng lực tự quyết định một cách độc lập và sáng tạo trong hành vi chính trị, thể hiện khả năng làm chủ tình huống, giữ vững lập trường trước những bước ngoặt và biến động phức tạp về chính trị; kiên định mục tiêu, lý tưởng đã xác lập, không dao động hay lùi bước trước khó khăn, thử thách*.

Trên cơ sở đó, nội dung cốt lõi cấu thành bản lĩnh chính trị bao gồm: thứ nhất, sự kiên vững trong lập trường tư tưởng và định hướng chính trị, không bị chi phối bởi các yếu tố bên ngoài; thứ hai, khả năng nhạy bén trong đánh giá, phân tích và ứng phó linh hoạt với các diễn biến chính trị bất ngờ; thứ ba, sự độc lập trong tư duy, sáng tạo trong hành động khi giải quyết các vấn đề thực tiễn đặt ra; thứ tư, ý

chí chiến đấu mạnh mẽ, tinh thần trách nhiệm cao và hành động cụ thể nhằm bảo vệ quan điểm đúng đắn, kiên quyết đấu tranh chống lại những biểu hiện sai lệch, tiêu cực vì lợi ích chung của tập thể, cộng đồng và dân tộc.

Để có bản lĩnh chính trị cần phải có mục tiêu, lý tưởng chính trị, có trải nghiệm thực tiễn chính trị phong phú, có nền tảng đạo đức vững chắc, nhất là phải có hệ thống tri thức, hiểu biết sâu sắc về lĩnh vực chính trị... Tất cả những yếu tố đó hoà quyện, cùng tác động, ảnh hưởng làm nên những quyết định, hành động chính trị sáng suốt, quyết đoán, tạo nên những bước ngoặt làm biến đổi, cải tạo thực tiễn hoặc thậm chí có thể làm thay đổi tiến trình lịch sử của một tổ chức, một cộng đồng, một dân tộc, quốc gia.

Bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh

Bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh là bản lĩnh của một lãnh tụ, bản lĩnh đó được hình thành trên cơ sở tri thức khoa học uyên bác, sự hiểu biết những quy luật khách quan của các quá trình vận động của đời sống xã hội, nắm vững xu thế vận động của dân tộc, của thời đại, gắn bó mật thiết với quần chúng nhân dân luôn nêu cao khát vọng, ý chí, quyết tâm hành động vì lợi ích của dân tộc, của giai cấp và của nhân loại.

Nghiên cứu bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh là nghiên cứu bản lĩnh của một vị lãnh tụ vĩ đại luôn hết lòng vì nước, vì dân. Đó là bản lĩnh của người đã đưa dân tộc Việt Nam ra khỏi sự bế tắc về lý luận cách mạng, thức tỉnh nhân dân về con đường cứu nước. Bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh được xem xét dưới nhiều góc độ khác nhau. Đó là bản lĩnh của con người xuất hiện đúng lúc của lịch sử, đáp ứng được những đòi hỏi của lịch sử. Con người đó đã vượt lên hoàn cảnh, chế ngự hoàn cảnh, giúp chúng ta có được một tầm nhìn, chỉ cho đất nước một bến đỗ an toàn.

Theo tác giả Bùi Đình Phong, bản lĩnh chính trị của Hồ Chí Minh là sự kết hợp giữa tài năng và đức tính, thể hiện qua khả năng tự quyết định độc lập về thái độ, hành động và quan điểm, không bị chi phối bởi các áp lực từ bên ngoài. Đặc biệt, bản lĩnh này còn được thể hiện qua tinh thần dám chịu trách nhiệm, không ngừng tìm tòi và mở ra con đường mới, từ đó dẫn dắt và định hình tương lai với chính kiến kiên định. Tác giả Lý Việt Quang cho rằng, bản lĩnh chính trị Hồ Chí

Minh “là sự thể hiện tư duy độc lập, tự chủ, sáng tạo, ý chí quyết tâm cao độ, sự kiên định và năng lực hoạt động thực tiễn xuất sắc của Người nhằm thực hiện thành công khát vọng ĐLDT và CNXH, để thực sự mang lại độc lập cho dân tộc, tự do, hạnh phúc cho Nhân dân” [94, tr.3].

Từ những quan điểm trên, theo nghiên cứu sinh, *Bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh là bản lĩnh của một lãnh tụ luôn hết lòng vì nước, vì dân, biểu hiện ở ý chí, nghị lực phi thường và sự độc lập, sáng suốt, quyết đoán của Người trong quá trình tìm đường cứu nước, lãnh đạo, chỉ đạo sự nghiệp đấu tranh giải phóng dân tộc và xây dựng chế độ mới ở Việt Nam.*

Bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh là kết quả của quá trình tích hợp các nhân tố chủ quan và khách quan, quá trình Hồ Chí Minh không ngừng tự giác rèn luyện các phẩm chất cơ bản từ đạo đức, trí tuệ cho đến phương pháp, phong cách trên cơ sở phát huy các phẩm chất ưu việt của bản thân, đồng thời kết hợp với sự lựa chọn, kế thừa các giá trị tinh hoa của dân tộc và thời đại nhằm mục đích cao nhất là phục vụ có hiệu quả sự nghiệp chính trị của Hồ Chí Minh.

Từ kết quả nghiên cứu cho thấy nội dung bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh thể hiện ở ý chí, nghị lực vượt lên khó khăn, gian khổ, tính độc lập, tự chủ, sáng tạo và tính quyết đoán và linh hoạt, sự kiên định và vận dụng sáng tạo CNMLN, luôn đặt lợi ích của dân tộc, của Đảng, hạnh phúc của Nhân dân lên trên hết. Bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh còn thể hiện ở tính độc lập, tự chủ, hài hòa, khéo léo không chịu lệ thuộc, không bị sức ép trong giải quyết các mối quan hệ, sự kiên quyết, dũng cảm đấu tranh vạch trần cái xấu, cái ác; luôn bảo vệ chân lý, lẽ phải, cái đúng, cái tốt...

Vận dụng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh

Vận dụng, theo nghĩa chung nhất là đem kiến thức, tri thức, lý luận áp dụng vào thực tế. Đó là một hoạt động chính trị gắn liền và tác động đến chính bản thân con người nhằm xây dựng, củng cố, tăng cường, nâng cao, bổ sung, bù đắp những mặt yếu kém, thiếu hụt nào đó đáp ứng nhu cầu của họ. Vì vậy, có thể hiểu, vận dụng là quá trình tác động có ý thức của chủ thể vào đối tượng nhằm tăng thêm những mặt nào đó của con người đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ của họ. Trong đời sống hiện thực, hoạt động vận dụng rất đa dạng.

Vận dụng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh là sự cụ thể hóa và áp dụng những đặc trưng của bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh thành các tiêu chí, các mô hình trong xây dựng, rèn luyện bản lĩnh chính trị phù hợp với đặc điểm học viên các trường sĩ quan quân đội.

Xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên các trường sĩ quan quân đội hiện nay

Theo Từ điển Tiếng Việt, thuật ngữ “xây dựng” có nghĩa là: “làm cho hình thành một chỉnh thể về xã hội, chính trị, kinh tế, văn hóa theo một phương hướng nhất định” như: xây dựng cơ đồ, xây dựng đất nước... Thuật ngữ “xây dựng” dưới góc độ hoạt động chính trị xã hội, được hiểu là sự làm nên, hình thành nên một tổ chức hay một chỉnh thể về chính trị, xã hội, kinh tế, văn hóa theo một mục đích nhất định” [120].

“Xây dựng” dưới góc độ hoạt động chính trị là sự tác động có mục đích của các chủ thể đến đối tượng, nhằm làm cho đối tượng mà nó tác động được phát triển đạt được những mục tiêu, yêu cầu mà các chủ thể đã xác định. Quá trình xây dựng một đối tượng cụ thể luôn đòi hỏi chủ thể phải xác định được vị trí, vai trò, chức năng, nhiệm vụ, quy mô tổ chức, mối quan hệ và những điều kiện bảo đảm cho đối tượng cần xây dựng đó hình thành, hoạt động theo mục đích đã xác định.

Tuy nhiên, trong mỗi giai đoạn lịch sử, tính chất nhiệm vụ và bản thân mỗi đối tượng luôn có sự vận động phát triển, đòi hỏi chủ thể cần bám sát thực tiễn để đưa ra các yêu cầu phù hợp và những giải pháp có tính khả thi để xây dựng đối tượng không ngừng lớn mạnh, phát triển, đáp ứng với những đòi hỏi mới. Từ quan niệm chung, với mỗi tổ chức, mỗi đối tượng, tùy theo tính chất, đặc điểm, nhiệm vụ, cơ cấu, mối quan hệ mà nội dung, biện pháp, cách thức xây dựng khác nhau. Không nắm vững điều này thì việc xây dựng sẽ lúng túng, thậm chí lẫn lộn, chông chéo, không đạt được mục đích đề ra.

Các trường sĩ quan Quân đội là những trung tâm đào tạo cán bộ và nghiên cứu khoa học, có vai trò quan trọng trong sự nghiệp giáo dục, đào tạo của Quân đội nói riêng và quốc gia nói chung. Để thực hiện thắng lợi nhiệm vụ chính trị, các trường sĩ quan Quân đội cần thường xuyên quan tâm chăm lo nâng cao chất lượng

đào tạo ở các nhà trường, trong đó có công tác giáo dục, rèn luyện về bản lĩnh chính trị cho học viên. Xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên phải xuất phát từ mục tiêu, yêu cầu nhiệm vụ và khả năng thực tế của các nhà trường. Quá trình xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên là trách nhiệm của đảng ủy, thường vụ đảng ủy nhà trường, cấp ủy các cơ quan, đơn vị quản lý học viên, đồng thời phải huy động sự tham gia của nhiều tổ chức, lực lượng, tiến hành đồng bộ với nhiều nội dung, biện pháp phù hợp, nhằm mang lại chất lượng, hiệu quả cao.

Từ đó những vấn đề trên, theo tác giả: *Xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên các trường sĩ quan Quân đội hiện nay là tổng thể các hoạt động có mục đích của các chủ thể lực lượng nhằm cụ thể hóa nội dung bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh vào quá trình xây dựng, giáo dục, rèn luyện bản lĩnh chính trị cho học viên sĩ quan ở các trường sĩ quan Quân đội, qua đó, trực tiếp hoàn thiện nhân cách của người học viên sĩ quan đáp ứng mục tiêu, yêu cầu đào tạo của các trường sĩ quan Quân đội.* Vận dụng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh trong xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên các trường sĩ quan Quân đội là một quá trình hoạt động thực tiễn của con người, là tổng thể các tác động tự giác của con người. Quan niệm trên thể hiện những nội dung sau:

Mục đích xây dựng

Vận dụng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh trong xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên các trường sĩ quan Quân đội là hình thành, củng cố, phát triển bản lĩnh chính trị của học viên theo bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh, góp phần hoàn thiện bản lĩnh chính trị người sĩ quan Quân đội, đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ. Đó là tổng thể các tác động của chủ thể, có kế hoạch, có mục đích, có phương pháp tiến hành theo quy luật, nhằm xây dựng, phát triển bản lĩnh chính trị cho học viên sĩ quan ở các trường sĩ quan Quân đội, đảm bảo cho họ vận dụng tốt nội dung, giá trị bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh với chức trách, nhiệm vụ và yêu cầu xây dựng Quân đội hiện nay.

Xét về bản chất, vận dụng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh trong xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên các trường sĩ quan Quân đội là quá trình chủ thể nhận thức hiện thực xã hội, thực hiện làm chuyển hóa các nội dung bản lĩnh chính

trị Hồ Chí Minh thành tri thức, thái độ, hành vi bản lĩnh chính trị của học viên ở các trường sĩ quan Quân đội. Thực chất, đó là quá trình tác động tích cực, tự giác, năng động, sáng tạo của các chủ thể nhằm hình thành, bổ sung những cái còn thiếu trong tri thức, thái độ, hành vi bản lĩnh chính trị của học viên sĩ quan ở các trường sĩ quan Quân đội theo bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho phù hợp với yêu cầu thực tiễn của hoạt động quân sự; củng cố, phát triển những yếu tố chưa ổn định, chưa chắc chắn trong tri thức, thái độ, hành vi bản lĩnh chính trị của họ, giúp họ có bản lĩnh chính trị thật sự kiên định, vững vàng đáp ứng mục tiêu, yêu cầu đào tạo.

Quá trình vận dụng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh trong xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên các trường sĩ quan Quân đội diễn ra với nhiều cách thức tác động khác nhau, gắn kết chặt chẽ với nhau, dựa trên cơ sở nhận thức đúng các quy luật chung và các đặc điểm riêng của sự hình thành, phát triển bản lĩnh chính trị. Trong đó, hoạt động sáng tạo của các chủ thể là yếu tố then chốt, chi phối đến tất cả các yếu tố khác như: Đối tượng, nội dung, cách thức, phương pháp vận dụng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh trong xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên sĩ quan ở các trường sĩ quan Quân đội. Như vậy, về mặt cấu trúc, vận dụng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh trong xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên các trường sĩ quan Quân đội là sự vận động phối hợp, biện chứng của tất cả các yếu tố sau:

Chủ thể xây dựng

Chủ thể vận dụng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh trong xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên các Trường sĩ quan Quân đội là tổ chức lãnh đạo, chỉ huy các cấp, các cơ quan, khoa giáo viên, tổ chức đoàn thanh niên ở các đơn vị quản lý học viên và chính bản thân họ.

Đối tượng xây dựng

Đối tượng vận dụng chính là đội ngũ học viên sĩ quan ở các trường sĩ quan Quân đội. Họ không chỉ là đối tượng của hoạt động vận dụng, mà còn là chủ thể của quá trình tự vận dụng những nội dung bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho bản thân.

Lực lượng tham gia xây dựng

Là toàn thể đội ngũ cán bộ, đảng viên, giảng viên, học viên, các tổ chức ở các Trường sĩ quan Quân đội

Nội dung xây dựng

Là quá trình bổ sung, củng cố, phát triển cho học viên những phẩm chất cơ bản trong bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh. Đó là sự cụ thể hóa nội dung bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh vào quá trình xây dựng, giáo dục, rèn luyện bản lĩnh chính trị cho học viên. Nội dung bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cần tập trung vận dụng đó là ý chí, nghị lực vượt lên khó khăn, gian khổ; tính độc lập, tự chủ, sáng tạo; sự kiên định, vững vàng về lập trường chính trị, tư tưởng; niềm tin vào sự lãnh đạo của Đảng; tinh thần quyết tâm, tính nhạy; sự hài hòa, khéo léo trong giải quyết các mối quan hệ; sự thẳng thắn, dũng cảm, nghiêm túc sửa chữa trước những khuyết điểm, sai lầm.

Các nội dung cơ bản trên là những đặc trưng cốt lõi trong bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh, đồng thời cũng là những phẩm chất cần phải xây dựng, hoàn thiện trong xây dựng, giáo dục, rèn luyện bản lĩnh chính trị cho học viên ở các Trường sĩ quan Quân đội. Những đặc trưng đó có quan hệ chặt chẽ, tác động lẫn nhau. Vì vậy, quá trình vận dụng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh trong xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên các trường sĩ quan Quân đội phải vận dụng đầy đủ, toàn diện các nội dung trên, tránh xem nhẹ hoặc tuyệt đối hoá một nội dung nào.

Phương pháp, hình thức xây dựng

Về phương pháp, hình thức xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội cần được thực hiện phong phú và linh hoạt. Cụ thể là:

Xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội thông qua hoạt động giáo dục, tự giáo dục. Đây là hình thức cơ bản mà chủ thể thực hiện để hình thành, bổ sung, phát triển cho học viên những phẩm chất cơ bản của bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh. Tuy nhiên, việc xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội không chỉ thực hiện thông qua giáo dục một chiều mà phải kết hợp với các hình thức khác như: Diễn đàn, tọa đàm, trao đổi, thực hành... rèn luyện kỹ năng, gắn với những tình huống cụ thể của cuộc sống hiện thực.

Xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội thông qua thực tiễn tổ chức, quản lý các hoạt động của học viên trong quá

trình học tập, công tác. Việc tổ chức, quản lý, duy trì học viên thực hiện nhiệm vụ giáo dục, đào tạo, chấp hành điều lệnh, các chế độ quy định, xây dựng nếp sống chính quy, môi trường văn hoá, là những hình thức trực tiếp bổ sung, củng cố phát triển các phẩm chất trong bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh. Vì vậy, việc tổ chức, quản lý, duy trì của đội ngũ cán bộ, giảng dạy của đội ngũ giảng viên nhất là giảng viên khoa học xã hội và nhân văn ở các trường sĩ quan Quân đội đối với mọi hoạt động của học viên là một trong những hình thức cơ bản để xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên.

Xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội cần phải chú trọng các thiết chế văn hóa, các phương tiện thông tin tuyên truyền. Với sự phát triển của các phương tiện thông tin đa dạng, hiện đại, mọi tri thức khoa học đều được phản ánh và truyền tải đến mỗi người, trong đó có học viên đào tạo ở các nhà trường. Vì vậy, thông qua các phương tiện tuyên truyền, các thiết chế văn hóa không chỉ giúp bổ sung lý luận mà còn trực tiếp cung cấp những hình ảnh về bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh, từ đó góp phần tạo cảm ứng, niềm tin, động lực cho học viên trong quá trình học tập, rèn luyện bản lĩnh chính trị.

Tiêu chí đánh giá hiệu quả việc xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội

Thứ nhất, nhận thức, trách nhiệm của chủ thể, lực lượng xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội

Nhận thức, trách nhiệm của các chủ thể, lực lượng bồi dưỡng là tiêu chí quan trọng, có ý nghĩa quyết định đến chất lượng, hiệu quả vận dụng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội. Tiêu chí này đòi hỏi các chủ thể có nhận thức đúng, có ý thức trách nhiệm cao đối với hoạt động vận dụng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội.

Đánh giá các chủ thể vận dụng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội cần phải xem xét đánh giá toàn diện bao gồm cả tổ chức đảng, tổ chức chỉ huy, cơ quan chính trị, ban chấp hành đoàn các cấp. Bởi vì đây là lực lượng chủ thể quyết định đến chất lượng, hiệu quả vận dụng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội. Khi đánh giá hoạt động của các chủ thể cần xem xét toàn diện cả ưu điểm và hạn chế cả trong

nhận thức, tinh thần, trách nhiệm; trình độ năng lực, kinh nghiệm lãnh đạo, chỉ đạo, tổ chức vận dụng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội. Cụ thể là:

Xem xét, đánh giá hoạt động của các chủ thể lãnh đạo là cấp ủy, tổ chức đảng các cấp, trước hết cần phải đi sâu xem xét nhận thức của cấp ủy đối với nhiệm vụ, mục tiêu, yêu cầu vận dụng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh. Đánh giá trách nhiệm của các cấp ủy, tổ chức đảng trong đề xuất các chủ trương, biện pháp lãnh đạo, chỉ đạo việc vận dụng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội. Xem xét tính đúng đắn, toàn diện, kịp thời trong các chủ trương biện pháp lãnh đạo, chỉ đạo của các cấp ủy, tổ chức đảng đối với việc xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội.

Đánh giá toàn diện từ khâu ra nghị quyết, xác định chủ trương, phương hướng, đến phân công trách nhiệm, theo dõi, sơ tổng kết, rút kinh nghiệm về việc vận dụng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội. Sự quan tâm tạo điều kiện việc vận dụng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội: Từ việc tăng cường sự lãnh đạo, chỉ đạo đến đầu tư thời gian, phương tiện vật chất, khích lệ động viên cổ vũ học viên tự vận dụng, tự bồi dưỡng bản lĩnh chính trị của bản thân theo các nội dung, giá trị bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh và phát huy vai trò tiên phong gương mẫu của đội ngũ cán bộ đảng viên trong rèn luyện bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh.

Đánh giá hoạt động của cơ quan chính trị và đội ngũ cán bộ chủ trì (Bí thư, cấp ủy, Chính trị viên các cấp) - lực lượng chủ trì, trực tiếp chỉ đạo, tiến hành vận dụng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội. Trước hết, cần xem xét nhận thức của lực lượng này đối với việc vận dụng. Đánh giá trình độ năng lực, kinh nghiệm của cán bộ chủ trì, cơ quan chính trị, trong lãnh đạo, chỉ đạo, tổ chức việc vận dụng. Xem xét, đánh giá tính chủ động, sáng tạo, mức độ đúng đắn của các chủ trương, biện pháp chỉ đạo việc vận dụng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội.

Đánh giá hoạt động của ban chấp hành đoàn các cấp phải xem xét mức độ quán triệt, cụ thể hóa các chỉ thị nghị quyết của cấp ủy tổ chức đảng cấp mình, chỉ

thị, nghị quyết, hướng dẫn của cấp trên về việc vận dụng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội. Xem xét khả năng quán triệt vận dụng vào thực tiễn đơn vị, tính đúng đắn sáng tạo trong đề xuất các chủ trương, biện pháp, chương trình hoạt động của tổ chức đoàn. Đánh giá kỹ năng, kinh nghiệm của ban chấp hành đoàn các cấp trong xây dựng và quản lý điều hành thực hiện kế hoạch hoạt động, xác định mục tiêu, nội dung, hình thức, phương pháp hoạt động của đoàn và khả năng trong chỉ đạo, điều hành, tổ chức các hoạt động xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội.

Thứ hai, nội dung, hình thức, phương pháp vận dụng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội

Nội dung, hình thức, phương pháp hoạt động là những tiêu chí cơ bản để xem xét đánh giá chất lượng vận dụng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội. Bởi vì, nội dung, hình thức, phương pháp hoạt động luôn là yếu tố trực tiếp quyết định chất lượng hiệu quả việc vận dụng. Nếu nội dung thiết thực, hình thức, phương pháp sát hợp, sáng tạo thì hiệu quả hoạt động sẽ cao và ngược lại. Bởi vậy, khi đánh giá chất lượng hoạt động vận dụng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội theo tiêu chí này cần phải xem xét tính đúng đắn, khoa học, tính toàn diện, có trọng tâm, trọng điểm của nội dung vận dụng; đánh giá toàn diện mọi khía cạnh của hình thức, phương pháp vận dụng. Chỉ như vậy mới có thể mô tả chân thực, khách quan, toàn diện về hoạt động vận dụng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên các trường sĩ quan Quân đội.

Về nội dung vận dụng: Quá trình vận dụng, đòi hỏi chủ thể phải căn cứ vào đặc điểm, thực tiễn nhiệm vụ của từng nhà trường, từng đơn vị, chức trách, nhiệm vụ của đối tượng học viên, để xác định nội dung vận dụng, xây dựng cho phù hợp. Việc vận dụng phải nhằm vào nâng cao bản lĩnh chính trị của học viên đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ của từng trường sĩ quan Quân đội và góp phần hoàn thiện phẩm chất, năng lực của người cán bộ, sĩ quan tương lai.

Về phương pháp, hình thức vận dụng: Hình thức, biện pháp là cách thức tổ chức, thực hiện chương trình, nội dung vận dụng do các chủ thể tiến hành tác động đến đối tượng vận dụng là học viên ở các trường sĩ quan Quân đội. Hình thức,

phương pháp bồi dưỡng rất đa dạng, phong phú và linh hoạt, do vậy, tiêu chí đánh giá hình thức, phương pháp vận dụng đó là phải căn cứ vào đặc điểm, nhiệm vụ của mỗi nhà trường và từng đơn vị quản lý học viên, ý thức, tinh thần trách nhiệm của học viên trong vận dụng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh.

Thứ ba, mức độ chuyển biến bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội

Đây là tiêu chí quan trọng để đánh giá hoạt động vận dụng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên ở các Trường sĩ quan Quân đội. Nếu như các tiêu chí trên đánh giá các điều kiện, tiền đề thì tiêu chí này là hệ quả của các điều kiện trên và là kết quả của cả quá trình hoạt động vận dụng.

Kết quả vận dụng thể hiện qua sự chuyển biến trong bản lĩnh chính trị của học viên ở các trường sĩ quan Quân đội, đó là sự phát triển, hoàn thiện về các phẩm chất trong bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh ở học viên, cụ thể đó là ý chí, nghị lực vượt lên khó khăn, gian khổ, tính độc lập, tự chủ, sáng tạo; sự kiên định, vững vàng về lập trường chính trị, tư tưởng; tinh thần quyết tâm, tính nhạy bén; sự hài hòa, khéo léo trong giải quyết các mối quan hệ.

2.2. NỘI DUNG BẢN LĨNH CHÍNH TRỊ HỒ CHÍ MINH

2.2.1. Độc lập, tự chủ, sáng tạo trong xác định mục tiêu và lựa chọn con đường cách mạng Việt Nam

Năm 1858, thực dân Pháp nổ súng xâm lược Việt Nam, trước sức mạnh quân sự áp đảo của kẻ thù, triều đình phong kiến khiếp sợ, chỉ lo bảo vệ lợi ích của giai cấp mình, không dám đứng về phía Nhân dân, ủng hộ những tư tưởng tiến bộ cải cách, mở cửa, để rồi cuối cùng nước ta rơi vào tay giặc. Trong khi đó, một số sĩ phu yêu nước như Phan Bội Châu, Phan Châu Trinh, nhờ tiếp thu tư tưởng tư sản “cuối mùa” từ bên ngoài dội vào, đã phát ngọn cờ giải phóng dân tộc theo khuynh hướng tư sản nhưng kết quả cũng thất bại. Một cuộc khủng hoảng sâu sắc về giai cấp lãnh đạo và đường lối cứu nước diễn ra ở Việt Nam trong khoảng mấy chục năm đầu thế kỷ XX.

Khi cả dân tộc đang đắm chìm trong đêm dài nô lệ, chưa tìm được lối ra cho sự nghiệp giải phóng dân tộc thì Hồ Chí Minh ra đi tìm đường cứu nước. Bản lĩnh chính trị đã giúp Hồ Chí Minh chọn “Tây du ” chứ không phải là “Đông du ”.

Với một trí tuệ thông minh, một sự hiểu biết từ sớm, một chuỗi sự kiện chứng tỏ Hồ Chí Minh đi sang phương Tây có một chủ đích rõ ràng là cứu nước, cứu dân. Cách nghĩ, cách làm của Hồ Chí Minh trong những tháng năm tiếp theo cho thấy sự độc lập, tự chủ, kiên định của Người về dự định của mình, Người luôn sáng tạo, tìm tòi, chịu khổ, làm tất cả những gì có thể làm được, thậm chí vượt qua chính mình để đạt mục đích lớn.

Trong thời gian tìm đường cứu nước, Hồ Chí Minh tích cực trau dồi tích lũy kiến thức trên nhiều phương diện. Người không chỉ hướng tâm nhìn, quan sát thế giới mà còn nhanh chóng hòa nhập vào đại dương trí tuệ của nhân loại. Người tranh thủ mọi cơ hội, mọi thời gian, không gian để nghiên cứu những vấn đề về học thuật tư tưởng, tìm đọc sách văn học của các tác giả nổi tiếng với chất nhân văn đậm đà, sâu sắc như Shakespeare, Dickens, Lỗ Tấn, Hugo, Zola, Anatole France, Léon Tolstoi. Người học làm báo, dự những buổi nói chuyện chính trị, dự mít tinh, tham gia câu lạc bộ ngoại ô ở Pari (câu lạc bộ Faubourg), tham gia Hội “Nghệ thuật và khoa học”, Hội “Những người bạn của nghệ thuật”, Hội “Du lịch”... Qua những chuyến đi, Người thu hoạch được nhiều điều bổ ích về kiến thức, lịch sử tôn giáo và đặc biệt biết những nước ấy tổ chức và cai trị như thế nào. Tại những buổi họp, nói chuyện ở Pari, Hồ Chí Minh có điều kiện làm quen với nhiều hạng người bao gồm các nhà hoạt động chính trị, nhà văn, nghị viện, cựu bộ trưởng, bác học, người đi buôn, người trẻ, người già.

Đặc biệt, những sinh hoạt ở Câu lạc bộ Phôbua, trong Đảng Xã hội Pháp, nhất là tại Đại hội Tua đã đưa lại cho Người một không khí thân mật, dân chủ, giống như những câu lạc bộ Giacôbanh thời đại cách mệnh Pháp. Với sự nhạy bén chính trị, nhạy cảm giai cấp, Hồ Chí Minh từ chỗ tham gia vào Đảng Xã hội Pháp đã đi tới quyết định chọn con đường cách mạng mà Lênin đã khai phá, con đường Cách mạng Tháng Mười, con đường cách mạng vô sản.

Xuất phát từ thực tiễn Tây Âu giữa thế kỷ XIX, khi chủ nghĩa tư bản đã phát triển cao, mâu thuẫn giữa GCCN và giai cấp tư sản trở nên quyết liệt, C. Mác và Ph.Ăngghen cho rằng chỉ có giải phóng giai cấp vô sản thì mới giải phóng được các dân tộc bị áp bức. V.I. Lênin, trong *Tuyên ngôn thành lập Quốc tế Cộng sản* (3-

1919) cũng đề cập “việc giải phóng các thuộc địa chỉ có thể tiến hành với việc giải phóng GCCN ở chính quốc” [69, tr.519].

Hồ Chí Minh xuất phát từ thực tiễn Việt Nam khẳng định đi theo con đường cách mạng vô sản, nhưng lại tiến hành dân tộc cách mạng, đánh đuổi thực dân xâm lược, giành ĐLDT, chứ chưa phải tiến hành giai cấp cách mạng đuổi tư bản, giành lấy chính quyền về tay công nông. Nhận thức và cách giải quyết của Hồ Chí Minh cũng không giống kiểu cách mạng vô sản ở chính quốc, có nhiệm vụ đập tan nhà nước chuyên chính tư sản, thiết lập nhà nước chuyên chính vô sản, giải phóng giai cấp vô sản đi tới giải phóng các dân tộc thuộc địa và giải phóng loài người.

Sự sáng tạo trong tư duy của Hồ Chí Minh là việc đặt vấn đề giải phóng dân tộc lên hàng đầu trong chiến lược cứu nước. Trong điều kiện thuộc địa, mâu thuẫn dân tộc chiếm ưu thế và bao trùm các mâu thuẫn khác. Bởi nếu không giải phóng được dân tộc, thì các quyền lợi khác của giai cấp, của con người cũng không thể thực hiện. Hồ Chí Minh đã thể hiện rõ tư tưởng này khi kết hợp mục tiêu giải phóng dân tộc với giải phóng các giai cấp, vì giai cấp chỉ là một bộ phận trong toàn thể dân tộc, tất cả đều chịu sự áp bức của thực dân. Như vậy, cuộc đấu tranh cho độc lập dân tộc không chỉ là sự nghiệp của một giai cấp hay tầng lớp nào, mà là cuộc đấu tranh của toàn thể nhân dân Việt Nam.

Hồ Chí Minh cũng đã chỉ ra rõ tầm quan trọng của vấn đề này trong Hội nghị Trung ương 8 (5-1941), khi Bác nhấn mạnh rằng: “Nếu không giải quyết được vấn đề dân tộc giải phóng và giành độc lập, tự do cho toàn dân tộc, thì không chỉ đất nước sẽ mãi chịu kiếp nô lệ, mà quyền lợi của các giai cấp cũng không thể đạt được” [54, tr.67]. Bức thư Kính cáo đồng bào (6-6-1941) của Hồ Chí Minh cũng thể hiện quan điểm này, khi ông viết: “Mỗi quan tâm tối cao lúc này là giải phóng dân tộc. Đoàn kết lại để đánh đuổi đế quốc và bọn phản quốc, cứu dân tộc khỏi sự diệt vong” [71, tr.9].

Như vậy, giải phóng dân tộc trước hết để giành ĐLDT rồi đi tới chủ nghĩa cộng sản mà giai đoạn đầu là CNXH. Điều này được Hồ Chí Minh khẳng định ngay từ khi Đảng ra đời: “... làm tư sản dân quyền cách mạng và thổ địa cách mạng để đi

tới xã hội cộng sản” [71, tr.1]. Có thể nói, ĐLDT gắn liền với CNXH là sợi chỉ đỏ xuyên suốt trong hoạt động lý luận và thực tiễn của Hồ Chí Minh. Người nói tại Đại hội lần thứ hai Hội Nhà báo Việt Nam: “về nội dung viết, mà các cô các chú gọi là “đề tài”, thì tất cả những bài Bác viết chỉ có một “đề tài” là: chống thực dân đế quốc, chống phong kiến địa chủ, tuyên truyền ĐLDT và CNXH” [80, tr.171].

Những vấn đề nêu trên phản ánh sự trung thành của Hồ Chí Minh với chủ nghĩa Mác-Lênin. Nhưng đó là sự trung thành trên cơ sở vận dụng sáng tạo phù hợp với đặc điểm thực tiễn Việt Nam, bổ sung những điều phát triển mới. Tuy nhiên, sáng tạo lớn của Hồ Chí Minh là ở chỗ không coi hai nhiệm vụ chống đế quốc và chống phong kiến ngang nhau, mà nhiệm vụ dân tộc nổi lên hàng đầu. Nhiệm vụ chống phong kiến phải phục tùng nhiệm vụ chống đế quốc và rải ra từng bước để thực hiện. Trong Chánh cương vắn tắt, Hồ Chí Minh nhấn mạnh tầm quan trọng của việc đánh đổ thực dân Pháp và chế độ phong kiến, mục tiêu cao nhất là giành độc lập hoàn toàn cho đất nước. Cũng trong Sách lược vắn tắt, Người tiếp tục khẳng định cần phải tuyên truyền mạnh mẽ khẩu hiệu "Nước An Nam độc lập" như một đòn bẩy tinh thần, thúc đẩy phong trào đấu tranh giải phóng dân tộc.

Sau khi trở về nước (28-1-1941), trong quá trình lãnh đạo nhân dân đấu tranh giành chính quyền, Hồ Chí Minh đã có dịp làm rõ những quan điểm cách mạng của mình, những quan điểm đã được hình thành và phát triển từ những năm 1920. Trong Nghị quyết Trung ương 8 (5-1941), do Người chủ trì, đã khẳng định nhiệm vụ cấp bách nhất của cách mạng Đông Dương lúc bấy giờ là đấu tranh giành độc lập dân tộc. Hồ Chí Minh nhấn mạnh rằng, cuộc cách mạng dân tộc giải phóng trong giai đoạn này không chỉ giải quyết vấn đề tư sản dân quyền và điền địa mà trọng tâm là giải quyết vấn đề dân tộc giải phóng. Người chỉ rõ: "Nếu không đánh đuổi được thực dân Pháp và quân đội Nhật, thì dân tộc sẽ mãi chịu kiếp nô lệ, và những vấn đề cơ bản khác như ruộng đất cũng không thể giải quyết" [19, tr.112].

Quan điểm chỉ giải quyết một vấn đề cần kíp “dân tộc giải phóng” không có nghĩa bỏ mất nhiệm vụ điền địa, mà chỉ “bước một bước ngắn hơn để có sức mà bước một bước dài hơn”. Trong giai đoạn lịch sử “nước sôi lửa nóng” lúc bấy giờ, nhận thức nêu trên của Hồ Chí Minh là một sáng tạo, độc lập, tự chủ, bản lĩnh vững

vàng. Đó là cội nguồn sâu xa dẫn tới thắng lợi của Cách mạng Tháng Tám là minh chứng hùng hồn cho trí tuệ sáng suốt, sự kiên định vững vàng, bản lĩnh và tính đúng đắn của HCM về cách mạng giải phóng dân tộc ở các nước thuộc địa.

2.2.2. Ý chí, nghị lực vượt lên khó khăn, gian khổ trong hành trình đấu tranh giải phóng dân tộc và xây dựng cuộc sống ấm no, tự do, hạnh phúc cho Nhân dân

Ý chí, nghị lực vượt lên mọi khó khăn, gian khổ, thử thách, nhất là trong những tình huống hiểm nghèo là nội dung cơ bản của bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh. Chính sức mạnh của ý chí, nghị lực vượt lên mọi khó khăn, gian khổ đã làm cho Hồ Chí Minh không chùn bước trước những khó khăn, thử thách hay không thể bị cám dỗ trước sự xa hoa tráng lệ của những đô thị và cuộc sống ở phương Tây và không làm lay chuyển được sự quyết tâm và lập trường kiên định của Nguyễn Tất Thành. Có thể khẳng định ý chí và nghị lực là hai yếu tố rất quan trọng giúp Nguyễn Tất Thành quyết tâm đi ra tìm đường cứu nước và cũng chính ý chí, nghị lực đã giúp Người vượt qua tất cả những khó khăn, gian khổ trong hành trình bốn ba qua 3 đại dương, 4 châu lục, hơn 30 quốc gia và các vùng lãnh thổ, qua hàng trăm thành phố lớn nhỏ để tìm con đường cách mạng cho dân tộc Việt Nam.

Ở Nguyễn Tất Thành, ý chí và nghị lực được hình thành, phát triển trong môi trường sống và điều kiện, hoàn cảnh lịch sử của đất nước, từ những tố chất cá nhân của Người và thừa hưởng từ cha mẹ, gia đình, quê hương. Ý chí và nghị lực của Nguyễn Tất Thành thể hiện sâu sắc ở sự khắc phục những khó khăn, gian khổ, không chỉ vượt qua khó khăn, gian khổ mà còn vượt qua cả những cám dỗ để vững vàng, kiên định với lý tưởng, mục đích của mình.

Thời điểm đầu thế kỷ XX, với Nguyễn Tất Thành và phần đông người Việt Nam lúc bấy giờ, thế giới Đông - Tây vẫn còn khép kín, tách biệt. Con đường đi sang phương Tây của tầng lớp lao động chỉ rộng mở hơn nếu họ có quan hệ với ngành hàng hải, thương mại. Nghĩ đến cuộc hành trình lên đênh trên biển hàng vạn dặm, không phải Nguyễn Tất Thành không có băn khoăn. Người nói về quyết định của mình, bày tỏ những băn khoăn của mình với một người bạn, đi một mình, thật ra cũng có điều mạo hiểm, ví như khi đau ốm..., đồng thời bày tỏ nguyện vọng

khuyến người bạn cùng đi. Và khi người bạn không dám mạo hiểm ra đi, Nguyễn Tất Thành đã quyết tâm ra đi bằng đôi bàn tay trắng.

Cả cuộc hành trình 30 năm tiếp theo đó, Nguyễn Tất Thành phải đối mặt và vượt qua muôn vàn khó khăn thử thách. Những ngày khó khăn, cực nhọc đầu tiên đó là những ngày Người làm phụ bếp trên tàu Latouche Tréville: Mỗi ngày phải làm việc từ bốn giờ sáng, quét dọn sạch sẽ nhà bếp lớn trên tàu, tối đốt lửa trong các lò, đi khuôn than, xuống hầm lấy rau, thịt cá, nước đá... Công việc khá nặng nhọc vì dưới bếp rất nóng và trong hầm rất rét, nhất là khi vừa phải vác một bao nặng vừa leo lên những bậc thang trong khi tàu tròng trành, thậm chí có lần suýt chết đuối vì biển nổi sóng to... Nhiều lúc tưởng chừng như Người không vượt qua nổi thử thách đầu tiên. Nhưng với ý chí và nghị lực kiên cường, càng trong gian khổ, khó khăn sức chịu đựng của Người ngày càng rắn rỏi. Công việc quen dần, nổi vất vả như lùi lại phía sau mỗi hải lý con tàu vượt qua. Những năm tháng đặt chân đến Anh, Pháp, Mỹ, Nguyễn Tất Thành tiếp tục trải qua những tháng ngày lao động gian khổ với nhiều nghề vất vả khó khăn để kiếm sống và nuôi chí lớn tìm con đường cứu nước, cứu dân.

Những ngày trên đất nước Mỹ (năm 1912), Nguyễn Tất Thành làm thuê ở quận Brooklyn (ngoại vi thành phố New York) rồi làm thợ bánh và phụ giúp đầu bếp nấu những món ăn Pháp ở khách sạn Omni Parker House (Boston). Tại nước Anh (năm 1913), Người từng làm các công việc nặng nhọc như cào tuyết ở trường học, đốt lò ở hầm, làm phụ bếp ở khách sạn Drayton Court, làm dọn dẹp và rửa bát đĩa ở khách sạn Carlton trước khi được đầu bếp huyền thoại người Pháp Escosffier chuyển Người lên khu vực làm bánh và “truyền nghề” cho để Người có số lương cao hơn và có thì giờ hơn để học tiếng Anh. Những ngày trở lại Pháp (năm 1917) cuộc sống hết sức khó khăn, Nguyễn Tất Thành làm thuê cho một cửa hàng ảnh, công việc bấp bênh, thu nhập thấp. Người còn làm nhiều nghề khác như: Làm đồ giả cổ, vẽ quạt, lọ hoa, chao đèn... Mùa đông giá rét, ăn uống thiếu thốn cùng với lao động và hoạt động vất vả, sức khỏe của Nguyễn Tất Thành giảm sút, nhưng nhờ ý chí nghị lực rèn luyện Người đã vượt qua những khó khăn về sức khỏe để tiếp tục tham gia vào những hoạt động chính trị.

Không chỉ gặp khó khăn, thiếu thốn về vật chất trong cuộc sống, mà trong cuộc hành trình suốt 30 năm bôn ba tìm đường cứu nước, Nguyễn Tất Thành luôn bị kẻ thù rình rập, theo dõi, giám sát, hăm dọa và tìm mọi thủ đoạn hãm hại. Bản án tử hình vắng mặt (năm 1929) và những ngày bị thực dân Anh bắt giam tại Nhà ngục Victoria, Hồng Kông (năm 1931) mà Người đã trải qua và tất cả những khó khăn gian khổ đó không làm Nguyễn Tất Thành chùn bước. Ngược lại, những thử thách đó càng tiếp thêm cho Người nghị lực, ý chí và sức mạnh để cổ vũ Người vượt qua, kiên định lập trường của mình là tìm con đường cứu nước cho nhân dân Việt Nam.

Ý chí và nghị lực là những yếu tố quyết định quan trọng, giúp con người xác định mục tiêu sống và đưa ra quyết định, đồng thời giúp họ vượt qua khó khăn, thử thách để đạt được những mục tiêu đó. Đối với Nguyễn Tất Thành, ý chí và nghị lực không chỉ mang tính nhân văn mà còn thể hiện ở một tầm cao lý tưởng, luôn hướng về một mục đích cao cả xuyên suốt cuộc đời. Mục tiêu lớn lao ấy của Người là: “Tôi chỉ có một sự ham muốn... là làm sao cho nước ta được hoàn toàn độc lập, dân ta được hoàn toàn tự do, đồng bào ai cũng có cơm ăn áo mặc, ai cũng được học hành” [72, tr.187].

Cách mạng Tháng Tám thành công, đem lại quyền lực cho nhân dân, Hồ Chí Minh tiếp tục thể hiện ý chí và sự kiên trì trong cuộc đấu tranh không ngừng nghỉ để mang lại cuộc sống tự do, ấm no và hạnh phúc cho mọi người. Ý chí của Người được thể hiện qua những lời tâm huyết: "Cả đời tôi chỉ có một mục đích, là phấn đấu cho quyền lợi Tổ quốc và hạnh phúc của quốc dân. Những lúc phải ẩn nấp nơi núi non, hay ra vào chốn tù tội, xông pha sự hiểm nghèo, tôi đều vì mục đích cao cả đó... Bất kỳ khi nào, ở đâu, tôi cũng chỉ theo đuổi một mục đích duy nhất, là làm cho ích quốc lợi dân" (72, tr.272).

Trên cương vị lãnh đạo Đảng và Nhà nước, Hồ Chí Minh nhận thức rõ ràng vai trò và trách nhiệm của mình trong hệ thống quyền lực. Người luôn nêu cao tinh thần và khí phách của một người cộng sản chân chính, mẫu mực, với sự cống hiến hết mình cho sự nghiệp độc lập, tự do của dân tộc, vì hạnh phúc của Nhân dân. Hồ Chí Minh coi quyền lực mà mình nắm giữ là sự ủy thác từ quốc dân, với quyết tâm hoàn thành trách nhiệm mà Tổ quốc giao phó: "Cũng như một người lính vâng

mệnh lệnh của quốc dân ra trước mặt trận" (72, tr.187). Mục tiêu tối cao của Người là làm cho "nước ta được hoàn toàn độc lập, dân ta được hoàn toàn tự do, đồng bào ai cũng có cơm ăn áo mặc, ai cũng được học hành" (83, tr.627). Tấm gương của Người là biểu tượng sáng ngời của sự phục vụ Tổ quốc, vì Nhân dân, với lý tưởng vĩ đại của một người lãnh đạo không ngừng phấn đấu cho sự nghiệp dân tộc.

Khi đế quốc Mỹ xâm lược Việt Nam, phát biểu tại Kỳ họp thứ hai Quốc hội nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa, khóa III. Hồ Chí Minh nêu quyết tâm: "Dù Mỹ đưa thêm mấy chục vạn binh sĩ Mỹ và cố lôi kéo thêm quân đội các nước chư hầu vào cuộc chiến tranh tội ác này, thì quân và dân ta cũng quyết đánh thắng chúng." [82, tr.531]. Thay mặt Chính phủ Việt Nam Dân chủ Cộng hòa, một lần nữa, Hồ Chí Minh trình trọng tuyên bố lập trường của Việt Nam trước sau như một: Kiên quyết bảo vệ nền độc lập, chủ quyền, thống nhất và toàn vẹn lãnh thổ của nước Việt Nam. Hồ Chí Minh khẳng định: "Lúc này chống Mỹ, cứu nước là nhiệm vụ thiêng liêng nhất của mọi người Việt Nam yêu nước" [82, tr.10]. Người nhấn mạnh: "Nhân dân ta chiến đấu hy sinh chẳng những vì tự do, độc lập riêng của mình, mà còn vì tự do, độc lập chung của các dân tộc và hòa bình trên thế giới" [82, tr.533]. Quyết tâm đánh thắng giặc Mỹ xâm lược của Hồ Chí Minh được thể hiện trong lời kêu gọi đồng bào và chiến sĩ cả nước: "Hãy luôn luôn nêu cao chí khí anh hùng cách mạng, tinh thần cảnh giác và chiến đấu! Hãy đẩy mạnh phong trào thi đua "Mỗi người làm việc bằng hai", kiên quyết vượt mọi khó khăn, ra sức xây dựng và bảo vệ miền Bắc xã hội chủ nghĩa, Tất cả chúng ta hãy đoàn kết nhất trí triệu người như một, quyết tâm đánh thắng giặc Mỹ xâm lược" [82, tr.533].

Trước những hành động quân sự tại miền Nam, Lào và Campuchia, cùng với các hoạt động ngoại giao xảo quyệt của Mỹ, Hồ Chí Minh cùng Bộ Chính trị Đảng Lao động Việt Nam đã chủ trương thành lập Chính phủ Cách mạng lâm thời Cộng hòa miền Nam Việt Nam (6-1969), buộc Mỹ phải công nhận sự tồn tại của hai chính phủ ở miền Nam Việt Nam. Đồng thời, vào ngày 20 tháng 7 năm 1969, Người ra lời kêu gọi toàn thể quân và dân cả nước đoàn kết, phát huy chủ nghĩa anh hùng cách mạng, không ngại hy sinh, vượt qua gian khổ để tiếp tục đẩy mạnh cuộc kháng chiến, quyết tâm giành thắng lợi hoàn toàn, đánh bại quân Mỹ, lật đổ nguy quyền, giải phóng miền Nam, bảo vệ miền Bắc, tiến tới hòa bình và thống nhất đất

nước: "Triệu người như một, nêu cao chủ nghĩa anh hùng cách mạng, không sợ hy sinh, không sợ gian khổ, quyết kiên trì và đẩy mạnh cuộc kháng chiến, quyết chiến quyết thắng, đánh cho quân Mỹ phải rút hết sạch, đánh cho nguy quân và nguy quyền sụp đổ hết, giải phóng miền Nam, bảo vệ miền Bắc, tiến tới hòa bình thống nhất nước nhà" [83, tr.593].

Bản Di chúc mà Hồ Chí Minh để lại cho toàn thể dân tộc thể hiện rõ bản lĩnh, khí phách và tinh thần lạc quan chiến thắng của một lãnh tụ, một người có trí tuệ, nhân cách và dũng khí vĩ đại, luôn vững tin vào tương lai tất thắng của sự nghiệp kháng chiến chống Mỹ cứu nước. Mục tiêu cao cả của Người là xây dựng một nước Việt Nam hòa bình, thống nhất, độc lập, dân chủ và giàu mạnh, đồng thời góp phần vào sự nghiệp cách mạng thế giới. Hồ Chí Minh khẳng định: "Cuộc kháng chiến chống Mỹ cứu nước có thể sẽ kéo dài mấy năm nữa. Đồng bào ta có thể phải hy sinh nhiều của nhiều người. Dù sao, chúng ta phải quyết tâm đánh giặc Mỹ đến thắng lợi hoàn toàn" [83, tr.612]. Di chúc của Người cũng thể hiện niềm tin chắc chắn vào sự nghiệp giải phóng hoàn toàn miền Nam và thống nhất đất nước, vững vàng trước mọi thử thách.

2.2.3. Luôn giữ vững niềm tin vào sức mạnh của Nhân dân, vào sự lãnh đạo của Đảng và thắng lợi của sự nghiệp cách mạng

Có thể nói trong hoàn cảnh khó khăn, phức tạp, Hồ Chí Minh luôn có niềm tin vững chắc vào sự lãnh đạo của Đảng, vào sức mạnh của Nhân dân và vào thắng lợi của sự nghiệp cách mạng. Niềm tin của Hồ Chí Minh vào thắng lợi của sự nghiệp cách mạng, vào sự lãnh đạo của Đảng và sức mạnh của Nhân dân có cơ sở khoa học và căn cứ thực tiễn.

Hồ Chí Minh đặt niềm tin tuyệt đối vào Nhân dân, ngay cả khi cách mạng đang trong tình thế ngàn cân treo sợi tóc, Người vẫn một lòng tin tưởng vào Nhân dân. Người tin rằng có dân sẽ có tất cả, có dân việc gì cũng làm được và Người thường động viên, nhắc nhở: "Chúng ta phải ghi tạc vào đầu cái chân lý này: dân rất tốt. Lúc họ đã hiểu thì việc khó khăn mấy họ cũng làm được, hy sinh mấy họ cũng không sợ" [73, tr.286]. Với kinh nghiệm hoạt động cách mạng phong phú, Hồ Chí Minh nhận thấy rằng dân chúng tai mắt họ nhiều, việc gì họ cũng nghe, cũng thấy. Dân chúng đồng lòng, việc gì cũng làm được. Dân chúng

không ủng hộ, việc gì làm cũng không nên. Người nói: “Trong bầu trời không gì quý bằng Nhân dân, trong thế giới không có gì mạnh bằng lực lượng đoàn kết của Nhân dân” [78, tr.453]. Đặc biệt, Người luôn nhắc lại câu ca dao của bà con Quảng Bình khi nói đến vai trò của nhân dân: Dễ mười lần không dân cũng chịu. Khó trăm lần dân liệu cũng xong. Niềm tin của Hồ Chí Minh vào sức mạnh của Nhân dân là một bài học có ý nghĩa lý luận, thực tiễn sâu sắc xuyên suốt quá trình bảo vệ, xây dựng và phát triển đất nước.

Hồ Chí Minh còn có niềm tin vững chắc vào sự lãnh đạo của Đảng. Ngay từ năm 1927, trong tác phẩm *Đường Cách mệnh*, khi đặt vấn đề, cách mạng trước hết phải có cái gì? Và chính Người đã khẳng định: “Trước hết phải có Đảng Cách mệnh, để trong thì vận động và tổ chức dân chúng, ngoài thì liên lạc với các dân tộc bị áp bức và vô sản giai cấp ở mọi nơi. Đảng có vững, cách mệnh mới thành công, cũng như người cầm lái có vững thì thuyền mới chạy” [70, tr.289]. Trong Di chúc, Người căn dặn: “Đảng ta là một đảng cầm quyền, mỗi đảng viên và cán bộ phải thật sự thấm nhuần đạo đức cách mạng, thật sự cần kiệm liêm chính, chí công vô tư. Phải giữ gìn Đảng ta thật trong sạch, phải xứng đáng là người lãnh đạo, là người đầy tớ thật trung thành của nhân dân” [83, tr.114]. Đây chính là những yêu cầu cơ bản về đạo đức của cán bộ, đảng viên, xuất phát từ bản chất cách mạng của Đảng, từ mối quan hệ máu thịt giữa Đảng với nhân dân trong sự nghiệp cách mạng. Công việc đó, Hồ Chí Minh cho rằng rất khó khăn nhưng nhất định sẽ thắng lợi, đó là vì Người có niềm tin vào bản chất cách mạng và khoa học của Đảng, vào bản lĩnh và sự trưởng thành của Đảng, của các đảng viên trung kiên.

Trong lời kêu gọi của Chủ tịch Hồ Chí Minh ngày 17/7/1966 trên Đài Tiếng nói Việt Nam, giữa những khó khăn và thử thách lớn nhất của cuộc kháng chiến chống Mỹ, Người vẫn bày tỏ niềm tin kiên định vào thắng lợi cuối cùng của dân tộc: “Chiến tranh có thể kéo dài 5 năm, 10 năm, 20 năm hoặc lâu hơn nữa; Hà Nội, Hải Phòng và một số thành phố, xí nghiệp có thể bị tàn phá, song nhân dân Việt Nam quyết không sợ! Không có gì quý hơn độc lập, tự do! Đến ngày thắng lợi nhân dân ta sẽ xây dựng lại đất nước ta đàng hoàng hơn, to đẹp hơn!” [83, tr.131]. Hồ Chí Minh cũng nhấn mạnh thêm niềm tin vào cuộc kháng

chiến qua nhiều lần khẳng định mạnh mẽ. Trong Di chúc năm 1965, Người viết: “Cuộc kháng chiến chống Mỹ có thể kéo dài mấy năm nữa. Đồng bào ta có thể phải hy sinh nhiều của nhiều người. Dù sao, chúng ta phải quyết tâm đánh giặc Mỹ đến thắng lợi hoàn toàn” [83, tr.612]. Trong bản viết năm 1969, Hồ Chí Minh tuyên bố: “Cuộc chống Mỹ, cứu nước của nhân dân ta dù phải kinh qua gian khổ hy sinh nhiều hơn nữa, song nhất định thắng lợi hoàn toàn. Đó là một điều chắc chắn” [83, tr.618]. Niềm tin vững chắc đó của Người không chỉ dựa vào chính nghĩa của cuộc kháng chiến, mà còn từ sự lãnh đạo sáng suốt của Đảng, sự đồng tình của cộng đồng quốc tế, và lòng yêu nước sâu sắc của nhân dân Việt Nam, cùng truyền thống chiến thắng các thế lực ngoại xâm.

2.2.4. Kiên quyết bảo vệ nền độc lập dân tộc, đặt lợi ích của đất nước, của dân tộc lên trên hết

Cách mạng Tháng 8 năm 1945 thành công, dân tộc ta đã giành lại nền độc lập, nhưng cách mạng đang trong tình thế “ngàn cân treo sợi tóc”. Nạn đói ở Bắc Bộ giết hại hơn hai triệu đồng bào vừa qua thì nạn lụt lại hoành hành ở 9 tỉnh, nguy cơ nạn đói lại rình rập; nền tài chính đất nước kiệt quệ, ngân khố quốc gia vắn vẹo hơn triệu đồng tiền rách nát; kể bên là nạn mù chữ cùng những hủ tục mê tín lạc hậu, tệ nạn xã hội do chế độ cũ để lại chưa có thời gian khắc phục. Nhưng nguy hiểm, khó khăn và cấp bách nhất là Nhân dân ta và chính quyền cách mạng phải đương đầu chống lại những âm mưu, hành động bao vây, câu kết của các thế lực đế quốc, phản động quốc tế nhằm thủ tiêu nền độc lập mà dân tộc ta vừa giành được, đặt lại ách thống trị của chúng. Ở miền Bắc, nấp dưới danh nghĩa quân đội Đồng minh vào tước vũ khí quân Nhật, gần 20 vạn quân Quốc dân Đảng Trung Hoa cùng các lực lượng người Việt phản động lưu vong kéo vào với âm mưu “diệt cộng, cầm Hồ”, tiêu diệt Đảng ta, phá tan Việt Minh, giúp bọn phản động lập chính quyền làm tay sai cho chúng.

Từ vĩ tuyến 16 trở vào phía Nam, cũng với danh nghĩa quân đội Đồng minh tước vũ khí quân Nhật, quân đội Anh kéo vào và trở thành bức bình phong cho thực dân Pháp trở lại xâm lược Việt Nam. Ngày 6-9-1945, tướng Gờaxây - Tổng chỉ huy quân đội Anh ở Nam Đông Dương trực tiếp chỉ huy các lực lượng quân Anh tiến vào Sài Gòn. Họ yêu sách đòi giải giáp quân đội Việt Nam, ngang ngược đòi các lực lượng vũ trang ta giao nộp vũ khí. Ngày 12-9-1945, họ chiếm trụ sở ủy ban

nhân dân Nam Bộ, che chở cho các lực lượng thân Pháp, thả 1.500 lính Pháp đang bị quân Nhật giam giữ, trang bị lại cho lực lượng này, đồng thời giao cho quân Nhật làm nhiệm vụ cảnh sát thành phố.

Ngày 23-9-1945, được quân Anh và quân Nhật giúp sức, quân Pháp nổ súng đánh chiếm Thành phố Sài Gòn, mở đầu cuộc chiến tranh xâm lược Việt Nam lần thứ hai. Với tinh thần và ý thức trách nhiệm ấy, Hồ Chí Minh đã cùng với Trung ương Đảng lãnh đạo Nhân dân ta vượt qua những thử thách hiểm nghèo sau Cách mạng Tháng Tám 1945, bảo vệ ĐLDT và chính quyền cách mạng, vững vàng bước vào cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp xâm lược, từng bước chiến thắng âm mưu và thủ đoạn thâm độc của kẻ thù, đưa sự nghiệp kháng chiến đến thắng lợi.

Thực tiễn lịch sử và sự phát triển của cách mạng Việt Nam là bằng chứng sinh động minh chứng bản lĩnh Hồ Chí Minh và thiên tài của Người trên cương vị trọng trách lãnh đạo cao nhất của Đảng và cách mạng Việt Nam. Bản lĩnh ấy thể hiện ý chí của Hồ Chí Minh: Đặt lợi ích của dân tộc lên trên hết, kiên quyết bảo vệ nền ĐLDT, quyết đoán, linh hoạt trong chống giặc đói, giặc dốt, xây dựng bộ máy nhà nước mới.

Với bản lĩnh chính trị vững vàng, ý chí vì ĐLDT, tin tưởng ở lòng yêu nước của các tầng lớp Nhân dân, bằng hoạt động không mệt mỏi, Hồ Chí Minh đã có công lao to lớn bảo vệ nền ĐLDT và chính quyền cách mạng, điều đó thể hiện rõ trong những tháng năm đầu tiên sau Cách mạng Tháng Tám 1945, với vai trò và trách nhiệm được dân tộc ủy thác, Hồ Chí Minh là linh hồn của sự nghiệp kháng chiến kiến quốc:

Thứ nhất, Hồ Chí Minh đã khéo léo nhân nhượng với các lực lượng Quốc dân Đảng Trung Hoa ở miền Bắc; tập trung lực lượng chống thực dân Pháp xâm lược Nam Bộ. Cùng thời gian với việc quân Anh tiến vào miền Nam để thực hiện cái gọi là giải giáp quân Nhật và việc quân Pháp nổ súng đánh chiếm Sài Gòn và một số tỉnh phụ cận thì ở miền Bắc, gần 20 vạn quân Quốc dân Đảng Trung Hoa kéo vào cũng với danh nghĩa ấy. Theo chân đội quân Quốc dân Đảng Trung Hoa là một số tổ chức người Việt giả danh cách mạng lưu vong ở Nam Trung Quốc và đội quân hơn 2600 tên. Đây chính là lực lượng nội công chuẩn bị cho chiến dịch “Hoa quân nhập Việt” do tướng Quốc dân Đảng Trung Hoa là Tiêu Văn điều khiển. Cùng

với tướng Lur Hán, Tiêu Văn theo lệnh của Đại tướng Hà Ứng Khâm không giấu giếm ý đồ là bắt Hồ Chí Minh, tiêu diệt Việt Minh, lập chính phủ bù nhìn tay sai. Chuẩn bị cho ý đồ này, ngay sau khi Chính phủ lâm thời nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa thành lập, từ cuối tháng 8/1945, họ chỉ đạo các lực lượng người Việt phản động lưu vong thành lập cái gọi là chính phủ lâm thời do Nguyễn Hải Thần làm Bí thư, Trương Bội Công phụ trách quân sự vụ, Hoàng Lương phụ trách ngoại vụ, Nông Kinh Du phụ trách tài chính...

Các lực lượng Việt Quốc, Việt Cách ở Hà Nội và một số địa phương ra sức hoạt động phá hoại, khiêu khích, khủng bố và ám sát hòng tạo cơ để vu khống chính quyền cách mạng mới thành lập, giành quyền bảo vệ trật tự trị an. Bất cứ một sự va chạm nào, dù nhỏ cũng có khả năng dẫn tới xung đột vũ trang. Phương hướng hành động của chính quyền mới như Hồ Chí Minh đã quán triệt là: Giữ vững độc lập, chủ quyền là trên hết. Dựa vào hậu thuẫn của quần chúng, khai thác để lợi dụng mâu thuẫn trong nội bộ Quốc dân Đảng Trung Hoa và bọn tay sai Việt Quốc, Việt Cách; mặt khác, khôn khéo nhân nhượng một số yêu sách cục bộ, nhất là về kinh tế.

Để tỏ “thân thiện”, cùng với việc chủ động đến chào, thăm hỏi xã giao và “xin chỉ thị” lực lượng chỉ huy Quốc dân Đảng Trung Hoa, Hồ Chí Minh viết bài nhân kỷ niệm Cách mạng Tân Hợi (10-10-1911) với tiêu đề “Hoa - Việt thân thiện” với nội dung vừa ca ngợi Chủ nghĩa Tam dân, vừa bày tỏ tình đoàn kết thân ái với bà con Hoa kiều, đồng thời khuyên họ “chớ làm điều phi pháp”. Người còn mời Hà Ứng Khâm đến ở Phủ Toàn quyền cũ, đồng thời chỉ đạo tổ chức một cuộc mít tinh lớn nhằm biểu dương lực lượng quần chúng cách mạng, dưới danh nghĩa “hoan nghênh phái bộ đồng minh” nhân Hà Ứng Khâm và Tổng chỉ huy lực quân Mỹ ở Hoa Nam - Tướng Mácclơ đến Hà Nội. Những khẩu hiệu, biểu ngữ bằng tiếng Anh và tiếng Việt cùng tiếng hô vang Nước Việt Nam của người Việt Nam, ủng hộ Chính phủ lâm thời nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa, ủng hộ Hồ Chí Minh cùng đội ngũ hàng chục vạn người hàng ngũ chính tề rầm rộ diễu trước Phủ Toàn quyền, nơi đón Hà ứng Khâm và Mácclơ.

Một trong những sách lược mà Hồ Chí Minh và Đảng cộng sản Việt Nam thực hiện là lợi dụng danh nghĩa quân Quốc dân Đảng Trung Hoa để tạm thời

ngăn chặn quân Pháp đánh ra miền Bắc, đồng thời vô hiệu hóa các hoạt động khiêu khích phá hoại của bọn phản động người Việt muốn dựa thế Quốc dân Đảng Trung Hoa. Hiệu quả của sách lược này như một số nhà nghiên cứu nước ngoài gọi là “một thủ thuật độc đáo của Hồ Chí Minh”. Ngày 5-11-1945, Đảng ta ra tuyên bố “Tự giải tán”. Mục đích của việc Đảng tự giải tán như bản thông cáo nói rõ là để đánh tan mọi sự hiểu lầm ở trong và ngoài nước có thể cản trở việc bảo vệ nền độc lập. Những người muốn nghiên cứu chủ nghĩa Mác thì tham gia Hội nghiên cứu chủ nghĩa Mác ở Đông Dương.

Cùng với việc Đảng “tự giải tán”, Hồ Chí Minh và Đảng đã tiến hành việc cải tổ chính phủ, một số đại biểu Việt Minh rút lui khỏi Chính phủ, nhường ghế cho đại biểu Việt Quốc, Việt Cách; chấp nhận việc 70 đại biểu Việt Quốc, Việt Cách tham gia Quốc hội không qua bầu cử. Sách lược này vừa làm lực lượng Quốc dân Đảng Trung Hoa “hài lòng”, bởi họ thường rêu rao Chính phủ Hồ Chí Minh và Việt Minh là cộng sản; vừa tạo hình thức khẳng định Chính phủ Việt Nam là chính phủ nhiều đảng phái. Mặt khác, các phần tử phản động phải dè chừng không dám công khai tiếp tục phá hoại bởi áp lực của quần chúng yêu nước chân chính.

Thứ hai, tự chủ, uyển chuyển trong các mối quan hệ chính trị để khẳng định tính hợp pháp của một quốc gia độc lập.

Để phá vỡ thế bị bao vây bởi nhiều đế quốc, bảo đảm tính hợp pháp về quyền độc lập của dân tộc trong hoàn cảnh này là vấn đề muôn vàn khó khăn. Thành công của Hồ Chí Minh và Đảng ta trong việc loại bỏ kẻ thù, tập trung mũi nhọn và lực lượng vào kẻ thù chính, từng bước đưa cuộc kháng chiến thắng lợi đã thể hiện bản lĩnh chính trị vững vàng của Hồ Chí Minh.

Trước Cách mạng Tháng Tám, từ cuối 1944 đầu 1945, Hồ Chí Minh đã liên hệ với cơ quan tình báo Mỹ ở Nam Trung Hoa (OSS), mục đích chính là tranh thủ sự giúp đỡ của Mỹ chống phát xít Nhật. Dù hy vọng mong manh, nhưng Hồ Chí Minh vẫn nỗ lực tranh thủ tìm sự nhìn nhận khách quan của chính phủ Mỹ. Người khẳng định: “Mục tiêu của chúng tôi là độc lập hoàn toàn và hợp tác toàn diện với Hoa Kỳ. Chúng tôi sẽ làm hết sức mình để làm cho nền độc lập và sự hợp tác này trở nên có lợi cho toàn thế giới” [72, tr.204]. Tuy nhiên phía Mỹ không hề chính

thức hồi đáp thiện ý ấy bởi ý đồ của họ là ngấm ngấm đồng thuận việc thực dân Pháp trở lại thống trị Đông Dương. Cùng với việc bày tỏ thiện ý và quan điểm với Chính phủ Mỹ, Hồ Chí Minh cũng nhiều lần kêu gọi Liên hợp quốc công nhận nền độc lập của Việt Nam và phản đối việc tổ chức này coi nước Pháp đồng thời là người đại diện của Việt Nam và Đông Dương tại Liên hợp quốc. Với trí tuệ và bản lĩnh vững vàng, Hồ Chí Minh và Chính phủ ta đã chính thức thương lượng, nhân nhượng với Pháp để có thêm thời gian tổ chức, chuẩn bị lực lượng bước vào cuộc trường kỳ kháng chiến, bảo vệ nền ĐLDT.

Thực tế cho thấy từ trước ngày Cách mạng Tháng Tám bùng nổ, mặc dù phát xít Nhật đã đảo chính quân Pháp ở Đông Dương, Hồ Chí Minh đã nhận định về sự thất bại tất yếu của Nhật trước các lực lượng Đồng minh, Việt Nam sẽ giành lại nền độc lập nhưng người Pháp sẽ thực hiện ý đồ xâm lược trở lại.

Khi nước Việt Nam tuyên bố độc lập, thái độ của Hồ Chí Minh rất rõ ràng, sẵn sàng nói chuyện với người Pháp về việc Pháp đang gây hấn ở Sài Gòn và Nam Bộ với điều kiện Pháp phải thừa nhận nền độc lập và thống nhất của Việt Nam, bằng không thì không thể nói chuyện. Người đề nghị Chính phủ lấy ngày 5-11-1945 làm Ngày Toàn quốc kháng chiến. Ngày 6-3-1946, Hiệp định sơ bộ Việt - Pháp được Người ký với G.Xanh-tori - đại diện Chính phủ Pháp và Vũ Hồng Khanh - đại diện Việt Nam Quốc dân Đảng.

Cùng với Hiệp định sơ bộ, ngày 24-3-1946, trên một chiến hạm Pháp ở vịnh Hạ Long, Hồ Chí Minh có cuộc hội kiến với Đácgiăngliơ - Cao ủy Pháp thống nhất việc cử đoàn đại biểu Quốc hội ta thăm thân thiện nước Pháp; chuẩn bị việc đàm phán Việt - Pháp, ký Hiệp ước chính thức - dự kiến vào tháng 5-1946. Trong hoàn cảnh vừa giành được độc lập, Tổ quốc lại lâm nguy, Hồ Chí Minh và Đảng ta “hòa” với Pháp để giành thêm thời gian bảo vệ lực lượng, giữ vững lập trường, nguyên tắc để từng bước tiến tới giành thắng lợi.

Ngày 25-4-1946, phái đoàn Quốc hội Việt Nam Dân chủ Cộng hòa do Phạm Văn Đồng làm Trưởng đoàn thăm thân thiện nước Pháp với lời căn dặn của Hồ Chí Minh: Đoàn kết cẩn thận. Ngày 30-5-1946, Hồ Chí Minh - Chủ tịch Chính phủ

nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa sang thăm nước Pháp với tư cách thượng khách của nước Pháp, cùng đoàn đại biểu Việt Nam tham dự cuộc đàm phán Việt Pháp.

Trong một tuyên bố quan trọng trước quốc dân, Hồ Chí Minh đã khẳng định rõ ràng rằng "Hồ Chí Minh không bao giờ là người bán nước." Trước khi lên đường, Người tiếp tục nhấn mạnh: “Đồng bào Nam Bộ là dân nước Việt Nam. Sông có thể cạn, núi có thể mòn, song chân lý đó không bao giờ thay đổi” [72, tr.280]. Với vai trò là lãnh đạo của nước Việt Nam độc lập, Hồ Chí Minh cùng nhân dân Việt Nam cảm thấy niềm tự hào và hạnh phúc sâu sắc khi ở thủ đô Paris, cờ đỏ sao vàng tung bay và quốc ca Việt Nam vang lên, biểu tượng của một quốc gia tự do, độc lập.

Ca ngợi nước Pháp với lý tưởng Tự do, Bình đẳng, Bác ái, Người nói với người đứng đầu Chính phủ Pháp về câu nói của người phương Đông xưa: Triết lý đạo Khổng và triết lý phương Tây đều tán dương một nguyên tắc đạo đức là: Kỷ sở bất dục, vật thi ư nhân (điều mình không muốn thì đừng làm với người khác), với ngụ ý rằng nước Pháp đã phải đổ máu để bảo vệ nền độc lập thống nhất của mình thì người Việt Nam cũng thế. Với bản lĩnh vững vàng, tự tin, nhưng mềm dẻo, với tinh thần hòa hoãn, nhân nhượng, Hồ Chí Minh tuyên bố 6 điều tại cuộc họp báo ở Pari ngày 12-7-1946.

Lập trường trên đây được Hồ Chí Minh đưa ra trong tình thế hiểm nghèo của nền độc lập non trẻ thật mềm dẻo, sách lược khi kẻ thù còn nhiều âm mưu hiểm độc, nhiều tham vọng. Hành động trực tiếp của họ ở Việt Nam ngay sau đó được thể hiện bằng các hành động như ngang nhiên chiếm lại Phủ Toàn quyền cũ ở Hà Nội; nhân ngày Quốc khánh Pháp (14-7) tổ chức duyệt binh để hỗ trợ cho bọn Việt gian dự định đảo chính cướp chính quyền; rồi lập xứ Nam Kỳ tự trị với danh xưng Cộng hòa Nam Kỳ, Cộng hòa Tây Kỳ; triệu tập Hội nghị Liên bang Đông Dương ở Đà Lạt với sự hiện diện của đại biểu Cộng hòa Nam Kỳ... Đó là những nguyên nhân làm cuộc đàm phán ở Phôngtennoblô tan vỡ. Trong tình thế ấy, lựa chọn giải pháp gì làm chậm cuộc chiến bùng nổ có quy mô lớn khi ta còn bất lợi là điều rất cấp bách, Hồ Chí Minh đã trực tiếp thương lượng với Thủ tướng G.Biđôn thuyết phục ông ta chỉ thị cho M.Mutê và G.Xanhtori cùng Hồ Chí Minh ký thỏa ước tạm thời

vào ngày 14-9-1946, cùng cam kết tạm thời đình chỉ xung đột, thả những người bị bắt, thỏa thuận tiếp tục đàm phán vào tháng 1-1947.

Trở về Tổ quốc trong tình thế ấy, dù những hy vọng chỉ mong manh, nhưng tin vào chính nghĩa, tin vào quyết tâm và ý chí của cả dân tộc, Hồ Chí Minh đã tuyên bố với quốc dân đồng bào: “Tôi qua Pháp, đáp lại thịnh tình của Chính phủ Pháp đã mời tôi, mục đích cốt để giải quyết vấn đề Việt Nam độc lập, cùng Trung, Nam, Bắc thống nhất. Vì hoàn cảnh hiện thời ở nước Pháp, mà hai vấn đề chưa giải quyết được, còn phải chờ. Nhưng không trước thì sau, tôi dám cả quyết rằng: Việt Nam nhất định độc lập, Trung, Nam, Bắc nhất định thống nhất” [72, tr.468]. Tình cảm, ý chí và quyết tâm của Người và của cả dân tộc Việt Nam như Người đã khẳng định rõ: Chúng ta đều chung một tổ tiên, dòng họ, đều là ruột thịt anh em. Nước có Trung, Nam, Bắc cũng như một nhà có ba anh em... Một ngày mà Tổ quốc chưa thống nhất, đồng bào còn chịu khổ là một ngày tôi ăn không ngon, ngủ không yên. Tôi trân trọng hứa với đồng bào rằng: “Với quyết tâm của đồng bào, với quyết tâm của toàn thể nhân dân, Nam Bộ nhất định trở lại cùng thân ái chung trong lòng Tổ quốc” [72, tr.470].

Trong khi Hồ Chí Minh và Chính phủ đang triển khai các biện pháp nhằm cứu vãn tình thế, giảm thiểu những tổn thất cho cả hai bên, thì âm mưu thâm độc của thực dân Pháp cùng những kẻ đồng lõa ngày càng trở nên rõ rệt. Khi không còn con đường nào khác, Hồ Chí Minh đã ra lời kêu gọi toàn thể đồng bào đứng lên, cầm súng bảo vệ nền độc lập dân tộc: “Chúng ta muốn hòa bình, chúng ta phải nhân nhượng. Nhưng chúng ta càng nhân nhượng, thực dân Pháp càng tiến tới, vì chúng quyết tâm cướp nước ta lần nữa! Không! Chúng ta thà hy sinh tất cả, chứ nhất định không chịu mất nước, nhất định không chịu làm nô lệ... Dù phải gian lao kháng chiến, nhưng với một lòng kiên quyết hy sinh, thắng lợi nhất định về dân tộc ta” [72, tr.534]. Ý chí kiên cường và quyết tâm mãnh liệt của Hồ Chí Minh đã trở thành động lực mạnh mẽ, thúc đẩy toàn thể dân tộc trong cuộc chiến chống lại thực dân Pháp. Điều này đã dẫn đến chiến thắng Điện Biên Phủ, mở đường cho Hiệp định Giơnevơ, đánh dấu sự kết thúc chiến tranh, lập lại hòa bình cho Việt Nam và Đông Dương, và tạo ra thế và lực để dân tộc ta bước vào một giai đoạn mới trong cuộc cách mạng - cuộc kháng chiến chống Mỹ, cứu nước

2.2.5. Kiên định, vững vàng, vừa nhạy bén, linh hoạt, hiệu quả trong giải quyết các quan hệ đối ngoại

Hồ Chí Minh là sự thể hiện lập trường kiên định, sự lãnh đạo sáng suốt, quyết đoán của Hồ Chí Minh trong giải quyết các quan hệ đối ngoại, được thể hiện trong những thời điểm lịch sử quyết định đã đem lại thắng lợi to lớn cho cách mạng Việt Nam. Với ý nghĩa đó, bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh có ý nghĩa to lớn đưa đến thành công của cách mạng Việt Nam.

Sau Cách mạng Tháng Tám, nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa vừa mới ra đời, đã phải cùng một lúc đối phó với “thù trong, giặc ngoài”, tình thế vô cùng khó khăn, nguy hiểm. Trước tình thế cùng một lúc phải đối phó với nhiều lực lượng thù địch, ngày 3-1946, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã chủ trì cuộc họp Ban Thường vụ Trung ương Đảng, chủ trương, thống nhất kế hoạch, thực hiện sách lược: Hòa để tiến”; phân hóa kẻ thù, “thêm bạn bớt thù”, đưa cách mạng Việt Nam vượt qua thử thách hiểm nghèo, tiếp tục tiến lên.

Với trí tuệ và bản lĩnh của một nhà chính trị uyên bác, để phân hóa lực lượng địch, loại trừ 20 vạn quân Trung Hoa chiếm đóng, tránh được tình thế bất lợi phải cô lập chiến đấu cùng một lúc với nhiều kẻ thù, tập trung lực lượng đối phó với quân Pháp và các đảng phái phản động, đồng thời, tranh thủ được thời gian hòa hoãn quý báu để “bảo toàn thực lực dành lấy giây phút nghỉ ngơi và củng cố vị trí mới đã chiếm được, chấn chỉnh đội ngũ cách mạng, bổ sung cán bộ, bồi dưỡng và củng cố phong trào”, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã thay mặt Chính phủ Việt Nam Dân chủ Cộng hòa ký với đại diện Chính phủ Cộng hòa Pháp G.Xanh-toni bản *Hiệp định sơ bộ* (6-3-1946). Với việc ký bản *Hiệp định sơ bộ*, về mặt danh nghĩa, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã đồng ý cho quân đội Pháp trở lại miền Bắc Việt Nam, như là một sự “mở đường” cho Pháp tái chiếm Đông Dương như chúng đã làm ở miền Nam Việt Nam. Vì thế, đã có một số thành viên trong Chính phủ liên hiệp không đồng tình, đặc biệt là lực lượng phản động Việt Quốc, Việt Cách đã ra sức xuyên tạc, tuyên truyền kích động nhân dân, chúng rêu rao: “Hồ Chí Minh bán nước”, nhằm chia rẽ nhân dân ta chống lại Chính phủ của Chủ tịch Hồ Chí Minh và lực lượng Việt Minh. Tuy nhiên, với bản lĩnh của Hồ Chí Minh, đã căn dặn: “Muốn đi cho đúng với thời cuộc, chúng ta nên đặt lý trí lên trên tình cảm”. Thực hiện sách lược lợi

dụng mâu thuẫn giữa các nước mưu toan xâm hại lợi ích nước ta để “bớt thù”, tập trung sức lực đối phó với kẻ thù chủ yếu, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã làm một việc “vô tiền khoáng hậu” trong lịch sử ngoại giao thế giới, là đích thân sang hang ổ của kẻ địch, làm thượng khách của nước Pháp suốt gần 5 tháng trời. Trước khi lên đường sang Pháp, Người viết thư gửi đồng bào Nam Bộ, trong đó khẳng định: Tôi xin hứa với đồng bào rằng, Hồ Chí Minh không phải là người bán nước.

Trước sự leo thang chiến tranh, phá hoại Hiệp ước sơ bộ của quân đội Pháp ở miền Nam, ngày 14-9-1946, thay mặt Chính phủ, Hồ Chí Minh và Bộ trưởng Hải ngoại Pháp Marius Moutet ký bản Tạm ước Việt - Pháp. Trước hành động khiêu khích ngày càng trắng trợn của phía Pháp, đỉnh cao là việc đưa tối hậu thư, đòi tước vũ khí của lực lượng tự vệ ta ở Thủ đô Hà Nội, đêm 19-12-1946, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã ra Lời kêu gọi toàn quốc kháng chiến. Nghe theo Lời kêu gọi của Chủ tịch Hồ Chí Minh, nhân dân ta từ trẻ đến già, không phân biệt giàu nghèo, không phân biệt đảng phái, tôn giáo, nhất tề đứng lên cầm vũ khí đánh thực dân Pháp, quyết tâm bảo vệ nền độc lập của đất nước.

Trong tình thế chiến sự bùng nổ khắp ba miền, bản lĩnh của Chủ tịch Hồ Chí Minh thể hiện ở sự chủ động, bình tĩnh, tỉnh táo, sáng suốt chỉ đạo kháng chiến. Một mặt kiên quyết kháng chiến, mặt khác vẫn cố gắng kiên trì tìm kiếm khả năng vẫn hồi hòa bình bằng con đường ngoại giao, nhất là khi ở Pháp lúc này Đảng Xã hội Pháp đang nắm quyền và có cả thành viên Đảng Cộng sản Pháp tham gia thành phần chính phủ.

Kiên trì tư tưởng đấu tranh bằng đối thoại hòa bình khi còn cơ hội, từ ngày 19-12-1946, đến đầu tháng 3-1947, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã tám lần gửi thư chính thức cho Chính phủ, Quốc hội và nhân dân Pháp. Các bức thư của Người một mặt lên án, tố cáo tội ác tày trời của quân đội Pháp trong cuộc chiến tranh ở Việt Nam, đồng thời tỏ ý mong muốn cuộc chiến tranh mau chóng chấm dứt vì lợi ích của nhân dân hai nước. Người mong đợi ở Chính phủ Pháp một cử chỉ thiện chí mang lại hòa bình, đáp lại, phía Việt Nam sẵn sàng giúp Pháp phát triển các quyền lợi kinh tế và văn hóa của Pháp ở Việt Nam. Nhưng thực dân Pháp làm ngơ trước những đề nghị thiện chí của Hồ Chí Minh. Không những thế, chúng phát động một chiến dịch vu cáo, đổ lỗi hoàn toàn cho phía Việt Nam gây chiến tranh; chúng rêu

rao quyền lực ở Việt Nam đã rơi vào tay “một số phần tử quá khích” và có tư tưởng bài Pháp.

Đầu tháng 3-1947, trước sự bế tắc của cuộc chiến, nguy cơ chiến lược “đánh nhanh, thắng nhanh” bị phá sản, Chính phủ Pháp cử Êmin Bôlae sang thay Đácgiăngliơ làm Cao ủy Đông Dương. Nhưng mục đích “thay ngựa giữa dòng” của Chính phủ Pháp không phải có ý định thiện chí muốn lập lại hòa bình ở Đông Dương, mà ngược lại Pháp muốn tăng cường sức mạnh quân sự, mở rộng chiến tranh, để nhanh chóng tiêu diệt chính phủ của Chủ tịch Hồ Chí Minh, kết thúc cuộc chiến tranh hao tiền tốn của này. Xuất phát từ thiện chí hòa bình, ngày 25-4-1947, Chủ tịch Hồ Chí Minh chỉ đạo cho Bộ trưởng Ngoại giao Việt Nam Dân chủ Cộng hòa Hoàng Minh Giám gửi thư cho Chính phủ Pháp, đề nghị ngừng bắn, mở cuộc đàm phán giữa hai nước.

Ngày 11-5-1947, Cao ủy Bôlae đã cử Giáo sư Pôn Muýt đến thị xã Thái Nguyên để gặp Chủ tịch Hồ Chí Minh và Bộ trưởng Hoàng Minh Giám. Trong cuộc gặp gỡ này, vị giáo sư khá nổi danh của Pháp quốc - Pôn Muýt đã trở thành “nhà ngoại giao” bất đắc dĩ, bởi khi được cử đi thực thi sứ mệnh đại diện cho nước Pháp, ông ta buộc phải học thuộc lòng bản thông điệp do Cao ủy Bôlae chỉ đạo. Pôn Muýt đã đưa ra những đề nghị mà thực chất là những điều kiện đòi ta phải đầu hàng. Trực tiếp và kiên nhẫn nghe Giáo sư Pôn Muýt trình bày xong, Chủ tịch Hồ Chí Minh vừa trả lời, vừa chất vấn ông ta. Người nói: “Các ông đều biết, chúng tôi muốn thực hiện sự cộng tác Việt - Pháp. Nhưng những điều kiện vô lễ của phía Pháp như ông vừa nói lại, theo ý ông, nó có góp phần vào sự hòa giải Việt - Pháp hay không? Việt Nam là một nước có chủ quyền, tại sao Việt Nam lại không thể trừng trị bọn Việt gian như nước Pháp đã từng làm với bọn Pháp gian Pêtanh, Lavan? Các ông đòi phải nộp vũ khí và phải để cho quân Pháp tự do đi lại trên đất nước chúng tôi. Tôi hỏi ông: Nếu ở vào địa vị tôi, ông có chịu nhận những điều kiện như vậy không? Rất lúng túng, Pôn Muýt trả lời: “Thưa Chủ tịch, Ngài nói đúng. Chấp nhận những điều kiện trên đây có nghĩa là đầu hàng. Tôi đoán trước thế nào Chủ tịch cũng không chấp nhận. Tuy vậy, vì nhiệm vụ tôi vẫn phải đi. Xin hứa với Chủ tịch, sau khi về, sẽ có công hàm chính thức của Chính phủ Pháp trả lời những ý kiến của Chủ tịch” [104, tr.267].

Có thể nói, cuộc gặp gỡ giữa Chủ tịch Hồ Chí Minh và Pôn Muýt ở Thái Nguyên (11-5-1947) là cuộc đàm phán nhằm cứu vãn hòa bình lần cuối cùng (cho đến trước Hội nghị Giơnevơ) trong cuộc kháng chiến chống Pháp. Đây là một trong những cuộc đàm phán hiểm có trong lịch sử ngoại giao đương đại. Trong cuộc đàm phán này, khí chất và bản lĩnh của Chủ tịch Hồ Chí Minh - người đại diện cho chính nghĩa của dân tộc Việt Nam - với đại diện của thế lực thực dân đế quốc xâm lược Pháp, Người đã khẳng định sự tất thắng của chân lý và lẽ phải. Dù không thành công, nhưng bài đáp từ của Hồ Chí Minh trả lời Pôn Muýt, cũng là bài đáp từ ngoại giao có một không hai trong lịch sử, thể hiện tài năng, trí tuệ và bản lĩnh ngoại giao của Hồ Chí Minh, thể hiện khí phách quật cường của dân tộc Việt Nam. Chính nhờ tư tưởng đó, chúng ta làm cho nhân dân, bạn bè trên thế giới khâm phục, ủng hộ cuộc chiến tranh chính nghĩa của nhân dân Việt Nam, phản đối chiến tranh xâm lược, kết hợp sức mạnh dân tộc với sức mạnh thời đại, làm nên những chiến thắng lịch sử trong thế kỷ XX.

Thắng lợi của cuộc kháng chiến chống Pháp là bước ngoặt quan trọng trong lịch sử đấu tranh giành ĐLDT của nhân dân ta. Hiệp định Giơnevơ được ký kết (7-1954), buộc Pháp phải công nhận độc lập, chủ quyền, thống nhất và toàn vẹn lãnh thổ của nước Việt Nam. Thắng lợi này mở đường cho cách mạng Việt Nam bước vào thời kỳ phát triển mới với những điều kiện thuận lợi to lớn và cả những thách thức khó khăn chồng chất đang chờ đợi.

Ở miền Bắc, hậu quả nặng nề của 9 năm kháng chiến đã để lại những tổn thất to lớn về cơ sở vật chất kinh tế và làm cho sức dân hao kiệt. Mặc dù hòa bình lập lại, nhưng tình hình an ninh trật tự còn khá phức tạp do thực dân Pháp và đế quốc Mỹ cài gián điệp, tung biệt kích phá hoại, gây rối. Một số đảng phái và phân tử tề nguỵ của chế độ cũ vẫn lén lút hoạt động tuyên truyền, kích động quần chúng hòng gây bạo loạn, nổi phỉ ở vùng biên giới Tây Bắc, chống phá chính quyền cách mạng.

Ở miền Nam, ngay sau khi Hiệp định Giơnevơ vừa được ký còn chưa ráo mực, Tổng thống Mỹ Aixenhao (Eisenhower) đã tuyên bố: “Bản thân Hoa Kỳ đã không phải là một bên đương sự trong các quyết định tại hội nghị và không bị các

quyết định đó ràng buộc” [85, tr.55], để biện minh cho hành động can thiệp của Mỹ vào miền Nam Việt Nam. Với âm mưu chia cắt lâu dài Việt Nam, biến miền Nam thành thuộc địa kiểu mới, làm căn cứ quân sự của Mỹ ở Đông Nam Á, Mỹ đã hất cẳng Pháp nhảy vào Đông Dương và đưa Ngô Đình Diệm, một phần tử chống cộng cuồng tín về miền Nam làm thủ tướng, lập ra chính quyền tay sai của Mỹ, thực hiện mưu đồ xây dựng một phòng tuyến chống cộng, tạo ra “một con đê ngăn làn sóng đỏ” ở khu vực Đông Nam châu Á. Dưới sự chỉ huy của Mỹ, chính quyền Ngô Đình Diệm mở hàng loạt các chiến dịch “tố cộng, diệt cộng”, bắt bớ, giết hại hàng chục ngàn đảng viên cộng sản và những người tham gia kháng chiến. Tình hình cách mạng miền Nam rất đen tối.

Tình hình thế giới, sau một thời gian dài tiến hành Chiến tranh lạnh và chạy đua vũ trang giữa hai siêu cường Liên Xô và Mỹ đã bắt đầu chững lại, thay vào đó là sự hòa hoãn tạm thời giữa hai cường quốc. Chính sách đối ngoại của Liên Xô hòa hoãn với phương Tây, bắt tay với Mỹ, thực hiện khẩu hiệu: “Thi đua hòa bình”; “chung sống hòa bình”. Mặt khác, trong nội tình phe xã hội chủ nghĩa sự chia rẽ, mâu thuẫn nội bộ ngày càng sâu sắc, chẳng những làm suy yếu lực lượng cách mạng thế giới, mà còn làm phức tạp hóa quan hệ quốc tế, gây bất lợi cho phong trào giải phóng dân tộc và phong trào đấu tranh vì hòa bình hữu nghị giữa các nước. Tình hình đó đặc biệt gây khó khăn cho cách mạng Việt Nam. Mâu thuẫn Trung - Xô đã lập tức được đế quốc Mỹ tập trung khai thác, nhằm phá hoại phong trào cộng sản quốc tế, đồng thời trên cơ sở khoét sâu ngăn cách Trung - Xô, với hy vọng sẽ hạn chế được sự giúp đỡ của những nước này đối với Việt Nam, một nước đang đối đầu với Mỹ.

Trước những khó khăn chồng chất của thời kỳ hậu chiến tranh ở miền Bắc, cùng với những tổn thất to lớn về lực lượng của phong trào cách mạng miền Nam, Trung ương Đảng đứng đầu là Chủ tịch Hồ Chí Minh không tránh khỏi có những mối quan ngại sâu sắc. Bởi vì, để phá vỡ thế cô lập, mở rộng quan hệ ngoại giao khu vực và quốc tế phải có sự đồng tình, ủng hộ giúp đỡ của các nước anh em trong phe xã hội chủ nghĩa, đồng thời tạo ra môi trường thuận lợi để làm tăng uy tín nước ta trên trường quốc tế.

Ý thức sâu sắc về sự biến đổi của tình hình thế giới và trong nước sau năm 1954, tại Hội nghị Ban Chấp hành Trung ương lần thứ sáu khóa II (tháng 7-1954), Chủ tịch Hồ Chí Minh đã chỉ rõ đế quốc Mỹ trở thành kẻ thù trực tiếp mới của dân tộc ta. Người nhấn mạnh rằng, dù hoàn cảnh có thay đổi, mục tiêu đấu tranh của nhân dân Việt Nam vẫn kiên định là giành lấy hòa bình, độc lập, thống nhất và dân chủ; trong đó, nguyên tắc phải giữ vững, còn sách lược cần vận dụng linh hoạt cho phù hợp tình hình [76, tr.15]. Trên tinh thần đó, Hồ Chí Minh khẳng định chính sách đối ngoại của Nhà nước ta, thể hiện qua tuyên bố sẵn sàng thiết lập quan hệ hữu nghị, hợp tác với mọi quốc gia, dựa trên những nguyên tắc cơ bản như tôn trọng chủ quyền và toàn vẹn lãnh thổ, không can thiệp vào công việc nội bộ của nhau, bình đẳng, cùng có lợi và chung sống hòa bình [78, tr.15].

Song song với việc thúc đẩy các hoạt động ngoại giao có trọng tâm (với Liên Xô, Trung Quốc và phe xã hội chủ nghĩa), Hồ Chí Minh chỉ đạo thực hiện đường lối giữ gìn và mở rộng quan hệ với các nước trong khu vực như: Ấn Độ, Indônêxia, Miến Điện, Lào, Campuchia... Hồ Chí Minh chỉ thị: về quan hệ nhà nước cần hòa hoãn quan hệ với Lào và Campuchia trên cơ sở thi hành Hiệp định đình chiến, làm tiêu tan những hoang mang của họ. Tháng 1-1955, Chủ tịch Hồ Chí Minh ra tuyên bố, bày tỏ quan điểm Việt Nam sẵn sàng đặt quan hệ hữu nghị với Vương quốc Lào, ủng hộ chính sách hòa bình trung lập của Lào, lên án Mỹ âm mưu phá hoại việc thi hành Hiệp định Giơnevơ và Hiệp định Viên Chăn (về Lào). Đối với Campuchia, mặc dù đã xảy ra những sự việc đáng tiếc, song Việt Nam vẫn kiên trì đường lối ngoại giao mềm dẻo, đoàn kết. Tháng 10-1957, Chủ tịch Hồ Chí Minh cử một đoàn đại biểu Chính phủ sang thăm Campuchia, bày tỏ thái độ thiện chí của Việt Nam ủng hộ Campuchia trước sức ép của Mỹ và bọn tay sai. Nhờ có những đối sách ngoại giao mềm dẻo, sáng suốt, Việt Nam đã bước đầu làm thất bại âm mưu chia rẽ của kẻ thù và tạo tiền đề cho việc thiết lập Liên minh chiến đấu Việt - Lào - Campuchia ở giai đoạn sau.

Đối với Liên Xô, thực hiện đường lối “hòa hoãn” Xô - Mỹ, Liên Xô chủ trương giữ nguyên hiện trạng hai miền của Việt Nam, không ủng hộ đường lối đấu tranh vũ trang của Đảng ta ở miền Nam để tránh “đụng chạm” với Mỹ (lý do Liên Xô đưa ra với Việt Nam là sợ “đốm lửa cháy rừng”, sợ nổ ra Chiến tranh thế giới

thứ ba). Trước tình hình “cả thế giới sợ Mỹ, ngại đụng đầu với Mỹ”, Chủ tịch Hồ Chí Minh chỉ đạo Đảng ta một mặt tích cực vận động quốc tế (chủ yếu là Liên Xô - Trung Quốc) ủng hộ nhân dân Việt Nam chống Mỹ, mặt khác kiên quyết giữ vững đường lối vũ trang cách mạng để giải phóng miền Nam, thực thi nguyên tắc độc lập, tự chủ, không lệ thuộc vào bất cứ sức ép nào.

Quyết định thành lập Mặt trận dân tộc giải phóng miền Nam Việt Nam và việc Mặt trận ra Tuyên bố “Chương trình hành động” với chủ trương “miền Nam độc lập, dân chủ hòa bình, trung lập, tiến tới hòa bình thống nhất Tổ quốc” thể hiện đỉnh cao của bản lĩnh chính trị của Hồ Chí Minh trong nhận định và giải quyết các vấn đề ngoại giao của Việt Nam. Bởi vì, trong khi cả thế giới sợ Mỹ, Hồ Chí Minh và cả dân tộc Việt Nam quyết tâm đánh Mỹ; nhưng trên phương diện ngoại giao, Việt Nam phải lùi một bước trước sức ép của Liên Xô và Trung Quốc. Do đó, nếu chỉ nhìn vào mục tiêu, thì tuyên bố của Mặt trận là bước thật lùi so với những gì Việt Nam đã đạt được ở Hội nghị Giơnevơ (1954). Nhưng về thực chất, sự thành lập Mặt trận dân tộc giải phóng miền Nam (tổ chức đại diện cho các tầng lớp nhân dân yêu nước ở miền Nam), là một sách lược mềm dẻo về ngoại giao của Đảng và Hồ Chí Minh, nhằm tranh thủ sự đồng tình và ủng hộ rộng rãi của nhân dân thế giới đối với sự nghiệp giải phóng miền Nam. Cụ thể về sách lược, Việt Nam đã làm cho Liên Xô, Trung Quốc không có lý do để phản đối cuộc đấu tranh vũ trang ở miền Nam, đồng thời là đòn phản công làm thất bại luận điệu tuyên truyền: Sự xâm lăng của cộng sản của Mỹ - Diệm.

Có thể nói, bằng sáng tạo trong chỉ đạo đường lối chiến lược và sách lược cách mạng nói chung và ngoại giao nói riêng, Đảng và Hồ Chí Minh đã tạo ra vị thế hợp pháp và vững chắc của Việt Nam trên trường quốc tế, đồng thời làm thay đổi hẳn cục diện cách mạng miền Nam. Như nhận định của Bộ Chính trị tại Hội nghị Ban Chấp hành Trung ương Đảng lần thứ 21 (7-1973) đó là: Một đòn bất ngờ giáng vào chiến lược của Aixenhao, làm thất bại một hình thức điển hình của chủ nghĩa thực dân mới Mỹ.

Trước tình hình phong trào cộng sản và công nhân quốc tế nảy sinh tranh cãi nghiêm trọng về mặt tư tưởng giữa đường lối mácxít - lêninnít và các khuynh

hướng cơ hội, hữu khuynh và “tả” khuynh, Hồ Chí Minh đã nhiều lần kêu gọi tinh thần đoàn kết của những người cộng sản.

Với bản lĩnh Hồ Chí Minh, làm cho Việt Nam trở thành chân lý, lương tri của thời đại, đúng như nhà báo Mỹ David Halbertam đã nhận xét: “Bằng sự lãnh đạo và sáng suốt của mình, cụ Hồ Chí Minh đã giúp biến đổi cả một thời đại... Việt Nam, một dân tộc nhỏ, đã xác minh một điều mà những người châu Á và châu Phi từ lâu muốn tin về khả năng phương Tây có thể bị đánh bại cả về mặt đạo lý, thể chất và tinh thần” [131, tr.131]. Việt Nam trở thành niềm tin, là ngọn cờ cuốn hút tất cả các dân tộc đang đấu tranh đòi độc lập, hòa bình noi theo.

2.2.6. Thẳng thắn thừa nhận những sai lầm, khuyết điểm với thái độ nghiêm túc, cầu thị và quyết tâm sửa chữa

Thẳng thắn, dũng cảm thừa nhận những sai lầm, khuyết điểm và kiên quyết sửa chữa là biểu hiện của bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh. Khi chỉ mới giành chính quyền được vài tháng, trước những tồn tại, những khuyết điểm của đội ngũ cán bộ đảng viên trong các cơ quan công quyền, trước những thói hư, tật xấu, nạn tham ô, sự lãng phí của công, bệnh quan liêu, cửa quyền, lên mặt của những ông quan cách mạng, trên cương vị Chủ tịch nước, Người đã có bức thư Tự phê bình hết sức cảm động đăng trên báo Cứu quốc vào ngày 28/1/1946: “Vì yêu mến và tin cậy tôi, mà đồng bào giao vận mệnh nước nhà, dân tộc cho tôi gánh vác... Chỉ vì tôi tài hèn đức mỏng, cho nên chưa làm đầy đủ những sự mong muốn của đồng bào... Chính phủ do tôi đứng đầu, chưa làm việc gì đáng kể cho nhân dân... Tuy nhiều người trong ban hành chính làm việc tốt và thanh liêm, song cái tệ tham ô, những lạm chưa quét sạch... Những khuyết điểm kể trên là lỗi tại tôi” [72, tr.192].

Trong cải cách ruộng đất và chỉnh đốn tổ chức, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã thẳng thắn nhận khuyết điểm, chịu trách nhiệm trước Đảng, trước dân. Ngày 25/8/1956, phát biểu khai mạc Hội nghị lần thứ 10 (mở rộng) Ban Chấp hành Trung ương Đảng Lao động Việt Nam (khóa II) bàn về cải cách ruộng đất và chấn chỉnh tổ chức, Người tự phê bình một cách nghiêm túc: “Vì ta thiếu dân chủ nên nghe ít, thấy ít, nên bây giờ ta phải dân chủ. Tôi nhận trách nhiệm trong

lúc sóng gió này. Tất cả Trung ương phải nghe, thấy, nghĩ và làm như thế. Bài học đau xót này sẽ thúc đẩy chúng ta” [84, tr.326]. Người tiếp thu ý kiến phê bình Bộ Chính trị và đề nghị: Hội nghị xét sai và sửa sai cấp tốc, không được cầu toàn; trên cơ sở thi hành kỷ luật nghiêm minh mà bảo vệ Đảng; phương châm tiến hành sửa sai là “lấy giáo dục làm chính, đoàn kết cán bộ, đoàn kết toàn Đảng và phải bảo vệ uy tín của lãnh đạo, của chế độ”. Tại Hội nghị lần thứ 10 (mở rộng), Ban Chấp hành Trung ương bàn về cải cách ruộng đất và chỉnh đốn tổ chức, Người tự phê bình rất nghiêm khắc: Khuyết điểm của tôi đã ảnh hưởng đến sai lầm của cải cách ruộng đất và chỉnh đốn tổ chức. Trên cương vị là người đứng đầu, hành động nhận lỗi, sửa sai một cách thực tâm, chân thành của Người đã có ý nghĩa vô cùng lớn lao, nó trở thành phương thuốc, là chất xúc tác cực mạnh lan truyền tính thuyết phục và hiệu quả cảm hóa. Bởi đó là lời xin lỗi xuất phát từ cái tâm trong sáng, với tất cả thiện chí và ý thức trách nhiệm của một người mà trọn cuộc đời chỉ biết hy sinh, một lòng vì dân, vì nước.

Khi Đảng Cộng sản Việt Nam giành được chính quyền, một số cán bộ đã xuất hiện những biểu hiện tiêu cực như vi phạm pháp luật, lạm dụng quyền lực, sa vào lối sống xa hoa, bè phái, kiêu ngạo. Trước thực trạng đó, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã kịp thời phê bình và yêu cầu chỉnh đốn. Đặc biệt, trong sự kiện cải cách ruộng đất năm 1956, Trung ương Đảng và Người đã thẳng thắn tự phê bình trước nhân dân, thể hiện quyết tâm sửa sai. Theo Hồ Chí Minh, việc tự chỉ trích, tự phê bình là yêu cầu thiết yếu đối với một đảng cách mạng chân chính. Người khẳng định rằng một đảng tiên bộ là đảng dám thừa nhận khuyết điểm, làm rõ nguyên nhân và nỗ lực khắc phục để ngày càng vững mạnh [73, tr.5].

Thái độ công khai, thẳng thắn trong đánh giá, nhìn nhận vấn đề một cách khách quan, trong thực hiện nhiệm vụ chung của sự nghiệp cách mạng, cách bày tỏ chân tình, thấu đáo của Chủ tịch Hồ Chí Minh trước quần chúng nhân dân đã khiến cho những khúc mắc được giải tỏa, lòng tin của nhân dân với sự lãnh đạo của Đảng càng được củng cố, tạo thành sức mạnh mới cho phong trào. Cách ứng xử của Chủ tịch Hồ Chí Minh trước những sai lầm xảy ra trong khi thực hiện cải cách ruộng đất chính là sự thể hiện rất rõ bản lĩnh chính trị của Người và của Đảng.

2.3. GIÁ TRỊ CỦA BẢN LĨNH CHÍNH TRỊ HỒ CHÍ MINH

2.3.1. Giá trị lý luận

Bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh có giá trị to lớn đối với cách mạng Việt Nam, nhất là thắng lợi của cách mạng Việt Nam trong hai cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp, đế quốc Mỹ và trong công cuộc đổi mới đất nước đều in đậm dấu ấn bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh.

Bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh là sự tiếp nối và phát triển truyền thống bản lĩnh dân tộc, những phẩm chất tốt đẹp của con người Việt Nam lên tầm cao mới

Dân tộc Việt Nam đã tồn tại và phát triển vượt qua nhiều biến cố lịch sử và đánh bại những cuộc xâm lược của các triều đại phong kiến phương Bắc, các triều đại thống trị Trung Hoa như Tần, Hán đến Đường, Tống, Nguyên, Minh, Thanh chưa bao giờ từ bỏ hành động bành trướng về phía Nam Việt Nam. Bản lĩnh dân tộc Việt Nam không phải sinh ra đã có mà được hình thành trong lịch sử đấu tranh dựng nước và giữ nước, đó là bản lĩnh của một nước nhỏ với truyền thống kiên cường, đoàn kết, dũng cảm, cần cù sáng tạo... kiên quyết đấu tranh với cách đánh độc đáo là tự lực tự cường, lấy nhỏ thắng lớn, lấy ít địch nhiều, lấy nhu thắng cương... để chiến thắng với kẻ thù lớn mạnh hơn nhiều lần.

Trước khi bị thực dân Pháp xâm lược, Việt Nam đã phải đấu tranh chống lại quân xâm lược phương Bắc lớn mạnh, nhưng so sánh về sức mạnh thì thực dân Pháp và đế quốc Mỹ còn mạnh hơn nhờ vào vũ khí trang bị hiện đại và công nghệ chiến tranh đã phát triển hơn nhiều lần. Tuy nhiên, với bản lĩnh của dân tộc Việt Nam mà người đứng đầu là lãnh tụ Hồ Chí Minh, cuộc kháng chiến bảo vệ độc lập dân tộc đã giành được thắng lợi. Thắng lợi của cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp và đế quốc Mỹ xâm lược là thắng lợi vĩ đại của dân tộc Việt Nam, qua đó cũng đồng thời khẳng định bản lĩnh Hồ Chí Minh, đó cũng là sự tiếp nối và phát triển bản lĩnh của dân tộc Việt Nam lên tầm cao mới.

Những phẩm chất tiêu biểu của bản lĩnh như: Lòng trung thành vô hạn với lợi ích tối cao của dân tộc, hạnh phúc, ấm no của nhân dân chính là phẩm chất nhân cách cao đẹp của con người Việt Nam. Nhìn lại lịch sử dân tộc Việt Nam, mỗi khi Tổ quốc bị xâm lăng, nhân dân Việt Nam đã nêu cao truyền thống yêu nước chống

xâm lược. Đúng như Hồ Chí Minh đã tổng kết: “Dân ta có một lòng nồng nàn yêu nước. Đó là một truyền thống quý báu của ta ...” [75, tr.38]. Kế thừa truyền thống cha ông, trong thời đại Hồ Chí Minh, dưới sự lãnh đạo của Đảng, phẩm chất này tiếp tục được tôi luyện trong thử thách khốc liệt của chiến tranh và sự nghiệp kiến quốc, giúp nó càng trở nên sáng chói, trở thành mẫu mực về phẩm chất nhân cách của con người Việt Nam thời đại Hồ Chí Minh. Cùng với yêu nước, tinh thần đoàn kết cũng là phẩm chất tốt đẹp của dân tộc cũng được Hồ Chí Minh kế thừa, phát huy tới đỉnh cao mới, đó là sự tiếp nối những phẩm chất cao quý, “Tướng sĩ một lòng phụ tử. Hòa nước sông chén rượu ngọt ngào”, “Vua tôi đồng lòng, anh em hòa mục, cả nước chung sức”...

Bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh đã góp phần tìm ra con đường cứu nước giải phóng dân tộc

Nhận thức và đánh giá đúng thời cuộc là một nhân tố vô cùng quan trọng. Trong những thời điểm lịch sử đầy cam go của dân tộc, với trí tuệ, tầm nhìn xa trông rộng và bằng bản lĩnh chính trị của mình, Hồ Chí Minh đã có những nhìn nhận, phân tích, đánh giá đúng thời cuộc và xuất phát từ những nhận định, đánh giá đó, Hồ Chí Minh đã mở ra con đường đi đầy tương lai và tươi sáng cho dân tộc. Vượt lên tất cả những hạn chế của lịch sử, với tư duy độc lập, tự chủ, sáng tạo và bản lĩnh của người dân mất nước, Hồ Chí Minh đã quyết định đi sang phương Tây, sang nước Pháp, nơi có bọn thực dân đang áp bức dân tộc, với phương châm “muốn đánh Pháp thì phải hiểu Pháp”, phải tìm hiểu kẻ thù ngay chính tại sào huyệt của nó. Sang Pháp là một quyết định có ý nghĩa lịch sử thể hiện bản lĩnh chính trị của Hồ Chí Minh.

Trong quá trình tìm đường cứu nước, Người đã tích cực học tập, trau dồi, bồi bổ kiến thức trên nhiều phương diện, nhanh chóng hòa nhập vào dòng chảy trí tuệ của nhân loại, hướng tầm nhìn, quan sát thế giới. Nhờ những nhận thức rút ra từ quá trình khảo nghiệm, so sánh thực tiễn cuộc sống phong phú, đầy mâu thuẫn, kinh nghiệm các cuộc cách mạng điển hình, các trào lưu tư tưởng, các mô hình xã hội trên thế giới, nên năm 1920, khi đọc “Sơ thảo lần thứ nhất những luận cương về vấn đề dân tộc và vấn đề thuộc địa” của Lênin đăng trên báo *L'Humanité* Hồ Chí

Minh đã tìm ra lời giải cho con đường cứu nước của dân tộc, con đường phù hợp với sự phát triển của thời đại và có thể đem lại cuộc sống độc lập, tự do, hạnh phúc thực sự cho Nhân dân Việt Nam - đó là con đường cách mạng vô sản. Từ đây, cách mạng Việt Nam chấm dứt thời kỳ khủng hoảng về đường lối cứu nước, đồng thời cũng thấy được Hồ Chí Minh là người nhạy bén về chính trị đã kế thừa và vận dụng, phát triển sáng tạo lý luận chủ nghĩa Mác - Lênin vào thực tiễn cách mạng Việt Nam.

Bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh đã góp phần vào việc đánh giá đúng tình hình, xác định đúng đối tượng, nhiệm vụ, lực lượng của cách mạng, đưa sự nghiệp kháng chiến, giải phóng dân tộc giành thắng lợi.

Xác định đúng mâu thuẫn cơ bản trong xã hội liên quan chặt chẽ tới việc chỉ ra đối tượng, nhiệm vụ cách mạng và xây dựng lực lượng để thực hiện nhiệm vụ đó. Đây là yếu tố có vai trò quan trọng góp phần to lớn vào thắng lợi của cuộc cách mạng, thể hiện tính đúng đắn, bản lĩnh chính trị của người đứng đầu, của lực lượng lãnh đạo cách mạng.

Hồ Chí Minh đã phân tích và nhận thấy mâu thuẫn cơ bản và chủ yếu mà cách mạng Việt Nam cần tập trung giải quyết đó là mâu thuẫn dân tộc: Giữa dân tộc Việt Nam với bọn thực dân, đế quốc và phong kiến tay sai. Theo Người, trong điều kiện Việt Nam là một nước thuộc địa, mâu thuẫn dân tộc bao trùm các mâu thuẫn khác, dân tộc không được giải phóng thì giai cấp, con người cũng không được giải phóng. Đối với Quốc tế Cộng sản, cách đánh giá của Hồ Chí Minh là khó chấp nhận, thậm chí Người còn bị coi là “dân tộc chủ nghĩa”. Nhưng với bản lĩnh chính trị, Hồ Chí Minh vẫn kiên định quan điểm của mình và thực tiễn cách mạng đã chứng minh sự đánh giá của Hồ Chí Minh là sáng tạo, đúng đắn.

Việc xác định chính xác mâu thuẫn chủ yếu và đối tượng cách mạng có vai trò then chốt trong việc đề ra nhiệm vụ trung tâm qua từng thời kỳ lịch sử, góp phần quan trọng vào thành công của cách mạng Việt Nam. Sau ba mươi năm hoạt động ở nước ngoài, năm 1941, lãnh tụ Hồ Chí Minh trở về nước trực tiếp lãnh đạo phong trào cách mạng. Dưới sự chủ trì của Người, Hội nghị Trung ương 8 (tháng 5-1941) đã nhấn mạnh rằng nhiệm vụ giải phóng dân tộc là yêu cầu cấp bách hàng đầu, phù

hợp với nguyện vọng của quần chúng. Hội nghị xác định, trong giai đoạn này, cách mạng Đông Dương không phải tiến hành đồng thời hai nhiệm vụ phản đế và điền địa, mà cần tập trung trước hết vào mục tiêu giải phóng dân tộc [71, tr.1-3].

Trong giai đoạn lịch sử cấp bách lúc đó, nhận thức nêu trên của Hồ Chí Minh là một sáng tạo độc đáo, thể hiện sự can đảm, bản lĩnh vững vàng của Người. Đây chính là cội nguồn sâu xa dẫn tới thắng lợi của Cách mạng Tháng Tám năm 1945, là minh chứng hùng hồn cho trí tuệ sáng suốt, sự kiên định vững vàng, bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh với cách mạng Việt Nam, là sự vận dụng và phát triển sáng tạo chủ nghĩa Mác-Lênin phù hợp với điều kiện một nước thuộc địa, nửa phong kiến.

Cách mạng Tháng Tám thành công, chính quyền cách mạng non trẻ vừa mới thành lập, thực dân Pháp quay trở lại xâm lược nước ta. Hồ Chí Minh và Đảng ta xác định, Pháp là kẻ thù chính, phải quyết tâm đánh thắng thực dân Pháp để bảo vệ ĐLDT. Từ năm 1950, kinh tế Pháp suy thoái, Pháp phải nhận viện trợ từ Mỹ. Tranh thủ cơ hội, Mỹ ngày càng can thiệp sâu hơn vào cuộc chiến tranh Đông Dương, Hồ Chí Minh đã nêu rõ nhiệm vụ của cách mạng Việt Nam: “Muốn độc lập thì các dân tộc Đông Dương quyết phải đánh tan thực dân Pháp là kẻ thù số một. Đồng thời phải chống bọn can thiệp Mỹ” [74, tr.414].

Sau thắng lợi của cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp và việc ký kết Hiệp định Giơnevơ năm 1954, đất nước tạm thời bị chia cắt thành hai miền với hai chế độ chính trị khác nhau. Trước tình hình mới, Chủ tịch Hồ Chí Minh với bản lĩnh chính trị vững vàng và tầm nhìn chiến lược nhạy bén đã xác định rằng kẻ thù chủ yếu của cách mạng Việt Nam không còn là thực dân Pháp mà đã chuyển sang đế quốc Mỹ - thế lực đang từng bước thôn tính miền Nam. Người khẳng định, đế quốc Mỹ chính là kẻ thù trực tiếp của nhân dân Đông Dương và nhấn mạnh nhiệm vụ cấp bách là phải đấu tranh để quét sạch quân Mỹ và tay sai, bảo vệ nền độc lập dân tộc [76, tr.555]. Quan điểm kiên định, lập trường quyết đoán ấy vừa thể hiện phẩm chất chính trị ưu việt và tầm nhìn chiến lược của Hồ Chí Minh, vừa góp phần làm phong phú thêm hệ thống lý luận về nghệ thuật quân sự nhân dân trong sự nghiệp kháng chiến bảo vệ Tổ quốc.

2.3.2. Giá trị thực tiễn

Thứ nhất, Bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh là tiêu chí để mỗi cán bộ, đảng viên học tập, rèn luyện

Bản lĩnh Hồ Chí Minh là kết tinh của những phẩm chất cao đẹp của người cách mạng. Bản lĩnh chính trị đó không phải tự nhiên mà có mà nó là kết quả của quá trình rèn luyện bền bỉ, của sự nỗ lực học tập để không ngừng nâng cao trình độ trí tuệ, để luôn vững vàng, tự tin trước mọi tình huống, nhất là những tình huống nguy hiểm, khó khăn, gian khổ, phức tạp. Biểu hiện của bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh chính là những phẩm chất tốt đẹp, thể hiện ở: Ý chí khát vọng vượt lên mọi khó khăn, gian khổ; đặt lợi ích quốc gia, dân tộc lên hàng đầu; tuyệt đối trung thành với lý tưởng xã hội chủ nghĩa, lý tưởng cộng sản chủ nghĩa; độc lập, tự chủ, sáng tạo; thẳng thắn thừa nhận những sai lầm, khuyết điểm với thái độ nghiêm túc, cầu thị và quyết tâm sửa chữa... Những phẩm chất nêu trên chính là những chuẩn mực, tiêu chí để mỗi cán bộ, đảng viên phấn đấu học tập và rèn luyện, xây dựng bản lĩnh chính trị vững vàng trong giai đoạn hiện nay.

Hồ Chí Minh không chỉ là tấm gương sáng người về bản lĩnh chính trị mà Người còn để lại những tư tưởng, quan điểm về xây dựng, giáo dục, rèn luyện bản lĩnh chính trị cho đội ngũ cán bộ, đảng viên. Người thường xuyên chăm lo giáo dục, rèn luyện bản lĩnh cho đội ngũ cán bộ, đảng viên, để họ trở thành “những kiểu mẫu tốt”, những nhân tố tích cực dám đấu tranh với những biểu hiện sai trái; từ đó, góp phần nâng cao bản lĩnh chính trị của Đảng, để Đảng vững vàng vượt qua mọi khó khăn, thách thức.

Đối với đội ngũ cán bộ, đảng viên của Đảng, Chủ tịch Hồ Chí Minh thường dùng từ “có gan”, “dám”, “dũng khí”, “dũng cảm”... để nói về bản lĩnh. Trong tác phẩm *Sửa đổi lối làm việc* (tháng 10-1947), lần đầu tiên Chủ tịch Hồ Chí Minh chính thức phân tích, giải thích và chỉ ra cách xử lý công việc của một người cán bộ, đảng viên có bản lĩnh: Cách tổ chức và cách làm việc nào không hợp với quần chúng thì ta phải có gan đề nghị lên cấp trên để bỏ đi hoặc sửa lại. Cách nào hợp với quần chúng, quần chúng cần, thì dù chưa có sẵn, ta phải đề nghị lên cấp trên mà đặt ra. Theo Hồ Chí Minh, đảng viên có bản lĩnh là những

người dũng cảm, gan góc, gặp việc phải có gan làm. Thấy khuyết điểm có gan sửa chữa, mạnh dạn, thấy đúng phải bảo vệ, thấy sai phải đấu tranh, dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm trước những quyết định cũng như hành động của mình, nhằm đem lại lợi ích cho tập thể, tổ chức và cho Nhân dân.

Thứ hai, bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh là chuẩn mực để xây dựng bản lĩnh chính trị cho người quân nhân cách mạng, góp phần nâng cao sức mạnh chính trị tinh thần cho Quân đội

Ngày từ ngày đầu thành lập trong Chi thị thành lập Đội Việt Nam tuyên truyền giải phóng quân, Hồ Chí Minh luôn chăm lo xây dựng Quân đội vững mạnh toàn diện, lấy vững mạnh về chính trị làm cơ sở. Người chỉ rõ: “tên đội Việt Nam tuyên truyền giải phóng quân nghĩa là chính trị trọng hơn quân sự” [71, tr.539]. Yếu tố quan trọng trong xây dựng Quân đội về chính trị chính là nêu cao tinh thần đoàn kết nội bộ, chú trọng xây dựng bản lĩnh chính trị cho cán bộ, chiến sĩ. Chính nhờ tinh thần đoàn kết, bản lĩnh chính trị vững vàng đã giúp quân đội trở thành một khối thống nhất, tạo nên sức mạnh vô song, sẵn sàng đánh thắng mọi kẻ thù xâm lược hung bạo, có tiềm lực kinh tế quân sự vượt trội.

Có thể thấy, trong quá trình xây dựng Quân đội, Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn quan tâm chăm lo xây dựng bản lĩnh chính trị của người quân nhân cách mạng. Bản lĩnh chính trị đó không chỉ được biểu hiện trong đánh giặc mà còn biểu hiện trong việc chăm lo củng cố tình cảm gắn bó mật thiết với Nhân dân, sẵn sàng chiến đấu hy sinh bảo vệ cuộc sống ấm no, tự do, hạnh phúc của Nhân dân. Bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh là cơ sở, là chuẩn mực, góp phần bổ sung những thuộc tính mới về bản lĩnh chính trị của người quân nhân cách mạng. Đó là tinh thần yêu nước gắn liền với yêu Đảng, yêu CNXH. Bởi vì, lợi ích của Đảng gắn liền và thống nhất với lợi ích của dân tộc. Trung thành với mục tiêu, lý tưởng của dân tộc thống nhất với mục tiêu lý tưởng cộng sản và trách nhiệm, nghĩa vụ bảo vệ hòa bình thế giới; kiên định mục tiêu, lý tưởng gắn liền với sẵn sàng chiến đấu hy sinh vì độc lập, tự do của Tổ quốc và CNXH; kiên định gắn liền với đổi mới, sáng tạo nhằm nâng cao trí tuệ, bản lĩnh hoàn thành thắng lợi mọi nhiệm vụ được giao. Trước yêu cầu nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới những phẩm chất chính trị này sẽ là nòng cốt để

quân đội luôn xứng đáng là công cụ bạo lực sắc bén bảo vệ Đảng, Tổ quốc, Nhân dân và chế độ xã hội chủ nghĩa.

Bản lĩnh chính trị thể hiện bản chất cách mạng của người quân nhân. Song nó không phải tự nhiên có, không hình thành một lần là xong mà là quá trình hình thành phẩm chất chính trị ấy luôn gắn liền với công lao của Chủ tịch Hồ Chí Minh - người tổ chức, giáo dục, rèn luyện Quân đội Nhân dân Việt Nam, bản lĩnh đó cũng được kết tinh trong phẩm chất cao đẹp “Bộ đội Cụ Hồ”. Bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cùng với tấm gương và tư tưởng của Người về bản lĩnh chính trị là cơ sở, nền tảng để Đảng xây dựng Quân đội vững mạnh về chính trị, trọng tâm là giữ vững và tăng cường sự lãnh đạo tuyệt đối, trực tiếp về mọi mặt của Đảng đối với Quân đội. Trung thành và vận dụng đúng đắn, sáng tạo những nguyên tắc cơ bản trong xây dựng quân đội cách mạng kiểu mới, Hồ Chí Minh khẳng định phải xây dựng Quân đội đặt dưới sự lãnh đạo “tuyệt đối, trực tiếp, về mọi mặt” của Đảng. Chủ tịch Hồ Chí Minh chỉ rõ: “Phải xây dựng và lãnh đạo vững chắc lực lượng vũ trang cách mạng của nhân dân, bảo đảm đánh thắng bất cứ kẻ thù nào, bất cứ trong hoàn cảnh nào” [82, tr.608]. Ở đâu có tổ chức và hoạt động của quân đội thì ở đó phải có sự lãnh đạo của Đảng. Đây là sự tổng kết lịch sử và khái quát, phát triển tư duy lý luận của Đảng về vai trò lãnh đạo của Đảng đối với Quân đội; chỉ rõ quy luật xây dựng, phát triển của QĐNDVN. Trải qua quá trình cách mạng, để giữ vững và tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với Quân đội, Đảng Cộng sản Việt Nam luôn xác lập cơ chế lãnh đạo phù hợp, nhằm hiện thực hóa sự lãnh đạo tuyệt đối, trực tiếp về mọi mặt của Đảng đối với Quân đội, bảo đảm cho Đảng nắm chắc Quân đội trong mọi tình huống.

Bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cùng với những tư tưởng về xây dựng Quân đội của Người chính là nền tảng tư tưởng định hướng cho sự phát triển của Quân đội, là sức mạnh tinh thần thâm sâu và chuyển hóa thành sức mạnh vật chất, bản lĩnh và tư tưởng đó góp phần kiến tạo nên bản chất cách mạng của QĐNDVN. Trong mọi giai đoạn, mọi thời kỳ cách mạng, bản lĩnh chính trị của người quân nhân cách mạng luôn có sự vận động và phát triển. Song dù trong hoàn cảnh nào tấm gương và những tư tưởng của Hồ Chí Minh về bản lĩnh chính trị tiếp tục định hình cho sự trưởng thành, phát triển ngày càng lớn mạnh của Quân đội. Xa rời

những tư tưởng ấy quân đội sớm hay muộn sẽ đánh mất vai trò và sứ mệnh lịch sử cao cả, thiêng liêng của mình.

Đối với học viên các trường sĩ quan Quân đội - những người đang được đào tạo để trở thành đội ngũ sĩ quan chỉ huy tương lai của Quân đội nhân dân Việt Nam - bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh chính là hình mẫu tiêu biểu và chuẩn mực để học tập, noi theo. Bản lĩnh ấy thể hiện qua nhiều phương diện đặc sắc như: ý chí và nghị lực vượt lên hoàn cảnh; tinh thần độc lập, tự chủ, sáng tạo trong tư duy và hành động; sự kiên định về nguyên tắc nhưng linh hoạt trong phương pháp - như Người từng chỉ rõ “dĩ bất biến, ứng vạn biến”; và đặc biệt là tinh thần dấn thân, dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm trước Đảng, trước nhân dân và Tổ quốc.

Trong bối cảnh hiện nay, khi tình hình quốc tế và trong nước đang có nhiều diễn biến nhanh chóng và phức tạp, các yếu tố về chính trị, quốc phòng, an ninh, văn hóa - xã hội, khoa học - công nghệ, giáo dục... đang tác động mạnh mẽ tới quá trình xây dựng Quân đội và bảo vệ Tổ quốc, thì yêu cầu đặt ra đối với mỗi học viên sĩ quan càng trở nên cấp thiết. Mỗi người cần phát huy cao độ truyền thống vẻ vang của Quân đội nhân dân Việt Nam anh hùng, không ngừng rèn luyện, nâng cao bản lĩnh chính trị, năng lực tư duy và hành động thực tiễn; coi đó là nền tảng để hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ học tập, huấn luyện trong nhà trường, cũng như đáp ứng yêu cầu công tác trong môi trường quân đội hiện đại, sẵn sàng chiến đấu và chiến thắng trong mọi tình huống. Chính từ sự thấm nhuần bản lĩnh chính trị theo tư tưởng Hồ Chí Minh, học viên các trường sĩ quan sẽ phát triển toàn diện hơn, góp phần xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, từng bước hiện đại, vững vàng trước mọi thử thách của thời đại

Tiểu kết chương 2

Bản lĩnh Hồ Chí Minh được thể hiện toàn diện trong nhiều lĩnh vực, song nổi bật và có ý nghĩa sâu sắc nhất là bản lĩnh chính trị - cốt lõi tư tưởng và phẩm chất của một lãnh tụ cách mạng kiệt xuất. Bản lĩnh chính trị ấy không chỉ thể hiện ở vai trò là người đứng đầu Đảng và Nhà nước, mà còn là sự kết tinh của tri thức khoa học về quy luật vận động của lịch sử, tự nhiên, xã hội và con người, đặc biệt là sự am hiểu sâu sắc “lòng dân”. Trên thực tế, bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh đã trở thành một biểu tượng rực sáng trong văn hóa lãnh đạo cách mạng, góp phần quan

trọng vào sự trưởng thành và phát triển vững chắc của Đảng Cộng sản Việt Nam trong suốt quá trình lịch sử.

Là nhà chính trị lớn mang tầm vóc thời đại, bản lĩnh chính trị của Hồ Chí Minh được thể hiện ở sự hòa quyện hài hòa giữa yếu tố dân tộc và tinh thần quốc tế, giữa truyền thống phương Đông và tinh thần hiện đại phương Tây. Bản lĩnh ấy bao hàm nhiều nội dung sâu sắc: ý chí và nghị lực vượt lên nghịch cảnh trong hành trình đấu tranh giành độc lập, tự do cho dân tộc; tinh thần độc lập, tự chủ và sáng tạo trong lựa chọn con đường cách mạng; niềm tin sắt son vào Đảng, vào nhân dân và thắng lợi của sự nghiệp cách mạng; thái độ kiên quyết trong bảo vệ lợi ích quốc gia, đặt lợi ích dân tộc lên trên hết; khả năng xử lý linh hoạt, nhạy bén, hiệu quả trong quan hệ đối ngoại; đặc biệt là tinh thần tự phê bình và phê bình nghiêm túc, dũng cảm thừa nhận và sửa chữa sai lầm - điều thể hiện chiều sâu của đạo đức cách mạng và bản lĩnh chính trị đích thực.

Bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh không chỉ có ý nghĩa lịch sử to lớn mà còn mang tính thời sự sâu sắc trong giai đoạn hiện nay. Trong bối cảnh toàn Đảng đang đẩy mạnh công cuộc xây dựng, chỉnh đốn Đảng về chính trị, tư tưởng, đạo đức và tổ chức, thì việc học tập và làm theo bản lĩnh chính trị của Hồ Chí Minh chính là yêu cầu cấp thiết. Đó là nền tảng để cán bộ, đảng viên giữ vững lập trường, kiên định mục tiêu, lý tưởng cách mạng, củng cố niềm tin vào chủ nghĩa Mác - Lênin, vào con đường đi lên chủ nghĩa xã hội; đồng thời là “lá chắn” để vượt qua mọi cám dỗ về vật chất, danh vọng, quyền lực và những thủ đoạn chống phá của các thế lực thù địch. Qua đó, giúp mỗi người giữ vững phẩm chất đạo đức cách mạng trong sáng, luôn đặt lợi ích của dân tộc và nhân dân lên hàng đầu.

Việc học tập và làm theo bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh không chỉ là nội dung then chốt trong công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng, mà còn là nguồn động lực mạnh mẽ góp phần tạo nên những bước phát triển mới trong toàn bộ hệ thống chính trị. Đây chính là con đường để tiếp tục củng cố niềm tin của cán bộ, đảng viên và quần chúng nhân dân đối với sự lãnh đạo của Đảng, hun đúc niềm tự hào chính trị và ý chí cống hiến vì sự nghiệp cách mạng vẻ vang của dân tộc.

Chương 3

THỰC TRẠNG XÂY DỰNG BẢN LĨNH CHÍNH TRỊ CHO HỌC VIÊN CÁC TRƯỜNG SĨ QUAN QUÂN ĐỘI VÀ NHỮNG VẤN ĐỀ ĐẶT RA TỪ GÓC NHÌN BẢN LĨNH CHÍNH TRỊ HỒ CHÍ MINH

3.1. THỰC TRẠNG XÂY DỰNG BẢN LĨNH CHÍNH TRỊ CỦA HỌC VIÊN CÁC TRƯỜNG SĨ QUAN QUÂN ĐỘI HIỆN NAY TỪ GÓC NHÌN BẢN LĨNH CHÍNH TRỊ HỒ CHÍ MINH

3.1.1. Các trường sĩ quan quân đội và đặc điểm bản lĩnh chính trị học viên ở các trường sĩ quan Quân đội

Khái lược về các trường sĩ quan Quân đội

Các trường sĩ quan Quân đội nhân dân Việt Nam là một bộ phận quan trọng trong hệ thống giáo dục đại học quốc gia, được thành lập và hoạt động theo các quy định của pháp luật, đặt dưới sự lãnh đạo trực tiếp và toàn diện của Quân ủy Trung ương, Bộ Quốc phòng; đồng thời chịu sự chỉ đạo về chuyên môn của các cơ quan cấp trên như các tổng cục, quân chủng, binh chủng. Với tính chất đặc thù quân sự, các trường sĩ quan vừa mang bản chất của cơ sở giáo dục - đào tạo, vừa là môi trường rèn luyện chính trị, tư tưởng, tổ chức và đạo đức cho đội ngũ sĩ quan, cán bộ, đảng viên tương lai của Quân đội, của Đảng và Nhà nước.

Theo quy định tại Thông tư số 51/2016/TT-BQP ngày 20/4/2016 của Bộ Quốc phòng về Điều lệ công tác nhà trường trong Quân đội nhân dân Việt Nam, cơ cấu tổ chức của các trường sĩ quan được hình thành tương đối ổn định, bao gồm: Ban Giám hiệu; các phòng, ban chức năng; các khoa, bộ môn chuyên ngành; các đơn vị quản lý học viên theo cấp hệ, tiểu đoàn, đại đội, trung đội. Song song với đó là hệ thống tổ chức đảng, các đoàn thể chính trị - xã hội như tổ chức Đảng cấp trên cơ sở, chi bộ cơ sở tại các khoa, phòng, hệ quản lý học viên; hội phụ nữ cơ sở, công đoàn cơ sở và hội đồng quân nhân ở các cơ quan, đơn vị trực thuộc. Những tổ chức này luôn được quan tâm kiện toàn, không ngừng nâng cao chất lượng hoạt động nhằm đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ trong tình hình mới.

Về chức năng, theo Điều 9, Mục 2, Chương II của Điều lệ công tác nhà trường, các trường sĩ quan Quân đội thực hiện đồng thời nhiều chức năng quan

trọng: tổ chức giáo dục và đào tạo; nghiên cứu khoa học; xây dựng mô hình nhà trường quân đội chính quy hiện đại; cấp văn bằng, chứng chỉ theo quy định hiện hành của Nhà nước và Bộ Quốc phòng.

Nhiệm vụ trọng tâm của các trường sĩ quan Quân đội bao gồm: đào tạo và bồi dưỡng đội ngũ sĩ quan chỉ huy - tham mưu, sĩ quan chính trị, sĩ quan kỹ thuật và chuyên môn nghiệp vụ cho các cấp trong Quân đội; đào tạo giảng viên, cán bộ khoa học trình độ đại học và sau đại học; cung cấp nguồn nhân lực chất lượng cao phục vụ sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước; nghiên cứu và phát triển khoa học quân sự, nghệ thuật quân sự, kỹ thuật quân sự và khoa học xã hội - nhân văn quân sự; bồi dưỡng kiến thức quốc phòng - an ninh cho đội ngũ cán bộ, công chức trong hệ thống chính trị.

Ngoài ra, các trường còn đảm nhiệm nhiệm vụ huấn luyện sẵn sàng chiến đấu, giáo dục kỷ luật, xây dựng chính quy, nâng cao phẩm chất và năng lực cán bộ - học viên; tham gia công tác dân vận, phòng chống thiên tai, cứu hộ, cứu nạn; tăng gia sản xuất, bảo đảm an sinh xã hội, hậu phương quân đội; thực hiện nhiệm vụ phòng chống “diễn biến hòa bình”, phản bác các luận điệu sai trái, giữ vững quốc phòng và an ninh quốc gia. Đồng thời, các trường còn thực hiện hợp tác quốc tế trong đào tạo, bồi dưỡng cán bộ quân sự cho các nước bạn như Lào, Campuchia, cùng các nhiệm vụ khác theo sự phân công của Bộ Quốc phòng và Nhà nước.

Trong quá trình tổ chức thực hiện nhiệm vụ, các trường sĩ quan Quân đội thường xuyên chấp hành nghiêm sự lãnh đạo, chỉ đạo thống nhất từ Quân ủy Trung ương, Bộ Quốc phòng và các cơ quan cấp trên; đồng thời tuân thủ các quy chế của Bộ Giáo dục và Đào tạo. Công tác quản lý, chỉ đạo giáo dục - đào tạo được định hướng theo mục tiêu lấy người học làm trung tâm, gắn với yêu cầu chuẩn hóa, hiện đại hóa và thực tiễn chiến đấu, huấn luyện.

Mục tiêu đào tạo cốt lõi của các trường sĩ quan Quân đội là xây dựng đội ngũ sĩ quan phân đội, cấp chiến thuật có bản lĩnh chính trị vững vàng, phẩm chất đạo đức trong sáng, tuyệt đối trung thành với Tổ quốc, với Đảng và Nhân dân; có trình độ chuyên môn sâu, năng lực lãnh đạo, chỉ huy, quản lý toàn diện; có sức khỏe tốt và khả năng thích ứng với yêu cầu nhiệm vụ trong điều kiện chiến đấu khắc nghiệt. Các trường cũng đặc biệt chú trọng xây dựng đội ngũ nhà giáo, cán bộ quản lý giáo

dục đủ về số lượng, có chất lượng cao, kinh nghiệm thực tiễn và bản lĩnh chính trị vững chắc; tích cực đổi mới nội dung, chương trình, phương pháp giảng dạy theo hướng tiếp cận cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ Tư và xây dựng mô hình “nhà trường thông minh”.

Từ đặc điểm tổ chức, chức năng, nhiệm vụ và mục tiêu đào tạo nêu trên, có thể thấy môi trường đào tạo ở các trường sĩ quan Quân đội tạo ra những điều kiện thuận lợi nhất định trong việc xây dựng và phát triển bản lĩnh chính trị cho học viên. Với nền nếp kỷ luật nghiêm minh, huấn luyện trong điều kiện gian khổ, học viên được tôi luyện cả về thể lực, ý chí và nghị lực; đồng thời, được trang bị hệ thống tri thức toàn diện về lý luận chính trị và khoa học quân sự, giúp định hình thế giới quan, nhân sinh quan cách mạng, củng cố lý tưởng cộng sản, lòng trung thành tuyệt đối với Đảng, với Tổ quốc và Nhân dân - nền tảng quan trọng cho sự hình thành và phát triển bản lĩnh chính trị.

Tuy nhiên, cũng cần thẳng thắn nhìn nhận rằng, do quá trình đào tạo còn mang tính khuôn mẫu, thiên về lý thuyết và khuôn khổ tổ chức nghiêm ngặt, nên học viên khi tốt nghiệp và bước vào môi trường công tác thực tiễn đôi khi gặp khó khăn trong xử lý tình huống mới, thiếu linh hoạt trong quan hệ công tác và giải quyết các vấn đề nảy sinh ngoài giáo trình. Đây chính là thách thức cần được khắc phục nhằm phát triển toàn diện bản lĩnh chính trị cho học viên trong bối cảnh mới.

Đặc điểm bản lĩnh chính trị học viên ở các trường sĩ quan Quân đội

Thứ nhất, bản lĩnh chính trị của học viên sĩ quan là bản lĩnh của một chủ thể có xu hướng phục vụ lâu dài trong quân đội

Học viên tại các trường sĩ quan Quân đội là lực lượng được tuyển chọn kỹ lưỡng, đáp ứng yêu cầu cao về phẩm chất chính trị, đạo đức, lối sống và trình độ chuyên môn, nhằm đào tạo thành những sĩ quan phục vụ lâu dài trong Quân đội nhân dân Việt Nam. Trong suốt quá trình học tập, bên cạnh việc cung cấp kiến thức chuyên ngành, các nhà trường luôn chú trọng giáo dục và rèn luyện bản lĩnh chính trị cho học viên. Bản lĩnh chính trị vững vàng sẽ giúp họ củng cố niềm tin, ý chí kiên định với lý tưởng cách mạng và mục tiêu của Đảng, đồng thời đủ sức vượt qua những tình huống phức tạp, khó khăn, nguy hiểm trong học tập, rèn

luyện cũng như trong cuộc sống quân ngũ; từ đó hoàn thành tốt các nhiệm vụ được giao.

Bản lĩnh chính trị của học viên sĩ quan chính là sự kết tinh của phẩm chất chính trị đang từng bước được hình thành và phát triển, ở mức độ phù hợp với yêu cầu đào tạo trong Quân đội. Nó thể hiện ở khả năng độc lập, sáng tạo trong nhận thức và xử lý các vấn đề nảy sinh trong quá trình học tập, rèn luyện cũng như khi đối diện với các tác động từ môi trường quân sự và xã hội. Nhờ đó, học viên có thể làm chủ hành vi chính trị, kiên định lập trường, vững vàng trước những thách thức, không dao động hay lùi bước trước khó khăn, thử thách, quyết tâm hoàn thành tốt các mục tiêu đào tạo đề ra.

Các trường sĩ quan Quân đội, nhất là môi trường công tác sau khi tốt nghiệp ra trường vừa là môi trường hình thành, phát triển vừa là nhân tố khách quan đòi hỏi ở người học viên sĩ quan - một bản lĩnh tương ứng, được cụ thể hoá bởi những đặc điểm riêng. Đó là tính độc lập, tính kiên định, tính sáng tạo. Bởi vì, các hoạt động trong quá trình học tập, rèn luyện, huấn luyện ở các trường sĩ quan luôn diễn ra hết sức mau lẹ, thời gian đưa ra các quyết định phải rất khẩn trương. Thiếu quyết đoán sẽ mất thời cơ, trong khi thời cơ trong quân sự là lực lượng, là nhân tố quyết định thành bại trên chiến trường. Tất nhiên, tính quyết đoán của người học viên sĩ quan chỉ thực sự trở thành bản lĩnh khi nó dựa vào sự mẫn cảm đặc biệt và một trực giác phát triển cao của họ đối với các hiện tượng trong lĩnh vực này. Vì thế, để phục vụ lâu dài trong lĩnh vực quân sự, người sĩ quan quân đội nói chung, người học viên các trường sĩ quan nói riêng phải coi việc học tập, rèn luyện những khả năng trên đây như là một yêu cầu có tính nguyên tắc trong suốt cuộc đời binh nghiệp của mình.

Mặt khác, học viên các trường sĩ quan Quân đội sau này hầu hết đều là người lãnh đạo, chỉ huy, quản lý bộ đội thực hiện thắng lợi nhiệm vụ chính trị của đơn vị. Tính kiên định về chính trị của đội ngũ này, thường thể hiện ra ở sự vững vàng, nhất quán về quan điểm, lập trường chính trị; ở sự không hề lay chuyển về mục tiêu, lí tưởng cách mạng; ở quyết tâm vươn tới hoàn thiện phẩm chất Bộ đội Cụ Hồ... Nói cách khác, đối với người học viên sĩ quan, bản lĩnh chính trị cần phải trở

thành nhân tố nổi trội trong nhân cách của họ. Chỉ có như vậy họ mới có thể gắn bó lâu dài với lĩnh vực thực tiễn đặc biệt đã lựa chọn.

Sau cùng, nét khác biệt trong bản lĩnh của người học viên sĩ quan còn thể hiện ở tính sáng tạo. Bởi vì, trong thực tiễn quân sự các tình huống, sự kiện diễn ra nhanh chóng, khó dự đoán, không tuân theo một khuôn mẫu nào, do vậy phải giáo dục, rèn luyện tính sáng tạo là nội dung quan trọng trong xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên.

Thứ hai, bản lĩnh chính trị người học viên sĩ quan hình thành, phát triển thông qua quá trình giáo dục, rèn luyện trong môi trường giáo dục quân sự

Bản lĩnh chính trị của học viên các trường sĩ quan Quân đội không phải là kết quả ngẫu nhiên hay tự thân hình thành, mà là sản phẩm của một quá trình giáo dục, rèn luyện, tích lũy lâu dài, nghiêm túc và có hệ thống. Quá trình đó gắn liền với những thử thách cam go, khổ luyện trong điều kiện huấn luyện gian khổ, có lúc phải đối diện với những nguy cơ đe dọa đến sức khỏe, tính mạng trong các tình huống huấn luyện thực tế, diễn tập cường độ cao. Trong môi trường quân sự đặc thù, bản lĩnh chính trị không chỉ được thử thách bằng lý luận và nhận thức, mà còn được tôi luyện qua hành động thực tiễn, ý chí vượt khó, tinh thần kiên định trước mọi hoàn cảnh.

Đặc biệt, bản lĩnh chính trị của học viên không phải là yếu tố bất biến, mang tính cố định mà là một phạm trù động, luôn vận động và phát triển cùng với sự trưởng thành của chủ thể qua thời gian, thông qua các điều kiện môi trường giáo dục - rèn luyện cụ thể và những tác động khách quan, chủ quan trong từng giai đoạn. Trong suốt quá trình học tập kéo dài từ 4 đến 5 năm, học viên được đào tạo toàn diện cả về lý luận chính trị, phẩm chất đạo đức, thể chất, năng lực tư duy và kỹ năng chuyên môn nghiệp vụ theo chức danh sĩ quan đảm nhiệm sau khi tốt nghiệp. Đồng thời, học viên còn được trang bị trình độ học vấn tương đương bậc đại học theo chuẩn khung trình độ quốc gia, đáp ứng yêu cầu hội nhập và hiện đại hóa quân đội trong tình hình mới.

Với phương châm đào tạo cơ bản, hệ thống, thống nhất, chuyên sâu, trên thực tế, các trường sĩ quan Quân đội đã cung cấp cho người học viên sĩ quan một

nền tảng học vấn cần thiết, qua đó có thể hình thành, củng cố và phát triển những nét cơ bản nhất trong cấu trúc bản lĩnh phù hợp với chức danh của họ. Tuy nhiên, so với yêu cầu thể hiện bản lĩnh chính trị của người sĩ quan thì hệ thống tri thức, kỹ xảo, kỹ năng hoạt động nghề nghiệp và những phẩm chất, phương pháp, tác phong được trang bị trong quá trình đào tạo trong nhà trường mới chỉ cung cấp được những tri thức, kỹ xảo, kỹ năng cơ bản nhất để họ đáp ứng yêu cầu thực hiện chức trách, nhiệm vụ được giao ban đầu; chưa có đủ thời gian để tôi luyện, kiểm nghiệm tạo nên sự ổn định, phát triển như ở sĩ quan cấp chiến thuật, chiến dịch hay cấp chiến lược.

Đặc điểm trên, đòi hỏi trong quá trình nâng cao bản lĩnh chính trị cho người học viên sĩ quan phải quan tâm bồi dưỡng kinh nghiệm, đồng thời phải tạo ra môi trường sống, hoạt động phù hợp để người học viên sĩ quan nâng cao khả năng vận dụng lý luận vào thực tiễn; tích lũy kinh nghiệm và thử thách, tôi luyện bản lĩnh cho bản thân đáp ứng yêu cầu hoạt động quân sự.

Học viên sĩ quan ở các trường sĩ quan Quân đội hiện nay là những người được sinh ra và lớn lên trong điều kiện đất nước hòa bình, thống nhất, không phải trải qua chiến tranh, phần lớn sau khi học xong phổ thông, thi đỗ vào các trường sĩ quan Quân đội. Thời gian đào tạo ở các trường sĩ quan, môi trường học tập, rèn luyện tương đối thuần nhất, khác nhiều so với môi trường xã hội và ở các đơn vị cấp phân đội. Ở đó đội ngũ cán bộ, giảng viên là những người được tuyển chọn kỹ càng về phẩm chất, năng lực, phương pháp, tác phong công tác, tâm huyết với nghề nghiệp, bạn bè đều cùng trang lứa và có động cơ, mục đích phấn đấu rõ ràng. Chương trình, nội dung, phương pháp đào tạo ở các trường sĩ quan đã được chuẩn hóa; các quan hệ qua lại mang tính mô phạm cao; những tác động tiêu cực từ môi trường xã hội ít tác động trực tiếp đến người học. Nhiệm vụ của người học trong quá trình đào tạo ở nhà trường cũng có sự khác biệt rất lớn với môi trường công tác ở đơn vị cơ sở. Ở đó, nhiệm vụ chủ yếu của họ là học tập, rèn luyện theo một nội dung, chương trình được tính toán mang tính khoa học cao, chặt chẽ, phù hợp với trình độ, khả năng phát triển của người học qua từng năm, từng học kỳ. Vì vậy, sự trải nghiệm của họ trong cuộc sống và hoạt động quân sự chưa nhiều, đặc biệt là sự

trải nghiệm trong những điều kiện khó khăn phức tạp, trước những tác động từ mặt trái của đời sống chính trị, xã hội và hoạt động quân sự. Bên cạnh đó, môi trường xã hội và sự phát triển về nhiệm vụ của Quân đội, của đơn vị nhiều lúc cũng tạo nên sức ép lớn làm bản lĩnh chính trị của họ luôn bị thử thách bởi những chiều cạnh và mức độ hết sức khác nhau.

Học viên sĩ quan khi tốt nghiệp ra trường phải quản lý, lãnh đạo, chỉ huy cả một tập thể; trực tiếp chịu trách nhiệm trước cấp trên về mọi mặt hoạt động của tập thể theo phạm vi chức trách được đảm nhiệm. Để hoàn thành nhiệm vụ được giao ở đơn vị, không những phải nắm vững chức trách, nhiệm vụ được giao mà còn phải quan hệ với cấp trên, cấp dưới, phải phối hợp chặt chẽ với đồng cấp; phải đồng thời giải quyết các mối quan hệ với tổ chức đảng, chính quyền, nhân dân địa phương nơi đóng quân, gia đình, cán bộ, chiến sĩ thuộc quyền; phải chăm lo xây dựng chi bộ trong sạch vững mạnh và xây dựng đơn vị cơ sở vững mạnh toàn diện. Đồng thời phải phối hợp với chính quyền nhân dân địa phương trong xây dựng địa bàn giữ vững an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội; ngăn chặn sự tác động từ mặt trái của nền kinh tế thị trường, những tiêu cực nảy sinh từ thực tiễn xã hội ảnh hưởng đến địa bàn, đến đơn vị; phối hợp chính quyền và nhân dân trong giải quyết các nhiệm vụ phòng chống lụt bão, cháy nổ, cháy rừng, tham gia xây dựng nông thôn mới... Đó là những nhiệm vụ hầu như mới lạ, nếu học viên sĩ quan không được trang bị, giáo dục, rèn luyện đầy đủ về bản lĩnh, phẩm chất, năng lực và phương pháp, tác phong công tác để giải quyết nhanh chóng, kịp thời, có hiệu quả các nhiệm vụ trên sẽ tạo nên áp lực, dẫn đến khủng hoảng, mất niềm tin, thiếu và làm giảm sút kết quả thực hiện chức trách, nhiệm vụ được giao.

Một trong những đặc điểm quan trọng về bản lĩnh chính trị của học viên đào tạo sĩ quan ở các trường sĩ quan Quân đội là sự ảnh hưởng tâm lí lứa tuổi trong giai đoạn này còn lớn. Học viên đào tạo sĩ quan Quân đội thường ở độ tuổi từ 18 đến 23, đây là những người trưởng thành trẻ tuổi. Trong độ tuổi này, học viên sĩ quan Quân đội đã có sự chín muồi về mặt sinh lý, thể chất, họ đã có sự phát triển đến đỉnh cao cả về hệ thần kinh và thể lực. Về mặt xã hội, họ đang trong quá trình đào tạo sĩ quan, định hình nghề nghiệp ổn định. Về mặt tâm lý, ở lứa tuổi này đang trong giai

đoạn có nhiều biến động chuyển từ tâm lý tuổi thanh niên sang tâm lý của tuổi trưởng thành. Do đó, điểm nổi bật cần quan tâm trong xem xét, rèn luyện bản lĩnh chính trị cho học viên đào tạo sĩ quan đó là sự đan xen giữa một bên là nhu cầu đa dạng, nhiều mặt của tuổi trẻ với yêu cầu cao về thể hiện bản lĩnh trong cuộc sống và thực hiện chức trách, nhiệm vụ được giao.

Học viên đào tạo sĩ quan phải sống xa gia đình, đặc thù của môi trường quân sự, kỷ luật nghiêm, thời gian hạn hẹp... Vì thế, làm nảy sinh ở học viên đào tạo sĩ quan rất nhiều nhu cầu, vừa đa dạng, phong phú, vừa mới, lạ. Trong khi, khả năng thỏa mãn nhu cầu có hạn, họ cũng chưa có đủ kiến thức, kinh nghiệm, vốn sống để tìm ra phương thức thỏa mãn nhu cầu phù hợp với khả năng của bản thân và tính chất, đặc điểm trong môi trường hoạt động quân sự và chức trách, nhiệm vụ được giao. Vì vậy, bên cạnh khả năng tuyệt đại đa số học viên đào tạo sĩ quan luôn ý thức sâu sắc và kiên định mục tiêu, lý tưởng phấn đấu; tích cực trau dồi phẩm chất, năng lực, rèn luyện bản lĩnh của bản thân, cần hết sức đề phòng khả năng một bộ phận học viên đào tạo sĩ quan bị tác động, chi phối bởi mặt trái của nền kinh tế thị trường, tiêu cực xã hội nên thiếu tích cực chủ động rèn luyện bản thân, hình thành những định hướng giá trị không phù hợp với yêu cầu và chức trách, nhiệm vụ được giao trong môi trường hoạt động quân sự.

Thứ ba, bản lĩnh chính trị của học viên sĩ quan chịu ảnh hưởng trực tiếp từ phương pháp, tác phong, phong cách của lãnh đạo, chỉ huy đơn vị

Dấu ấn này thể hiện ở chỗ cùng một đơn vị, cùng một địa bàn hoạt động, cùng một vấn đề khó khăn, phức tạp nảy sinh họ thường có những cách thức phương pháp giải quyết tương tự nhau, tính khác biệt bộc lộ không rõ nét. Điều này có nguyên nhân cả từ phía khách quan và chủ quan.

Về khách quan, do mọi hoạt động của học viên sĩ quan Quân đội luôn đặt dưới sự lãnh đạo, chỉ đạo trực tiếp của cấp trên; thường nằm trong đội hình chung của cấp trên, cùng hoạt động trên một địa bàn; cùng chịu ảnh hưởng trực tiếp từ phương pháp, tác phong, phong cách của lãnh đạo, chỉ huy đơn vị.

Về chủ quan, học viên sĩ quan tuổi đời, kinh nghiệm chưa được tích lũy; sự trải nghiệm trước những khó khăn, thử thách trong cuộc sống chưa nhiều; ít khi có

điều kiện thể hiện bản lĩnh một cách độc lập. Cho nên, việc hình thành, phát triển, biểu hiện bản lĩnh chính trị của học viên sĩ quan chưa thể hiện rõ sự khác biệt mà còn mang dấu ấn cộng đồng rõ nét.

Đặc thù hoạt động của các đơn vị quản lý học viên luôn nằm trong đội hình chung, liên quan với nhiều đơn vị bạn và luôn đặt dưới sự lãnh đạo, chỉ huy, quản lý, điều hành trực tiếp của cấp trên và trực tiếp cùng ăn, cùng ở, cùng làm việc với nhau trong đơn vị. Do đó, họ có “tần suất” các quan hệ tập thể lớn, đậm đặc kể cả trong công việc, cách thức biểu hiện, thái độ, hành vi, phương pháp, tác phong công tác cũng như giải quyết các vấn đề đặt ra trong cuộc sống. Trong học tập, rèn luyện học viên sĩ quan chịu sự chi phối rất lớn tập thể, phương pháp, tác phong lãnh đạo - quản lý của cấp trên, của những người cùng cấp bậc, chức vụ ở đơn vị bạn. Đồng thời, họ còn có điều kiện quan sát cách làm, cách thể hiện thái độ, hành vi của những người chỉ huy ở các đơn vị xung quanh rồi mới quyết định bộc lộ chính kiến, thái độ, hành vi của bản thân. Đây là điều kiện thuận lợi, giúp học viên sĩ quan thực thi nhiệm vụ luôn có sự giám sát, chỉ đạo, định hướng điều chỉnh của cấp trên để hoàn thành nhiệm vụ được giao. Tuy nhiên, do tính cộng đồng cao, lại luôn đặt dưới sự lãnh đạo, chỉ đạo quản lý trực tiếp của cấp trên, thông qua các chỉ thị, hướng dẫn, kế hoạch công tác và phân công, phân nhiệm rất rõ ràng theo các yêu cầu của điều lệnh quân đội, quy định của hệ thống chỉ huy, cho nên tính độc lập của cá nhân ít có điều kiện bộc lộ một cách đầy đủ.

Dưới góc độ rèn luyện và thể hiện bản lĩnh thì phương thức quản lý này, ít nhiều làm cho học viên sĩ quan trở nên bị động, phụ thuộc nhiều vào sự chỉ đạo của cấp trên, ít có điều kiện khẳng định một cách độc lập cách nghĩ, cách làm của mình. Vì vậy, một số nảy sinh tư tưởng dựa dẫm, ỉ lại, trông chờ cấp trên, thiếu tích cực, chủ động trong tìm kiếm cách thức, biện pháp tổ chức hoạt động; thấy đúng không dám bảo vệ, thấy sai không dám đấu tranh..dẫn đến, khi công việc diễn ra trong những điều kiện khó khăn, căng thẳng, xa sự lãnh đạo, chỉ đạo trực tiếp của cấp trên thì trở nên bối rối, không vượt qua được và rơi vào tình trạng khủng hoảng.

Từ đặc điểm trên, trong quá trình xem xét, đánh giá bản lĩnh chính trị của học viên sĩ quan theo bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh phải tính đến sự tác động, định

hướng của thủ trưởng, cơ quan cấp trên trực tiếp và năng lực, sức chiến đấu của tập thể cấp ủy, tập thể chỉ huy nơi học viên sĩ quan thực hiện chức trách nhiệm vụ được giao. Không đánh đồng thành tích tập thể đơn vị với việc trưởng thành về bản lĩnh chính trị của học viên sĩ quan. Mặt khác, muốn xây dựng, rèn luyện bản lĩnh chính trị cho học viên sĩ quan theo bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh, phải đặt họ vào trong những điều kiện, tình huống khó khăn, phức tạp tăng dần để họ từng bước làm quen và độc lập giải quyết, tránh cấp trên làm thay cấp dưới, hoặc đưa ra những cách thức, biện pháp chỉ đạo quá chi tiết, cụ thể, hoặc cứng nhắc, buộc cấp dưới nhất nhất phải làm theo sẽ làm ảnh hưởng tới việc phát huy tính độc lập, sáng tạo, quyết đoán của học viên sĩ quan. Có như vậy, mới tạo ra những điều kiện để thử thách, rèn luyện để bản lĩnh chính trị của học viên sĩ quan từng bước được nâng lên đáp ứng yêu cầu sự nghiệp xây dựng các trường sĩ quan Quân đội và QĐNDVN trong tình hình mới.

Thứ tư, bản lĩnh chính trị của học viên sĩ quan phản ánh trực tiếp các quan hệ của họ ở đơn vị cơ sở.

Môi trường sư phạm quân sự là nơi người học viên sĩ quan cấp phân đội thể hiện bản lĩnh của mình. Đặc trưng cơ bản đầu tiên của môi trường này là vừa học tập, vừa rèn luyện, có tính thống nhất, tính kỷ luật cao. Cũng chính vì vậy, mọi động thái liên quan đến hoạt động của đơn vị, hoạt động giáo dục, rèn luyện, xây dựng nền nếp chính quy, chấp hành kỷ luật, nghiên cứu khoa học; từ triển khai, quán triệt chỉ thị, nghị quyết, đến tổ chức lãnh đạo, chỉ huy và quản lý học viên; từ đánh giá, sơ kết, tổng kết đến duy trì kỷ luật, bình xét thi đua, khen thưởng... người học viên vừa là chủ thể, vừa là đối tượng tham gia. Qua đó, mọi thể mạnh, điểm yếu trong bản lĩnh chính trị của họ đều có thể được bộc lộ một cách hiện thực - trực tiếp trong bất cứ hoạt động nào và ở mọi lúc, mọi nơi. Đây vừa là thời cơ, là điều kiện thuận lợi để sớm bộc lộ thể mạnh về bản lĩnh; đồng thời vừa là thách thức, là sức ép mà họ phải vượt qua để củng cố và hoàn thiện bản lĩnh theo những tiêu chí ngày càng cao của mục tiêu, yêu cầu đào tạo ở các trường sĩ quan Quân đội.

3.1.2. Thực trạng xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên các trường sĩ quan Quân đội từ góc nhìn bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh

Một là, thực trạng nâng cao nhận thức trách nhiệm của chủ thể xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên

Thực trạng giáo dục nâng cao nhận thức cho các chủ thể

Thời gian qua, việc xây dựng bản lĩnh chính trị của học viên ở trường sĩ quan Quân đội theo bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh đã được các cấp ủy đảng, chính ủy, chính trị viên, người chỉ huy các cấp ở các trường sĩ quan Quân đội quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo chặt chẽ, có nhiều đổi mới, sáng tạo, trong đó, các cấp ủy, tổ chức đảng đã chú trọng đổi mới nội dung, biện pháp lãnh đạo, chỉ đạo triển khai thực hiện nghiêm túc; tập trung đẩy mạnh công tác tuyên truyền, giáo dục, nâng cao ý thức, trách nhiệm của cán bộ, đảng viên và quần chúng về Chỉ thị số 05-CT/TW của Bộ Chính trị và các chỉ thị, hướng dẫn, kế hoạch tổ chức thực hiện của Quân ủy Trung ương, Bộ Quốc phòng, Tổng cục Chính trị. Qua đó đã làm cho các chủ thể ngày càng nhận thức đầy đủ và sâu sắc hơn về các nội dung, giá trị của bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh về sự cần thiết, tầm quan trọng phải xây dựng bản lĩnh chính trị của học viên ở các trường sĩ quan theo bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh, tạo động lực mạnh mẽ thúc đẩy học viên tích cực tu dưỡng rèn luyện, bản lĩnh chính trị, tác phong công tác, phấn đấu vươn lên hoàn thành tốt nhiệm vụ.

Báo cáo sơ kết 5 năm thực hiện Cuộc vận động “Phát huy truyền thống, cống hiến tài năng, xứng danh Bộ đội Cụ Hồ” gắn với học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh tại các trường sĩ quan Quân đội đã khẳng định: Cuộc vận động đã từng bước thấm sâu vào nhận thức và hành động của cán bộ, đảng viên và quần chúng, trở thành động lực tinh thần mạnh mẽ, thúc đẩy ý thức tự giác, tinh thần trách nhiệm và hành động cách mạng của mỗi cá nhân. Qua đó, đã tạo ra sức lan tỏa tích cực, khơi dậy và cổ vũ ý chí tự lực, tự cường, tinh thần chủ động, sáng tạo, sẵn sàng vượt qua mọi khó khăn, thử thách, góp phần quan trọng vào việc hoàn thành tốt nhiệm vụ chính trị của nhà trường.

Qua khảo sát ở một số trường sĩ quan Quân đội về bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho thấy, hơn 70% cán bộ, học viên có nhận thức tương đối đầy đủ về các nội dung cốt lõi và giá trị của bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh. Kết quả khảo sát cho

thấy, có 71,45% số người được hỏi có nhận thức đúng, đủ các nội dung cơ bản của bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh. Kết quả nhận thức này là cơ sở bảo đảm cho hoạt động xây dựng bản lĩnh chính trị của học viên theo bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh luôn phát triển đúng hướng và có hiệu quả thiết thực.

Khảo sát cho ý kiến về sự cần thiết phải xây dựng bản lĩnh chính trị của học viên theo bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh, 94,72% các chủ thể đều cho rằng xây dựng bản lĩnh chính trị của học viên theo bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh là công việc rất quan trọng và cần thiết, có ý nghĩa thiết thực đối với việc hình thành nhân cách của người học viên, trực tiếp góp phần nâng cao chất lượng giáo dục đào tạo, đáp ứng yêu cầu xây dựng các trường sĩ quan Quân đội trong tình hình mới. Kết quả điều tra cho thấy, có 94,72% số người được hỏi cho rằng, hoạt động này có vai trò rất quan trọng, rất cần thiết đối với việc hoàn thành mục tiêu giáo dục, đào tạo của các nhà trường [Phụ lục 3].

Tuy nhiên, kết quả khảo sát cũng cho thấy, vẫn còn một bộ phận chủ thể chưa nhận thức đầy đủ, sâu sắc về nội dung và giá trị của bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh. Kết quả khảo sát, cho thấy có 28,18% cán bộ nhận thức về nội dung, giá trị của bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh ở mức độ bình thường; có 31,27% học viên nhận thức về giá trị của bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh ở mức độ bình thường. Do nhận thức chưa đầy đủ, sâu sắc về nội dung, giá trị của bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh, cho nên những chủ thể này chưa thấy rõ vai trò, tầm quan trọng của bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh đối với việc xây dựng, rèn luyện, nâng cao bản lĩnh chính trị cho học viên theo bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh. Theo đó, vẫn còn 3,82% số người được hỏi cho rằng, việc xây dựng bản lĩnh chính trị của học viên theo bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh là không cần thiết [Phụ lục 3].

Thực trạng phát huy tinh thần trách nhiệm của các chủ thể

Trên cơ sở nhận thức đầy đủ về tầm quan trọng của việc xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên, đặc biệt là theo tư tưởng, đạo đức và bản lĩnh chính trị của Hồ Chí Minh, các cấp uỷ, chính trị viên, chỉ huy, và các cơ quan chức năng tại các trường sĩ quan Quân đội đã thể hiện tinh thần trách nhiệm cao trong công tác lãnh đạo, chỉ đạo. Trách nhiệm của các chủ thể này được thể hiện rõ ràng thông qua

những nội dung công việc cụ thể, phù hợp với phạm vi, chức trách, nhiệm vụ và quyền hạn của từng cấp.

Trong các Nghị quyết Đại hội Đảng bộ các trường sĩ quan Quân đội, đều chỉ rõ: Thường vụ Đảng uỷ các nhà trường đã quán triệt và triển khai thực hiện hiệu quả Cuộc vận động “Phát huy truyền thống, cống hiến tài năng, xứng danh Bộ đội Cụ Hồ”. Điều này phản ánh sự sáng tạo và cách làm mới của các trường sĩ quan Quân đội trong việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, và bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh. Cấp uỷ và tổ chức đảng các trường sĩ quan đã cụ thể hoá Chỉ thị số 05 của Bộ Chính trị qua các nghị quyết, đồng thời coi kết quả thực hiện Chỉ thị này là một tiêu chí quan trọng trong việc đánh giá thi đua, khen thưởng, xếp loại các tổ chức đảng, cán bộ và đảng viên hằng năm.

Người chỉ huy các cấp đã chủ động xây dựng kế hoạch tổ chức thực hiện, trong đó chính uỷ và chính trị viên trực tiếp chỉ đạo, hướng dẫn việc học tập và triển khai các nội dung của Chỉ thị một cách nghiêm túc và chặt chẽ. Các cơ quan chính trị ở mọi cấp đã thực hiện tốt vai trò tham mưu, đề xuất các chủ trương, biện pháp chính trị, hỗ trợ cấp uỷ và chỉ huy trong việc hướng dẫn, đôn đốc và kiểm tra, đồng thời cụ thể hoá các nội dung xây dựng bản lĩnh chính trị của học viên theo phương châm “Sát chức năng, nhiệm vụ, ngắn gọn, dễ hiểu, dễ nhớ, dễ thực hiện.”

Kết quả khảo sát thực tiễn cũng cho thấy, các chủ thể là cán bộ chính trị, chỉ huy rất quan tâm đến việc xây dựng bản lĩnh chính trị của học viên theo bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh, coi đây là một biện pháp quan trọng để nâng cao chất lượng của đội ngũ cán bộ, đảng viên và học viên. Kết quả điều tra khảo sát về mức độ quan tâm của cấp uỷ, chính trị viên, chỉ huy các cấp ở các trường sĩ quan Quân đội với việc xây dựng bản lĩnh chính trị của học viên theo bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh, có 74,91% học viên cho rằng, chính trị viên, chỉ huy các cấp ở các trường sĩ quan Quân đội rất quan tâm đến hoạt động xây dựng [Phụ lục 4]. Kết quả trên phản ánh, từ khi có Chỉ thị số 05-CT/TW của Bộ Chính trị, Chỉ thị số 87-CT/QUTW của Thường vụ Quân uỷ Trung ương, phần lớn các trường sĩ quan Quân đội đã phát huy tốt trách nhiệm trong tổ chức thực hiện. Thường xuyên bám sát những giá trị nội dung của bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh và điều kiện thực tiễn của các trường sĩ quan Quân đội đề ra chủ trương, biện pháp, xây dựng nội dung, chương trình bồi

đường, rèn luyện bản lĩnh chính trị cho đội ngũ học viên ở các nhà trường. Trong các nghị quyết, các văn bản tổng kết từng quý, từng năm ở các trường sĩ quan Quân đội đều có nội dung chính trị công tác bồi dưỡng cán bộ nói chung, xây dựng bản lĩnh chính trị cho đội ngũ học viên nói riêng.

Việc phát huy vai trò, trách nhiệm của các chủ thể là cơ sở quan trọng, quyết định những kết quả đã đạt được trong việc xây dựng bản lĩnh chính trị của học viên theo bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh thời gian qua. Song, trên thực tế, vẫn còn có những cán bộ là chỉ huy, học viên ở một số trường sĩ quan Quân đội chưa quan tâm đúng mức đến hoạt động xây dựng bản lĩnh chính trị của học viên theo bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh. Điều này được biểu hiện ở chỗ, một bộ phận cán bộ quản lý chưa chú trọng nghiên cứu tìm kiếm những giải pháp có tính khả thi để nâng cao chất lượng xây dựng bản lĩnh chính trị của học viên theo bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh, hoặc triển khai công việc này một cách chiếu lệ, hiệu quả thấp. Thực tế đó được biểu hiện qua số liệu điều tra, vẫn còn 11,50% học viên cho rằng, cán bộ lãnh đạo, quản lý chưa quan tâm đến việc xây dựng bản lĩnh chính trị của học viên theo bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh và 17,00% học viên được hỏi cho rằng khó trả lời [Phụ lục 4].

Đối với học viên, mặc dù đại đa số học viên đào tạo sĩ quan có động cơ, thái độ, trách nhiệm đúng trong việc học tập và làm theo bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh, nhưng vẫn có một số học viên chưa coi đây là một công việc thường xuyên, đòi hỏi sự nỗ lực, bền bỉ, kiên trì của mỗi người. Điều này được thể hiện ở kết quả điều tra khảo sát về mức độ thường xuyên ở học tập và rèn luyện bản lĩnh chính trị của học viên theo bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh, có 28,91% số người được hỏi cho rằng, đội ngũ học viên vẫn chưa thường xuyên học tập, rèn luyện theo những nội dung của bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh [Phụ lục 4]. Đặc biệt, vẫn còn 21,64% các chủ thể được hỏi cho rằng, một số học viên chưa cố gắng, nỗ lực ở học tập và làm theo bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh [Phụ lục 4]. Điều đáng chú ý là, có 15,33% học viên được hỏi nhất trí với ý kiến trên. Chính việc học tập và làm theo chưa thường xuyên, lại thiếu cố gắng, nỗ lực ở rèn luyện, cho nên chất lượng ở học tập và làm theo bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh của một bộ phận học viên đào tạo sĩ quan ở các

trường sĩ quan Quân đội còn thấp, dẫn đến việc không ít học viên chưa khẳng định được vị trí, vai trò của mình ở chính trị đơn vị.

Kết quả khảo sát khác cũng cho thấy, trong xây dựng bản lĩnh chính trị của học viên theo bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh, việc phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo của học viên là vấn đề rất quan trọng. Với câu hỏi: Để xây dựng bản lĩnh chính trị của học viên theo bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cần thực hiện tốt các giải pháp nào?. Kết quả có tới 79,09% số người được hỏi cho rằng, cần phải đề cao tính tích cực, tự giác của học viên [Phụ lục 2]. Số liệu đó cho thấy, để hoạt động xây dựng bản lĩnh chính trị của học viên theo bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh đi vào nền nếp, có chất lượng, hiệu quả thiết thực thì rất cần phát huy được tính tự giác, tích cực của mỗi học viên, bởi vì, họ vừa là chủ thể, vừa là đối tượng của hoạt động xây dựng bản lĩnh chính trị của chính mình.

Hai là, thực trạng xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên

Thứ nhất, thực trạng nội dung xây dựng bản lĩnh chính trị của học viên

Quán triệt và triển khai thực hiện Chỉ thị số 05-CT/TW của Bộ Chính trị và Chỉ thị số 87-CT/QUTW của Thường vụ Quân ủy Trung ương, các cấp ủy đảng ở các trường sĩ quan Quân đội đã triển khai nhiều nội dung, biện pháp đồng bộ, quyết liệt, nhằm xây dựng và không ngừng hoàn thiện bản lĩnh chính trị cho học viên; nói đi đôi với làm, dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm. Trên cơ sở nghiên cứu, nắm vững những biểu hiện, đặc trưng của bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh, cấp ủy, chỉ huy, cơ quan chính trị các cấp đã quan tâm đến việc cụ thể hóa các nội dung bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh thành những tiêu chí cụ thể, phù hợp với chức trách, nhiệm vụ của học viên và đặc điểm môi trường hoạt động. Đây là cơ sở rất quan trọng để cấp ủy, chính trị, chỉ huy xác định kế hoạch xây dựng bản lĩnh chính trị của học viên ở cơ quan, các trường sĩ quan Quân đội.

Thực tiễn khảo sát, điều tra cho thấy, những nội dung của bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh như: Ý chí, nghị lực vượt lên khó khăn, gian khổ; độc lập, tự chủ, sáng tạo; kiên quyết bảo vệ nền độc lập dân tộc, đặt lợi ích của đất nước, của dân tộc lên trên hết; kiên định, vững vàng, vừa nhạy bén, linh hoạt, hiệu quả,... đã được cấp ủy, chính trị, chỉ huy các cấp nghiên cứu, quán triệt để vận dụng ở hoạt động xây dựng bản lĩnh chính trị của học viên ở các đơn vị. Kết quả khảo sát ý kiến, có

70,55% số người được hỏi cho rằng, những nội dung trên đã được nghiên cứu, cụ thể hóa ở các trường sĩ quan Quân đội [Phụ lục 3]. Đồng thời, khi xác định nội dung xây dựng, các chủ thể cũng rất coi trọng đến sự phù hợp của các nội dung xây dựng với chức trách, nhiệm vụ và đặc thù môi trường công tác của người học viên. Kết quả trưng cầu ý kiến về sự phù hợp giữa nội dung được vận dụng ở xây dựng với đối tượng xây dựng là học viên ở đơn vị tại các trường sĩ quan, có 55,82% số người được hỏi lựa chọn phương án trả lời là: Phù hợp, sát thực với chức trách, nhiệm vụ của học viên [Phụ lục 2].

Theo đó, những nội dung đã được cấp ủy, chính trị viên, chỉ huy các trường sĩ quan Quân đội cụ thể trong xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên, bao gồm: Ý chí, nghị lực vượt lên khó khăn, gian khổ để học tốt, rèn nghiêm; tinh thần tự học tập, tự nghiên cứu để không ngừng tiến bộ; lòng tuyệt đối trung thành với Tổ quốc, với Nhân dân, với Đảng và Quân đội; ở tinh thần cống hiến, vì tập thể; ý thức tổ chức kỷ luật cao; giải quyết hài hoà, linh hoạt các mối quan hệ và tinh thần dám nghĩ, dám làm, dám dấn thân thực hiện tốt những nhiệm vụ khăn, gian khổ.... Những nội dung này đã bám sát nội dung cơ bản của bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh, đồng thời phù hợp điều kiện thực tiễn của các trường sĩ quan Quân đội và chức trách, nhiệm vụ của người học viên. Cho nên, đã tạo ra những điều kiện thuận lợi để mỗi người tu dưỡng, rèn luyện theo, nhằm không ngừng củng cố, bổ sung những tri thức khoa học về chính trị, quản lý, chỉ huy, giáo dục bộ đội; kinh nghiệm, kỹ năng tiến hành Công tác đảng, công tác chính trị; năng lực cụ thể hóa nghị quyết chính trị của cấp trên thành nghị quyết chính trị của cấp mình; năng lực chính trị và xử lý các tình huống chính trị; cách thức giao tiếp, ứng xử.. để mỗi người từng bước hoàn thiện bản thân, đáp ứng với yêu cầu đòi hỏi ngày càng cao của sự nghiệp xây dựng trường sĩ quan Quân đội ở giai đoạn mới.

Ở một phương diện điều tra khác, thông qua khảo sát thực tiễn hoạt động xây dựng cũng như trực tiếp phỏng vấn một số cán bộ là lãnh đạo, chỉ huy một số trường sĩ quan Quân đội cho thấy, những tiêu chí về bản lĩnh chính trị của người học viên ngày càng hoàn thiện. Các trường sĩ quan Quân đội đã chú trọng gắn xây dựng bản lĩnh chính trị với bồi dưỡng phẩm chất, năng lực công tác của đội ngũ học viên, với phương châm: Cần nội dung gì, bồi dưỡng nội dung ấy, thiếu nội dung gì,

bồi dưỡng nội dung ấy, yếu nội dung gì, bồi dưỡng nội dung ấy, các trường sĩ quan Quân đội hoạt động gì thì tập trung bồi dưỡng nội dung ấy. Do đó, hoạt động xây dựng mang tính thiết thực, ngày càng đi vào chiều sâu và có sức lan tỏa lớn.

Tuy nhiên, việc cụ thể hóa các nội dung, nội dung của bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh thành các tiêu chí cụ thể để học viên học tập, rèn luyện theo vẫn còn là khâu yếu ở nhiều đơn vị. Đề cập về vấn đề này, Báo cáo Sơ kết của các trường sĩ quan cũng chỉ rõ: “Việc cụ thể hóa nội dung, chỉ tiêu Cuộc vận động phù hợp với tình hình, chức năng, nhiệm vụ có các trường sĩ quan Quân đội còn lúng túng, thiếu đổi mới, sáng tạo” [37, tr.12]. Chính việc vận dụng nội dung xây dựng còn máy móc, rập khuôn, thiếu sáng tạo đã dẫn đến những hạn chế ở xây dựng bản lĩnh chính trị của học viên, chưa tạo ra những đột phá để khắc phục dứt điểm những khâu yếu, mặt yếu ở bản lĩnh chính trị của học viên. Kết quả khảo sát về tính toàn diện ở cụ thể hóa các nội dung ở bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh và mức độ phù hợp với yêu cầu thực hiện nhiệm vụ theo chức trách của học viên cho thấy vẫn còn 24,0% số người được hỏi cho rằng chưa đầy đủ và sát thực; 20,18% số người được hỏi cho rằng cần phải bổ sung thêm cho phù hợp [Phụ lục 2]. Kết quả khảo sát trên cũng thống nhất với ý kiến của một số cán bộ chính trị, quản lý ở một số đơn vị quản lý học viên, khi cho rằng, việc xác định nội dung xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên ở một số cơ quan, các trường sĩ quan Quân đội về cơ bản còn chung chung, “dàn trải”, chưa bám chức năng, nhiệm vụ của người học viên, chưa tập trung xác định đúng những vấn đề cần thiết để khắc phục khâu yếu, mặt yếu ở hoạt động chính trị của từng học viên, nhất là những hạn chế ở thực tiễn hoạt động quản lý, chỉ huy bộ đội, tổ chức huấn luyện sẵn sàng chiến đấu của đơn vị, vì thế chưa tạo ra sự chuyển biến rõ nét về bản lĩnh chính trị của đội ngũ học viên ở trường sĩ quan Quân đội.

Thứ hai, thực trạng hình thức, biện pháp xây dựng bản lĩnh chính trị của học viên

Các cấp ủy đảng, chính trị viên, chỉ huy các cơ quan, đơn vị ở các trường sĩ quan Quân đội đã thường xuyên quan tâm đến việc đổi mới hình thức, biện pháp xây dựng bản lĩnh chính trị của học viên theo bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh, góp phần nâng cao chất lượng, hiệu quả thực hiện của hoạt động xây dựng. Qua điều tra,

khảo sát về những hình thức đã vận dụng ở bồi dưỡng, rèn luyện bản lĩnh chính trị của học viên theo bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh, các chủ thể được hỏi đã chỉ các hình thức chủ yếu được thực hiện ở các trường sĩ quan Quân đội hiện nay là: 77,09% học viên lựa chọn hình thức: Thông qua tổ chức học tập, quán triệt, triển khai thực hiện các văn bản chính trị, chỉ đạo và hướng dẫn của cấp trên về học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh; 77,45% học viên lựa chọn hình thức: Thông qua giáo dục, nâng cao nhận thức, trách nhiệm ở học tập và rèn luyện theo các nội dung của bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh; 78,36 học viên lựa chọn hình thức: Thông qua chính trị, chỉ đạo của các cấp; 70,36% học viên lựa chọn phương án: Cấp trên bồi dưỡng cho cấp dưới ở công tác, sinh hoạt; 70,73% lựa chọn hình thức: Thông qua các hoạt động tọa đàm, tuyên truyền, hội thi tìm hiểu về tư tưởng, đạo đức, bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh; 69,45% lựa chọn hình thức: Thông qua thực hiện nhiệm vụ theo chức trách; 60,73% học viên lựa chọn hình thức: Thông qua tự học tập, tự rèn luyện; 63,45% học viên lựa chọn hình thức: Thông qua công tác kiểm tra, giám sát, tự phê bình và phê bình; 62,90% học viên lựa chọn hình thức: Hoạt động nêu gương của cán bộ, đảng viên ở học tập và làm theo bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh; 59,82% học viên lựa chọn hình thức: Xây dựng, nhân rộng điển hình tiên tiến ở học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh [Phụ lục 4].

Như vậy, các hình thức đã được vận dụng ở xây dựng bản lĩnh chính trị của học viên hiện nay khá phong phú, đa dạng, phù hợp với tính chất nhiệm vụ và đặc thù hoạt động của các trường sĩ quan Quân đội. Các hình thức này đã tác động đến toàn bộ các khâu, các bước của quá trình xây dựng và tác động đồng bộ đến cả nhận thức và hành động, có tác dụng tốt ở thúc đẩy ý thức tự giác học tập và rèn luyện theo các nội dung của bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh của đội ngũ học viên ở trường sĩ quan Quân đội.

Để hoạt động xây dựng bản lĩnh chính trị của học viên theo bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh đi vào chiều sâu và đạt hiệu quả thiết thực, cấp ủy, chính trị viên, chỉ huy các cấp ở trường sĩ quan Quân đội rất coi trọng xây dựng và tuyên truyền nhân rộng các mô hình mới, cách làm sáng tạo, hiệu quả, những điển hình tiên tiến,

gương người tốt ở học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh. Nhiều phong trào thi đua được triển khai có kết quả tốt như: “Học tốt, rèn nghiêm, nghiên cứu khoa học tốt, phục vụ tốt”; “Tự soi, tự sửa”, “Thực hiện theo chức trách, nêu gương ở hành động”, “Đảng viên dìu dắt quần chúng”, “Ngôi nhà 100 đồng”,... Những mô hình, cách làm sáng tạo trên đây là những biện pháp rất thiết thực để thực hiện có hiệu quả Chỉ thị số 05/CT-TW của Bộ Chính trị và Chỉ thị số 87/CT-QUTW của Thường vụ Quân ủy Trung ương, đã tạo ra sức lan tỏa sâu rộng, trở thành động lực cổ vũ, động viên cán bộ, đảng viên, quần chúng ở các trường sĩ quan Quân đội ra sức học tập và làm theo bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh.

Nhìn chung, các hình thức, biện pháp được vận dụng ở các trường sĩ quan Quân đội phản ánh quá trình tìm tòi, sáng tạo của các cấp ủy đảng, chính ủy, chính trị viên, người chỉ và học viên và đã mang lại hiệu quả thiết thực trên thực tế. Song, đó mới chỉ là những hình thức, biện pháp vận dụng chung cho việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh của đội ngũ cán bộ, đảng viên, quần chúng ở trường sĩ quan Quân đội, mà chưa phải là nội dung chuyên biệt để xây dựng bản lĩnh chính trị của học viên, vì thế nó chưa tạo ra được những kết quả đột phá ở quá trình xây dựng.

Thứ ba, về môi trường và các điều kiện bảo đảm xây dựng bản lĩnh chính trị của học viên

Trong những năm qua, cấp ủy, chỉ huy các cấp ở trường sĩ quan Quân đội đã quan tâm đến việc tạo lập các quy định, cơ chế dân chủ cho việc động viên, khuyến khích và sự nêu gương của các chủ thể ở học tập và làm theo các nội dung bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh. Đây là những điều kiện rất thuận lợi để tạo lập môi trường xây dựng bản lĩnh chính trị của học viên theo bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh. Những điều kiện này đã góp phần làm cho các giá trị nội dung của bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh ngày càng được thấm thấu sâu, trở thành những phẩm chất ổn định bên ở của học viên. Thực tiễn khảo sát vấn đề này cho thấy: Các quy chế, quy định, hướng dẫn, chính sách động viên, khích lệ có liên quan đến việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh được ban hành và thực hiện tương đối tốt. Kết quả trưng cầu ý kiến, có 85,82% số người được hỏi lựa chọn phương án đầy đủ, kịp thời [Phụ lục 3].

Để giáo dục nâng cao nhận thức cho học viên ở toàn quân về các nội dung, nội dung, giá trị của tư tưởng, đạo đức, bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh, cấp ủy, chính trị viên, chỉ huy các cấp ở trường sĩ quan Quân đội đã chú trọng bảo đảm các loại tài liệu phục vụ công tác nghiên cứu, tuyên truyền về tư tưởng, đạo đức, bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh. Trên cơ sở các tài liệu của Tổng cục Chính trị, các trường sĩ quan Quân đội đã nghiên cứu, soạn thảo ra hàng trăm tài liệu tuyên truyền, giáo dục, phù hợp với tình hình thực tiễn của từng cơ quan, đơn vị, tạo điều kiện rất thuận cho việc nghiên cứu, tìm hiểu về bản lĩnh chính trị và bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh.

Qua khảo sát, tìm hiểu hệ thống tài liệu, cơ sở vật chất phục hoạt động nghiên cứu, học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho thấy, các tài liệu được trang bị cho các trường sĩ quan Quân đội khá đầy đủ, phong phú, đa dạng và thường xuyên được bổ sung, cập nhật các tài liệu mới, nhất là các tài liệu phục vụ công tác chính trị, quản lý, chỉ huy của đội ngũ cán bộ nói chung, của học viên nói riêng. Hệ thống phòng Hồ Chí Minh ở các trường sĩ quan Quân đội luôn hoạt động có nền nếp, đáp ứng nhu cầu tìm hiểu, nghiên cứu của cán bộ, đảng viên và học viên ở đơn vị. Các tài liệu có liên quan đến học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh như: Các văn bản, hướng dẫn của các cấp về đẩy mạnh thực hiện học tập và làm theo tư tưởng đạo đức, bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh; các sách tham khảo, chuyên khảo viết về cuộc đời, tiểu sử, tư tưởng, đạo đức, bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh; sách viết về các tấm gương ở học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh,... khá đầy đủ và phong phú về thể loại, đã tạo điều kiện thuận lợi cho việc nghiên cứu, học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh của học viên ở đơn vị. Tuy nhiên, những tài liệu liên quan trực tiếp đến bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh ở các trường sĩ quan Quân đội hiện nay còn chưa thật đầy đủ. Qua khảo sát trực tiếp tại ở một số trường sĩ quan Quân đội cho thấy, các tài liệu có liên quan trực tiếp đến bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh còn rất ít. Việc cung cấp đầy đủ các tài liệu về bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh là rất cần thiết, bởi vì, những tài liệu này trực tiếp giúp các chủ thể nghiên cứu, tìm hiểu để vận dụng vào

thực tiễn quá trình xây dựng. Tuy nhiên, thực tế ở các trường sĩ quan Quân đội hiện nay, phần lớn chỉ có các văn bản, chỉ thị, hướng dẫn của các cấp; các sách của Ban Tuyên giáo Trung ương, của Tổng cục Chính trị về các nội dung, biện pháp học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh. Các loại tài liệu nghiên cứu chuyên sâu về bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh ở các trường sĩ quan Quân đội ít được bổ sung, cấp phát.

3.2. ƯU ĐIỂM, HẠN CHẾ TRONG XÂY DỰNG BẢN LĨNH CHÍNH TRỊ CỦA HỌC VIÊN CÁC TRƯỜNG SĨ QUAN QUÂN ĐỘI VÀ NHỮNG VẤN ĐỀ ĐẶT RA TỪ GÓC NHÌN BẢN LĨNH CHÍNH TRỊ HỒ CHÍ MINH

3.2.1. Ưu điểm, hạn chế và nguyên nhân

Ưu điểm

Một là, đã có sự chuyển biến rõ nét trong nhận thức và trách nhiệm của chủ thể trong việc xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên

Nhận thức được tầm quan trọng của việc vận dụng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh vào quá trình xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội, cấp ủy, chỉ huy các cấp ở các trường sĩ quan Quân đội đã lãnh đạo làm tốt công tác giáo dục nâng cao nhận thức cho cán bộ, giảng viên, học viên về vị trí, vai trò, sự cần thiết phải thường xuyên làm tốt công tác xây dựng, củng cố, rèn luyện bản lĩnh chính trị cho học viên, cũng như quan tâm giáo dục nội dung, giá trị của bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh và sự cần thiết phải vận dụng vào quá trình xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội.

Trong Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ Trường sĩ quan Chính trị lần thứ X, Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ Trường sĩ quan Pháo binh lần thứ XXI, Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ trường sĩ quan Lục quân 1 lần thứ XVII, Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ Trường sĩ quan Lục quân 2 lần thứ XV, Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ Trường sĩ quan Công binh lần thứ XXIV, Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ Trường sĩ quan Thông tin lần thứ XVI, nhiệm kỳ 2020 - 2025, đều có chung đánh giá đó là nhận thức của các chủ thể, nhất là của cấp ủy, tổ chức đảng, cán bộ chủ trì các cấp trong việc quan tâm xây dựng, giáo dục, rèn luyện bản lĩnh chính trị cho cán bộ, đảng viên đã được nâng lên rõ rệt.

Phần lớn các chủ thể xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội đều có nhận thức cơ bản đầy đủ về nội dung, giá trị của bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh và về tầm quan trọng, sự cần thiết phải bồi dưỡng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên. Thông qua thực hiện các nhiệm vụ học tập, rèn luyện, xây dựng chính quy ở các đơn vị quản lý học viên, cấp ủy, chỉ huy các cấp đã làm tốt công tác giáo dục, nâng cao nhận thức cho học viên trong rèn luyện bản lĩnh chính trị, quan tâm cụ thể hóa nội dung bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh vào trong quá trình xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên.

Qua trao đổi, đa số các ý kiến tham gia đều thống nhất nhận thức rằng, bản lĩnh chính trị là một phẩm chất, năng lực đặc biệt của một cá nhân; bản lĩnh của học viên chính là một phẩm chất, khả năng đặc biệt, biểu hiện ý chí, nghị lực, tính độc lập, tự chủ, sáng tạo, tính kiên định, vững vàng, linh hoạt, mềm dẻo trong việc thực hiện chức trách, nhiệm vụ, nhất là trong việc hóa giải các tình huống khó khăn, phức tạp nảy sinh trong cuộc sống, trong thực tiễn học tập, rèn luyện hoặc thực hiện nhiệm vụ được phân công. Trong môi trường Quân đội có kỷ luật nghiêm minh, đề cao tính tập thể, tinh thần đồng đội, học viên có bản lĩnh chính trị là người dám nghĩ, dám nói, dám làm, dám chịu trách nhiệm trên cơ sở giác ngộ chính trị cao, sự hiểu biết đúng đắn, khoa học, sáng tạo; những phẩm chất này trái với sự lý lợm, liều mạng, cố chấp, bảo thủ, dựa dẫm, ỷ lại, do dự, thụ động, thiếu quyết đoán, thiếu tự tin...

Nhận thức về cấu trúc bản lĩnh của học viên sĩ quan của các chủ thể đang ngày càng đầy đủ hơn, không còn nhấn mạnh một chiều. Trên cơ sở nhận thức khá đầy đủ về khái niệm, cấu trúc của bản lĩnh chính trị và nội dung, giá trị bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh, hầu hết các chủ thể đều khẳng định vận dụng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh hiện nay là vấn đề cấp thiết, là nội dung cốt lõi, quan trọng hàng đầu trong giáo dục, đào tạo, rèn luyện và nâng cao chất lượng học viên ở các trường sĩ quan Quân đội hiện nay.

Nhận thức về vấn đề này của các chủ thể ở các trường sĩ quan Quân đội không mang tính chủ quan, cảm tính; mà điều đáng nói là, các ý kiến phát biểu đều có sự phân tích khá thuyết phục về lý luận và thực tiễn. Theo đó, học viên ở các trường sĩ quan Quân đội có tuổi quân, tuổi đời còn nhỏ, chưa hề trải qua chiến đấu,

có kinh nghiệm hoạt động trong lĩnh vực quân sự ít, trong khi yêu cầu, nhiệm vụ trên cương vị được phân công sau khi tốt nghiệp ra trường đòi hỏi ngày càng cao do vậy phải đặt lên hàng đầu vấn đề rèn luyện bản lĩnh chính trị. Một số ý kiến còn cho rằng, bản lĩnh chính trị là một năng lực hoạt động thực tiễn, nó không tự nhiên mà có, mà đòi hỏi phải thường xuyên bồi dưỡng, rèn luyện qua thực tế mới có thể phát triển, nâng cao.

Kết quả điều tra phiếu trưng cầu ý kiến cũng cho thấy, có 70,6% bí thư cấp ủy [Phụ lục 2]; 68,2% cán bộ quản lý học viên và giảng viên các trường sĩ quan Quân đội [Phụ lục 3] khẳng định, việc vận dụng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh vào xây dựng, rèn luyện, nâng cao bản lĩnh chính trị cho học viên hiện nay là vấn đề rất cấp thiết.

Hai là, công tác lãnh đạo, chỉ đạo, hướng dẫn xây dựng, rèn luyện, nâng cao bản lĩnh chính trị cho học viên được quan tâm, có sự chủ động, sáng tạo hơn

Thứ nhất, các cấp ủy, cán bộ chủ trì đã lãnh đạo, chỉ đạo làm tốt công tác giáo dục chính trị tư tưởng, giáo dục ý thức, động cơ phấn đấu, học tập rèn luyện nâng cao bản lĩnh chính trị cho học viên. Thông qua các hoạt động tuyên truyền, giáo dục, sinh hoạt đảng, đoàn, sinh hoạt đơn vị đã chú trọng nâng cao ý thức, trách nhiệm, nhận thức của các tổ chức, các lực lượng và bản thân học viên về nội dung, giá trị bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh; sự cần thiết, tầm quan trọng cũng như những chỉ tiêu, yêu cầu, nội dung cụ thể của việc xây dựng, rèn luyện, nâng cao bản lĩnh của học viên nhằm đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ, mục tiêu đào tạo của các trường sĩ quan Quân đội.

Đảng ủy Trường Sĩ quan Lục quân 2 đã đánh giá: “Cấp ủy đảng, tổ chức đảng các cấp trong toàn Đảng bộ đã thường xuyên quan tâm công tác xây dựng, giáo dục, rèn luyện bản lĩnh chính trị cho các đối tượng học viên” [37, tr.3]. Nhiều đảng ủy các trường sĩ quan đã cụ thể hoá nội dung bản lĩnh chính trị để học viên rèn luyện, phấn đấu, tiêu biểu như: Trường Sĩ quan Lục quân 1, Trường Sĩ quan Lục quân 2, Trường Sĩ quan Chính trị, Trường Sĩ quan Thông tin,... Đảng ủy Trường Sĩ quan Chính trị xác định: “Tập trung đào tạo học viên các bậc học có bản lĩnh chính trị vững vàng, phẩm chất đạo đức trong sáng, tác phong

mẫu mực, có năng lực tiến hành công tác đảng, công tác chính trị đáp ứng tốt yêu cầu, nhiệm vụ được giao” [33, tr.9].

Bằng các biện pháp cụ thể như: Thông qua sinh hoạt chi ủy, chi bộ; sinh hoạt ngày Đảng, ngày chính trị và văn hóa tinh thần; sinh hoạt cơ quan, đơn vị, sinh hoạt các tổ chức quần chúng; qua thực hiện chế độ dân chủ ở cơ sở, qua việc trao đổi, gặp gỡ, đối thoại trực tiếp,.. Cấp ủy, cán bộ chủ trì các đơn vị quản lý học viên đã coi trọng lãnh đạo, chỉ đạo tăng cường nắm và quản lý tốt tình hình tư tưởng của học viên, qua đó để nắm bắt tình hình tư tưởng của học viên. Trên cơ sở đó, kịp thời có biện pháp giáo dục, giúp đỡ, định hướng việc xác định động cơ, quyết tâm, biện pháp phấn đấu, nâng cao bản lĩnh của họ. Coi trọng giáo dục, giúp đỡ những trường hợp có hoàn cảnh khó khăn hoặc có những biểu hiện không an tâm tư tưởng trong học tập, rèn luyện, hoặc đã có những vi phạm kỷ luật để học viên tự tin, yên tâm nỗ lực phấn đấu xây dựng, rèn luyện, nâng cao bản lĩnh chính trị, tránh được các biểu hiện tự ti, trung bình chủ nghĩa.

Kết quả khảo sát cho thấy, hơn 75% cán bộ quản lý học viên, cán bộ cơ quan và giảng viên các trường sĩ quan đều quan tâm đến việc xây dựng, rèn luyện bản lĩnh chính trị cho học viên. Qua trưng cầu ý kiến của học viên thấy rằng có 76,67% ý kiến [Phụ lục 3] được hỏi cho rằng, đội ngũ cán bộ lãnh đạo, quản lý học viên, giảng viên các khoa đã rất quan tâm xây dựng, rèn luyện, nâng cao bản lĩnh chính trị của học viên.

Thứ hai, các cấp ủy, cán bộ chủ trì các cơ quan, đơn vị đã gắn kết, lồng ghép chặt chẽ việc rèn luyện bản lĩnh cho học viên với việc tổ chức thực hiện nghiêm các quy định, chỉ thị của trên, như quy định về những điều đảng viên không được làm; các quy định về xây dựng chính quy, rèn luyện kỷ luật; việc tổ chức thực hiện tự phê bình và phê bình theo tinh thần Nghị quyết Trung ương 4 khóa XI, XII; việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức và phong cách Hồ Chí Minh; thực hiện cuộc vận động “Phát huy truyền thống, cống hiến tài năng, xứng danh Bộ đội Cụ Hồ”,... Thông qua các quá trình này đã tạo cơ sở thống nhất nhận thức, quyết tâm, yêu cầu, chỉ tiêu, động cơ phấn đấu rèn luyện bản lĩnh chính trị cho học viên. Trên cơ sở quán triệt kỹ yêu cầu, chỉ tiêu phấn đấu rèn luyện của học viên; cấp ủy, cán bộ các đơn vị quản lý học viên đã coi trọng phát huy tinh thần dân chủ, trí tuệ tập thể của

cán bộ đảng viên, quần chúng, để xác định biện pháp lãnh đạo, chỉ đạo, tổ chức xây dựng, rèn luyện, nâng cao bản lĩnh cho học viên một cách thiết thực, phù hợp.

Thứ ba, trên cơ sở thống nhất nhận thức, xác định rõ quyết tâm, cấp ủy, cán bộ chủ trì các cấp đã coi trọng việc cụ thể hóa những nội dung bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh, xác định rõ những vấn đề về phương châm, nguyên tắc chỉ đạo xây dựng, rèn luyện, nâng cao bản lĩnh của học viên; đồng thời, phân công trách nhiệm rõ ràng trong cấp ủy, chỉ huy về việc hướng dẫn, theo dõi, đánh giá chất lượng, hiệu quả việc xây dựng, rèn luyện bản lĩnh chính trị cho học viên trong từng giai đoạn. Việc xây dựng, bồi dưỡng, rèn luyện nâng cao bản lĩnh của học viên được xác định là trách nhiệm chủ yếu của cấp ủy, cán bộ chủ trì các cấp; lấy việc bồi dưỡng, rèn luyện tại chỗ là chủ yếu; kết hợp tốt giữa bồi dưỡng, giáo dục với giao nhiệm vụ thử thách, rèn luyện cùng với tạo môi trường, điều kiện thuận lợi để học viên sĩ quan phấn đấu, trải nghiệm. Thực hiện nghiêm túc các phương châm, nguyên tắc cơ bản như: Phát huy vai trò gương mẫu của cấp trên trong rèn luyện bản lĩnh chính trị; kết hợp bồi dưỡng của đơn vị với tự học, tự rèn của cá nhân; kết hợp giữa bồi dưỡng với giao nhiệm vụ rèn luyện, thử thách cán bộ, chú trọng giao nhiệm vụ mới, nhiệm vụ khó để rèn luyện bản lĩnh chính trị cho học viên.

Qua trao đổi, hơn 60% các ý kiến đều cho rằng, việc thảo luận về vấn đề xây dựng, bồi dưỡng, rèn luyện bản lĩnh cho học viên trong sinh hoạt cấp ủy, chi bộ, sinh hoạt đơn vị đã được quan tâm nhiều hơn trong những năm gần đây. Qua trưng cầu ý kiến, có 69,3% cán bộ quản lý học viên khẳng định, trong sinh hoạt chi bộ (đảng ủy) [Phụ lục 3], vấn đề xây dựng, giáo dục, rèn luyện bản lĩnh của học viên được quan tâm; 60% cán bộ cơ quan khẳng định, trong sinh hoạt cơ quan, thường xuyên coi trọng thảo luận việc hướng dẫn, chỉ đạo việc xây dựng, rèn luyện, nâng cao bản lĩnh của học viên ở đơn vị cơ sở.

Thứ tư, trong lãnh đạo, chỉ đạo xây dựng nâng cao bản lĩnh của học viên, cấp ủy, cán bộ chủ trì các cấp đã coi trọng tập trung vào những khâu yếu, mặt yếu để bảo đảm việc xây dựng, bồi dưỡng, rèn luyện có trọng tâm, trọng điểm, tránh được sự dàn trải. Thông qua sinh hoạt Đảng, chỉ huy, sinh hoạt đơn vị định kỳ hàng tháng, quý, năm; cấp ủy, cán bộ chủ trì đã chú trọng chỉ đạo đánh giá đúng những

ưu điểm, hạn chế, nhất là những khâu yếu, mặt yếu của từng đối tượng học viên trong đơn vị trên từng mặt công tác cụ thể. Trên cơ sở theo dõi, chỉ đạo, kiểm tra, rút kinh nghiệm thực hiện các nhiệm vụ học tập và rèn luyện ở đơn vị, nhất là những nhiệm vụ mới, nhiệm vụ khó, nhiệm vụ huấn luyện chiến đấu, diễn tập, hội thao, hội thi, việc xử lý các tình huống bất trắc xảy ra trong đơn vị và địa bàn đóng quân; cấp ủy, chỉ huy các cấp đã kịp thời phát hiện, dự báo những nội dung cần phải coi trọng rèn luyện, bồi dưỡng cho học viên để họ không bị động, lúng túng trong thực hiện các nhiệm vụ mới, nhiệm vụ khó khăn, phức tạp.

Ba là, cấp ủy, cán bộ chủ trì các cơ quan, đơn vị đã bảo đảm định hướng chính trị, tính toàn diện và thiết thực trong xây dựng, giáo dục, rèn luyện bản lĩnh chính trị cho học viên theo bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh

Việc xác định nội dung xây dựng, giáo dục, bồi dưỡng, rèn luyện nâng cao bản lĩnh chính trị của học viên ở các trường sĩ quan Quân đội luôn bám sát nghị quyết của Đảng, Quân ủy Trung ương, chỉ thị, hướng dẫn của Bộ Quốc phòng, Tổng cục Chính trị, Bộ Tổng tham mưu, Cục Nhà trường, trong đó, trọng tâm là quan điểm, đường lối, chính sách cán bộ của Đảng, Nhà nước. Cấp ủy, cán bộ chủ trì, cơ quan chức năng ở các trường sĩ quan Quân đội đã có sự chủ động, sáng tạo nghiên cứu đặc điểm, yêu cầu nhiệm vụ, tình hình cơ quan đơn vị để cụ thể hóa, bảo đảm thống nhất, cụ thể, thiết thực về nội dung xây dựng, giáo dục rèn luyện bản lĩnh chính trị cho phù hợp với từng đối tượng học viên.

Bằng nhiều con đường, hình thức, biện pháp, các cơ quan, đơn vị ở các trường sĩ quan Quân đội đã chú trọng tuyên truyền, giáo dục, nâng cao nhận thức cho học viên về lý luận chính trị, nhất là nắm vững bản chất cách mạng, khoa học của CNMLN, tư tưởng Hồ Chí Minh; đường lối, chủ trương, chính sách, pháp luật của Đảng, Nhà nước; điều lệnh, điều lệ, các chế độ quy định của đơn vị; những nội dung tri thức khoa học, tri thức quân sự, tri thức chuyên ngành. Thực tế những năm qua cho thấy, Đảng ủy, Ban Giám hiệu các trường sĩ quan Quân đội đã rất quan tâm đến việc học tập, nghiên cứu, tuyên truyền chủ nghĩa Mác-Lênin, Tư tưởng Hồ Chí Minh và nâng cao nhận thức về chính trị xã hội cho học viên. Bên cạnh việc thường xuyên tổ chức tốt các hoạt động giảng dạy các bộ môn khoa học Mác - Lênin, Tư tưởng Hồ Chí Minh, các trường sĩ quan đã rất quan tâm đến việc tham gia Hội thi

Olympic các môn lý luận Mác- Lênin trong toàn quân, các cuộc thi đấu tranh bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng. Việc tham gia các hội thi trên đã giúp cho học viên củng cố, nâng cao trình độ hiểu biết, hình thành sự tự chủ, tự tin trong thực hiện nhiệm vụ và giải quyết các mối quan hệ xã hội, xử lý các tình huống nảy sinh trong thực tế học tập, sinh hoạt, công tác. Bên cạnh đó, các cơ quan, đơn vị hiện đã ngày càng chú ý hơn đến việc trang bị cho học viên những kiến thức mới về kinh tế, xã hội, văn hóa, âm mưu thủ đoạn của các thế lực thù địch, phản động, những kiến thức về quản lý, nắm bắt tư tưởng, tâm lý của quân nhân, những hiểu biết về các kỹ năng mềm. Điều này đã giúp cho kiến thức ở mỗi học viên rộng hơn, củng cố sự tự tin, độc lập, tự chủ, sáng tạo của họ trong tiến hành mọi hoạt động ở quá trình học tập, rèn luyện tại trường cũng như trong quá trình công tác sau khi tốt nghiệp và tham gia các hoạt động xã hội.

Cùng với việc bồi dưỡng, nâng cao kiến thức toàn diện, cấp ủy, chỉ huy các đơn vị quản lý học viên đã thường xuyên chú trọng bồi dưỡng, rèn luyện ý thức trách nhiệm, kỹ năng, phương pháp công tác cho học viên. Thường xuyên chú trọng chỉ đạo việc giáo dục về lập trường chính trị, niềm tin và sự trung thành tuyệt đối với Đảng, Nhà nước, Quân đội; tinh thần sẵn sàng hy sinh, phấn đấu, quyết tâm thực hiện nhiệm vụ cho học viên. Coi trọng việc xây dựng các nội dung giáo dục về ý chí, nghị lực, tinh thần trách nhiệm, tính chủ động thực hiện nhiệm vụ cho học viên. Thông qua nhiều kênh thông tin, giáo dục để bồi dưỡng cho học viên sự tự tin, tự chủ, tính quyết đoán, tinh thần gương mẫu, xung kích, rèn luyện tính cách dũng cảm, quyết đoán, dám nghĩ, dám nói, dám làm, dám chịu trách nhiệm trong thực hiện chức trách, nhiệm vụ; nhất là sự độc lập, tự chủ, tự tin, tinh thần cầu thị, sáng tạo trong thực hiện các nhiệm vụ mới, nhiệm vụ khó khăn, phức tạp.

Để chủ động phòng ngừa, ngăn chặn những tác động tiêu cực từ mặt trái kinh tế thị trường, sự bùng nổ các phương tiện thông tin, truyền thông, đấu tranh phòng chống mọi âm mưu, thủ đoạn chống phá của các thế lực thù địch; cấp ủy, chỉ huy các đơn vị quản lý học viên đã ngày càng coi trọng và tăng cường hơn việc bồi dưỡng, giáo dục cho học viên những kiến thức hiểu biết và kỹ năng phòng chống các tệ nạn xã hội, các tác động tiêu cực từ môi trường xã hội; những kiến thức về văn hóa, xã hội, pháp luật để giúp học viên tự tin trong tham gia giải quyết các vấn

đề kinh tế, xã hội, an ninh nảy sinh trên địa bàn đóng quân hoặc nơi cư trú, sinh sống của gia đình. Quan tâm bồi dưỡng, hỗ trợ những kiến thức, kỹ năng xử lý thông tin, đối phó với những tin đồn, tin thất thiệt, những thủ đoạn phá hoại trên mạng internet... giúp cho học viên tự tin, tự chủ. Cấp ủy, chỉ huy các đơn vị quản lý học viên cũng đã thường xuyên chú trọng giáo dục cho học viên về âm mưu, thủ đoạn phá hoại của các thế lực thù địch; những luận điệu tuyên truyền, xuyên tạc của các lực lượng cơ hội, phản động, bồi dưỡng những kỹ năng, phương pháp tham gia đấu tranh phòng chống “diễn biến hòa bình”, giúp cho học viên bình tĩnh trước các động thái, sự kiện chính trị xã hội diễn ra trong nước và thế giới; từng bước tham gia đấu tranh ngăn chặn, phòng chống các âm mưu, thủ đoạn phá hoại của các lực lượng phản động, chống đối, các thế lực thù địch cách mạng Việt Nam. Văn kiện Đại hội đại biểu Đảng bộ Trường Sĩ quan Lục quân 1 lần thứ XVI đã chỉ rõ: “Đảng ủy, Ban Giám hiệu Nhà trường, cấp ủy, chỉ huy các cấp đã thường xuyên quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo làm tốt công tác giáo dục nâng cao tinh thần cảnh giác trước các âm mưu, thủ đoạn chống phá của các thế lực thù địch cho học viên” [29, tr.5].

Trao đổi có hơn 70% ý kiến tham gia cho rằng, việc xác định, xây dựng các nội dung xây dựng, bồi dưỡng, huấn luyện nâng cao kiến thức cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội đã được cấp ủy, chỉ huy, cơ quan chức năng quan tâm sâu sát hơn; nội dung giáo dục, huấn luyện cho học viên ở từng cơ quan, đơn vị đã bảo đảm toàn diện, cụ thể, thiết thực hơn; đã từng bước khắc phục được sự chung chung, dàn trải, thiếu trọng tâm, trọng điểm, thiếu cụ thể trong việc chuẩn bị, xây dựng nội dung bồi dưỡng, giáo dục.

Qua điều tra trung cầu ý kiến, 70,1% cán bộ quản lý học viên; 68,7% cán bộ cơ quan cho rằng, nội dung giáo dục, rèn luyện bản lĩnh cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội hiện nay rất sát thực tế.

Căn cứ kết quả điều tra, khảo sát thực tế, có thể khẳng định: Nội dung xây dựng, giáo dục, rèn luyện, nâng cao bản lĩnh chính trị ở các trường sĩ quan Quân đội bảo đảm tính định hướng chính trị; đã có sự sáng tạo, bảo đảm tốt hơn tính toàn diện, cụ thể, và thiết thực. Không chỉ quan tâm giáo dục, bồi dưỡng nâng cao kiến thức toàn diện mà đã coi trọng hơn việc giáo dục ý thức trách nhiệm, tinh

thần, thái độ, tác phong công tác, kỹ năng, kinh nghiệm giải quyết, ứng phó với các tình huống nảy sinh trong thực tiễn học tập, công tác, sinh hoạt ở cơ quan, đơn vị. Đã chú trọng những nội dung hướng vào rèn luyện cho học viên bản lĩnh đấu tranh với các hiện tượng sai trái, tiêu cực trong đơn vị để bảo vệ lẽ phải, công lý, bảo vệ lợi ích của cơ quan, đơn vị; đấu tranh với mọi âm mưu, thủ đoạn của các thế lực thù địch.

Bốn là, hình thức, biện pháp nâng cao bản lĩnh của học viên đa dạng, thiết thực

Nội dung, hình thức, biện pháp vận dụng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh trong xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội đã được cấp ủy, chỉ huy các cấp lãnh đạo, chỉ đạo thực hiện sát với yêu cầu, nhiệm vụ của đơn vị, đa dạng về nội dung, phong phú về hình thức, biện pháp.

Thông qua các hoạt động tuyên truyền, giáo dục, sinh hoạt đảng, đoàn, sinh hoạt đơn vị đã chú trọng việc quán triệt các chỉ thị của cấp trên về đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh, nâng cao ý thức, trách nhiệm, nhận thức của các tổ chức, các lực lượng về sự cần thiết, tầm quan trọng cũng như những yêu cầu, nội dung cụ thể của việc xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên.

Cấp ủy, cán bộ chủ trì các cấp ở đơn vị quản lý học viên đã coi trọng lãnh đạo, chỉ đạo, tăng cường giáo dục toàn diện học viên, trong đó có xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên với nhiều hình thức, biện pháp linh hoạt. Bằng các biện pháp cụ thể như thông qua sinh hoạt chi ủy, chi bộ; sinh hoạt ngày Đảng, ngày chính trị và văn hóa tinh thần; ngày pháp luật; sinh hoạt đơn vị, tổ chức đoàn; qua thực hiện chế độ dân chủ ở cơ sở, qua việc trao đổi, gặp gỡ, đối thoại trực tiếp,... để nắm bắt tình hình. Trên cơ sở đó, kịp thời có biện pháp định hướng việc vận dụng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên, khắc phục kịp thời những biểu hiện chưa đầy đủ, chưa đúng trong xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên.

Văn kiện Đại hội đại biểu Đảng bộ Trường Sĩ quan Chính trị lần thứ X đã chỉ rõ: “Đảng ủy, Ban Giám hiệu Nhà trường, cấp ủy, chỉ huy các cấp đã chủ động

trong việc đề ra các chủ trương, giải pháp, xác định cụ thể các nội dung, biện pháp nhằm giáo dục, rèn luyện bản lĩnh chính trị cho học viên” [33, tr.4].

Cấp ủy, chỉ huy các đơn vị đã chú trọng gắn kết, lồng ghép việc xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên với việc tổ chức rèn luyện kỹ năng hành vi ứng xử văn hóa, kỹ năng sống, kỹ năng nghề nghiệp, các kiến thức, kỹ năng về giới tính, tình yêu, hôn nhân, hạnh phúc gia đình; kiến thức đời sống dân sinh, kiến thức về giao tiếp trong xã hội hiện đại. Điều này không chỉ có ý nghĩa nâng cao trình độ hiểu biết, phục vụ cho thực hiện nhiệm vụ chuyên môn của học viên, mà còn giúp cho họ có đủ tầm hiểu biết và sự tự tin trong ứng xử, giải quyết các vấn đề nảy sinh trong đời sống của gia đình, trong lĩnh vực tình yêu, hôn nhân, không ảnh hưởng đến cá nhân và đơn vị. Do có sự hiểu biết, nên họ tự chủ, tự tin hơn trong ứng xử khi tham gia các hoạt động cộng đồng, hoạt động xã hội, giải quyết có hiệu quả hơn những vấn đề liên quan đến cơ quan, đơn vị hoặc ở địa bàn đóng quân và nơi sinh sống. Không chỉ quan tâm giáo dục, bồi dưỡng nâng cao kiến thức toàn diện; mà đã coi trọng hơn việc giáo dục ý thức, trách nhiệm, tinh thần, thái độ, tác phong công tác, kỹ năng, kinh nghiệm giải quyết, ứng phó với các tình huống nảy sinh trong thực tiễn. Đã chú trọng bồi dưỡng và rèn luyện bản lĩnh, kỹ năng đấu tranh với các hiện tượng sai trái, tiêu cực trong đơn vị, đấu tranh với mọi âm mưu, thủ đoạn của các thế lực thù địch.

Cấp ủy, cán bộ chủ trì các cấp ở đơn vị quản lý học viên ở các trường sĩ quan Quân đội coi trọng các hoạt động thực tiễn trong xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên. Trong đó, coi trọng tổ chức tốt các hội thao, hội thi, diễn tập các cấp. Trong từng đợt hội thao, hội thi, các cơ quan, đơn vị đã bám sát chỉ đạo, hướng dẫn của cấp trên, đồng thời chú trọng thông qua nhiều biện pháp để kiểm tra, nắm bắt, đánh giá đúng thực trạng ưu điểm, hạn chế về năng lực, bản lĩnh chính trị của học viên; trên cơ sở đó, xác định các nội dung triển khai trong các hội thao, hội thi, diễn tập sát với từng đối tượng. Để bảo đảm tính hiệu quả trong rèn luyện bản lĩnh chính trị của học viên trong các hoạt động này, các cơ quan, đơn vị đã coi trọng giảm bớt các nội dung lý thuyết, tăng cường các nội dung thực hành, luyện tập, hướng trọng tâm vào việc bồi dưỡng năng lực xử lý các tình huống thực tế.

Văn kiện Đại hội đại biểu Đảng bộ Trường Sĩ quan Lục quân 1 lần thứ XVII đã đánh giá: “việc tổ chức tốt các hội thao, hội thi, diễn tập các cấp, nhất là thông qua diễn tập vòng tổng hợp đã góp phần rèn luyện bản lĩnh cho học viên” [36, tr.10].

Thông qua các nội dung hội thao, hội thi, các cơ quan, đơn vị đã coi trọng kết hợp lồng ghép bồi dưỡng kiến thức toàn diện cho học viên, đồng thời, kiểm chứng khả năng xử lý tình huống thực tế của họ thông qua các nội dung thực hành. Đặc biệt chú trọng đưa vào những nội dung xử lý tình huống thực tế nảy sinh trên các lĩnh vực hoạt động; khuyến khích học viên sáng tạo, mạnh dạn đề xuất các phương án thực hiện các nhiệm vụ hoặc xử lý các tình huống nảy sinh trong các lĩnh vực hoạt động.

Cùng với hội thao, hội thi, các cơ quan, đơn vị đã coi trọng tổ chức bài bản, nghiêm túc diễn tập chiến thuật của học viên, coi đây là biện pháp rất quan trọng, một dịp thử thách, kiểm chứng, bồi dưỡng, rèn luyện toàn diện nhất về ý chí, nghị lực chịu đựng khó khăn, gian khổ, thử thách của học viên. Các đợt diễn tập thực sự có ý nghĩa bồi dưỡng, rèn luyện bản lĩnh chiến đấu, bản lĩnh chính trị cho học viên, các cơ quan, đơn vị đã tăng cường đưa vào nhiều nội dung, tình huống có liên quan để học viên có điều kiện, môi trường kiểm chứng, rèn luyện bản lĩnh chính trị.

Qua điều tra trung câu ý kiến, 43,0% cán bộ đơn vị quản lý học viên khẳng định, các đơn vị cơ sở đã tổ chức tốt các hội thao, hội thi; 41,6% khẳng định, các đơn vị cơ sở đã làm tốt việc rèn luyện bản lĩnh chính trị của học viên thông qua các đợt diễn tập; 84,6% cán bộ, giảng viên khẳng định, việc kết hợp rèn luyện bản lĩnh chính trị của học viên thông qua hội thao, hội thi, diễn tập ở các trường sĩ quan Quân đội hiện nay khá hiệu quả [Phụ lục 3].

Song song với việc xây dựng, rèn luyện bản lĩnh chính trị cho học viên thông qua các hoạt động thực tiễn cơ bản trên, trong những năm qua, hầu hết các cơ quan, đơn vị ở các trường sĩ quan Quân đội đã thường xuyên coi trọng kết hợp bồi dưỡng, rèn luyện bản lĩnh của học viên thông qua các hoạt động quản lý, chỉ huy học viên thực hiện các nhiệm vụ hàng ngày, qua tổ chức các phong trào thi đua, các hoạt động phong trào của đoàn thanh niên, các cuộc vận động do Nhà nước, Quân đội phát động.

Cấp ủy, chỉ huy các cơ quan, đơn vị ở các trường sĩ quan Quân đội thường xuyên coi trọng việc bồi dưỡng, nhắc nhở, giáo dục nâng cao ý thức trách nhiệm, tính độc lập, tự chủ của học viên trong học tập, rèn luyện hoặc trong thực hiện các nhiệm vụ được giao. Đặc biệt, khi có các tình huống, các sự vụ xảy ra trong cơ quan, đơn vị, cấp ủy, cán bộ chủ trì các cấp đều chú trọng phát huy tính độc lập, tự chủ, sáng tạo của học viên trong giải quyết vấn đề. Sau mỗi sự vụ, sự việc xảy ra trong đơn vị, đều coi trọng sinh hoạt kiểm điểm, rút kinh nghiệm kịp thời, coi đó là bài học thực tiễn sinh động giúp từng học viên học hỏi, trải nghiệm, nâng cao bản lĩnh.

Trong tổ chức phong trào thi đua quyết thắng, nhiều đơn vị đã có những cách làm hay, những phong trào thi đua thiết thực, không chỉ có ý nghĩa tạo dư luận, khí thế thi đua sôi nổi trong đơn vị mà còn tạo môi trường thực tiễn để rèn luyện học viên. Các cơ quan, đơn vị đã coi trọng việc bồi dưỡng, rèn luyện học viên thông qua tổ chức sinh hoạt tự phê bình và phê bình, triển khai các hoạt động xây dựng Đảng theo tinh thần Nghị quyết Trung ương 4, khóa XI, XII, XIII; tiếp tục đẩy mạnh việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức và phong cách Hồ Chí Minh, triển khai thực hiện cuộc vận động “Phát huy truyền thống, cống hiến tài năng, xứng danh Bộ đội Cụ Hồ”. Việc xây dựng các chỉ tiêu thi đua, thực hiện tự phê bình và phê bình đã trực tiếp hướng vào phát huy ưu điểm, tập trung khắc phục những mặt hạn chế trong đội ngũ cán bộ, học viên.

Nhiều trường sĩ quan Quân đội đã lãnh đạo, chỉ đạo các đơn vị quản lý học viên tổ chức tốt các buổi diễn đàn thanh niên, diễn đàn học viên, tọa đàm, trao đổi bàn về mục tiêu, lý tưởng, lẽ sống của đội ngũ sĩ quan trẻ, thảo luận về thực trạng ưu điểm, hạn chế, đề xuất phương hướng, biện pháp giáo dục, rèn luyện nâng cao phẩm chất, năng lực công tác cho học viên. Các hoạt động phong phú, đa dạng, thiết thực này đã có tác dụng lớn trong giáo dục, củng cố, mở rộng sự hiểu biết toàn diện, nâng cao kỹ năng hoạt động thực tiễn mọi mặt cho học viên. Đồng thời, giúp cán bộ chủ trì các cấp nắm bắt đúng, trúng tâm tư, nguyện vọng, thực trạng nhận thức của học viên, để từ đó tiếp tục có biện pháp bồi dưỡng, giáo dục, rèn luyện, tạo môi trường để họ tiếp tục phấn đấu, rèn luyện bản lĩnh chính trị.

Trong xây dựng, rèn luyện nâng cao bản lĩnh chính trị của học viên đã có sự phối hợp khá đồng bộ, thống nhất giữa các tổ chức, các lực lượng ở mỗi cơ quan, đơn vị. Việc thống nhất nhận thức, biện pháp, xác định rõ trách nhiệm giữa cấp ủy, cán bộ chủ trì, cơ quan chức năng đã được coi trọng, bảo đảm chặt chẽ. cấp ủy, cán bộ chủ trì các cấp đã coi trọng kết hợp và phát huy được trách nhiệm, sức mạnh tổng hợp của các lực lượng trong nâng cao bản lĩnh chính trị của học viên. Theo đó, cấp ủy, tổ chức đảng các cấp ở các trường sĩ quan Quân đội đã chú trọng xác định chủ trương, biện pháp lãnh đạo, xác định tiêu chí phấn đấu cụ thể của từng đối tượng học viên ở các nhà trường. Cán bộ chủ trì các cấp chịu trách nhiệm chính trong việc chỉ đạo, hướng dẫn, đôn đốc, kiểm tra việc tự học, tự rèn, việc chấp hành và kết quả thực hiện nhiệm vụ của học viên. Cơ quan chức năng, nhất là cơ quan chính trị, cơ quan tham mưu phát huy tốt chức năng tham mưu, đề xuất, hướng dẫn, chỉ đạo nghiên cứu đánh giá chính xác chất lượng học viên; xác định nội dung, biện pháp giáo dục, rèn luyện bản lĩnh chính trị của học viên. Chú trọng phối hợp, kết hợp, phát huy vai trò của cấp ủy, chính quyền, nhân dân nơi đơn vị đóng quân, hoạt động và địa phương, gia đình của học viên để cùng tham gia động viên, giáo dục, rèn luyện học viên.

Năm là, học viên thể hiện được bản lĩnh chính trị trong học tập, công tác, sinh hoạt, đáp ứng yêu cầu thực hiện chức trách, nhiệm vụ.

Thứ nhất, ý chí, nghị lực khắc phục khó khăn, gian khổ trong học tập, công tác của học viên được nâng cao

Học viên ở các trường sĩ quan Quân đội là những người còn trẻ, họ thật sự chưa trải nghiệm nhiều trong cuộc sống nên thường dễ chán nản, thiếu kiên trì khi gặp khó khăn, thử thách. Đây cũng là mục tiêu mà các thế lực thù địch kích động, lôi kéo, làm phai nhạt mục tiêu, lý tưởng, tha hóa về phẩm chất chính trị, đạo đức, lối sống. Bên cạnh đó, mặt trái kinh tế thị trường, những tiêu cực trong đời sống xã hội; thông tin đa dạng, đa chiều, văn hóa, lối sống lai căng đang hằng ngày, hằng giờ tác động đến tâm tư, tình cảm, quyết tâm học tập, rèn luyện của học viên. Năm chắc đặc điểm đó, cấp ủy đảng, chỉ huy các cấp ở các trường sĩ quan Quân đội đã chủ động làm tốt công tác giáo dục chính trị, tư tưởng, xây dựng ý chí, quyết tâm, động cơ học tập đúng đắn cho học viên. Đa đa số học viên ở các trường sĩ quan

Quân đội có ý chí quyết tâm chiến đấu cao, không ngại gian khổ, hy sinh, dũng cảm vượt qua mọi khó khăn, thách thức, yên tâm tư tưởng học tập, rèn luyện, sẵn sàng nhận và hoàn thành xuất sắc mọi nhiệm vụ được giao.

Trong Nghị quyết Đại hội đại biểu nhiệm kỳ 2020 - 2025 của Đảng bộ Trường sĩ quan Chính trị, Trường sĩ quan Pháo binh, Trường sĩ quan Lục quân 1, Trường sĩ quan Lục quân 2, Trường sĩ quan Công binh, Trường sĩ quan Thông tin đều đánh giá: Đại đa số học viên đào tạo sĩ quan của nhà trường đều có ý chí, nghị lực, quyết tâm cao trong học tập, rèn luyện, trong đó có nhiều học viên đã chủ động khắc phục khó khăn từ hoàn cảnh gia đình, phấn đấu vươn lên đạt kết quả học tập giỏi.

Thống kê kết quả học tập của học viên ở các trường sĩ quan quân đội đều tiến bộ theo từng năm, tỉ lệ học viên giỏi, xuất sắc, khá là khá cao. Trong năm học 2022 - 2023, tỉ lệ học viên đạt kết quả khá, giỏi, xuất sắc ở Trường Sĩ quan Chính trị là 519 học viên; Trường Sĩ quan Pháo binh là 180 học viên; Trường Sĩ quan Lục quân 1 là 404 học viên; Trường Sĩ quan Lục quân 2 là 424 học viên; Trường Sĩ quan Công binh là 240 học viên; Trường Sĩ quan Thông tin là 301 học viên. [Phụ lục 4]

Qua trưng cầu ý kiến của cán bộ thấy rằng có 85,17% ý kiến được hỏi [Phụ lục 3] cho rằng, đội ngũ học viên đào tạo sĩ quan ở các nhà trường có ý chí, nghị lực trong học tập, rèn luyện, công tác.

Thứ hai, lòng trung thành với Tổ quốc, Nhân dân, với Đảng và Quân đội của học viên không ngừng được củng cố

Đa số học viên luôn kiên định mục tiêu, lý tưởng của Đảng, tuyệt đối trung thành với Đảng, Tổ quốc và Nhân dân; tin tưởng vào thắng lợi của công cuộc đổi mới do Đảng lãnh đạo, tin tưởng vào sự nghiệp xây dựng Quân đội. Hầu hết học viên đều có tinh thần quyết tâm, trách nhiệm cao trong thực hiện chức trách, nhiệm vụ được giao, có ý thức ham học hỏi, tích lũy kinh nghiệm trong học tập, rèn luyện; có tinh thần cầu thị, năng nổ, nhiệt tình, dám nghĩ, dám làm và chịu trách nhiệm về trước lãnh đạo, chỉ huy đơn vị. Trước tác động tiêu cực từ mặt trái cơ chế thị trường, trước mọi âm mưu, thủ đoạn chống phá của các lực lượng cơ hội, chống đối, thế lực thù địch, học viên ở các trường sĩ quan Quân đội vẫn luôn kiên định lập

trường, không dao động, hoang mang; bình tĩnh, chủ động xác định tốt nhiệm vụ học tập và rèn luyện.

Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ Trường sĩ quan Chính trị lần thứ X, Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ Trường sĩ quan Pháo binh lần thứ XXI, Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ trường sĩ quan Lục quân 1 lần thứ XVII, Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ Trường sĩ quan Lục quân 2 lần thứ XV, Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ Trường sĩ quan Công binh lần thứ XXIV, Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ Trường sĩ quan Thông tin lần thứ XVI, nhiệm kỳ 2020 - 2025, đều có chung nhận định đó là đại đa số học viên luôn trung thành với mục tiêu, lý tưởng của Đảng, tin tưởng vào bản chất tốt đẹp của chế độ và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội.

Thứ ba, học viên có hiểu biết cơ bản chủ nghĩa Mác-Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, tin tưởng vào sự lãnh đạo của Đảng, con đường đi lên chủ nghĩa xã hội

Xuất phát từ mục tiêu, yêu cầu đào tạo của các trường sĩ quan Quân đội đối với học viên đó là, người học sau khi tốt nghiệp phải thành thạo tri thức chuyên ngành được đào tạo; có phẩm chất, năng lực tương xứng đảm đương được cương vị, chức trách được giao. Muốn vậy, cần phải nắm vững hệ thống tri thức các môn lý luận Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh với tư cách là những môn khoa học giữ vai trò nền tảng để tiếp thu các môn khoa học khác. Mặt khác, các môn lý luận Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh không chỉ giáo dục, bồi dưỡng thế giới quan khoa học mà còn bồi dưỡng nhân sinh quan của người cộng sản cho người học. Trên cơ sở đó, các trường sĩ quan Quân đội đã chú trọng giáo dục nâng cao trình độ kiến thức về mọi mặt làm cơ sở củng cố và xây dựng niềm tin sâu sắc vào sự tất thắng của chủ nghĩa Mác-Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, kiên định mục tiêu, lý tưởng, con đường độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội. Qua đó, làm cho mỗi học viên nắm vững tính cách mạng, khoa học những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh; về đường lối, mục tiêu, lý tưởng của Đảng, của dân tộc; về độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội; về con đường đi lên chủ nghĩa xã hội; về truyền thống yêu nước, đặc biệt là những quan điểm, đường lối về xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa, về xây dựng lực lượng vũ trang nhân dân, xây dựng quân đội nhân dân trong giai đoạn hiện nay. Đồng thời, giáo dục cho học

viên hiểu rõ âm mưu, thủ đoạn chống phá của các thế lực thù địch đối với cách mạng Việt Nam và những ảnh hưởng tiêu cực của nền kinh tế thị trường...; từ đó làm cho học viên có nhận thức đúng đắn, sâu sắc những vấn đề lý luận, thực tiễn xã hội đặt ra, củng cố niềm tin vững chắc vào sự lãnh đạo của Đảng và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở nước ta.

Đánh giá về công tác nghiên cứu, giảng dạy các môn khoa học xã hội nhân văn, nhất là nội dung các môn lý luận Mác - Lênin, Tư tưởng Hồ Chí Minh, Nghị quyết Đại hội đại biểu nhiệm kỳ 2020 - 2025 của Đảng bộ Trường sĩ quan Chính trị, Trường sĩ quan Pháo binh, Trường sĩ quan Lục quân 1, Trường sĩ quan Lục quân 2, Trường sĩ quan Công binh, Trường sĩ quan Thông tin đều đánh giá là đã thường xuyên quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo việc đổi mới nội dung, chương trình, hình thức, phương pháp giảng dạy cho các đối tượng học viên, giúp học viên nắm vững hệ thống tri thức các môn lý luận Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh.

Thứ tư, tính độc lập, khôn khéo, linh hoạt của học viên trong xử lý các tình huống, nhất là các tình huống phức tạp có chuyển biến rõ nét

Học viên ở các trường sĩ quan Quân đội đã thể hiện rõ tính tự chủ, độc lập, quyết đoán hơn trong học tập, rèn luyện, phương pháp, tác phong trong học tập, sinh hoạt tự tin hơn, chững chạc hơn. Những học viên khi được phân công những nhiệm vụ khó khăn, nhiệm vụ mới được cấp ủy, chỉ huy tin tưởng giao đã nêu cao tinh thần cầu thị, quyết tâm khắc phục khó khăn, sáng tạo, linh hoạt trong xử lý các tình huống nảy sinh, hoàn thành ở mức khá và tốt nhiệm vụ được giao. Học viên đào tạo sĩ quan ở các trường sĩ quan Quân đội hiện nay có hiểu biết về chính trị, văn hóa, lịch sử, xã hội, kinh tế, pháp luật tương đối toàn diện, trong mọi hoạt động sinh hoạt, hay giải quyết các quan hệ xã hội đã có sự nhạy bén, sắc sảo hơn, đã thể hiện khá rõ sự chững chạc trong giải quyết các vấn đề liên quan đến cuộc sống cá nhân, gia đình như quan hệ tình bạn, tình yêu, hôn nhân và cuộc sống gia đình.

Dưới sự tác động của các chủ thể bồi dưỡng, đa số học viên ở các trường sĩ quan Quân đội đã hình thành được động cơ, thái độ, hành vi rèn luyện bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh một cách đúng đắn, giữ vững và phát huy tốt phẩm chất người quân nhân cách mạng, phẩm chất “Bộ đội Cụ Hồ” trong thời đại mới. Kết

quả xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội hiện nay, được biểu hiện rõ nét nhất ở sự chuyển biến về nhận thức, thái độ, hành vi tự giác rèn luyện bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh theo hướng ngày càng đáp ứng tốt hơn yêu cầu hoạt động quân sự, quốc phòng.

Sự tiến bộ, vững vàng về bản lĩnh chính trị của học viên ở các trường sĩ quan Quân đội biểu hiện rõ nét qua kết quả đánh giá, phân loại cán bộ, đảng viên hàng năm. Ở hầu hết các đơn vị quản lý học viên ở các trường sĩ quan Quân đội, số học viên hoàn thành xuất sắc, hoàn thành tốt và khá nhiệm vụ đều chiếm tỷ lệ rất cao; tỷ lệ hoàn thành nhiệm vụ thấp, vi phạm kỷ luật thấp.

Thông kê kết quả rèn luyện của học viên ở các trường sĩ quan quân đội đều tiến bộ theo từng năm, tỉ lệ học viên rèn luyện tốt là khá cao. Trong năm học 2022 - 2023, tỉ lệ học viên rèn luyện tốt ở Trường Sĩ quan Chính trị là 77.26%; Trường Sĩ quan Pháo binh là 77.88%; Trường Sĩ quan Lục quân 1 là 78.74%; Trường Sĩ quan Lục quân 2 là 89.56%; Trường Sĩ quan Công binh là 85.02%; Trường Sĩ quan Thông tin là 85.13% [Phụ lục 5].

Thông qua tọa đàm, trao đổi, báo cáo của cấp ủy, chỉ huy các đơn vị, đều đều nhận thấy những tiến bộ về trình độ hiểu biết, bản lĩnh, năng lực công tác của học viên. Qua trưng cầu ý kiến, có 89% cán bộ quản lý học viên ở các trường sĩ quan đánh giá lập trường tư tưởng chính trị của học viên hiện nay ở mức tốt. Đánh giá các yếu tố biểu hiện bản lĩnh, có 77% đánh giá cao tính độc lập, quyết đoán của học viên; có 70,6% giảng viên đánh giá cao tinh thần dám làm, dám chịu trách nhiệm của học viên. Kết quả khảo sát về những biểu hiện tích cực của bản lĩnh chính trị của học viên ở các trường sĩ quan Quân đội cho thấy có 54.8% học viên có ý chí, quyết tâm cao khi thực hiện nhiệm vụ; 67.7% có lập trường tư tưởng vững vàng; 45.2% học viên phẩm chất năng lực tốt; 67.7% luôn tin tưởng vào sự lãnh đạo của Đảng và CNXH, có tinh thần chủ động, tự giác cao trong thực hiện nhiệm vụ [Phụ lục 4].

Đánh giá khái quát chung về bản lĩnh chính trị, có 75,6% cán bộ quản lý học viên, 80% giảng viên các trường sĩ quan khẳng định, bản lĩnh chính trị của học viên ở các trường sĩ quan Quân đội hiện nay hoàn toàn đáp ứng yêu cầu thực hiện chức trách, nhiệm vụ được giao. Báo cáo Tổng kết Công tác đảng, công tác chính trị

nhiệm kỳ 2020 - 2025 của các trường: Trường Sĩ quan Chính trị; Trường Sĩ quan Pháo binh; Trường Sĩ quan Lục quân 1; Trường Sĩ quan Lục quân 2 cũng đã khẳng định: Quá trình học tập, rèn luyện tại trường, học viên đã thể hiện rõ và ngày càng tốt hơn tính độc lập, khôn khéo, linh hoạt trong xử lý các tình huống. Có sự chững chạc, tự tin lời nói, việc làm, hành động.

Thứ năm, tinh thần đấu tranh tự phê bình và phê bình của học viên trước các biểu hiện tiêu cực, sai trái có những chuyển biến tiến bộ

Việc thực hiện tốt tự phê bình và phê bình ở các chi bộ học viên trong quá trình đào tạo, một mặt, đã trực tiếp xây dựng Đảng bộ trong sạch vững mạnh; mặt khác, góp phần nâng cao trình độ kiến thức, rèn luyện tay nghề, hoàn thiện mô hình, mục tiêu, yêu cầu đào tạo, cung cấp cho Quân đội những cán bộ chính trị, quân sự và chuyên môn kỹ thuật có phẩm chất, năng lực tốt, trực tiếp lãnh đạo, chỉ đạo tiến hành xây dựng tổ chức, con người, lãnh đạo đơn vị hoàn thành tốt nhiệm vụ và thực hiện tốt các nhiệm vụ chuyên môn trong mọi tình huống. Nhận thức đầy đủ vấn đề trên, trong những năm qua, Đảng uỷ, Ban Giám hiệu các trường sĩ quan Quân đội, các cấp uỷ, chi bộ đã thường xuyên quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo thực hiện nghiêm túc tự phê bình và phê bình và đã có chuyển biến đáng ghi nhận.

Nguyên nhân của ưu điểm

Thứ nhất, sự quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo, tạo điều kiện về mọi mặt của Đảng, Nhà nước và Quân đội đối với các trường sĩ quan Quân đội

Sự quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo, tạo điều kiện về mọi mặt của Đảng, Nhà nước và Quân đội đối với các trường sĩ quan Quân đội đã tạo điều kiện thuận lợi cho việc xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên. Trong những năm gần đây, nhờ những thành công của công cuộc đổi mới đất nước, Đảng, Nhà nước đã có nhiều chủ trương, chính sách đầu tư xây dựng quân đội nói chung, nâng cao đời sống của học viên đào tạo ở các trường sĩ quan Quân đội nói riêng.

Hệ thống chính sách, pháp luật về quốc phòng, an ninh, xây dựng Quân đội được bổ sung, hoàn thiện đã nâng cao ý thức, trách nhiệm của toàn dân đối với sự nghiệp quốc phòng, xây dựng Quân đội. Dưới sự lãnh đạo của Đảng, sự quản lý, điều hành của Nhà nước, nhiều chính sách, phong trào hoạt động hướng vào tôn

vinh, phát huy vai trò của Quân đội thời kỳ mới, một mặt tạo điều kiện tích cực cho việc giáo dục, rèn luyện bản lĩnh chính trị của học viên; đồng thời tạo khí thế, niềm tin, niềm vinh dự tự hào, cổ vũ các thể hệ cán bộ, chiến sĩ quân đội, nhất là người học viên - sĩ quan tương lai hăng say phấn đấu, tu dưỡng, rèn luyện, giữ gìn, khẳng định và phát huy bản lĩnh, truyền thống “Bộ đội Cụ Hồ”.

Thứ hai, những tác động tích cực của môi trường văn hóa - xã hội.

Hiện nay, nước ta đang chủ động hội nhập quốc tế ngày càng sâu rộng trên mọi lĩnh vực, những biến đổi về kinh tế - xã hội dẫn đến những biến đổi về giá trị, định hướng giá trị của xã hội cũng như của cá nhân. Những giá trị, định hướng giá trị xã hội được khẳng định phản ánh vào trong lĩnh vực hoạt động quân sự, tác động đến các chủ thể quân sự, trong đó có học viên ở các trường sĩ quan Quân đội như: yêu nước, có học vấn, có nghề nghiệp ổn định, có vị trí xã hội... đã tác động trực tiếp đến nhận thức, thái độ, hành vi ứng xử của học viên trong quá trình học tập, rèn luyện, công tác. Họ thấy tự hào, thấy trách nhiệm xã hội cao hơn khi là người sĩ quan trong tương lai. Từ đó, có sự nỗ lực trong học tập, tu dưỡng rèn luyện bản lĩnh chính trị.

Thứ ba, sự chủ động, tinh thần trách nhiệm của cấp ủy đảng, đội ngũ cán bộ, các tổ chức quần chúng, hội đồng quân nhân ở các đơn vị quản lý học là nguyên nhân trực tiếp quyết định

Những thành tựu cơ bản đạt được của trong xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội hiện nay là kết quả tổng hợp của các tổ chức, các lực lượng. Trước hết, đó là Đảng ủy, Ban Giám hiệu ở các trường sĩ quan đã thường xuyên quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo các tổ chức, các lực lượng đối với việc xây dựng, giáo dục, rèn luyện, nâng cao bản lĩnh chính trị cho mọi quân nhân nói chung, cho học viên đào tạo sĩ quan nói riêng. Điều đó, một mặt, tạo cơ sở cho các cơ quan, đơn vị ở các trường sĩ quan triển khai thực hiện các biện pháp xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên; đồng thời, nâng cao nhận thức, tăng cường trách nhiệm cho cấp ủy, cán bộ chủ trì, cơ quan chức năng các cấp đối với việc vận dụng bản lĩnh Hồ Chí Minh trong xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên.

Các đơn vị quản lý học viên ở các trường sĩ quan Quân đội đã thường xuyên quan tâm đến việc vận dụng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh vào xây dựng bản lĩnh

chính trị cho học viên. Với mục tiêu xây dựng, phát triển năng lực, phẩm chất toàn diện của người sĩ quan tương lai, cấp ủy, người chỉ huy các cấp ở các trường sĩ quan Quân đội đã tích cực lãnh đạo, chỉ đạo bồi dưỡng, giáo dục học viên một cách khoa học, bài bản, hệ thống với sự góp sức, chung tay của tất cả các lực lượng. Chính vì thế, hoạt động xây dựng bản lĩnh chính trị của học viên cũng được quan tâm, chú trọng giáo dục và rèn luyện.

Thứ tư, ý thức, trách nhiệm của học viên đào trong tự tu dưỡng, rèn luyện theo bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh

Kết quả của việc xây dựng, rèn luyện nâng cao bản lĩnh chính trị cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội có nhiều tiến bộ, một phần rất quan trọng là do cấp ủy, cán bộ chủ trì các cấp đã chú trọng thường xuyên hơn, kiên quyết hơn và có các biện pháp phù hợp hơn để phát huy tính tích cực, tự học, tự rèn bản lĩnh của học viên. Đại đa số học viên đã có nhận thức khá toàn diện và đúng đắn về nội dung, giá trị bản lĩnh Hồ Chí Minh. Tự giác, chủ động trong tiếp nhận các giá trị, nội dung đó; tự ý thức được trách nhiệm của bản thân mình nhất là trong tự củng cố bản lĩnh chính trị, lập trường tư tưởng; tự xác định xu hướng nghề nghiệp, động cơ, mục tiêu phấn đấu; tự biến các phẩm chất trong bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh thành cái riêng.

Thông qua công tác giáo dục chính trị, sinh hoạt đảng, đoàn, cơ quan đơn vị, cấp ủy, cán bộ chủ trì đã chú trọng phổ biến, giáo dục ý thức, phương pháp, kinh nghiệm tự học, tự rèn cho học viên. Nhiều đơn vị quản lý học viên đã chú trọng phát huy tinh thần sáng tạo, chủ động của học viên trong việc thảo luận, đóng góp, đề xuất các biện pháp phát huy tinh thần gương mẫu tự học, tự rèn của học viên; khuyến khích học viên nêu cao tinh thần cầu thị, chia sẻ kinh nghiệm tự học, tự rèn trong tập thể cơ quan, đơn vị.

Hầu hết các đơn vị quản lý học viên ở các trường sĩ quan Quân đội đều gắn kết việc phát huy tinh thần tự giác, tự học, tự rèn của cán bộ, sĩ quan thông qua phát động các phong trào thi đua, sinh hoạt tự phê bình và phê bình trong tổ chức đảng, chỉ huy, tổ chức quần chúng. Song song với việc giáo dục, khuyến khích tinh thần tự học, tự rèn, cấp ủy, chỉ huy các cơ quan đơn vị đều đã coi trọng việc kiểm tra, đôn đốc, đánh giá hiệu quả tự học, tự rèn của học viên; đa số các đơn vị đã coi đó là một cơ sở, tiêu chí để đánh giá, phân loại chính xác, khách quan cán bộ, đảng viên;

thông qua đánh giá kết quả tự học, tự rèn để tạo động lực thúc đẩy học viên tiếp tục phấn đấu rèn luyện bản lĩnh chính trị.

Có thể khẳng định, chính sự tự giác, nỗ lực, đặc biệt là sự sáng tạo trong quá trình tự học, tự rèn là nguyên nhân cơ bản, trực tiếp quyết định sự tiến bộ, trưởng thành về trình độ, bản lĩnh chính trị của học viên ở các trường sĩ quan Quân đội hiện nay.

Từ những phân tích trên đây cho thấy, những thành quả đạt được trong xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội hiện nay do nhiều nguyên nhân. Mức độ ảnh hưởng, tác động của từng nguyên nhân ở từng giai đoạn và ở từng cơ quan, đơn vị ở các trường sĩ quan Quân đội có sự khác nhau nhất định. Suy cho cùng, nguyên nhân quan trọng, quyết định nhất đó là do cấp ủy, cán bộ chủ trì, cơ quan chức năng các cấp đã có sự chủ động, linh hoạt, sáng tạo trong việc xác định nội dung, trong lựa chọn hình thức, biện pháp rèn luyện, nâng cao bản lĩnh chính trị của học viên theo bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh, bảo đảm phù hợp với từng đối tượng, từng thời điểm và đặc thù của mỗi nhà trường.

3.2.2. Hạn chế và nguyên nhân

Những hạn chế

Một là, năng lực lãnh đạo, chỉ đạo, tổ chức của các chủ thể trong quá trình vận dụng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh còn hạn chế

Thứ nhất, một số cấp ủy, cán bộ chủ trì, cơ quan chức năng và bản thân một bộ phận học viên chưa nhận thức đầy đủ, sâu sắc nội dung và giá trị của bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh, chưa thấy rõ sự cần thiết phải tăng cường bồi dưỡng, rèn luyện bản lĩnh cho học viên. Trong đó, có một bộ phận nhỏ tuy nhận thức được tầm quan trọng của việc nâng cao bản lĩnh chính trị cho học viên, song chưa nhận thức đầy đủ về sự cần thiết phải rèn luyện bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên; việc hiểu rõ thực chất và phân biệt bản lĩnh và bản lĩnh chính trị của một số học viên chưa thật đầy đủ. Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ lần thứ XVI của Trường Sĩ quan Thông tin đã đánh giá: “Công tác giáo dục, rèn luyện bản lĩnh chính trị cho học viên có thời điểm chưa được quan tâm đúng mức” [39, tr.5]. Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ lần thứ XXIV của Trường Sĩ quan Công Binh nhận định: “Công tác lãnh đạo, chỉ đạo

việc giáo dục, rèn luyện bản lĩnh chính trị cho học viên của một số cấp ủy, tổ chức đảng hiệu quả chưa cao” [38, tr.12].

Trong trao đổi, một số cán bộ vẫn còn cho rằng, việc rèn luyện bản lĩnh cho học viên hiện nay, chỉ cần rèn luyện bản lĩnh chính trị là đủ, còn việc cụ thể hóa, vận dụng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh vào xây dựng là khó thực hiện. Qua trưng cầu ý kiến, vẫn có 29,2% cán bộ quản lý học viên cho rằng, việc rèn luyện nâng cao bản lĩnh của học viên hiện nay chưa phải cấp bách [Phụ lục 2].

Thứ hai, việc xác định trách nhiệm, phân công, phân cấp lãnh đạo, chỉ đạo việc cụ thể hóa, xây dựng, giáo dục, rèn luyện nâng cao bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên ở một số cơ quan, đơn vị ở các trường sĩ quan Quân đội chưa thực sự rõ ràng. Một số văn bản như nghị quyết, kế hoạch công tác của cấp ủy, chỉ huy, báo cáo tổng kết các mặt hoạt động của một số cơ quan, đơn vị chưa đề cập rõ việc xác định trách nhiệm, phân công lãnh đạo, chỉ đạo tổ chức xây dựng, rèn luyện bản lĩnh chính trị cho học viên. Đa số các ý kiến được hỏi cho rằng, việc quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên hiện nay ở nhiều cơ quan, đơn vị chưa thực sự cụ thể, mới chỉ dừng lại ở việc xác định phương hướng, yêu cầu chung chung về rèn luyện năng lực, phương pháp, tác phong công tác. Cá biệt, một số cơ quan, đơn vị chưa quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo rèn luyện, nâng cao bản lĩnh chính trị cho học viên. Việc phân định trách nhiệm xây dựng, bồi dưỡng, giáo dục, rèn luyện bản lĩnh chính trị cho học viên chưa được xác định cụ thể trong kế hoạch công tác của người chỉ huy, chính ủy, chính trị viên.

Qua trưng cầu ý kiến, có 17% cán bộ quản lý học viên, 6,25% giảng viên cho rằng, việc rèn luyện bản lĩnh chính trị cho học viên ở các cơ quan, đơn vị còn ít được quan tâm; 25,8% cán bộ quản lý học viên cho rằng, đội ngũ cán bộ chủ trì đơn vị cơ sở hiện còn ít quan tâm rèn luyện, nâng cao bản lĩnh chính trị cho học viên [Phụ lục 2].

Thứ ba, vẫn còn cơ quan, đơn vị chưa xác định rõ chủ trương, yêu cầu, phương châm, biện pháp bồi dưỡng, rèn luyện nâng cao bản lĩnh chính trị cho học viên. Trong nội dung một số văn bản ở đơn vị cơ sở như nghị quyết đảng ủy, chỉ bộ, kế hoạch công tác của người chỉ huy, chính ủy, chính trị viên, báo cáo tổng kết huấn luyện, công tác đảng, công tác chính trị hàng năm,... đều có nhận định, đánh

giá việc lãnh đạo giáo dục, đào tạo, xây dựng chính quy, chấp hành kỷ luật..., tuy nhiên, việc xác định chủ trương, phương châm rèn luyện bản lĩnh chính trị cho học viên chưa được đề cập cụ thể.

Qua trao đổi, phỏng vấn một số ý kiến cũng cho rằng, việc xác định nội dung, biện pháp bồi dưỡng, rèn luyện bản lĩnh chính trị cho học viên ở một số cơ quan, đơn vị chưa thực sự cụ thể, chưa phù hợp với thực tế đơn vị. Kết quả trưng cầu ý kiến cho thấy, có 36,5% cán bộ quản lý học viên cho rằng, hình thức, biện pháp rèn luyện bản lĩnh chính trị cho học viên hiện nay chưa thực sự phù hợp; 19,1% cán bộ cho rằng, trong sinh hoạt chi bộ, vấn đề rèn luyện bản lĩnh chính trị cho học viên còn ít được thảo luận.

Thứ tư, năng lực chỉ đạo, tổ chức các hoạt động rèn luyện bản lĩnh chính trị cho học viên của một số chủ thể còn hạn chế. Cấp ủy, cán bộ chủ trì một số cơ quan, đơn vị thực hiện quản lý chất lượng học viên chưa thực sự toàn diện, cụ thể; chưa coi trọng việc nắm bắt tâm tư, nguyện vọng, diễn biến tâm trạng, tư tưởng của học viên. Việc phát huy vai trò của cấp ủy, cán bộ chủ trì, tập thể quân nhân, các tổ chức quần chúng cùng hướng vào giáo dục, rèn luyện bản lĩnh chính trị cho học viên ở một đơn vị chưa được quan tâm đúng mức, các giải pháp tiến hành chưa hiệu quả. Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ Trường sĩ quan Lục quân 1 lần thứ XVII, Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ Trường sĩ quan Lục quân 2 lần thứ XV, Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ Trường sĩ quan Công binh lần thứ XXIV, Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ Trường sĩ quan Thông tin lần thứ XVI, nhiệm kỳ 2020 - 2025 cũng đã thẳng thắn đánh giá: Việc thường xuyên, chủ động trong nắm bắt tình hình chính trị tư tưởng, định hướng tư tưởng của một số cấp ủy, tổ chức đảng, cán bộ chủ trì chưa tốt.

Hai là, xác định nội dung xây dựng, bồi dưỡng, rèn luyện bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên thiếu linh hoạt

Nội dung xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội còn nặng về phương hướng chính trị, máy móc và khô khan. Việc nghiên cứu tình hình đơn vị, đặc điểm đối tượng học viên để xây dựng, đổi mới nội dung giáo dục, rèn luyện nâng cao bản lĩnh chính trị của học viên ở một số cơ quan, đơn vị chưa thực sự được quan tâm. Khá nhiều cơ quan, đơn vị

chưa xác định được nội dung rèn luyện bản lĩnh chính trị cụ thể cho từng đối tượng học viên nên việc giáo dục, rèn luyện bản lĩnh chính trị còn chung chung, chủ yếu lồng ghép thông qua các buổi sinh hoạt học tập chính trị hoặc sinh hoạt đơn vị, sinh hoạt đảng, đoàn, hội đồng quân nhân.

Kết quả khảo sát thực tế cho thấy, trong tổng số 30 học viên được hỏi mô hình, tiêu chí rèn luyện bản lĩnh chính trị? chỉ có 10 học viên trả lời có nội phù hợp với các tiêu chí rèn luyện bản lĩnh chính trị của học viên đào tạo sĩ quan bao gồm: Có ý chí, quyết tâm cao khi thực hiện nhiệm vụ; lập trường tư tưởng vững vàng, phẩm chất năng lực tốt; luôn tin tưởng vào sự lãnh đạo của Đảng và CNXH; có tinh thần chủ động, tự giác cao trong thực hiện nhiệm vụ. Có 20 học viên trả lời còn lúng túng, hoặc không nắm được phải rèn luyện bản lĩnh chính trị. [Phụ lục 7]. Thực trạng đó cho thấy việc cụ thể hoá, xây dựng các tiêu chí bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh vào quá trình xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên ở một số đơn vị trong các trường sĩ quan Quân đội còn có những hạn chế nhất định.

Cán bộ chủ trì, cơ quan chức năng ở một số đơn vị quản lý học viên chưa quan tâm nghiên cứu, bổ sung, đổi mới, chọn lọc những nội dung kiến thức cần phải giáo dục, phổ biến để nâng cao nhận thức chính trị cho học viên; chủ yếu tổ chức giáo dục những nội dung theo chương trình kế hoạch của cấp trên, hoặc sử dụng những nội dung không thực sự thiết thực, cứng nhắc, xuôi chiều, thiếu tính thực tiễn, còn có hiện tượng một nội dung tiến hành giáo dục cho nhiều đối tượng học viên. Kết quả thăm dò ý kiến 300 học viên về vấn đề: “Lãnh đạo, chỉ huy ở cơ quan, đơn vị đồng chí có thường xuyên quan tâm đến việc xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên không? Có 34 học viên (11,50%) trả lời là có tiến hành nhưng thiếu thường xuyên; 37 học viên (17%) bày tỏ việc khó trả lời nội dung câu hỏi [Phụ lục 4]. Điều này phản ánh vai trò của một số cán bộ chủ trì, cơ quan các cấp ở các trường sĩ quan Quân đội trong việc nghiên cứu, bổ sung, đổi mới, chọn lọc những nội dung kiến thức cần phải giáo dục chính trị, tư tưởng cho học viên nói chung và trong rèn luyện bản lĩnh chính trị cho học viên nói riêng chưa thật sự tốt.

Để giúp học viên tự chủ, tự tin trong thực hiện nhiệm vụ, giải quyết các tình huống thực tế có nguyên tắc, đúng điều lệnh, điều lệ, chính sách, pháp luật, có hiệu quả, đòi hỏi họ phải được phổ biến, trang bị những kiến thức về lý luận chính trị, pháp luật, kỷ luật Quân đội, quy định của đơn vị. Tuy nhiên, hiện tại một số cơ quan, đơn vị quản lý học viên chưa coi trọng giáo dục sâu kỹ cho học viên những nội dung kiến thức này. Một số đơn vị cũng chưa quan tâm chọn lọc, giáo dục kịp thời cho học viên về âm mưu, thủ đoạn của các thế lực thù địch, những tác động của mặt trái cơ chế thị trường, để nâng cao kiến thức, tinh thần cảnh giác, năng lực đấu tranh trên lĩnh vực chính trị tư tưởng cho học viên. Việc phổ biến những kiến thức cơ bản, những tình huống thường nảy sinh và truyền thụ, kinh nghiệm xử lý cho học viên chưa được coi trọng. Có đơn vị chưa chú trọng giáo dục những quy chế, quy trình tổ chức các hoạt động thực tiễn, giáo dục bổ sung những kiến thức chuyên môn, chuyên ngành cho học viên, dẫn đến nhiều học viên tốt nghiệp ra trường còn lúng túng, thiếu kiến thức liên quan đến thực hiện nhiệm vụ chuyên môn, thiếu tự tin khi tổ chức các hoạt động thực tiễn, thiếu tự tin, quyết đoán trong quản lý, chỉ huy bộ đội,... Đánh giá về nội dung này, Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ Trường sĩ quan Công binh lần thứ XXIV, Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ Trường sĩ quan Thông tin lần thứ XVI, nhiệm kỳ 2020 - 2025 cũng đã chỉ rõ: một bộ phận học viên tốt nghiệp ra trường còn lúng túng, thiếu tự tin khi tổ chức các hoạt động thực tiễn, sự quyết đoán trong quản lý, chỉ huy bộ đội chưa cao.

Ở một số đơn vị quản lý học viên, việc sáng tạo các nội dung giáo dục, rèn luyện bản lĩnh chính trị của học viên về tính độc lập, quyết đoán trong công việc, sự nhanh nhạy nắm bắt, đánh giá tình hình thực tế, kinh nghiệm đưa ra các quyết định chính xác, các nguyên tắc xử lý sự vụ, sự việc vi phạm kỷ luật còn hạn chế. Nhiều cán bộ, đơn vị quản lý học viên còn thụ động, chưa có sự sáng tạo, chưa đầu tư nghiên cứu, bồi dưỡng, giáo dục cho học viên những kiến thức chung về văn hóa, xã hội, nhất là kiến thức về vấn đề tình yêu, hôn nhân, gia đình, ứng xử quan hệ xã hội trong điều kiện kinh tế thị trường,... do đó, đã có những học viên khi giải quyết công việc cá nhân lại khá cứng nhắc, lúng túng; có trường hợp khi

bản thân gặp các tình huống có mâu thuẫn, lục đục, hoặc gặp vấn đề phức tạp về gia đình, kinh tế, tình cảm đã có biểu hiện hoang mang, dao động, thậm chí làm đơn xin thôi học...

Một số đơn vị quản lý học viên ở các trường sĩ quan Quân đội chưa thực sự chú trọng đến việc nghiên cứu, bổ sung những nội dung liên quan trực tiếp đến việc thực hiện nhiệm vụ học tập, rèn luyện của học viên. Còn có cấp ủy, cán bộ chủ trì một số đơn vị chưa quan tâm hướng dẫn, bồi dưỡng, giúp đỡ học viên nên trong nhiều tình huống, nhiều trường hợp học viên còn thiếu tự tin, tự chủ, hội nhập với tập thể, với xã hội còn chậm. Một số đơn vị quản lý học viên có lúc, có nơi chưa quan tâm đến công tác giáo dục chính trị tư tưởng, thậm chí giao khoán cho cán bộ chính trị hoặc nặng về quản lý hành chính, thiếu những chủ trương giải pháp hiệu quả, còn thiếu chủ động, nhạy bén, chưa thực sự bám sát tình hình, nhất là những thời điểm nhạy cảm, chưa chú ý giáo dục, dự báo tình hình, nên việc quản lý, giáo dục, rèn luyện học viên thiếu tính kế hoạch, thiếu sự chủ động và thiếu khoa học. Đúng như nhận định của Tổng cục Chính trị, công tác giáo dục chính trị tư tưởng tuy có đổi mới, nhưng một số nội dung chưa theo kịp sự phát triển của tình hình. Một số cơ quan, đơn vị chưa làm tốt công tác quản lý bộ đội nên còn dễ xảy ra nhiều vụ việc vi phạm pháp luật, kỷ luật, có một số vụ việc nghiêm trọng ảnh hưởng đến bản chất, truyền thống của Quân đội.

Ba là, hình thức, biện pháp xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên chưa thật sự phù hợp

Thứ nhất, đa số các cơ quan, đơn vị quản lý học viên đều chú ý kết hợp, lồng ghép rèn luyện bản lĩnh chính trị của học viên thông qua các hoạt động thực tiễn. Song, rất ít có cơ quan, đơn vị sáng tạo, tổ chức triển khai các biện pháp có tính độc lập để chuyển hướng vào rèn luyện bản lĩnh chính trị, xử lý các tình huống chính trị nảy sinh cho học viên. Bên cạnh đó, việc tổ chức các hoạt động tuyên truyền, giáo dục tập trung nhằm bồi dưỡng kiến thức toàn diện, những hiểu biết về nội dung, giá trị, tấm gương bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội chưa thực sự bài bản. Nhiều cơ quan, đơn vị chưa thực sự quan tâm bồi dưỡng phương pháp nắm bắt, vận dụng kiến thức vào xử lý các tình huống thực tế

cho học viên. Khá nhiều đơn vị chưa thực sự chú trọng nghiên cứu, tìm hiểu đánh giá tác dụng của các hoạt động thực tiễn đến rèn luyện, nâng cao bản lĩnh chính trị cho từng đối tượng học viên.

Thứ hai, trong tổ chức rèn luyện, nâng cao bản lĩnh chính trị của học viên ở các trường sĩ quan Quân đội, việc phân công trách nhiệm giữa các tổ chức, lực lượng chưa thực sự rõ nét. Một số đơn vị khi tổ chức các hoạt động giáo dục chính trị, hội thao, hội thi, diễn tập các cấp chưa coi trọng việc rà soát đánh giá toàn diện chất lượng học viên, để trên cơ sở đó, nghiên cứu đưa vào những nội dung, sử dụng các biện pháp phù hợp rèn luyện bản lĩnh chính trị cho từng đối tượng học viên ở các nhà trường. Thông qua trao đổi, nhiều ý kiến cho rằng, việc quan tâm kèm cặp, bồi dưỡng, truyền thụ kinh nghiệm công tác cho học viên của đội ngũ cán bộ chủ trì còn hạn chế. Trong các hội nghị sơ kết, tổng kết huấn luyện, công tác đảng, công tác chính trị, việc đánh giá những ưu điểm, hạn chế của việc xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên phân chia theo chức vụ, lĩnh vực công tác chưa cụ thể.

Thứ ba, việc phối hợp các tổ chức, các lực lượng, tạo sức mạnh tổng hợp trong quá trình xây dựng, rèn luyện, nâng cao bản lĩnh chính trị của học viên ở một số cơ quan đơn vị quản lý học viên chưa thực sự coi trọng. Việc bảo đảm thống nhất, đồng bộ trong xác định các chỉ tiêu, nội dung, biện pháp giáo dục, rèn luyện bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên còn hạn chế. Ở một số đơn vị quản lý học viên, sự phối hợp thống nhất giữa các cán bộ chủ trì, các cơ quan tham mưu còn nhiều hạn chế, việc bồi dưỡng, nâng cao ý thức, lập trường chính trị chưa được kết hợp chặt chẽ với rèn luyện tác phong, bản lĩnh chỉ huy. Sự phối hợp giữa các đơn vị cấp đại đội, tiểu đoàn với cơ quan chức năng ở các trường sĩ quan Quân đội trong việc quản lý, giáo dục, rèn luyện bản lĩnh chính trị của học viên chưa được coi trọng. Nhiều cơ quan, đơn vị chưa coi trọng việc phối hợp với gia đình, chính quyền địa phương trong quản lý, rèn luyện bản lĩnh chính trị của học viên.

Thứ tư, điểm yếu cơ bản trong quá trình xây dựng, rèn luyện, nâng cao bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội hiện nay là

sự thiếu thống nhất, cơ bản và đồng bộ giữa các khâu, các bước, các cấp quản lý. Ở một số cơ quan, đơn vị, chưa coi trọng kết hợp giữa việc giáo dục kiến thức, tri thức lý luận chính trị với việc tổ chức các hoạt động thực tiễn, tạo môi trường để học viên kiểm chứng, thể hiện bản lĩnh chính trị. Việc kết hợp giữa công tác giáo dục chính trị tư tưởng, giao nhiệm vụ thử thách học viên với công tác thi đua, khen thưởng chưa bảo đảm sự thống nhất

Đánh giá khái quát những hạn chế trong xây dựng, rèn luyện bản lĩnh chính trị cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội hiện nay, qua trao đổi, 60% ý kiến cho rằng, việc dự báo tình hình, xác định các biện pháp xây dựng, bồi dưỡng cho học viên kỹ năng xử lý các tình huống khó khăn, phức tạp, bất ngờ nảy sinh trong thực tế học tập, rèn luyện và công tác sau khi tốt nghiệp chưa được quan tâm, chưa có hiệu quả. Qua trưng cầu ý kiến, 60% cán bộ cho rằng, khâu yếu nhất trong xây dựng, rèn luyện, nâng cao bản lĩnh chính trị cho học viên hiện nay là việc xác định nội dung, biện pháp rèn luyện chưa sát từng đối tượng; 50,1% giảng viên cho rằng, khâu yếu nhất là rèn luyện bản lĩnh xử lý tình huống thực tế cho học viên; 28,3% cán bộ quản lý học viên cho rằng, khâu yếu nhất là việc hướng dẫn, kiểm tra tự tu dưỡng, tự rèn luyện bản lĩnh chính trị của học viên.

Bốn là, trong xây dựng bản lĩnh chính trị, một số học viên chưa nhận thức đầy đủ tầm quan trọng của việc rèn luyện bản lĩnh chính trị

Thứ nhất, một bộ phận học viên chưa nhận thức rõ sự cần thiết, tầm quan trọng của việc rèn luyện, nâng cao bản lĩnh chính trị

Hiểu biết về nội dung, giá trị, tầm gương bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh chưa đầy đủ, chưa toàn diện, chưa sâu sắc. Một số thiếu tinh thần cầu thị, chưa đầu tư thích đáng cho việc tự học, tự nghiên cứu, tự rèn luyện để nâng cao trình độ mọi mặt; còn có biểu hiện sống dĩ hoà, vi quý, (không có chính kiến, không tỏ rõ bản lĩnh), thiếu tính tự phê bình và phê bình, thiếu ý chí, quyết tâm trong học tập, rèn luyện. Trong sinh hoạt, học tập, công tác, một số học viên còn có biểu hiện tùy tiện, cảm tính, không coi trọng tính kế hoạch, không có chí hướng phấn đấu rõ ràng. Ý thức, khả năng đấu tranh với các hiện tượng sai trái, tiêu cực trong cơ quan, đơn vị của một số học viên còn rất hạn chế, thấy hiện tượng sai trái, tiêu cực còn thờ ơ

hoặc né tránh; biện pháp phê bình, đấu tranh còn chung chung, chưa có sự thuyết phục. Một số học viên chưa chú ý tự đánh giá đúng mình, thích làm việc theo đường mòn, lối cũ, chưa tỏ rõ chí tiến thủ, tinh thần cầu thị, coi nhẹ việc rèn luyện tính độc lập, sáng tạo, tính trách nhiệm trong công việc. Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ Trường Sĩ quan Chính trị lần thứ X, Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ Trường Sĩ quan Pháo binh lần thứ XXI, Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ trường Sĩ quan Lục quân 1 lần thứ XVII, Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ Trường Sĩ quan Lục quân 2 lần thứ XV, Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ Trường Sĩ quan Công binh lần thứ XXIV, Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ Trường Sĩ quan Thông tin lần thứ XVI, nhiệm kỳ 2020 - 2025, cũng đã có đánh giá về việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức và tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh ở các nhà trường, trong đó có nhấn mạnh tính tự giác, tích cực học tập và làm theo bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh ở một bộ phận cán bộ, đảng viên, học viên chưa cao. Qua trao đổi nhanh với một số học viên cũng cho thấy, việc nắm những biểu hiện của bản lĩnh chính trị, bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh ở một bộ phận học viên chưa đầy đủ, chưa sâu sắc.

Thứ hai, tính độc lập, quyết đoán, tự chủ của một bộ phận học viên còn hạn chế, nhất là trong giải quyết các tình huống thực tế

Tính độc lập, quyết đoán, tự chủ của một bộ phận học viên trong tổ chức thực hiện các nhiệm vụ, bao gồm cả thực hiện nhiệm vụ học tập, rèn luyện, xây dựng nền nếp chính quy, chấp hành kỷ luật thường xuyên hàng ngày cũng như khi thực hiện các nhiệm vụ mới, nhiệm vụ đột xuất, của một bộ phận học viên chưa bộc lộ rõ.

Một số học viên trong xử lý công việc còn nóng vội, giải quyết tình huống nảy sinh trong quá trình thực hiện nhiệm vụ thiếu khoa học, một số trường hợp còn có biểu hiện chạy theo thành tích, ưa hình thức, ưa thành tích nhưng lại chưa dũng cảm khi nhận khuyết điểm, hạn chế do chính bản thân tạo ra. Một bộ phận học viên còn dễ nản lòng khi gặp khó khăn, nhất là khi thực hiện nhiệm vụ trong điều kiện có khó khăn, gian khổ, thậm chí bản lĩnh chính trị thiếu kiên định, vững vàng, còn phát ngôn thiếu tính xây dựng, chưa đúng với quan điểm, đường lối của Đảng,...

Theo phản ánh của lãnh đạo, chỉ huy một số đơn vị quản lý học viên, hầu như đơn vị nào cũng vẫn còn hiện tượng học viên mới ra trường thiếu kiến thức cơ bản về chuyên môn nghiệp vụ; về tổ chức trong những công việc thông thường trong quản lý, chỉ huy bộ đội, khả năng giáo dục, chỉ huy bộ đội thực hiện các nhiệm vụ cụ thể còn nhiều hạn chế. Một số học viên chưa có sự sáng tạo, tự chủ trong thực hiện nhiệm vụ, còn hiện tượng tự ti, dẫu dốt, chưa cầu thị trong quá trình thực hiện nhiệm vụ. Việc vận dụng kiến thức được học vào tổ chức thực hiện nhiệm vụ còn máy móc, khuôn mẫu; chưa chú ý tìm hiểu tình hình thực tế.

Học viên ở các trường sĩ quan Quân đội có tinh thần trách nhiệm, bản lĩnh chính trị được thể hiện trong những điều kiện hoạt động bình thường ở cơ quan, đơn vị; song điểm yếu phổ biến nhất của học viên hiện nay là còn lúng túng, bị động, khuôn mẫu, thiếu sáng tạo trong ứng phó, xử lý các tình huống mới, tình huống phức tạp nảy sinh trong đời sống cá nhân, gia đình; nhất là trong huấn luyện chiến đấu, sẵn sàng chiến đấu và học tập, sinh hoạt, công tác ở đơn vị. Một số học viên còn thiếu kiến thức, kinh nghiệm, khả năng thu xếp, giải quyết các vấn đề cá nhân như tình bạn, tình yêu, hôn nhân, gia đình. Đã có những trường hợp sao nhãng công việc đơn vị, thậm chí vi phạm kỷ luật Quân đội do thiếu hiểu biết, thiếu kiểm chế bản thân khi tham gia các quan hệ kinh tế. Một số học viên do bản lĩnh, tâm lý kém nên khi có sai lầm, vấp vấp trong công việc hoặc khi tình yêu, hôn nhân, gia đình có khúc mắc, đổ vỡ hoặc có mâu thuẫn dẫn đến thay đổi tính nết, tâm trạng u buồn, hoang mang, dao động, thậm chí bi quan, sao nhãng công việc đơn vị, thậm chí sa đà rượu chè, cờ bạc, vi phạm kỷ luật.

Thứ ba, một số học viên chưa thật sự tâm huyết nghề nghiệp, thậm chí viết đơn xin thôi học, đòi xin ra quân

Một số học viên ý thức phấn đấu kém, sự tâm huyết nghề nghiệp, gắn bó với Quân đội không xác định rõ ràng, nhất quán; khi điều động đến các đơn vị đóng quân ở địa bàn khó khăn, phức tạp thì hoang mang, dao động, có trường hợp thoái thác không nhận nhiệm vụ, xin chuyển vùng, thậm chí xin xuất ngũ,... Cá biệt, còn có trường hợp học viên không an tâm tư tưởng học tập, rèn luyện, vi phạm tư cách, phẩm chất đạo đức lối sống, có trường hợp sống đua đòi, buông thả, chi tiêu quá

mức khả năng tài chính của bản thân dẫn đến tham gia hội hè, vay nặng lãi không có khả năng chi trả, tham gia các tệ nạn xã hội đến mức phải xử lý kỷ luật. Bản lĩnh đấu tranh với hiện tượng sai trái, tiêu cực, với những cám dỗ vật chất, khả năng kiềm chế bản thân trước những tình huống tâm lý, tình cảm phức tạp của một số học viên còn rất hạn chế. Thống kê số lượng học viên bị thải loại hằng năm từ năm học 2018 đến năm học 2023 ở các trường: Trường Sĩ quan Chính trị; Trường Sĩ quan Pháo binh; Trường Sĩ quan Lục quân 1; Trường Sĩ quan Lục quân 2; Trường Sĩ quan Thông tin; Trường Sĩ quan Công binh cho thấy, ngoài lý do bị kỷ luật, do sức khỏe yếu, vẫn còn 137 học viên bị thải loại do liên quan đến tư tưởng, thiếu bản lĩnh, sợ khó khăn, gian khổ nên viết đơn xin thôi học [Phụ lục 4].

Thứ tư, tinh thần tập thể, sự cống hiến của một bộ phận học viên chưa cao, có trường hợp còn vi phạm quy định của đơn vị, kỷ luật của Quân đội

Trước những diễn biến phức tạp của tình hình mới, một số học viên còn có biểu hiện do dự trước việc cống hiến và hưởng thụ, phân vân về con đường binh nghiệp, giảm sút niềm tin, ý chí phấn đấu, tinh thần tự học, tự tu dưỡng; có trường hợp khi cơ quan, đơn vị không đáp ứng được nhu cầu nguyện vọng cá nhân thì dao động tư tưởng, không an tâm công tác, thiếu tinh thần trách nhiệm, thiếu tính tiên phong, gương mẫu,... Trước tác động tiêu cực từ mặt trái cơ chế thị trường, sự chống phá quyết liệt của các thế lực thù địch, phản động, một số học viên đã không chú ý coi trọng việc xác định mục tiêu, lý tưởng, lẽ sống; có biểu hiện coi nhẹ những giá trị truyền thống, coi nhẹ tình cảm đồng chí, đồng đội. Một số có những biểu hiện sống cơ hội, thực dụng, đề cao giá trị vật chất, đề cao đồng tiền; không quan tâm, thậm chí thờ ơ trước các tình huống về chính trị, cá biệt đã có trường hợp mơ hồ, mất cảnh giác.

Theo đánh giá của nhiều cán bộ, một số học viên mới ra trường, bản lĩnh chính trị, năng lực chỉ huy còn bộc lộ nhiều yếu kém, chưa ngang tầm với vị trí, chức trách, nhiệm vụ được giao. Một bộ phận học viên còn biểu hiện chủ quan, đơn giản, bông bột dẫn đến nhận thức lệch lạc, cơ hội thực dụng, không chịu tu dưỡng, rèn luyện; cá biệt, có một trường hợp giảm sút niềm tin, thiếu bản lĩnh trước những cám dỗ vật chất, có tư tưởng vụ lợi, kiếm tiền làm giàu bằng mọi giá, bất chấp kỷ

cương pháp luật. Trong những tình huống, nhiệm vụ khó khăn phức tạp, một số không có dũng khí đấu tranh, không dám quyết đoán, không dám làm và không dám chịu trách nhiệm; thường biểu hiện thái độ lùng chùng, do dự, thường né tránh những vấn đề gai góc, những công việc phức tạp, sợ khuyết điểm, sợ sai lầm. Một số học viên khi có vấp vấp, khuyết điểm, vi phạm kỷ luật thì lo âu, buồn nản, ý chí phấn đấu vơi lên kém, thiếu sự kiên trì.

Thứ năm, tính đấu tranh, tự phê bình và phê bình trước các biểu hiện tiêu cực, sai trái ở một bộ phận học viên còn hạn chế

Ở các chi bộ học viên, việc nêu cao tinh thần thẳng thắn, đấu tranh với các biểu hiện tiêu cực, sai trái còn không ít hạn chế, thiếu sót, tính chiến đấu trong tự phê bình và phê bình còn thấp, chưa gắn chặt với việc thực hiện nghị quyết của chi bộ, nhiệm vụ chính trị của đơn vị, thực hiện còn mang tính hình thức, mùa vụ. Trong tự phê bình và phê bình, chưa mạnh dạn chỉ ra ưu điểm, nhận rõ khuyết điểm, đấu tranh làm rõ đúng sai, phải trái, chưa có hình thức, biện pháp phong phú đa dạng; chưa chú trọng gắn chặt tự phê bình và phê bình với giáo dục rèn luyện, nâng cao phẩm chất đạo đức, lối sống cho học viên. Mức độ chuyển biến của một bộ phận đảng viên là học viên qua tự phê bình và phê bình còn chậm, chưa đáp ứng được yêu cầu hiện nay. Trong Báo cáo Tổng kết Công tác đảng, công tác chính trị nhiệm kỳ 2020 - 2025 của các trường: Trường Sĩ quan Công binh; Trường Sĩ quan Chính trị; Trường Sĩ quan Lục quân 2; Trường Sĩ quan Lục quân 1 cũng đã chỉ rõ việc thực hiện chế độ tự phê bình và phê bình ở một số chi bộ quản lý học viên hiệu quả và chất lượng chưa cao, còn biểu hiện hình thức, chưa thật sự tạo bầu không khí thật sự dân chủ, cởi mở cho học viên tham gia ý kiến. Kết quả khảo sát cũng cho thấy, có 25,7 phần trăm số học viên được hỏi trả lời chưa dám, hoặc chưa sẵn sàng đóng góp ý kiến cho cán bộ, cho đồng đội trong các buổi sinh hoạt.

Nguyên nhân hạn chế

Thứ nhất, sự biến đổi phức tạp của tình hình thế giới, khu vực, biến đổi cơ cấu kinh tế - xã hội; mặt trái cơ chế thị trường, của sự bùng nổ thông tin và quá trình toàn cầu hóa kinh tế, giao lưu văn hóa cùng với sự chống phá quyết liệt của

các thế lực cơ hội, phản động, thù địch đã liên tục tạo ra những khó khăn cho việc xây dựng, giáo dục, rèn luyện, nâng cao bản lĩnh chính trị cho học viên.

Đời sống kinh tế - xã hội có nhiều biến đổi mạnh mẽ, mặt trái nền kinh tế thị trường, quá trình hội nhập quốc tế, giao lưu văn hóa, sự chống phá mạnh mẽ của các thế lực thù địch liên tục tạo ra những cản trở, tác động tiêu cực đến đời sống vật chất, tinh thần của học viên; tác động xấu đến quá trình giáo dục, giác ngộ, xây dựng, rèn luyện đội ngũ cán bộ Quân đội nói chung, xây dựng, rèn luyện bản lĩnh chính trị của học viên nói riêng... Trong đời sống xã hội hiện đại, kể cả trong đời sống Quân đội, sự bùng nổ thông tin, sự chống phá quyết liệt, thâm hiểm của các thế lực thù địch, tác động của mặt trái nền kinh tế thị trường đã làm nảy sinh rất nhiều tình huống phức tạp mà khả năng dự báo của các cơ quan, đơn vị ở các trường sĩ quan Quân đội chưa bao quát, chưa lường trước được hết. Do đó, công tác xây dựng, giáo dục, rèn luyện bản lĩnh chính trị cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội có thời điểm còn lúng túng, bị động. Bản thân những học viên sĩ quan khi trình độ, kinh nghiệm còn hạn chế nên cũng chưa thể lường trước hết được các tình huống phức tạp nảy sinh; trong những hoàn cảnh đó, đương nhiên họ thường bị động, lúng túng thậm chí tỏ ra dao động, hoang mang.

Tình hình thực tiễn đất nước, yêu cầu xây dựng, chức năng, nhiệm vụ của Quân đội luôn phát triển mạnh mẽ, song việc bảo đảm cơ chế, chính sách để tạo môi trường, điều kiện xây dựng, giáo dục, rèn luyện bản lĩnh chính trị của học viên hiện nay có nhiều điểm chưa thực sự đáp ứng, chưa bắt nhịp với sự phát triển của tình hình.

Thứ hai, sự đổi mới, nâng cao chất lượng giáo dục, đào tạo học viên ở các trường sĩ quan hiện đã có nhiều tiến bộ nhưng còn nhiều mặt chưa bắt nhịp với yêu cầu đòi hỏi của thực tiễn xây dựng Quân đội.

Hệ thống kiến thức trong chương trình đào tạo học viên còn nặng về lý thuyết, chưa đầu tư tăng cường các nội dung, hình thức dạy học hướng vào bồi dưỡng, rèn luyện kỹ năng hoạt động thực tiễn cho học viên, nhất là kỹ năng tổ chức các hoạt động huấn luyện sẵn sàng chiến đấu, quản lý, chỉ huy bộ đội ở đơn vị cơ sở. Trong chương trình đào tạo học viên sĩ quan, tỷ lệ thực hành, thực tập vẫn còn

ít hơn học lý thuyết; truyền thụ kiến thức vẫn nhiều hơn bồi dưỡng phương pháp tư duy, phương pháp làm việc và rèn luyện kỹ năng thực hành. Nhiều nội dung được học tập ở nhà trường chưa sát thực tế đơn vị, thậm chí lạc hậu, đi sau đơn vị. Những bất cập, “sự tụt hậu tương đối” trong giáo dục, đào tạo tất yếu tạo nên sự thiếu hụt kiến thức, lạc hậu về thông tin, kiến thức, kỹ năng, phương pháp hoạt động thực tiễn của những sĩ quan trẻ mới ra trường; hay nói cách khác, điều đó là một nguyên nhân của những hạn chế về bản lĩnh chính trị của học viên sau khi tốt nghiệp ra trường.

Một số trường sĩ quan chưa chú trọng đúng mức việc trang bị cho học viên những kiến thức chung về lý luận chính trị, kiến thức về văn hóa, xã hội, nội dung chưa bao hàm hết đặc điểm các lĩnh vực, các hoạt động thực tiễn trong Quân đội hiện nay. Kết quả khảo sát cho thấy, do chưa được trang bị một cách cơ bản, hệ thống các kiến thức về lý luận chính trị, về quân sự học viên khi tốt nghiệp được điều động về các đơn vị thường lúng túng, hòa nhập công việc chậm. Một số học viên sĩ quan chỉ huy tham mưu, sĩ quan chính trị, do việc trang bị kiến thức quân, binh chủng, kiến thức quân sự địa phương còn thiếu hụt, nên khi được điều về công tác tại các đơn vị quân, binh chủng, các đơn vị bộ đội địa phương hoặc bộ đội biên phòng còn lúng túng, thiếu tự tin khi giải quyết những tình huống có liên quan đến kiến thức chuyên môn, nghiệp vụ. Tương tự, những sĩ quan chuyên môn ngành hậu cần, kỹ thuật, khối kiến thức lý luận chính trị, công tác đảng, công tác chính trị được trang bị ở nhà trường còn ít, nên khi được đảm đương các cương vị lãnh đạo, còn khá lúng túng trong tiến hành các hoạt động, nhất là xử lý các tình huống về công tác đảng, công tác chính trị.

Thứ ba, những nguyên nhân nảy sinh từ chính đặc thù tâm lý lứa tuổi, sự thay đổi vị thế, vai trò xã hội và yêu cầu thực hiện chức trách của học viên.

Cả lý luận và thực tế đều cho thấy, bản lĩnh chính trị của cá nhân được đúc kết từ sự trải nghiệm, tích lũy kinh nghiệm cuộc sống; bởi vậy, những hạn chế trong bản lĩnh chính trị của học viên có nguyên nhân quan trọng từ chính đặc thù tâm lý lứa tuổi, sự thay đổi vị thế, vai trò của học viên. Học viên ở các trường sĩ quan Quân đội có tuổi đời còn trẻ, đang ở độ tuổi thanh niên tiếp tục có những bút

phá, bùng nổ về thể lực, trí tuệ, cảm xúc, nhu cầu, định hướng giá trị. Họ thích khám phá cái mới, năng nổ, hăng hái, thích mạo hiểm, trải nghiệm khó khăn, thử thách, nhưng kinh nghiệm chưa nhiều nên dễ bị vấp vấp, khi vấp vấp, một số tâm lý kém dễ bị quan, dao động.

Đa số học viên trước khi vào học tập ở các trường sĩ quan Quân đội họ đều là những thanh niên quen với cuộc sống tự do, không có sự gò bó, không có tính tổ chức, tính kỷ luật cao, do đó, khi bước vào môi trường các trường sĩ quan Quân đội Quân sự, sự chuyển đổi môi trường công tác, vị thế, vai trò xã hội đã tạo nên những hụt hẫng về mặt tâm lý, và đương nhiên không tránh khỏi những ngỡ ngàng, bất ngờ, bị động, lúng túng. Bên cạnh đó, do yêu cầu nhiệm vụ, sức ép của việc học tập, rèn luyện tại các nhà trường đối với những học viên hiện nay khá lớn. Ở các trường sĩ quan Quân đội, học viên vừa học tri thức chuyên môn nghiệp vụ, vừa rèn luyện tác phong quân nhân, rèn luyện thể thể lực; phải tham gia các phong trào thi đua, các cuộc vận động; các nội dung huấn luyện bổ sung về quân sự, chính trị... tạo ra sức ép lớn về thời gian; công sức, trí tuệ... trong khi thời gian học hỏi, làm quen, tích lũy kinh nghiệm có hạn dẫn đến lúng túng, bị động, thiếu tự tin trong thực hiện nhiệm vụ.

Thứ tư, những bất cập về cơ cấu xã hội của học viên là một nguyên nhân gây nên những hạn chế, yếu kém trong việc rèn luyện bản lĩnh chính trị cho học viên và trong chính bản lĩnh chính trị của học viên.

Cơ cấu nguồn đầu vào đào tạo cũng như loại hình, môi trường đào tạo học viên hiện nay rất đa dạng, phong phú, điều đó dẫn đến chất lượng đội ngũ này không thực sự đồng đều, nên đã gây khó khăn cho quản lý, phân công công tác và nhất là việc xây dựng, bồi dưỡng, rèn luyện bản lĩnh chính trị cho họ. Xét về cơ cấu xã hội vùng miền, dân tộc, tôn giáo của học viên hiện tại cũng còn nhiều bất cập.

Thứ năm, sự thiếu thống nhất, đồng bộ và sáng tạo trong lãnh đạo, chỉ đạo tiến hành đổi mới, nâng cao hiệu quả xây dựng, rèn luyện bản lĩnh của học viên.

Xét cụ thể ở phạm vi từng cơ quan, đơn vị cho thấy, những yếu kém về năng lực, bản lĩnh chính trị của học viên, chủ yếu là do cấp ủy, cán bộ chủ trì, cơ quan chức năng nhận thức chưa đầy đủ, chưa đúng; trong lãnh đạo, chỉ đạo, định hướng

giáo dục, rèn luyện bản lĩnh chính trị cho học viên còn thiếu sâu sát, cụ thể, sáng tạo. Yêu cầu giáo dục, đào tạo học viên luôn đòi hỏi kết hợp giữa bồi dưỡng giáo dục, bồi dưỡng giao nhiệm vụ thử thách, rèn luyện học viên; thi đua phải kết hợp thống nhất với khen thưởng, kỷ luật; kết hợp giữa đặt ra yêu cầu, đòi hỏi cao ở học viên,... Tuy nhiên, trong thực tế, một số cơ quan, đơn vị tuân thủ chưa đúng quy trình này; giao nhiệm vụ mới, nhiệm vụ khó cho học viên nhưng chưa quan tâm đến bồi dưỡng kiến thức, truyền thụ kinh nghiệm; cho nên, một số học viên còn lúng túng, dao động, thiếu tự tin. Ở một số cơ quan, đơn vị chưa có sự kết hợp thống nhất, đồng bộ giữa công tác tư tưởng với công tác tổ chức, chính sách, điều này dẫn đến sự thiếu nhất quán trong lãnh đạo, chỉ huy, làm cho học viên chưa thực sự yên tâm, tin tưởng phấn đấu tự học, tự rèn bản lĩnh chính trị

Một số đơn vị sử dụng các hình thức, biện pháp rèn luyện bản lĩnh chính trị cho học viên chưa thực sự phù hợp với từng đối tượng và đặc thù hoạt động trong mỗi giai đoạn nên hiệu quả chưa cao. Cấp ủy, cán bộ chủ trì chưa quan tâm đầu tư thường xuyên việc nghiên cứu đặc điểm học viên, yêu cầu, nhiệm vụ của đơn vị, nên việc tiến hành các biện pháp rèn luyện xây dựng, rèn luyện còn cứng nhắc, không thiết thực. Việc phát huy sức mạnh trí tuệ tập thể của các tổ chức, các lực lượng trong việc thảo luận đánh giá tìm ra khâu yếu, mặt yếu của học viên, từ đó tìm các biện pháp đột phá để xây dựng, bồi dưỡng, rèn luyện bản lĩnh chính trị cho học viên chưa được coi trọng.

Trong sinh hoạt chi bộ chưa thường xuyên chú ý đánh giá kết quả rèn luyện bản lĩnh chính trị của học viên, ít quan tâm thảo luận bàn bạc biện pháp rèn luyện bản lĩnh chính trị cho học viên. Một số đơn vị tổ chức các hoạt động thực tiễn như hội thao, hội thi, diễn tập còn đơn giản, máy móc; chưa coi trọng lồng ghép nội dung rèn luyện, nâng cao bản lĩnh chính trị của học viên. Tổ chức các phong trào thi đua, các cuộc vận động còn nặng về hình thức, chưa chú ý đúng mức việc xác định tiêu chí kiểm tra đánh giá sự tiến bộ cũng như ý thức trách nhiệm của học viên trong tu dưỡng, rèn luyện bản lĩnh chính trị.

Đánh giá về nguyên nhân của những hạn chế, khuyết điểm trong việc xây dựng, rèn luyện, nâng cao bản lĩnh chính trị của học viên hiện nay, đa số các ý

kiến tham gia trao đổi cho rằng, nguyên nhân chủ yếu là do cấp ủy, chỉ huy các đơn vị quản lý học viên chưa chủ động, sâu sát, cụ thể. Mặt khác, một nguyên nhân quan trọng là do cơ sở vật chất phục vụ việc xây dựng, bồi dưỡng, rèn luyện bản lĩnh chính trị, năng lực công tác cho học viên ở nhiều đơn vị còn khó khăn, hạn chế.

Thứ sáu, một bộ phận học viên còn thiếu tự giác, thiếu cố gắng trong học tập, rèn luyện nâng cao bản lĩnh chính trị; một số còn lúng túng, thiếu sáng tạo, cụ thể trong xác định phương pháp tự tu dưỡng, tự rèn luyện bản lĩnh chính trị.

Một số học viên chưa nhận thức đầy đủ về sự cần thiết, nội dung rèn luyện bản lĩnh. Một số sĩ quan còn nhận thức đơn giản về vấn đề bản lĩnh chính trị và rèn luyện bản lĩnh chính trị. Một số còn nhận thức lệch lạc về việc thể hiện, khẳng định giá trị, uy tín, danh dự của bản thân trước đồng chí, đồng đội. Một số học viên chưa xác định được các nội dung, biện pháp rèn luyện phù hợp. Ý thức trách nhiệm trong tự tu dưỡng, tự rèn luyện chưa cao. Cấp ủy, chỉ huy đơn vị đã hướng dẫn, bồi dưỡng nhưng khả năng tiến bộ chậm, tinh thần phấn đấu vượt lên hạn chế, thiếu kiên trì trong học tập, rèn luyện.

Một số cơ quan, đơn vị chưa thực sự coi trọng giáo dục, hướng dẫn, phát huy vai trò tự tu dưỡng, tự rèn luyện của học viên. Nguyên nhân là do cấp ủy, cán bộ chủ trì ở một số đơn vị chỉ đạo việc tự tu dưỡng, tự rèn luyện của học viên còn thiếu kiên quyết; chưa xác định được các biện pháp phù hợp để nâng cao và phát huy tinh thần tự tu dưỡng, tự rèn luyện bản lĩnh chính trị của học viên; việc kiểm tra, đôn đốc, chấn chỉnh, đánh giá hiệu quả tự tu dưỡng, tự rèn luyện của học viên chưa được coi trọng thường xuyên.

Từ sự phân tích một số nguyên nhân của những bất cập, hạn chế, khuyết điểm trong việc xây dựng, rèn luyện, nâng cao bản lĩnh chính trị của học viên ở các trường sĩ quan Quân đội hiện nay, có thể khẳng định: *nguyên nhân cơ bản, bao trùm nhất là*, việc đổi mới, nâng cao nhận thức, trách nhiệm, xác định nội dung, biện pháp rèn luyện bản lĩnh của học viên ở một số cơ quan, đơn vị hiện nay chưa bắt nhịp, chưa đáp ứng đầy đủ yêu cầu sự biến đổi của tình hình thực tế đất nước, nhất là sự phát triển yêu cầu chức năng nhiệm vụ của Quân đội trong giai đoạn

mới; *nguyên nhân chủ yếu, trực tiếp nhất là*, nhiều cơ quan, đơn vị chưa tạo được cơ chế phối hợp nhất quán, đồng bộ, xác định trách nhiệm chưa cụ thể, rõ ràng, chưa có sự sáng tạo trong lãnh đạo, chỉ đạo, tiến hành xác định nội dung, biện pháp rèn luyện bản lĩnh chính trị của học viên.

3.2.3. Những vấn đề đặt ra trong xây dựng bản lĩnh chính trị của học viên các trường sĩ quan Quân đội

Từ thực trạng xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội trong thời gian qua và yêu cầu nâng cao bản lĩnh chính trị của học viên trong tình hình mới, trong xây dựng bản lĩnh chính trị của học viên có nhiều vấn đề đặt ra cần nghiên cứu, giải quyết.

Thứ nhất, vấn đề đặt ra trong nhận thức của các chủ thể về xây dựng bản lĩnh cho học viên theo bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh

Trước hết, đó là cần phải tạo sự thống nhất trong nhận thức của các chủ thể, các lực lượng trong các trường sĩ quan Quân đội về xây dựng bản lĩnh cho học viên theo bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh.

Rèn luyện, nâng cao bản lĩnh chính trị cho học viên là một trong những nhân tố có ý nghĩa quyết định đến chất lượng xây dựng các nhà trường vững mạnh, hoàn thành tốt nhiệm vụ giáo dục đào tạo, nhất là đào tạo ra được đội ngũ sĩ quan có bản lĩnh chính trị vững vàng, sẵn sàng nhận và hoàn thành tốt mọi nhiệm vụ được giao. Việc nâng cao bản lĩnh chính trị cho học viên các trường sĩ quan Quân đội là quá trình tác động hợp quy luật của chủ thể làm gia tăng nhân tố chủ quan góp phần củng cố, xây dựng tri thức, tình cảm, niềm tin, ý chí, hành vi chính trị của học viên để giúp họ có sự kiên định, vững vàng, quyết tâm vượt qua mọi khó khăn, nguy hiểm, hoàn thành tốt nhiệm vụ được giao. Do đó, vấn đề đặt ra đầu tiên là phải tạo sự thống nhất về nhận thức của các chủ thể trong xây dựng bản lĩnh cho học viên theo bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh.

Những năm qua, các cấp ủy đảng, lãnh đạo, chỉ huy các cấp ở các trường sĩ quan Quân đội đã tổ chức học tập, quán triệt sâu sắc các chỉ thị, chương trình, kế hoạch của Đảng, của Quân ủy Trung ương, Tổng cục chính trị về tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh, trong đó có nội dung tăng cường bồi dưỡng, rèn luyện bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh đến học viên ở các Nhà trường.

Tuy nhiên, một số cấp ủy, tổ chức đảng và cán bộ chủ trì chưa làm tốt việc tuyên truyền, giáo dục nhằm tạo sự thống nhất trong các tổ chức, các lực lượng đối với việc học tập, rèn luyện bản lĩnh theo bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh. Kết quả khảo sát, thăm dò ý kiến cho thấy, có sự thiếu đồng bộ, thiếu thống nhất trong nhận thức về nội dung rèn luyện bản lĩnh chính trị cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội. Vì thế, cấp ủy, cán bộ chủ trì, cơ quan chính trị cần tiếp tục phổ biến, quán triệt sâu sắc, tạo sự thống nhất cao trong nhận thức của cán bộ, giảng viên, học viên về nội dung, giá trị của bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh đối với việc giáo dục, rèn luyện học viên ở các trường sĩ quan Quân đội.

Thứ hai, đó là phải khắc phục triệt để tình trạng nhận thức giản đơn, chưa đầy đủ về sự cần thiết phải học tập, rèn luyện cũng như nội dung, giá trị bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh nhằm tạo sự chuyển biến mạnh mẽ trong nhận thức của các chủ thể, các lực lượng, nhất là trong học viên về học tập, rèn luyện theo bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh.

Thực tế điều tra, khảo sát, thăm dò ý kiến cho thấy, thực tế ở các trường sĩ quan Quân đội hiện nay vẫn còn có những nhận thức chưa đầy đủ về bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh đối với quá trình xây dựng, phát triển nhân cách người sĩ quan quân đội. Thậm chí, có học viên còn nhận thức giản đơn, chưa hiểu đúng bản chất của bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh, cho nên không thấy rõ những giá trị ảnh hưởng của bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh đối với việc nâng cao chất lượng giáo dục, đào tạo ở các trường sĩ quan Quân đội nói chung và chất lượng của đội ngũ sĩ quan tốt nghiệp ra trường nói riêng.

Một vấn đề đáng chú ý trong nhận thức của một bộ phận cán bộ, giảng viên ở các trường sĩ quan Quân đội, đó là coi việc xây dựng, bồi dưỡng, rèn luyện bản lĩnh chính trị cho học viên là công việc của cấp ủy, tổ chức đảng, của riêng đội ngũ cán bộ chính trị, là hoạt động tự tích lũy, tự trải nghiệm mà có của các học viên, chưa nhận thức sâu sắc được vai trò của việc đưa học viên tham gia vào các hoạt động thực tiễn để củng cố, rèn luyện bản lĩnh chính trị.

Bên cạnh đó, hiện nay, ở các nhà trường, một bộ phận học viên có động cơ, thái độ học tập chưa đúng đắn, chưa tự giác học tập và rèn luyện theo tư tưởng, đạo

đức, phong cách Hồ Chí Minh, chỉ chú trọng vào kết quả học tập. Một số học viên thờ ơ với tình hình chính trị của đất nước, ngại tham gia các hoạt động xã hội, lập trường tư tưởng không vững vàng, mờ nhạt về lý tưởng, lối sống buông thả, chạy theo đồng tiền và những thị hiếu tầm thường, dễ bị lôi kéo vào các tệ nạn xã hội. Trong khi đó, một số cấp ủy, tổ chức đảng, người chỉ huy chưa thật sự chú trọng đến việc nâng cao chất lượng rèn luyện, củng cố, tăng cường bản lĩnh chính trị cho học viên. Do đó, cần phải tiếp tục tạo chuyển biến sâu sắc hơn nữa trong nhận thức của các chủ thể về nâng cao bản lĩnh chính trị cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội.

Thứ hai, vấn đề đặt ra trong tổ chức xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội

Thời gian qua, quán triệt sâu sắc các chỉ thị, nghị quyết của Đảng, của Quân ủy Trung ương, Bộ Quốc phòng về học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh, cấp ủy, cán bộ chủ trì các cấp ở các trường sĩ quan Quân đội đã có nhiều chủ trương, giải pháp đồng bộ nhằm đưa việc học tập và làm theo đi vào chiều sâu, trở thành hành động tự giác, thường xuyên của học viên. Hoạt động xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh là chủ trương nhất quán, được thể hiện trong nghị quyết của các cấp ủy, tổ chức đảng, Ban Giám hiệu ở các trường sĩ quan Quân đội, nhằm bồi dưỡng, rèn luyện, từng bước hoàn thiện những phẩm chất cần thiết của người sĩ quan tương lai. Tuy nhiên, vấn đề này hiện nay vẫn chưa có những chương trình, kế hoạch riêng mà vẫn chủ yếu chỉ là những nội dung được lồng ghép trong các chương trình, kế hoạch thực hiện Cuộc vận động “Phát huy truyền thống, cống hiến tài năng, xứng danh Bộ đội Cụ Hồ”, học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh. Chính vì thế nó cũng đã tạo ra những bất cập trong kiểm tra, đánh giá những kết quả của quá trình xây dựng. Vì thế, để việc xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên đạt được kết quả thiết thực. Đòi hỏi các cấp ủy đảng, chính ủy, chính trị viên, người chỉ huy ở các nhà trường phải xác định được chương trình, kế hoạch xây dựng riêng, cụ thể hoặc có thể tổ chức thành chuyên đề học tập để tổ chức thực hiện đạt hiệu quả.

Hiện nay, kế hoạch học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh của học viên ở các nhà trường thường được xây dựng theo từng năm, gắn với hoạt động công tác đảng, công tác chính trị ở các đơn vị và hoạt động giảng dạy ở các trường sĩ quan Quân đội. Trong kế hoạch đã có những nội dung, biện pháp học tập và làm theo bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh, song những nội dung về bản lĩnh chính trị của học viên còn mang tính chung chung, chưa sát với nhiệm vụ của học viên và đặc thù môi trường hoạt động của mỗi trường sĩ quan Quân đội. Đây là nguyên nhân dẫn đến hiệu quả việc học tập và làm theo bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh còn có nhiều hạn chế, bất cập. Do đó, cấp ủy, chính ủy, chính trị viên, người chỉ huy ở các trường sĩ quan Quân đội cần phải chỉ đạo sâu sát, định hướng việc xác định nội dung học tập, làm theo bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh bảo đảm sát, phù hợp. Các nội dung xây dựng phải căn cứ vào những nội dung của bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh, đồng thời bám sát nhiệm vụ của học viên, môi trường hoạt động của từng trường sĩ quan Quân đội và mục tiêu, yêu cầu đào tạo của từng nhà trường, khắc phục tình trạng xác định nội dung chung chung, có thể áp dụng cho mọi đối tượng mà không gắn với đặc thù môi trường giáo dục đào tạo hoặc xa rời nhiệm vụ học tập, rèn luyện của người học viên. Có như vậy, hoạt động xây dựng bản lĩnh chính trị của học viên ở các trường sĩ quan Quân đội theo bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh mới đi vào chiều sâu, có hiệu quả thiết thực trên thực tế.

Một vấn đề khác trong tổ chức xây dựng bản lĩnh chính trị của học viên ở các trường sĩ quan Quân đội theo bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh là, bản lĩnh chính trị của học viên được hình thành, phát triển thông qua quá trình tu dưỡng, rèn luyện kiên trì, bền bỉ, thường xuyên. Tuy nhiên, hoạt động xây dựng nhiều đơn vị ở các trường sĩ quan Quân đội chỉ tập trung vào một số thời điểm, từng giai đoạn nhất định, chưa có sự thường xuyên, liên tục. Một số đơn vị ở các trường sĩ quan Quân đội tổ chức phát động phong trào với nhiều chương trình, kế hoạch rất lớn nhưng nặng về hình thức, tuyên truyền, chưa thật sự chú trọng vào khâu triển khai thực hiện, thiếu sự kiểm tra, đôn đốc, uốn nắn kịp thời nên tính hiệu quả trên thực tế chưa cao. Đa số học viên có sự cố gắng, rèn luyện theo những nội dung, giá trị của

bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh, tuy nhiên, do thiếu thường xuyên, liên tục, kiên trì, bền bỉ, chưa được động viên, khích lệ kịp thời nên chưa tạo thành những phẩm chất ổn định, bền vững trong nhân cách của họ. Vì thế, để những nội dung giá trị của bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh được thấm thấu, trở thành những phẩm chất ổn định, bền vững trong mỗi học viên ở các trường sĩ quan Quân đội, đòi hỏi hoạt động xây dựng phải được triển khai nghiêm túc, duy trì một cách thường xuyên, liên tục, không làm theo “đầu voi, đuôi chuột”. Nhất là, cần phải quan tâm phát huy hơn nữa ý thức tự giác của mỗi học viên trong tổ chức thực hiện để biến hoạt động xây dựng bản lĩnh chính trị của học viên theo bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh trở thành nền nếp, thành nhu cầu tự thân của người, nhằm hoàn thiện bản thân, góp phần nâng cao phẩm chất, năng lực, đáp ứng ngày càng tốt hơn với yêu cầu nhiệm vụ giáo dục đào tạo của từng nhà trường và những đòi hỏi của thực tiễn công tác sau khi tốt nghiệp ra trường.

Thứ ba, vấn đề đặt ra trong tổ chức kiểm tra, đánh giá, sơ tổng kết việc xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội

Để công tác xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên các trường sĩ quan Quân đội đạt chất lượng, hiệu quả thì việc thường xuyên kiểm tra, đánh giá, sơ tổng kết có ý nghĩa rất quan trọng. Làm tốt hoạt động này sẽ chỉ ra được những hạn chế, khuyết điểm, những nguyên nhân để khắc phục và cả những ưu điểm, kết quả tốt, cách làm hay, những bài học kinh nghiệm để phát huy, đồng thời, cũng là cơ sở để xác định các nội dung, hình thức, biện pháp góp phần nâng cao chất lượng, hiệu quả của xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên các trường sĩ quan Quân đội.

Tuy nhiên, từ thực tiễn xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên các trường sĩ quan Quân đội thời gian qua cho thấy, việc tổ chức kiểm tra, đánh giá, sơ tổng kết việc xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội của một số cấp uỷ, tổ chức đảng, cán bộ chủ trì chưa tiến hành một cách thường xuyên, liên tục. Đa số việc kiểm tra, đánh giá, sơ tổng kết được tiến hành thông qua việc lồng ghép với việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh

hoặc thông qua việc đánh giá chung trong nghị quyết, thiếu các hình thức riêng về công tác giáo dục, rèn luyện bản lĩnh chính trị cho học viên. Các nội dung đánh giá còn chung chung, thiếu tính cụ thể, chưa chỉ ra được vai trò, chưa gắn với trách nhiệm của các tổ chức, các lực lượng, dẫn đến việc dù đã chỉ ra được những hạn chế, khuyết điểm trong công tác giáo dục, rèn luyện bản lĩnh chính trị cho học viên song việc khắc phục còn chậm, chưa tạo được sự chuyển biến tiến bộ thật sự rõ nét. Do đó, vấn đề đặt ra trong xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội theo bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh trong thời gian tới là phải làm tốt việc kiểm tra, đánh giá, sơ tổng kết về hoạt động này.

Thứ tư, xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội phải bám sát tình hình thế giới, khu vực, với thực tiễn trong nước và yêu cầu nhiệm vụ xây dựng Quân đội

Nâng cao bản lĩnh chính trị cho học viên đáp ứng yêu cầu bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới đòi hỏi chủ thể ở các trường sĩ quan Quân đội phải xác định đúng mục đích, nội dung, phương pháp phù hợp với điều kiện thực tiễn của các trường sĩ quan Quân đội và đặc điểm tình hình thế giới, khu vực tác động đến nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc của Quân đội trong giai đoạn hiện nay.

Có thể thấy, những năm qua, tình hình thế giới và khu vực “đang trải qua những biến động to lớn, diễn biến rất nhanh chóng, phức tạp, khó dự báo”, đặc biệt, từ cuộc xung đột quân sự giữa Nga - Ukraine, chiến tranh giữa Israel với Iran đã tác động mạnh mẽ, sâu sắc, nhiều mặt đến thế giới, đồng thời cũng đặt ra những yêu cầu mới, ngày càng cao hơn trong xây dựng, nâng cao bản lĩnh chính trị cho quân nhân nói chung và học viên các trường sĩ quan Quân đội nói riêng. Cục diện kinh tế, chính trị thế giới thay đổi sâu sắc, nhanh chóng, nhất là từ sau sự sụp đổ chế độ XHCN ở Liên Xô và Đông Âu làm cho tương quan so sánh lực lượng giữa cách mạng và phản cách mạng thay đổi theo hướng bất lợi cho CNXH. Cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư phát triển với tốc độ nhanh chóng đưa tới những tiến bộ to lớn, làm xuất hiện nhiều nhân tố mới trong kinh tế, nhiều loại vũ khí công nghệ cao, hiện đại ra đời đã thúc đẩy cuộc chạy đua vũ trang giữa các nước lớn diễn ra nhanh hơn...

Các thế lực thù địch luôn tìm mọi cách chống phá cách mạng Việt Nam về chính trị, tư tưởng và văn hóa; chúng gieo rắc tư tưởng “về sự phá sản của chủ nghĩa Mác - Lênin”, chúng tập trung thực hiện âm mưu “phi chính trị hóa” lực lượng vũ trang và làm tha hóa tư tưởng, đạo đức, lối sống của cán bộ, chiến sĩ trong quân đội, làm cho Quân đội thay đổi về chính trị, dao động về tư tưởng, phai nhạt mục tiêu, lý tưởng chiến đấu. Đây là cuộc chiến tranh không có khói lửa, không có tiếng súng, không dễ dàng nhận rõ mặt kẻ thù. Như vậy, chúng ta không chỉ chống lại chiến lược “diễn biến hòa bình” mà còn phải chống lại nguy cơ “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” từ bên trong. Trước tình hình đó, việc giáo dục chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh trở thành hệ tư tưởng chủ đạo trong đời sống tinh thần của quân đội là một nội dung rất cơ bản, có tính quyết định đến xây dựng Quân đội về chính trị và nâng cao bản lĩnh chính trị cho quân nhân.

Các thế lực phản động luôn lợi dụng sơ hở, thiếu sót của Đảng, Nhà nước, Quân đội ta trong quá trình quản lý, những vấn đề bức xúc trong đời sống xã hội để xuyên tạc, bóp méo, kích động quần chúng bạo loạn, lật đổ... Điều đó đã và đang tác động hết sức mạnh mẽ đến tư tưởng của cán bộ, chiến sĩ trong Quân đội và của quần chúng nhân dân.

Thực tiễn xây dựng Quân đội và các trường sĩ quan Quân đội thời gian qua cho thấy, bên cạnh những thành tựu đã đạt được, vẫn còn một bộ phận cán bộ, chiến sĩ còn chưa phát huy vai trò tiên phong, gương mẫu, giảm sút niềm tin, ý chí chiến đấu, thiếu tinh thần trách nhiệm trong công việc, tiêu cực, gây phiền hà, sách nhiễu nhân dân, vi phạm quy trình, quy chế công tác, thậm chí vi phạm pháp luật làm ảnh hưởng đến uy tín, bản chất truyền thống tốt đẹp của Quân đội, đặc biệt là biểu hiện suy thoái về đạo đức, lối sống, “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” gây hoang mang, hoài nghi vào sự lãnh đạo của Đảng.

Mặt khác, ở nhà trường, trên lớp học, trong gia đình, qua các phong trào sinh hoạt Đoàn, Hội, học viên được nghe thuyết giảng những vấn đề lý luận về tri thức khoa học, về lý tưởng, niềm tin, ý chí và khát vọng phát triển đất nước... Thế nhưng thực tiễn cuộc sống có những hiện tượng, sự việc trái ngược lại với những điều đã

học, làm cho không ít học viên viên hụt hẫng, mất niềm tin. Những mâu thuẫn này đang hàng ngày, hàng giờ tác động trực tiếp đến bản lĩnh chính trị của học viên viên. Một thực tế cần quan tâm nữa đó là, khi học tập, rèn luyện tại các trường sĩ quan Quân đội, phần lớn học viên đều có ước mơ, hoài bão cao đẹp, có ý chí, khát vọng và nỗ lực phấn đấu cao. Tuy nhiên, sau khi tốt nghiệp ra trường, môi trường công tác, thực hiện nhiệm vụ có sự biến động lớn, nhiều học viên mới nhận nhiệm vụ đã không kịp thích nghi, điều chỉnh. Thực tế, có không ít sĩ quan trẻ sau khi đảm nhận nhiệm vụ mới đã dao động tư tưởng, giảm sút ý chí phấn đấu, có tư tưởng xin ra quân. Điều đó, không chỉ gây lãng phí rất lớn nguồn lực mà còn ảnh hưởng hưởng lớn đến công tác giáo dục, rèn luyện cán bộ, đảng viên ở các cơ quan đơn vị trong toàn quân. Từ những vấn đề trên đòi hỏi phải đặc biệt quan tâm đến công tác xây dựng rèn luyện bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho các học viên ngay từ khi còn học tập trong các trường sĩ quan Quân đội.

Tiểu kết chương 3

Các trường sĩ quan Quân đội là trung tâm đào tạo cán bộ, sĩ quan chỉ huy, chuyên môn nghiệp vụ cho Quân đội. Để góp phần nâng cao chất lượng giáo dục đào tạo ở các trường sĩ quan Quân đội, việc xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên có ý nghĩa rất quan trọng. Những năm qua, nhận thức được nội dung, giá trị bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh, Đảng ủy, cấp ủy đảng các cấp ở các trường sĩ quan Quân đội đã quán triệt và vận dụng sáng tạo vào quá trình xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên, đã làm khá tốt việc tuyên truyền, nâng cao nhận thức cho các chủ thể về vai trò, sự cần thiết phải tiến hành xây dựng, giáo dục, rèn luyện bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh và có nhiều chủ trương, biện pháp thể hiện sự linh hoạt, sáng tạo trong các hoạt động xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên.

Tuy nhiên, việc rèn luyện bản lĩnh chính trị của học viên các trường sĩ quan Quân đội vẫn còn có những hạn chế, đó là: Một bộ phận học viên chưa thực sự quan tâm đến đời sống chính trị, hoài nghi vào sự thành công của con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ...do bị tác động bởi những thông tin “xấu”, “độc”, quan điểm sai

trái của các thế lực thù địch; một số học viên còn ngại khó, ngại khổ, thiếu ý chí, nghị lực, phấn đấu vươn lên; việc phát ngôn và hành động thiếu chuẩn mực cả trong đời sống sinh hoạt hàng ngày lẫn trên mạng xã hội. Việc xác định mục đích học tập chưa rõ ràng do không có chính kiến khi chọn nghề hoặc chọn sai nghề đã có những tác động không nhỏ đến động cơ học tập. Không ít học viên thờ ơ với những hoạt động mang tính cộng đồng, không tích cực tham gia các phong trào do Đoàn Thanh niên tổ chức. Đặc biệt có một số học viên dao động tư tưởng, mơ hồ nhận thức, suy giảm phai nhạt lý tưởng niềm tin, tính đấu tranh tự phê bình và phê bình chưa cao. Một bộ phận còn vi phạm kỷ luật quân đội, pháp luật của Nhà nước để phải xử lý kỷ luật... Thực trạng trên có nguyên nhân khách quan và chủ quan, trong đó nguyên nhân chủ quan là chủ yếu.

Thực trạng xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên các trường sĩ quan Quân đội đã và đang đặt ra những vấn đề cả trong nhận thức, trong quá trình tổ chức triển khai xây dựng đòi hỏi cần phải khắc phục nhằm xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên các trường sĩ quan Quân đội đạt chất lượng, hiệu quả cao hơn. Để làm được điều đó, việc tiếp tục quán triệt và vận dụng sáng tạo bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh vào quá trình xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên các trường sĩ quan Quân đội là việc làm có ý nghĩa cấp thiết.

Chương 4

PHƯƠNG HƯỚNG VÀ GIẢI PHÁP XÂY DỰNG BẢN LĨNH CHÍNH TRỊ HỒ CHÍ MINH CHO HỌC VIÊN CÁC TRƯỜNG SĨ QUAN QUÂN ĐỘI HIỆN NAY

4.1. PHƯƠNG HƯỚNG XÂY DỰNG BẢN LĨNH CHÍNH TRỊ HỒ CHÍ MINH CHO HỌC VIÊN CÁC TRƯỜNG SĨ QUAN QUÂN ĐỘI HIỆN NAY

4.1.1. Những nhân tố tác động đến xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên các Trường sĩ quan quân đội hiện nay

Một là, sự biến động của tình hình thế giới, khu vực

Trong bối cảnh toàn cầu hóa và hội nhập ngày càng sâu rộng, thế giới hiện đại đang trải qua những chuyển động địa - chính trị, kinh tế và an ninh đầy phức tạp và khó lường. Mặc dù xu thế hòa bình, hợp tác và phát triển vẫn giữ vai trò chủ đạo, song đang phải đối diện với hàng loạt trở ngại như gia tăng cạnh tranh chiến lược giữa các cường quốc, chủ nghĩa dân tộc cực đoan trỗi dậy, cùng với các cuộc xung đột vũ trang, khủng bố và khủng hoảng nhân đạo ngày càng nghiêm trọng. Những thách thức đó không chỉ làm suy giảm niềm tin vào hệ thống quản trị toàn cầu, mà còn trực tiếp ảnh hưởng đến an ninh quốc gia, trong đó có Việt Nam.

Tác động tiêu cực từ các cuộc khủng hoảng kinh tế - tài chính hậu đại dịch Covid-19, cùng với hậu quả kéo dài của các cuộc chiến tranh cục bộ như xung đột Nga - Ucraina hay chiến sự tại Trung Đông, đã làm suy giảm tốc độ phát triển, tạo ra tâm lý bất ổn và mâu thuẫn tư tưởng trong một bộ phận quần chúng, nhất là giới trẻ. Trong khi đó, khu vực châu Á - Thái Bình Dương, đặc biệt là Đông Nam Á, ngày càng trở thành trọng điểm cạnh tranh ảnh hưởng giữa các cường quốc, kéo theo những bất ổn tiềm tàng, nhất là các vấn đề tranh chấp lãnh thổ, chủ quyền biển đảo.

Trước những biến động đó, học viên các trường sĩ quan Quân đội - lực lượng sẽ đảm trách nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc trong tương lai - đang phải đối diện với những thách thức mới đối với nền tảng tư tưởng và bản lĩnh chính trị của mình. Toàn bộ các yếu tố cấu thành bản lĩnh chính trị, từ thế giới quan, niềm tin chính trị,

đến sự kiên định, ý chí chiến đấu và tính gương mẫu trong hành động đều bị thử thách. Áp lực đến từ môi trường thông tin đa chiều, sự phức tạp của các vấn đề an ninh phi truyền thống và những luận điệu xuyên tạc chống phá trên không gian mạng có thể dẫn đến sự dao động trong lập trường, thái độ chính trị, thậm chí là biểu hiện lệch lạc về tư tưởng.

Tuy không phải mọi tác động từ bối cảnh quốc tế và khu vực đều mang tính tiêu cực, song rõ ràng những ảnh hưởng trái chiều có nguy cơ làm phai nhạt lý tưởng cách mạng, suy giảm ý chí, ảnh hưởng đến chất lượng giáo dục - đào tạo chính trị trong quân đội. Điều đó đặt ra yêu cầu cấp thiết cho các trường sĩ quan Quân đội trong việc nâng cao chất lượng xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên, nhằm giúp họ vững vàng trước mọi diễn biến phức tạp của thời cuộc, giữ vững niềm tin vào lý tưởng cách mạng, tuyệt đối trung thành với Tổ quốc, với Đảng và Nhân dân.

Hai là, những biến đổi của đời sống kinh tế - xã hội của đất nước

Sau gần bốn thập niên triển khai đường lối đổi mới toàn diện, Việt Nam đã đạt được những thành tựu nổi bật về mọi mặt, từ kinh tế, chính trị, văn hóa đến quốc phòng - an ninh. Những thành quả đó đã tạo nên nền tảng vững chắc, củng cố thể và lực quốc gia, mở ra nhiều cơ hội phát triển trong bối cảnh hội nhập quốc tế ngày càng sâu rộng. Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng đã khẳng định: “Đất nước ta chưa bao giờ có được cơ đồ, tiềm lực, vị thế và uy tín như ngày nay”. Đây là tiền đề quan trọng để nâng cao tiềm lực quốc phòng, từng bước hiện đại hóa Quân đội nhân dân Việt Nam trong tình hình mới.

Tuy nhiên, trong bối cảnh thế giới có nhiều biến động khó lường như đại dịch Covid-19, xung đột vũ trang Nga - Ucraina kéo dài, căng thẳng khu vực gia tăng... nền kinh tế nước ta đang phải đối mặt với nhiều khó khăn và thách thức. Tác động của toàn cầu hóa không chỉ thể hiện ở sự phụ thuộc lẫn nhau về kinh tế mà còn tạo ra những rủi ro như gia tăng nợ công, lạm phát, chênh lệch giàu nghèo, thất nghiệp... Đồng thời, mặt trái của kinh tế thị trường và hội nhập quốc tế đã và đang làm nảy sinh nhiều vấn đề nhức nhối: sự du nhập của các sản phẩm văn hóa phản cảm, lối sống thực dụng, cá nhân chủ nghĩa, đề cao hưởng thụ, suy giảm các

giá trị đạo đức truyền thống và sự tha hóa trong hành vi, lối sống của một bộ phận thanh niên.

Những yếu tố này tác động trực tiếp đến nhận thức và hành động của đội ngũ học viên sĩ quan - những người đang được đào tạo để trở thành cán bộ quân đội trong tương lai. Đặc biệt, sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống trong một bộ phận cán bộ, đảng viên thời gian qua, thể hiện qua các biểu hiện như quan liêu, tham nhũng, vụ lợi cá nhân, chạy chức, chạy quyền... đã ảnh hưởng tiêu cực đến niềm tin của nhân dân và làm suy giảm uy tín của Đảng và Nhà nước. Những biểu hiện lệch lạc đó, nếu không được nhận diện và xử lý kịp thời, sẽ ảnh hưởng sâu sắc đến quá trình giáo dục, rèn luyện học viên về bản lĩnh chính trị, nhất là trong môi trường có tính kỷ luật cao như quân đội.

Bên cạnh đó, tâm lý chạy theo vật chất, đề cao lợi ích cá nhân, thiếu ý thức tu dưỡng đạo đức, lối sống thực dụng... có thể khiến một bộ phận học viên thiếu kiên định, suy giảm lý tưởng cách mạng, dễ bị dao động trước những tác động tiêu cực của môi trường xã hội. Đây là nguy cơ hiện hữu làm suy yếu nền tảng bản lĩnh chính trị, ảnh hưởng đến chất lượng đào tạo cán bộ quân sự trong tương lai.

Trong bối cảnh nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc đặt ra những yêu cầu mới, đòi hỏi ngày càng cao về phẩm chất chính trị, năng lực, đạo đức của người cán bộ quân đội, việc xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên các trường sĩ quan càng trở nên cấp thiết. Bản lĩnh đó không chỉ thể hiện ở sự trung thành tuyệt đối với lý tưởng cách mạng, tinh thần độc lập, tự cường, mà còn ở khả năng thích ứng linh hoạt với mọi biến động, vượt qua thử thách, luôn kiên định mục tiêu lý tưởng xã hội chủ nghĩa, sẵn sàng hy sinh vì sự nghiệp bảo vệ Tổ quốc. Do vậy, việc giáo dục, rèn luyện bản lĩnh chính trị cho học viên cần được triển khai bài bản, có lộ trình cụ thể, phương pháp phù hợp với điều kiện thực tiễn và tâm lý thế hệ trẻ trong bối cảnh hiện nay.

Ba là, tác động từ sự chống phá của các thế lực thù địch

Trong bối cảnh quốc tế và khu vực có nhiều diễn biến phức tạp, các thế lực thù địch tiếp tục đẩy mạnh chiến lược “diễn biến hòa bình”, bạo loạn lật đổ nhằm chống phá sự nghiệp cách mạng Việt Nam, hướng tới mục tiêu làm thay đổi bản

chất chính trị - xã hội của chế độ ta. Những luận điệu xuyên tạc về “dân chủ”, “nhân quyền”, về vai trò lãnh đạo của Đảng Cộng sản, về con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam vẫn được triệt để khai thác trên các phương tiện truyền thông, mạng xã hội và các kênh tiếp cận phi truyền thống. Đặc biệt, trong nội bộ, những biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” về tư tưởng, chính trị, đạo đức đang trở thành nguy cơ hiện hữu, làm xói mòn niềm tin và lý tưởng cách mạng của một bộ phận cán bộ, đảng viên và thế hệ trẻ.

Khó khăn trong cuộc đấu tranh chống lại chiến lược “diễn biến hòa bình” là ở chỗ: các thủ đoạn chống phá ngày càng tinh vi, ản danh và đa dạng về hình thức; việc nhận diện, xác định rõ bản chất, đối tượng và nội dung cụ thể để tổ chức phản bác, đấu tranh thường gặp nhiều lúng túng, thậm chí có thể dẫn đến mất cảnh giác trong một số trường hợp.

Đối với Quân đội nhân dân Việt Nam - lực lượng nòng cốt trong sự nghiệp bảo vệ Tổ quốc xã hội chủ nghĩa, các thế lực thù địch luôn tập trung chống phá toàn diện, trong đó “phi chính trị hóa” Quân đội là một trọng điểm nguy hiểm và xuyên suốt. Đây là mũi tiến công chủ đạo trong chiến lược “diễn biến hòa bình” nhằm làm thay đổi bản chất cách mạng, làm suy yếu niềm tin và mục tiêu chiến đấu, từ đó từng bước đưa Quân đội trượt dần theo quỹ đạo của các lực lượng vũ trang kiểu tư sản, xa rời lý tưởng cách mạng và sự lãnh đạo tuyệt đối, trực tiếp về mọi mặt của Đảng.

Thủ đoạn chống phá Quân đội diễn ra trên nhiều phương diện: từ việc xuyên tạc lịch sử cách mạng, phủ nhận vai trò của Đảng trong lãnh đạo Quân đội, kích động tư tưởng “phi chính trị”, đề cao vai trò “trung lập hóa” lực lượng vũ trang, đến việc bóp méo chức năng, nhiệm vụ của Quân đội; công kích việc tổ chức, biên chế, xây dựng lực lượng và cả các chính sách quân sự, quốc phòng. Những tác động này không chỉ nhằm vào bản thân tổ chức quân đội mà còn thâm nhập sâu vào các mối quan hệ cơ bản của Quân đội với Đảng, với Nhà nước, với nhân dân và các tổ chức quốc tế. Trong đó, chống phá về chính trị, tư tưởng vẫn là nội dung then chốt, cốt lõi nhằm làm suy giảm bản lĩnh chính trị của đội ngũ cán bộ, chiến sĩ và học viên quân đội.

Đáng chú ý, trong môi trường học đường quân sự - nơi đào tạo cán bộ chủ chốt cho Quân đội tương lai, những tác động từ các luận điệu thù địch nếu không được nhận diện và phòng ngừa kịp thời có thể làm phát sinh tâm lý hoài nghi, dao động về lập trường, suy giảm niềm tin vào Đảng, vào con đường cách mạng mà dân tộc đã lựa chọn. Đối với những học viên chưa được trang bị đầy đủ về lý luận chính trị, còn hạn chế về kỹ năng phản biện, chưa hình thành bản lĩnh vững vàng, thiếu chủ động trong quá trình tu dưỡng, rèn luyện phẩm chất đạo đức và bản lĩnh chính trị, nguy cơ bị tác động tiêu cực là rất lớn.

Do đó, việc nâng cao khả năng “đề kháng tư tưởng” cho học viên các trường sĩ quan, củng cố niềm tin, bồi dưỡng lý tưởng cách mạng, kiên định mục tiêu lý tưởng độc lập dân tộc gắn liền với chủ nghĩa xã hội là yêu cầu cấp bách và lâu dài trong công tác xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên Quân đội trong tình hình hiện nay.

Bốn là, tác động từ sự phát triển về chức năng, nhiệm vụ của các trường sĩ quan Quân đội

Trong bối cảnh tình hình quốc tế và khu vực diễn biến nhanh chóng, phức tạp và khó lường, nhiệm vụ xây dựng và bảo vệ Tổ quốc đặt ra những yêu cầu mới đối với sự nghiệp xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam, trong đó các trường sĩ quan giữ vai trò then chốt trong đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao, bảo đảm cho Quân đội có đủ năng lực thực hiện thắng lợi nhiệm vụ trong mọi tình huống.

Hiện nay, định hướng xây dựng Quân đội theo phương châm “cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, từng bước hiện đại, một số lực lượng tiến thẳng lên hiện đại”, tiến tới “tinh, gọn, mạnh” là yêu cầu xuyên suốt của công cuộc đổi mới quốc phòng. Để đáp ứng yêu cầu đó, các trường sĩ quan Quân đội được giao nhiệm vụ không chỉ đào tạo cán bộ chỉ huy, quản lý mà còn phải đào tạo đội ngũ sĩ quan có trình độ chính trị vững vàng, năng lực tư duy chiến lược, hiểu biết sâu sắc về khoa học công nghệ quân sự hiện đại, có khả năng tác chiến linh hoạt trong cả điều kiện chiến tranh quy ước và phi quy ước, cả tác chiến truyền thống lẫn tác chiến công nghệ cao, đặc biệt là chiến tranh mạng, chiến tranh thông tin, chiến tranh không gian và các dạng thức chiến tranh mới.

Sự mở rộng và phát triển của chức năng, nhiệm vụ các nhà trường quân đội, một mặt, tạo ra những cơ hội lớn trong việc nâng cao chất lượng đào tạo toàn diện, thúc đẩy sự đổi mới nội dung, phương pháp giảng dạy, nghiên cứu khoa học và rèn luyện học viên; mặt khác, cũng đặt ra những áp lực lớn trong việc hoàn thiện phẩm chất chính trị, năng lực tư duy, trình độ chuyên môn, bản lĩnh nghề nghiệp cho đội ngũ học viên sĩ quan.

Trong điều kiện mới, việc xây dựng Quân đội vững mạnh về chính trị tiếp tục được xác định là nền tảng quan trọng để xây dựng Quân đội vững mạnh toàn diện. Điều này đòi hỏi học viên tại các trường sĩ quan không chỉ giỏi về kỹ - chiến thuật mà còn phải tuyệt đối trung thành với Tổ quốc, với Đảng, với Nhà nước và nhân dân, có bản lĩnh chính trị kiên định, tư tưởng vững vàng, phẩm chất đạo đức trong sáng, lối sống lành mạnh và tinh thần trách nhiệm cao trong thực hiện nhiệm vụ.

Tuy nhiên, yêu cầu ngày càng cao đối với đội ngũ sĩ quan trong tình hình mới lại đặt ra những thách thức không nhỏ cho quá trình giáo dục - đào tạo. Nếu thiếu sự kết hợp chặt chẽ giữa giáo dục tri thức chuyên môn với giáo dục chính trị, tư tưởng và rèn luyện bản lĩnh, thì rất dễ dẫn đến hiện tượng học viên tuy giỏi về chuyên môn kỹ thuật, nhưng lại thiếu bản lĩnh chính trị vững vàng, dễ bị dao động trước tác động của mặt trái xã hội, các nguy cơ “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa”, hoặc dễ rơi vào tình trạng xa rời lý tưởng cách mạng, giảm sút ý chí chiến đấu.

Do vậy, trong điều kiện phát triển mới của chức năng, nhiệm vụ đào tạo sĩ quan, các trường quân đội cần đặt việc xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên trở thành nội dung xuyên suốt trong chương trình, kế hoạch đào tạo. Việc rèn luyện bản lĩnh chính trị phải gắn với mục tiêu đào tạo toàn diện: “đức, trí, thể, mỹ” - trong đó “đức” và “trí” phải được định hướng theo tiêu chuẩn phẩm chất người sĩ quan cách mạng thời kỳ mới. Đây chính là yếu tố then chốt bảo đảm cho học viên có đủ năng lực tư tưởng - chính trị để thực hiện thắng lợi nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc trong mọi hoàn cảnh.

Năm là, tác động trực tiếp từ môi trường văn hóa quân sự

Môi trường văn hóa quân sự trong các trường sĩ quan Quân đội đóng vai trò đặc biệt quan trọng, là nhân tố trực tiếp và thường xuyên ảnh hưởng đến quá trình

hình thành và phát triển bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên. Đây là môi trường có tính đặc thù cao, được định hình bởi chức năng, nhiệm vụ của Quân đội nhân dân Việt Nam và bởi những đặc điểm đặc trưng của hoạt động quân sự như tính tổ chức, tính kỷ luật, tính chiến đấu và tinh thần tập thể.

Trong môi trường quân sự, mọi hoạt động của học viên đều diễn ra trong một hệ thống tổ chức chặt chẽ, có sự lãnh đạo tuyệt đối, trực tiếp về mọi mặt của Đảng, sự điều hành thống nhất của cấp chỉ huy, với nền nếp kỷ luật nghiêm minh và tác phong công tác khoa học, chính quy. Môi trường này tạo điều kiện thuận lợi cho việc giáo dục và rèn luyện bản lĩnh chính trị, bởi nó góp phần hình thành những phẩm chất cốt lõi như lòng trung thành tuyệt đối với Tổ quốc, với Đảng, Nhà nước và Nhân dân; ý thức tổ chức, kỷ luật; tinh thần sẵn sàng nhận và hoàn thành mọi nhiệm vụ; lối sống giản dị, cần kiệm, chí công vô tư.

Đồng thời, môi trường văn hóa quân sự còn là không gian thực hành sinh động, nơi diễn ra quá trình tiếp nhận và chuyển hóa các giá trị truyền thống quân đội, giá trị đạo đức cách mạng, tư tưởng Hồ Chí Minh thành động cơ, niềm tin và hành vi chính trị của học viên. Thông qua các hoạt động học tập, huấn luyện, rèn luyện thể lực, hoạt động tập thể, sinh hoạt chính trị tư tưởng và các hoạt động văn hóa - văn nghệ, học viên được thử thách và tôi luyện về mọi mặt - trong đó có phẩm chất chính trị - trong điều kiện vừa nghiêm khắc, kỷ cương, vừa giàu tính nhân văn, tình đồng chí, đồng đội.

Tuy nhiên, môi trường này cũng đặt ra nhiều áp lực khách quan đối với người học. Trong điều kiện cường độ huấn luyện cao, áp lực thi đua, kỷ luật nghiêm ngặt, học viên phải đối mặt với những thử thách cả về thể chất lẫn tinh thần. Nếu không có sự hỗ trợ từ các lực lượng giáo dục - quản lý, nếu thiếu ý thức tự rèn luyện và nội lực bản thân, học viên dễ rơi vào trạng thái căng thẳng, lệch chuẩn trong nhận thức, hành vi chính trị. Điều đó có thể ảnh hưởng tiêu cực đến quá trình rèn luyện bản lĩnh chính trị, thậm chí làm suy giảm động lực học tập và phấn đấu.

Do đó, việc xây dựng môi trường văn hóa quân sự lành mạnh, tích cực, giàu tính giáo dục, giàu bản sắc truyền thống, đồng thời phù hợp với yêu cầu hiện đại hóa Quân đội là nhiệm vụ cấp thiết nhằm bảo đảm cho quá trình giáo dục, rèn luyện bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên được thực hiện một cách hiệu

quả, bền vững. Đây cũng là tiền đề quan trọng để đào tạo đội ngũ sĩ quan có phẩm chất chính trị vững vàng, có năng lực toàn diện, đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ trong tình hình mới.

4.1.2. Phương hướng xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên các trường sĩ quan quân đội hiện nay

Một là, xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên theo bản phải bám sát đặc điểm tình hình, nhiệm vụ ở từng trường sĩ quan quân đội

Mỗi trường sĩ quan trong hệ thống Quân đội nhân dân Việt Nam có những đặc thù riêng, không chỉ về chuyên môn đào tạo mà còn về nhiệm vụ, cơ cấu tổ chức và đối tượng học viên. Do đó, việc xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên tại các trường sĩ quan cần phải được triển khai một cách linh hoạt, phù hợp với từng đặc điểm tình hình và yêu cầu nhiệm vụ của từng cơ sở đào tạo. Việc này đòi hỏi sự kết hợp chặt chẽ giữa lý luận chính trị với thực tiễn huấn luyện, rèn luyện trong môi trường quân sự đặc thù.

Mục tiêu xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên là không chỉ trang bị cho họ những kiến thức lý luận, mà còn hình thành những phẩm chất chính trị kiên định, vững vàng, khả năng phán đoán chính trị sắc bén, đáp ứng yêu cầu bảo vệ Tổ quốc trong mọi tình huống. Do đó, phương hướng xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên không chỉ cần bám sát các nguyên lý và phương pháp chung của Đảng về công tác quân sự và chính trị, mà còn phải cụ thể hóa trong từng trường, phù hợp với đặc điểm nhiệm vụ mà mỗi trường sĩ quan đảm nhiệm.

Cụ thể, phương hướng này phải phản ánh rõ ràng sự thống nhất giữa định hướng xây dựng quân đội “cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại” theo Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng, đồng thời tuân thủ mục tiêu đào tạo sĩ quan có bản lĩnh chính trị vững vàng, đáp ứng yêu cầu của nhiệm vụ trong từng thời kỳ lịch sử. Các trường sĩ quan phải dựa trên các chương trình, kế hoạch đào tạo đã được xác định tại các Nghị quyết, chỉ thị của Đảng và Quân ủy Trung ương, cụ thể hóa trong chiến lược phát triển và nhiệm vụ công tác giáo dục chính trị cho học viên, đặc biệt là trong bối cảnh tình hình thế giới, khu vực và trong nước đang diễn biến hết sức phức tạp.

Ngoài ra, việc xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên còn cần phải quán triệt và triển khai hiệu quả tư tưởng, phương pháp của các lãnh đạo Đảng, Quân đội, trong đó có quan điểm của Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng về việc rèn luyện đội ngũ cán bộ quân đội theo tinh thần “7 dám”, nhằm khuyến khích học viên tự tin trong tư duy, hành động, vượt qua khó khăn, thử thách và luôn kiên định trong việc thực hiện mục tiêu, lý tưởng của Đảng và nhân dân.

Như vậy, xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên không thể thiếu việc nhận thức và vận dụng đặc điểm riêng của từng trường sĩ quan quân đội, qua đó đảm bảo tính linh hoạt, sáng tạo trong việc áp dụng các phương pháp giáo dục chính trị, tạo nền tảng vững chắc cho học viên trong suốt quá trình rèn luyện và phát triển trong Quân đội.

Hai là, xây dựng xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên phải gắn với xây dựng niềm vào sự lãnh đạo của Đảng.

Xây dựng bản lĩnh chính trị kiên định, vững vàng của mỗi học viên là thước đo phẩm chất chính trị, giá trị nhân cách Bộ đội Cụ Hồ. Đó là, tuyệt đối trung thành với Tổ quốc, với Đảng, Nhà nước và Nhân dân. Kiên định lập trường Chủ nghĩa Mác-Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, mục tiêu độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội. Có ý chí quyết tâm chiến đấu cao, chấp nhận hy sinh, vượt qua khó khăn, gian khổ, sẵn sàng nhận và hoàn thành xuất sắc mọi nhiệm vụ được giao. Có đạo đức cách mạng trong sáng, lối sống trung thực, khiêm tốn, giản dị, chân thành, lạc quan; nói đi đôi với làm, luôn đặt lợi ích của tập thể lên trên lợi ích của cá nhân; không thỏa mãn với thành tích, không chùn bước trước khó khăn, hiểm nguy. Tích cực huấn luyện, học tập, nghiên cứu nâng cao trình độ mọi mặt và kiến thức chuyên môn; có phương pháp, tác phong công tác khoa học, nghiêm túc, trách nhiệm cao; gương mẫu trong công tác, sinh hoạt; kiên quyết đấu tranh với các biểu hiện suy thoái, tiêu cực, tham nhũng, lãng phí. Có tinh thần đổi mới, sáng tạo, dám nghĩ, dám nói, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung; giữ vững nguyên tắc, phát huy dân chủ, tôn trọng và lắng nghe ý kiến góp ý với tinh thần cầu thị. Kỷ luật tự giác, nghiêm minh; gương mẫu chấp hành pháp luật Nhà nước, điều lệnh, điều lệ, chế độ, quy định của quân đội. Giữ gìn, chăm lo xây dựng, giữ gìn sự đoàn kết, thống nhất trong nội bộ, hết lòng thương yêu đồng chí, đồng đội

như anh em ruột thịt; lắng nghe, tôn trọng, học hỏi, giúp đỡ, gắn bó máu thịt với nhân dân, sẵn sàng hy sinh để bảo vệ tính mạng, tài sản của nhân dân. Có tinh thần đoàn kết quốc tế, mở rộng và tăng cường đối ngoại quốc phòng góp phần tích cực bảo vệ môi trường hòa bình khu vực và thế giới.

Xây dựng xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên ở các trường sĩ quan quân đội theo bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh thời gian tới cần tăng cường bồi dưỡng, củng cố niềm tin, tình cảm cách mạng cho học viên, giúp họ có nhận thức đầy đủ, sâu sắc về mục tiêu, lý tưởng, lẽ sống, có thể giới quan, nhân sinh quan, phương pháp luận khoa học, cách mạng; gắn bó mật thiết với đơn vị, với đồng chí, đồng đội; yêu quê hương, đất nước; tin tưởng vào tương lai tốt đẹp; ra sức tu dưỡng, rèn luyện, phấn đấu hoàn thành xuất sắc mọi nhiệm vụ được giao.

Tăng cường rèn luyện bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên thông qua thực tiễn huấn luyện, sẵn sàng chiến đấu, chiến đấu với phương châm “thao trường đổ mồ hôi, chiến trường bớt đổ máu”; đặt ra các tình huống phức tạp, gay gắt... để thử thách, rèn luyện trí lực, nghị lực, tâm lực, sức khỏe, qua đó bồi dưỡng tác phong, phong cách tư duy độc lập, sáng tạo và phương pháp làm việc khoa học để học viên luôn có quan điểm đúng, luôn tự tin trong tiếp nhận và ứng phó thắng lợi trước các tình huống bất ngờ; không bị động trước các thông tin sai trái, xấu độc, trái chiều.

Bản lĩnh chính trị của học viên ở các trường sĩ quan được hình thành, phát triển trong quá trình giáo dục, rèn luyện và hoạt động thực tiễn chính trị - quân sự. Do đó, xây dựng xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên ở các trường sĩ quan quân đội theo bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cũng cần phải chú trọng giáo dục mục tiêu, lý tưởng cách mạng, bản chất cách mạng, truyền thống tốt đẹp, chức năng, nhiệm vụ của quân đội và đơn vị. Tăng cường giáo dục truyền thống của dân tộc, truyền thống của Đảng, truyền thống của quân đội và đơn vị. Tăng cường giáo dục tạo sự “miễn dịch”, sức “đề kháng” tốt nhất cho học viên trước mọi thông tin xấu độc chống phá Đảng, Nhà nước và chế độ xã hội chủ nghĩa. Chú trọng đổi mới mạnh mẽ nội dung, hình thức, phương pháp giáo dục, rèn luyện bản lĩnh chính trị cho học viên, quan tâm xây dựng môi trường văn hoá quân sự ở mỗi trường sĩ quan thật sự trong sạch, lành mạnh, nâng cao chất lượng, hiệu quả của

việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh và đấu tranh phòng, chống hiệu quả âm mưu thủ đoạn “diễn biến hòa bình”, tạo “miền địch” đối với mọi thông tin sai trái, xấu độc của các thế lực thù địch, phản động.

Ba là, kết hợp chặt chẽ việc xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên với việc đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh

Trong công tác giáo dục chính trị tư tưởng ở các trường sĩ quan Quân đội hiện nay, việc bồi dưỡng bản lĩnh chính trị theo tư tưởng Hồ Chí Minh cần được triển khai song hành, lồng ghép một cách hiệu quả với việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách của Người. Đây là yêu cầu cấp thiết nhằm nâng cao chất lượng toàn diện cho quá trình đào tạo sĩ quan, bảo đảm tính thống nhất giữa lý luận và thực tiễn, giữa giáo dục chính trị với rèn luyện phẩm chất đạo đức cách mạng.

Để thực hiện hiệu quả yêu cầu trên, cần tiếp tục cụ thể hóa các nội dung của Chỉ thị 05-CT/TW gắn với yêu cầu xây dựng bản lĩnh chính trị vững vàng, kiên định cho học viên trong bối cảnh hiện nay. Việc quán triệt tư tưởng Hồ Chí Minh về chính trị, đạo đức, phong cách phải đi vào chiều sâu, được thực hiện một cách hệ thống, khoa học, khắc phục tình trạng hình thức, chiếu lệ, hoặc triển khai thiếu đồng bộ. Mỗi học viên cần nhận thức rõ đây là quá trình tự giác, thường xuyên, liên tục, góp phần định hình thể giới quan cách mạng, niềm tin vững chắc vào con đường phát triển của đất nước dưới sự lãnh đạo của Đảng.

Cùng với đó, các cấp ủy, tổ chức đảng và đội ngũ cán bộ quản lý, chỉ huy trong nhà trường phải chủ động cụ thể hóa các nghị quyết, chỉ thị, quy định quan trọng của Trung ương và Quân ủy Trung ương như Nghị quyết Trung ương 4 các khóa XI, XII, XIII về xây dựng, chỉnh đốn Đảng; Quy định số 08-QĐ/TW về trách nhiệm nêu gương của cán bộ, đảng viên; và Nghị quyết số 847-NQ/QUTW về phát huy phẩm chất “Bộ đội Cụ Hồ”, kiên quyết đấu tranh với biểu hiện chủ nghĩa cá nhân. Việc triển khai cần bảo đảm tính thống nhất với phương hướng giáo dục đào tạo sĩ quan trong giai đoạn mới, nhằm nâng cao hiệu quả giáo dục chính trị và phòng ngừa suy thoái tư tưởng trong đội ngũ học viên.

Ngoài ra, cần phát huy vai trò tự rèn luyện, chủ động học tập và tích cực tham gia các hoạt động thực tiễn của học viên, tạo điều kiện để họ chuyển hóa tri thức lý luận chính trị thành hành động cụ thể, thành thạo trong xử lý các tình huống tư tưởng. Việc xây dựng môi trường văn hóa học đường tích cực, kỷ cương, nêu gương và khơi dậy tinh thần tự soi, tự sửa, sẽ góp phần tạo nên những chuyển biến thực chất trong phẩm chất chính trị và đạo đức của học viên sĩ quan.

Việc kết hợp chặt chẽ giữa xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh với thực hiện Chỉ thị 05-CT/TW không chỉ góp phần nâng cao chất lượng đào tạo sĩ quan trong nhà trường, mà còn củng cố trận địa tư tưởng trong Quân đội, nâng cao khả năng nhận diện và đấu tranh với các biểu hiện lệch lạc, phản động; từ đó góp phần xây dựng đội ngũ cán bộ kế cận có bản lĩnh vững vàng, trung thành tuyệt đối với Tổ quốc, với Đảng, Nhà nước và nhân dân.

4.2. MỘT SỐ GIẢI PHÁP XÂY DỰNG BẢN LĨNH CHÍNH TRỊ HỒ CHÍ MINH CHO HỌC VIÊN CÁC TRƯỜNG SĨ QUAN QUÂN ĐỘI HIỆN NAY

4.2.1. Tạo sự chuyển biến về nhận thức, trách nhiệm của các chủ thể và lực lượng tham gia xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên

Đây là vấn đề cơ bản cốt lõi trong xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên các trường sĩ quan Quân đội. Quá trình xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên các trường sĩ quan Quân đội chịu tác động của rất nhiều yếu tố, cả yếu tố thuộc về khách quan và chủ quan, trong đó, hoạt động của chủ thể là yếu tố then chốt, quyết định.

Trước hết, cần tiếp tục nâng cao nhận thức cho các chủ thể về nội dung, giá trị bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh. Thông qua các đợt học tập chính trị, các trường sĩ quan Quân đội tiếp tục tổ chức tốt việc học tập, nghiên cứu các chuyên đề về tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh, sinh hoạt và quán triệt triển khai thực hiện Nghị quyết các cấp để nâng cao nhận thức cho các chủ thể về bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh; về sự cần thiết, nội dung, yêu cầu phải vận dụng vào xây dựng, giáo dục, rèn luyện, nâng cao bản lĩnh chính trị cho học viên các trường sĩ quan Quân đội; khơi dậy phong trào tự giác học tập và rèn luyện theo bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh, góp phần tạo chuyển biến mạnh mẽ trong rèn luyện bản lĩnh chính trị cho học viên. Việc xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên các trường sĩ

quan Quân đội phải được tiến hành thường xuyên, liên tục, đây là trách nhiệm của mỗi tổ chức, cá nhân có như vậy mới đảm bảo chính xác, hệ thống nội dung và giá trị của bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh.

Tổ chức giáo dục, tuyên truyền làm cho mọi lực lượng nhất là cấp ủy, tổ chức đảng, cán bộ chủ trì các cấp, các cơ quan, khoa giáo viên và học viên ở các trường sĩ quan Quân đội nhận thức rõ vị trí, vai trò, tầm quan trọng của bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh và xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội. Cần phải làm cho mỗi học viên nhận thức sâu sắc rằng, bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh chính là kết tinh của trí tuệ, đạo đức và phong cách của Người, có sự kế thừa những tinh hoa của dân tộc và nhân loại. Bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh có giá trị lý luận và thực tiễn sâu sắc, đã giúp Hồ Chí Minh “tìm đường”, “mở đường”, “dẫn đường”, trực tiếp góp phần làm nên thắng lợi to lớn của cách mạng. Từ đó, tăng cường giáo dục cho học viên có nhận thức đúng và xác định rõ vai trò, trách nhiệm của từng cá nhân, trong học tập, tu dưỡng, rèn luyện bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh. Mức độ nhận thức về nội dung, giá trị bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh, về vai trò, vị trí của từng lực lượng, từng cá nhân trong quá trình xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên là cơ sở ban đầu cho việc phát huy vai trò, nâng cao trách nhiệm của các chủ thể trong xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên các trường sĩ quan Quân đội hiện nay.

Để nâng cao hiệu quả xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên các trường sĩ quan Quân đội, các chủ thể cần tập trung phát huy vai trò, nâng cao trách nhiệm trong lãnh đạo, chỉ đạo tập trung, thống nhất trong cấp ủy, cán bộ chủ trì các cấp, các cơ quan chức năng và ngay cả học viên. Cụ thể:

Cấp ủy, cán bộ chủ trì các cấp cần lãnh đạo, chỉ đạo chặt chẽ công tác nghiên cứu, quán triệt cụ thể hóa và vận dụng đúng đắn, sáng tạo quan điểm, đường lối của Đảng, nghị quyết, chỉ thị, kế hoạch, hướng dẫn của cấp trên, phát huy dân chủ trong sinh hoạt đảng để đề ra nghị quyết lãnh đạo sát đúng, phân công tổ chức thực hiện chặt chẽ, thường xuyên kiểm tra, đôn đốc, rút kinh nghiệm, kịp thời bổ sung nội dung, biện pháp lãnh đạo, làm cho các tổ chức đảng thực sự xứng đáng là hạt nhân lãnh đạo, trung tâm đoàn kết lãnh đạo và xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên các trường sĩ quan Quân đội.

Mặt khác, cùng với tăng cường sự lãnh đạo, chỉ đạo của cấp ủy, chỉ huy các cấp cần đề cao trách nhiệm nêu gương của cán bộ lãnh đạo, chỉ huy trong việc xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên các trường sĩ quan Quân đội. Sự nêu gương có tác dụng tạo hiệu ứng tích cực, lan tỏa trong đơn vị và đến học viên. Nêu gương không phải ở việc hô hào, phô trương, hình thức, chạy theo thành tích, “nói một đằng, làm một nẻo”, mà phải “nói ít làm nhiều”, “nói đi đôi với làm”, phải thường xuyên làm gương trong việc bồi dưỡng, ở mọi lúc, mọi nơi, từ tư tưởng, nhận thức tới hành động, từ việc lớn đến việc nhỏ, trong công việc và cuộc sống hàng ngày. Trong xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên các trường sĩ quan Quân đội phải luôn thấm nhuần lời dạy của Hồ Chí Minh: “Một tấm gương sống còn có giá trị hơn một trăm bài diễn văn tuyên truyền” [69, tr.284], người có chức vụ càng cao thì càng phải nêu gương làm trước, phải thật sự gương mẫu, có như vậy việc xây dựng, rèn luyện, bồi dưỡng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên mới đạt hiệu quả cao. Đối với cấp ủy, tổ chức đảng, đội ngũ cán bộ chủ trì các cấp phải coi đây là một mặt công tác thường xuyên, sâu sát; kịp thời phát hiện và kiên quyết xử lý những tiêu cực làm ảnh hưởng đến hoạt động xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên các trường sĩ quan Quân đội. Sự gương mẫu về bản lĩnh chính trị của đội ngũ cán bộ các cấp là cơ sở cho học viên học tập, noi theo, đó là mệnh lệnh không lời có hiệu quả cao nhất để thuyết phục học viên tự giác học tập, tu dưỡng, rèn luyện bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh.

Các cơ quan chức năng ở các trường sĩ quan Quân đội cần nghiên cứu tình hình, tham mưu, đề xuất với lãnh đạo, chỉ huy các cấp xây dựng kế hoạch, mục tiêu, nội dung, những công việc cần thực hiện, lồng ghép trong chương trình giáo dục, rèn luyện tại đơn vị để xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên. Từ đó triển khai, hướng dẫn các đơn vị tổ chức thực hiện, đôn đốc, chỉ đạo và đánh giá kết quả đạt được.

Đối với đội ngũ giảng viên, là những người trực tiếp tiếp xúc với học viên trên bục giảng, ngoài thao trường, đội ngũ giảng viên được coi là những người thầy mẫu mực về phẩm chất, năng lực; không chỉ trang bị cho học viên những kiến thức chuyên môn nghiệp vụ mà còn trang bị những kinh nghiệm, trải nghiệm trong cuộc

sống. Chính vì lẽ đó, giảng viên có tầm ảnh hưởng rất lớn trong việc xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên các trường sĩ quan Quân đội. Để thực sự trở thành hình mẫu cho học viên học tập và noi theo đòi hỏi đội ngũ giảng viên phải luôn hoàn thiện mình về mọi mặt, lời nói và việc làm phải mẫu mực, mô phạm cả trên giảng đường hay trong sinh hoạt đời thường. Trong mối quan hệ giữa giảng viên và học viên phải chuẩn mực về đạo đức, thể hiện là người có văn hoá, có tác phong giản dị, lành mạnh. Những chuẩn mực ấy được thể hiện từ ngoại hình như trang phục, đầu tóc, cách đi đứng nhẹ nhàng điềm đạm đến lời giao tiếp văn minh, lịch sự, tôn trọng đối tượng giao tiếp. Đồng thời người giảng viên phải không ngừng nâng cao trình độ mọi mặt, yêu nghề và có tâm huyết với sự nghiệp giáo dục, luôn cố gắng thực hiện tốt nhiệm vụ giảng dạy của mình. Để đạt kết quả cao trong xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên các trường sĩ quan Quân đội đòi hỏi đội ngũ giảng viên cần phải trở thành tấm gương sáng về bản lĩnh chính trị, giảng viên phải tuyệt đối trung thành với Đảng, có lập trường tư tưởng kiên định, vững vàng, xử lý các tình huống sư phạm mẫu mực, công tâm, công bằng và yêu thương học viên, đồng thời phải kiên quyết chống mọi biểu hiện tiêu cực trong giáo dục... Qua đó, khơi dậy trong học viên ý chí, niềm tin, khát vọng cống hiến, gắn bó với nghề nghiệp... đó cũng là những yếu tố rất quan trọng để giúp cho việc hình thành bản lĩnh chính trị ở người học viên, để họ có điều kiện tốt nhất hoàn thiện và phát triển nhân cách của người sĩ quan tương lai.

Đối với đội ngũ cán bộ quản lý học viên, là những người trực tiếp giáo dục, rèn luyện học viên, mọi biểu hiện hành vi ứng xử tốt hay xấu, trong sáng hay thiếu trung thực của học viên đều được bộc lộ trong quá trình học tập và sinh hoạt hàng ngày. Đó là những điều kiện thuận lợi để cán bộ quản lý nắm bắt, đánh giá đúng sự tu dưỡng - rèn luyện bản lĩnh chính trị của họ. Qua đó có biện pháp giáo dục, định hướng đúng đắn các giá trị phẩm chất tốt đẹp, lối sống cách mạng cho mỗi người; giúp họ biết thẩm định, lựa chọn, tiếp thu một cách chính xác những giá trị chuẩn mực, nguyên tắc đạo đức, lối sống cách mạng, đẩy nhanh quá trình hoàn thiện nhân cách của các học viên.

Để thực hiện tốt chức trách nhiệm vụ của cán bộ quản lý học viên căn cứ vào mục tiêu, kế hoạch, nội dung và phương pháp thực hiện đã được xây dựng, tổ chức

triển khai lồng ghép các nội dung xây dựng, rèn luyện bản lĩnh chính trị vào các hoạt động của đơn vị một cách tự giác, trách nhiệm cao. Chủ động đưa các nội dung xây dựng vào các hoạt động của đơn vị và cụ thể hoá những nội dung đó thành các chỉ tiêu, tiêu chuẩn rèn luyện ngay từ đầu khoá học để học viên tự xây dựng cho mình một kế hoạch tự tu dưỡng, học tập, rèn luyện đúng đắn và khoa học. Thường xuyên kết hợp chặt chẽ giữa rèn luyện kỷ luật, chấp hành nền nếp chế độ quy định với rèn luyện tác phong của người cán bộ chỉ huy tương lai cho học viên. Quá trình học tập, rèn luyện ở trường là cơ hội lớn để mỗi học viên tự rèn luyện bản thân mình về bản lĩnh chính trị, lý tưởng, đạo đức cách mạng, rèn luyện kỷ luật và tư thế tác phong, rèn luyện cho học viên tư duy xử lý các tình huống xảy ra trong đơn vị nhạy bén, linh hoạt với tình hình thế giới và khu vực để sau này trên cương vị công tác xử lý linh hoạt các tình huống có thể xảy ra trong đơn vị; luôn hoàn thành xuất sắc mọi nhiệm vụ được Đảng, Nhân dân và Quân đội giao phó. Đội ngũ cán bộ quản lý đơn vị là người trực tiếp gần gũi, quản lý, rèn luyện học viên, nên phải gương mẫu, tiêu biểu về phẩm chất, năng lực, trong cuộc sống để học viên noi theo trong quá trình học tập, rèn luyện.

Phát huy vai trò của tổ chức Đoàn thanh niên

Học viên ở các trường sĩ quan Quân đội là những quân nhân đang ở tuổi đoàn thanh niên, vì vậy tổ chức Đoàn là môi trường thuận lợi nhất để học viên được học tập, tu dưỡng, rèn luyện và trưởng thành. Do đó, việc phát huy vai trò hoạt động của Đoàn trong xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên các trường sĩ quan Quân đội là một ưu thế của tuổi trẻ mà lãnh đạo, chỉ huy các cấp cần quan tâm chỉ đạo. Phát huy vai trò của Đoàn trong xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên các trường sĩ quan Quân đội là trực tiếp đưa mục tiêu, nội dung xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên vào các hoạt động của Đoàn. Thường xuyên tổ chức các hoạt động phong trào để cho học viên tham gia, kích thích sự sáng tạo của học viên, nâng cao tinh thần trách nhiệm, ý thức tổ chức kỷ luật của học viên. Thông qua các phong trào xung kích của Đoàn như: “Phát huy truyền thống, cống hiến tài năng, xứng danh Bộ đội Cụ Hồ”; phong trào “Giành ba đỉnh cao quyết thắng” và cuộc vận động “Thanh niên Nhà trường mẫu mực xây

dựng chính quy”; phong trào “Thanh niên quân đội làm theo lời Bác Hồ dạy”... để bồi dưỡng, rèn luyện bản lĩnh chính trị cho học viên. Với chức năng, nhiệm vụ xung kích trên mọi lĩnh vực của đơn vị, cấp ủy, người chỉ huy cần phát huy vai trò của tổ chức đoàn trong xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên các trường sĩ quan Quân đội.

4.2.2. Đổi mới nội dung, hình thức, phương pháp xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên

Đây là giải pháp có tính chất quyết định đến việc xây dựng bản lĩnh của học viên các trường sĩ quan Quân đội. Thực tế cho thấy một trong những nguyên nhân cơ bản khiến cho hoạt động xây dựng bản lĩnh chính trị của học viên ở các trường sĩ quan Quân đội có hiệu quả chưa cao là do nội dung, hình thức, phương pháp xây dựng, giáo dục, rèn luyện chưa thiết thực, thiếu linh hoạt, chậm đổi mới. Đổi mới nội dung, hình thức, biện pháp xây dựng, giáo dục, rèn luyện nâng cao bản lĩnh chính trị của học viên các trường sĩ quan Quân đội trong tình hình mới thực chất là quá trình tiếp tục nghiên cứu, điều chỉnh, bổ sung, hoàn thiện những nội dung, hình thức, biện pháp giáo dục, rèn luyện phù hợp với đặc điểm, yêu cầu nhiệm vụ đặt ra trong thực tiễn hoạt động chung của Quân đội và điều kiện cụ thể ở các trường sĩ quan Quân đội. Đây cũng là những định hướng chính giúp cho các cơ quan, đơn vị ở các trường sĩ quan Quân đội chỉ đạo, hướng dẫn, tổ chức thực hiện việc xây dựng, giáo dục, rèn luyện nâng cao bản lĩnh chính trị của học viên.

Thứ nhất, đổi mới nội dung giáo dục, rèn luyện bản lĩnh chính trị của học viên ở các trường sĩ quan Quân đội

Đổi mới nội dung xây dựng, giáo dục, rèn luyện bản lĩnh chính trị của học viên các trường sĩ quan Quân đội là một vấn đề có ý nghĩa hết sức quan trọng, tạo cơ sở để đổi mới hình thức, biện pháp trong giáo dục, rèn luyện nâng cao bản lĩnh chính trị của học viên. Đổi mới nội dung xây dựng, giáo dục, rèn luyện bản lĩnh chính trị của học viên phải toàn diện, bao hàm toàn bộ những yếu tố cấu thành bản lĩnh chính trị của người học viên sĩ quan Quân đội.

Đổi mới nội dung xây dựng, giáo dục, rèn luyện bản lĩnh chính trị cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội theo bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh hiện nay

cần tập trung nâng cao hiểu biết sâu sắc, toàn diện cho học viên về những vấn đề cơ bản của CNMLN, tư tưởng Hồ Chí Minh, quan điểm, đường lối của Đảng, Hiến pháp, Pháp luật của Nhà nước, điều lệnh, điều lệ và các quy định của Quân đội, các chuẩn mực giá trị của người quân nhân cách mạng. Quá trình giáo dục đó không chỉ dừng lại ở trang bị tri thức một cách thuần túy, mà cần phải trang bị thế giới quan khoa học, phương pháp luận biện chứng cho học viên, hình thành ở họ niềm tin khoa học vào sự nghiệp cách mạng của dân tộc, của Quân đội, tuyệt đối trung thành và tin tưởng vào sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Việt Nam trong mọi điều kiện, hoàn cảnh.

Thường xuyên giáo dục cho học viên các trường sĩ quan Quân đội những tri thức cơ bản về chiến tranh và quân đội, tập trung vào các vấn đề như: Bản chất, mục tiêu chiến đấu của quân đội; âm mưu, thủ đoạn của kẻ thù, có quan điểm đúng đắn trong xem xét, luận giải các vấn đề về đối tượng, đối tác.. đề cao vai trò, ý thức của người quân nhân cách mạng trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa.

Giáo dục cho học viên sĩ quan các trường sĩ quan Quân đội những tri thức cơ bản về khoa học, nghệ thuật quân sự, lĩnh vực khoa học chuyên môn, về nghề nghiệp quân sự, về chức trách, nhiệm vụ của người học viên. Tăng cường giáo dục cho học viên những tri thức cơ bản về kỹ năng sống, kỹ năng giải quyết những khó khăn, bất cập trong thực tiễn hoạt động quân sự cũng như trong thực tiễn cuộc sống. Trên cơ sở đó hình thành cho họ phương pháp tư duy khoa học và phương pháp giải quyết có hiệu quả, đúng đắn các vấn đề của thực tiễn nghề nghiệp quân sự, thực tiễn cuộc sống đã và sẽ nảy sinh.

Giáo dục cho học viên có quan điểm và phương pháp khoa học trong quá trình giao tiếp với con người, biết lắng nghe, thấu hiểu, chia sẻ và giúp đỡ quân nhân thuộc quyền, giúp đỡ đồng chí, đồng đội. Thấm nhuần những giá trị nhân văn cao đẹp, biết gìn giữ và phát huy bản sắc văn hoá, truyền thống của dân tộc, truyền thống cách mạng, của Đảng, của Quân đội.

Các nội dung giáo dục trên đây hoà quyện, đan xen và tác động biện chứng, thống nhất chặt chẽ với nhau không tách rời. Những nội dung đó được cụ thể hoá và tích hợp trong các nội dung giáo dục chuyên đề hàng năm, trong quá trình tổ

chức thực hiện nhiệm vụ giáo dục, đào tạo và trong thực tiễn hoạt động bồi dưỡng cán bộ ở các đơn vị, cũng như trong việc tự học tập, tự rèn luyện của học viên.

Thứ hai, đổi mới hình thức, biện pháp xây dựng, giáo dục, rèn luyện bản lĩnh chính trị của học viên

Quá trình đổi mới hình thức, biện pháp giáo dục, rèn luyện bản lĩnh chính trị của học viên hiện nay cần được thực hiện bằng việc sử dụng tổng hợp các hình thức, biện pháp giáo dục, rèn luyện. Trong đó, cần tập trung vào một số hình thức, biện pháp chủ yếu sau:

Đổi mới công tác quản lý theo hướng quản lý chặt chẽ, toàn diện học viên. Đây là hình thức, biện pháp hết sức quan trọng, là cơ sở, điều kiện trong quá trình xây dựng, giáo dục, rèn luyện bản lĩnh chính trị của học viên ở các trường sĩ quan Quân đội hiện nay. Hoạt động quản lý đòi hỏi phải quản lý toàn diện cả số lượng và chất lượng học viên, nắm chắc ưu, nhược điểm, điều kiện, hoàn cảnh, mối quan hệ của từng học viên.

Thực hiện vấn đề này đòi hỏi cấp uỷ, chỉ huy các cấp cần sử dụng tổng hợp các hình thức, biện pháp quản lý như: Quản lý thông qua hồ sơ, văn bản; quản lý thông qua hoạt động thực tiễn của học viên ở đơn vị; sử dụng nhiều kênh thông tin để nắm chắc các mối quan hệ, sự diễn biến tư tưởng của học viên. Trên cơ sở quản lý chắc tình hình mọi mặt, tiến hành phân loại, đánh giá chính xác học viên, từ đó có nội dung, hình thức, biện pháp giáo dục, rèn luyện bản lĩnh chính trị cho phù hợp.

Tổ chức khoa học, thiết thực các hoạt động giáo dục, rèn luyện bản lĩnh chính trị cho học viên. Đây là vấn đề hết sức quan trọng trong đổi mới hình thức, biện pháp giáo dục, rèn luyện bản lĩnh chính trị cho học viên hiện nay. Thực tế cho thấy, cùng với quá trình đổi mới nội dung cần phải tích cực đổi mới hình thức, biện pháp giáo dục, rèn luyện bản lĩnh chính trị cho học viên. Quá trình này cần được tiến hành bằng việc tổ chức khoa học, thiết thực các hoạt động giáo dục, rèn luyện bản lĩnh chính trị cho học viên.

Trước hết, cấp uỷ, chỉ huy các đơn vị cần phải xây dựng kế hoạch xây dựng, giáo dục, rèn luyện bản lĩnh chính trị cho học viên một cách khoa học,

cụ thể. Trong đó xác định rõ mục tiêu, nội dung, hình thức, biện pháp, chủ thể tiến hành, các điều kiện bảo đảm đối với việc giáo dục, rèn luyện bản lĩnh chính trị cho học viên. Trên cơ sở kế hoạch đã xác định, cần phân công rõ nhiệm vụ cho các lực lượng và cơ chế phối hợp để thực hiện nội dung giáo dục đã xác định. Mặt khác có sự điều khiển thực hiện kế hoạch một cách linh hoạt. Kết hợp chặt chẽ giữa giáo dục chung và giáo dục riêng, giữa giáo dục của đơn vị với tự giáo dục của từng học viên, giữa giáo dục thường xuyên với giáo dục trong quá trình thực hiện các nhiệm vụ, các hoàn cảnh và tình huống nảy sinh... Kết hợp giữa các phương pháp giáo dục như thuyết phục, nêu gương, với các biện pháp tổ chức quản lý, duy trì hoạt động theo đúng điều lệnh, điều lệ của quân đội và các quy định của đơn vị... Kết hợp trang bị nhận thức với bồi dưỡng, xây dựng tình cảm và rèn luyện thói quen hành vi tốt đẹp cho học viên trong quá trình giáo dục.

Tổ chức khoa học các hoạt động ở đơn vị nhằm giáo dục, rèn luyện bản lĩnh chính trị của học viên.

Tổ chức khoa học các hoạt động của đơn vị vừa là nội dung, vừa là hình thức, biện pháp hết sức quan trọng trong giáo dục, rèn luyện bản lĩnh chính trị của học viên các trường sĩ quan Quân đội. Thông qua hoạt động thực tiễn để bồi dưỡng, nâng cao trình độ, năng lực toàn diện của học viên; đồng thời đây cũng là điều kiện và tiêu chuẩn để đánh giá hiệu quả chất lượng của các hoạt động giáo dục, rèn luyện bản lĩnh chính trị của học viên. Do đó, đòi hỏi cấp uỷ, chỉ huy và bản thân học viên phải nắm chắc nhiệm vụ, đặc điểm của đơn vị, nắm chắc các quy định về quản lý, chỉ huy đơn vị, trên cơ sở đó tổ chức thực hiện tốt các nhiệm vụ, hoạt động của đơn vị. Duy trì và tổ chức thực hiện tốt nhiệm vụ học tập, rèn luyện, huấn luyện, sẵn sàng chiến đấu, giáo dục chính trị, nhiệm vụ xây dựng chính quy, nhiệm vụ xây dựng tổ chức đảng, cấp uỷ các cấp trong sạch, vững mạnh, xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện.

Tăng cường thử thách, rèn luyện học viên trong điều kiện khó khăn phức tạp. Đây là một biện pháp hết sức quan trọng trong giáo dục, rèn luyện bản lĩnh

chính trị của học viên hiện nay. Mọi phẩm chất nhân cách nói chung, bản lĩnh chính trị của học viên các trường sĩ quan Quân đội nói riêng chỉ có thể hình thành, phát triển thông qua hoạt động và bằng chính hoạt động của chủ thể. Thế giới quan, phương pháp luận khoa học, tri thức khoa học toàn diện, chuyên sâu; niềm tin mãnh liệt vào những quan điểm, chủ trương, đường lối của Đảng, tin vào chính bản thân mình; ý chí kiên cường, dũng cảm và năng lực chung, năng lực chuyên biệt đủ sức hóa giải mọi tình huống khó khăn, phức tạp nảy sinh trong cuộc sống và hoạt động nghề nghiệp chỉ có được khi cá nhân tích cực học tập, rèn luyện thông qua thử thách, rèn luyện trong điều kiện khó khăn phức tạp.

4.2.3. Xây dựng môi trường văn hóa quân sự lành mạnh, góp phần xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên

Môi trường văn hoá quân sự ở các trường sĩ quan Quân đội là tổng hoà các yếu tố văn hoá vật chất, tinh thần trong một không gian và thời gian xác định, gắn với đặc thù của hoạt động quân sự, phù hợp với đặc điểm, nhiệm vụ đơn vị. Xây dựng môi trường văn hóa quân sự lành mạnh là giải pháp quan trọng, trực tiếp tác động đến tiến trình và tạo nên kết quả xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên. Đây là giải pháp quan trọng, trực tiếp tác động đến tiến trình và tạo nên kết quả trong xây dựng bản lĩnh chính trị của học viên các trường sĩ quan Quân đội tình hình mới.

Môi trường quân sự là nhân tố ảnh hưởng mạnh mẽ đến sự phát triển nhân cách quân nhân nói chung và sự phát triển bản lĩnh chính trị của học viên các trường sĩ quan Quân đội nói riêng. Xây dựng môi trường quân sự góp phần giúp cho mỗi học viên giải quyết tốt những mâu thuẫn bên trong để hướng vào hình thành, nâng cao bản lĩnh chính trị của người sĩ quan.

Xây dựng môi trường văn hóa quân sự ở các trường sĩ quan Quân đội là tổng thể các hoạt động tích cực, sáng tạo có mục đích của lãnh đạo, chỉ huy và mọi cán bộ, học viên trong đơn vị, nhằm tạo lập và phát triển những yếu tố, giá trị của môi trường đơn vị để giáo dục, nâng cao bản lĩnh chính trị cho học viên, góp phần xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện. Nội dung xây dựng môi trường văn hóa quân sự ở các trường sĩ quan Quân đội bao gồm:

Thứ nhất, xây dựng các mối quan hệ tốt đẹp và tích cực ở các đơn vị quản lý học viên.

Các mối quan hệ trong tập thể quân nhân ở các trường sĩ quan Quân đội rất phong phú, đa dạng và phức tạp, song có thể quy thành các mối quan hệ cơ bản: Quan hệ giữa cán bộ với học viên, giữa cấp trên với cấp dưới; quan hệ trong đội ngũ cán bộ; quan hệ giữa cá nhân với tổ chức; lãnh đạo với chỉ huy. Ngoài ra, trong tập thể quân nhân còn có các mối quan hệ tâm lý - xã hội khác như: Quan hệ anh em, bạn bè, đồng chí, đồng nghiệp...

Các mối quan hệ trên đan xen vào nhau, gắn bó mật thiết với nhau, cùng tồn tại, phát triển. Yêu cầu đặt ra là phải tạo lập được sự thống nhất, hài hòa khi xây dựng và thực hiện các mối quan hệ đó. Thực tiễn cho thấy ở đâu, lúc nào các mối quan hệ trong đơn vị tốt đẹp, ở đó có sự đoàn kết, thống nhất, gắn bó cao giữa các thành viên; mọi người đều hăng hái, tích cực thực hiện tốt các nhiệm vụ của mình. Chính thông qua việc xây dựng các mối quan hệ tốt đẹp ở đơn vị sẽ có tác động to lớn đến việc hoàn thành nhiệm vụ, chức trách của học viên. Đồng thời, đây còn là môi trường, điều kiện thuận lợi để phát triển bản lĩnh chính trị cho học viên sĩ quan. Do đó, cần tổ chức tiến hành có hiệu quả việc xây dựng các mối quan hệ tốt đẹp ở đơn vị.

Để thực hiện tốt vấn đề này, cần tập trung vào một số nội dung, biện pháp cơ bản sau: Tăng cường công tác giáo dục làm cho mọi học viên nắm vững và tự giác thực hiện đúng các quy định của pháp luật Nhà nước, điều lệnh Quân đội, các chế độ quy định của đơn vị. Cán bộ, sĩ quan phải gương mẫu trong ứng xử, phải thực sự thương yêu học viên; quan tâm sâu sắc đến đời sống vật chất, đời sống tinh thần của học viên; Học viên phải có thái độ và hành vi chấp hành nghiêm chỉnh chỉ thị mệnh lệnh cấp trên; luôn đồng tình ủng hộ lãnh đạo, chỉ huy trong duy trì nền nếp, chế độ; tự giác, tích cực tiếp nhận các tác động giáo dục. Thực hiện tốt dân chủ trong đơn vị; phát huy cao độ tính tích cực, chủ động, sáng tạo của mọi thành viên trong việc tham gia xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện; tạo dựng được bầu không khí tâm lý tích cực, lành mạnh, mọi người thực sự tôn trọng, thương yêu nhau, cùng phấn đấu, tiến bộ.

Phối hợp chặt chẽ giữa đơn vị, gia đình và địa phương trong việc xây dựng các mối quan hệ tốt đẹp bảo đảm sự hài hòa, lành mạnh của địa bàn đóng quân tạo thuận lợi cho hoạt động giáo dục nhân cách của mỗi học viên.

Xây dựng bầu không khí tâm lý - xã hội hài hoà, đồng thuận ở các đơn vị quản lý học viên. Xây dựng bầu không khí tâm lý - xã hội hài hoà đồng thuận có ý nghĩa to lớn trong việc giáo dục xu hướng nghề nghiệp, thúc đẩy học viên tích cực bồi dưỡng và tự bồi dưỡng nâng cao bản lĩnh chính trị cho bản thân. Xây dựng bầu không khí tâm lý xã hội hài hoà đồng thuận phải được thực hiện hiện ở mọi tổ chức, cá nhân và trong toàn đơn vị. Cần tập trung xây dựng sự đoàn kết thống nhất trong đơn vị, đặc biệt là sự đoàn kết, thống nhất cao ở đội ngũ cán bộ, học viên, trước hết là sự đoàn kết giữa người chỉ huy và chính trị viên, giữa cán bộ hệ, tiểu đoàn, đại đội, trung đội, lớp ở các trường sĩ quan Quân đội. Muốn thực hiện tốt vấn đề này, cần phải thấm nhuần và thực hiện tốt tư tưởng Hồ Chí Minh về giải quyết hài hòa các mối quan hệ giữa lợi ích cá nhân với lợi ích tập thể và lợi ích bộ phận; lợi ích chung và lợi ích riêng.

Quán triệt sâu sắc và tổ chức thực hiện nghiêm túc nguyên tắc tập trung dân chủ, phát huy cao độ sức mạnh trí tuệ của mọi cá nhân và tổ chức. Đẩy mạnh đấu tranh phê bình, tự phê bình trong tổ chức đảng ở các cấp, trong đội ngũ cán bộ và ở học viên theo tinh thần thương yêu giúp đỡ nhau cùng tiến bộ, thực hiện tốt những lời căn dặn của Hồ Chí Minh về thực hành dân chủ rộng rãi, thường xuyên và nghiêm chỉnh phê bình và tự phê bình là cách tốt nhất để củng cố và phát triển sự đoàn kết và thống nhất trong toàn đơn vị.

Thứ hai, xây dựng tập thể quân nhân vững mạnh

Tập thể quân nhân là môi trường ảnh hưởng trực tiếp đến sự phát triển nhân cách mỗi người. Tác dụng giáo dục của tập thể đến cá nhân được thực hiện một cách thường xuyên giúp họ có động cơ học tập, rèn luyện, công tác, phục vụ đúng đắn, mang ý nghĩa xã hội. Tập thể còn là người hướng dẫn, điều khiển, điều chỉnh hành vi của quân nhân, giám sát xã hội đối với việc thực hiện chức trách của họ. Đặc điểm nổi bật của tập thể quân nhân là sự thống nhất cao về mục đích của các thành viên, với cơ cấu tổ chức và quy chế hoạt động chặt chẽ, nghiêm túc, có ưu thế

về sự đồng thuận xã hội. Vì vậy, tập thể quân nhân là môi trường giáo dục thuận lợi nhất, có tác dụng mạnh mẽ trong việc củng cố, phát triển bản lĩnh chính trị cho học viên sĩ quan. Để xây dựng tập thể quân nhân vững mạnh, trở thành môi trường tốt cho việc xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên, cần tập trung vào một số vấn đề sau:

Lãnh đạo, chỉ huy đơn vị phải nắm vững thực trạng dư luận tập thể, định hướng, điều khiển phát triển dư luận tích cực; ngăn ngừa, dập tắt dư luận tiêu cực ảnh hưởng đến sự phát triển, tiến bộ của tập thể.

Xây dựng tâm trạng tích cực, lành mạnh; ngăn chặn tâm trạng tiêu cực, tạo bầu không khí tâm lý hài hòa, đồng thuận trong tập thể.

Xây dựng các truyền thống tốt đẹp; giáo dục lòng tự hào và nâng cao trách nhiệm của quân nhân trong việc bảo vệ, giữ gìn, phát huy truyền thống của tập thể.

Quan tâm chăm lo xây dựng và phát huy vai trò của đội ngũ cán bộ lãnh đạo, chỉ huy các cấp; bồi dưỡng nâng cao uy tín làm cho họ thực sự là tấm gương sáng cho học viên noi theo.

Hiện nay, những tiêu cực của đời sống xã hội như: Tình trạng suy thoái về chính trị, tư tưởng, đạo đức, lối sống trong một bộ phận không nhỏ cán bộ, đảng viên và tình trạng tham nhũng, lãng phí, quan liêu... sự phân hoá giàu nghèo và sự yếu kém trong quản lý của nhiều ngành, nhiều cấp đã và đang tác động mạnh mẽ đến một bộ phận học viên, nhất là xu hướng nghề nghiệp, đạo đức, lối sống, rèn luyện kỉ luật và xây dựng chính quy. Điều đó không những tạo nên những băn khoăn, trăn trở của học viên trong việc tìm hiểu, giải quyết vấn đề mà còn có thể làm giảm hứng thú nghề nghiệp quân sự, ảnh hưởng tiêu cực đến hoạt động xây dựng, giáo dục, rèn luyện, bồi dưỡng và tự bồi dưỡng nâng cao bản lĩnh chính trị cho học viên. Chính vì vậy, xây dựng tập thể cán bộ, học viên ở từng đơn vị trong các trường sĩ quan Quân đội vững mạnh là một nội dung quan trọng trong xây dựng môi trường văn hóa quân sự, tạo điều kiện thuận lợi cho hoạt động xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội.

Thứ ba, đầu tư cơ sở vật chất - kỹ thuật đảm bảo tốt cho các hoạt động quân sự kết hợp hài hòa với việc xây dựng, cải tạo cảnh quan ở đơn vị thành môi trường quân sự tốt đẹp.

Chăm lo xây dựng cơ sở vật chất kỹ thuật đảm bảo tốt cho mọi hoạt động của các đơn vị ở các trường sĩ quan Quân đội. Cơ sở vật chất kỹ thuật là toàn bộ hệ thống kết cấu hạ tầng và các trang thiết bị kỹ thuật đảm bảo cho các mặt hoạt động thực hiện nhiệm vụ giáo dục đào tạo, huấn luyện, sẵn sàng chiến đấu và các nhiệm vụ khác ở đơn vị. Xây dựng cơ sở vật chất, kỹ thuật đảm bảo cho các hoạt động ở đơn vị là một nội dung cơ bản trong xây dựng môi trường văn hóa quân sự ở đơn vị quản lý học viên, đồng thời còn là biện pháp rất quan trọng trong xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội. Thông qua quá trình xây dựng, sử dụng cơ sở vật chất kỹ thuật vào các hoạt động ở đơn vị đã góp phần quan trọng trong tiếp tục bồi dưỡng, nâng cao trình độ, năng lực tổ chức thực hiện nhiệm vụ cho sĩ quan, góp phần củng cố, phát triển niềm tin, ý chí quyết tâm cao trong thực hiện nhiệm vụ của học viên. Mặt khác, sự phát triển đồng bộ, khoa học của cơ sở vật chất kỹ thuật là điều kiện đảm bảo cho hoạt động của người học viên sĩ quan có chất lượng cao hơn.

Phát huy tốt vai trò, tác dụng của các phương tiện thông tin đại chúng ở các trường sĩ quan Quân đội. Hệ thống thông tin đại chúng là những phương tiện giáo dục có hiệu quả. Chúng cung cấp thông tin một cách kịp thời, nhanh chóng, có tác dụng định hướng tư tưởng chính trị cao, tạo được cảm xúc lớn; góp phần xây dựng đời sống tâm lý - tinh thần phong phú cho học viên. Vì vậy, lãnh đạo, chỉ huy đơn vị cần xây dựng, sử dụng khoa học hệ thống phương tiện thông tin này phát huy tốt nhất vai trò trong thực hiện các nhiệm vụ và giáo dục quân nhân, cũng như trong xây dựng đời sống tinh thần phong phú của đơn vị, góp phần quan trọng trong nâng cao bản lĩnh chính trị cho học viên. Để làm được điều đó, cần thực hiện tốt một số vấn đề như: Mạng lưới thông tin tuyên truyền phải được quy hoạch, sắp xếp khoa học; thời gian, thời lượng sử dụng phải hợp lý; phát huy tích cực tác dụng tuyên truyền giáo dục đồng thời không ảnh hưởng

đến việc thực hiện các hoạt động khác của đơn vị. Nội dung tuyên truyền giáo dục trên hệ thống thông tin đại chúng phải được chọn lọc, mang tính tư tưởng chính trị cao và tạo được sức hấp dẫn lớn. Bên cạnh đó cần chú trọng cải tạo môi trường thiên nhiên theo hướng tối ưu hóa, hài hòa, phù hợp với cảnh quan, địa hình đơn vị. Xây dựng doanh trại xanh, sạch, đẹp sẽ tạo ra một đời sống vật chất và tinh thần hài hoà, làm cho mọi thành viên thêm gắn bó, gần gũi với tập thể, có tâm trạng thoải mái, hăng hái thực hiện tốt mọi nhiệm vụ được giao. Đây cũng là nội dung quan trọng trong xây dựng môi trường văn hóa quân sự, góp phần nâng cao bản lĩnh chính trị cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội.

Để xây dựng môi trường văn hóa quân sự ở các trường sĩ quan Quân đội cần tập trung vào một số biện pháp chủ yếu sau:

Một là, tổ chức khoa học chặt chẽ, có chất lượng, hiệu quả các hoạt động giáo dục, đào tạo, học tập và rèn luyện góp phần rèn luyện, củng cố, phát triển và nâng cao bản lĩnh chính trị của học viên. Hoạt động giáo dục đào tạo, học tập, rèn luyện ở các trường sĩ quan Quân đội là một hoạt động cơ bản, trung tâm, thường xuyên, nếu tổ chức khoa học, chặt chẽ sẽ là yếu tố cơ bản bảo đảm cho đơn vị hoàn thành thắng lợi mọi nhiệm vụ được giao. Đồng thời, góp phần trực tiếp xây dựng quân nhân, góp phần nâng cao nhận thức, tình cảm, ý chí, niềm tin cho học viên ở đơn vị. Tổ chức tốt các hoạt động này vừa là sự phản ánh về trình độ phát triển bản lĩnh chính trị của học viên; đồng thời vừa là phương tiện, môi trường để xây dựng, nâng cao bản lĩnh chính trị cho học viên.

Hai là, tổ chức duy trì và thực hiện nghiêm túc nề nếp, chế độ và không ngừng nâng cao chất lượng, hiệu quả động công tác đảng, công tác chính trị ở đơn vị, tạo môi trường quân sự thuận lợi cho việc nâng cao bản lĩnh chính trị của học viên.

Công tác đảng, công tác chính trị là hoạt động chủ đạo có tính chất xuyên suốt những hoạt động khác trong các đơn vị Quân đội nói chung và ở các trường sĩ quan Quân đội nói riêng. Hiệu quả của việc xây dựng bản lĩnh chính trị của học viên phụ thuộc rất lớn vào chất lượng và hiệu quả của hoạt động công tác đảng, công tác chính trị. Tổ chức các hoạt động công tác đảng, công tác chính trị

hướng vào việc tích cực hoá môi trường quân sự ở đơn vị cần tập trung thực hiện tốt một số nội dung, biện pháp sau:

Trước hết phải giáo dục, quán triệt và triển khai thực hiện nghiêm túc có chất lượng các nghị quyết của tổ chức đảng các cấp, các chỉ thị, hướng dẫn của thủ trưởng và cơ quan chính trị các cấp. Kịp thời xác định đúng và trúng nội dung, biện pháp tiến hành công tác đảng, công tác chính trị ở đơn vị

Tập trung xây dựng tổ chức đảng, cấp uỷ, đội ngũ đảng viên ở đơn vị cơ sở trong sạch vững mạnh, có năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu cao, thực sự là hạt nhân lãnh đạo trong việc xây dựng và nâng cao bản lĩnh chính trị cho học viên

Thông qua các hình thức hoạt động công tác đảng, công tác chính trị để kịp thời phát hiện, nắm bắt tình hình và giải quyết các vấn đề tư tưởng nảy sinh ở học viên; tạo sự ổn định, vững vàng về chính trị tư tưởng; sự đồng thuận cao và không để xảy ra hiện tượng tiêu cực, cục bộ, bè phái, chia rẽ mất đoàn kết Mặt khác, cần phải thường xuyên quán triệt, giáo dục cho mọi quân nhân về ý thức cảnh giác, đấu tranh kiên quyết với mọi luận điệu thù địch, xuyên tạc, chống phá Đảng, Nhà nước. Xây dựng cho học viên trong đơn vị có đạo đức, lối sống cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư; có bản lĩnh chính trị vững vàng; đủ sức “đề kháng”, “miễn dịch” và đấu tranh, hạn chế đến mức thấp nhất những tác động bất lợi từ mặt trái của kinh tế thị trường và ngăn chặn một cách có hiệu quả những ảnh hưởng từ những hiện tượng tiêu cực bên ngoài tác động đến nhà trường.

Thực hiện nghiêm các chế độ, nền nếp sinh hoạt đảng, đoàn, tổ chức chính quyền, tổ chức quần chúng các cấp, qua đó nâng cao nhận thức, bồi dưỡng tình cảm, định hướng hành động cho học viên.

Tổ chức và duy trì tốt quy chế dân chủ ở cơ sở và các hoạt động thi đua đảm bảo chiều sâu và bề rộng. Tổ chức tốt các hoạt động kỷ niệm nhân các ngày lễ của quốc gia, quân đội; ngày kỷ niệm, ngày truyền thống của đơn vị... thể hiện sự long trọng, vui tươi, lành mạnh, có ý nghĩa giáo dục cao.

Duy trì phong trào văn hoá, văn nghệ một cách sôi nổi như: Viết báo, sáng tác thơ ca, làm tập san văn nghệ nội bộ; tổ chức hội thi tìm hiểu, thi tuyên

truyền, kể chuyện, hội diễn văn nghệ, diễn đàn, giao lưu, gặp gỡ giữa đơn vị với các lão thành cách mạng, các nhà văn hoá, nhà khoa học, văn nghệ sĩ... Qua đó giáo dục, bồi dưỡng cho các thành viên về nội dung giá trị và cả phương pháp tổ chức tiến hành các mặt hoạt động, đồng thời góp phần nâng cao đời sống văn hoá, tinh thần của tập thể. Tạo dựng một môi trường văn hoá quân sự phong phú, lành mạnh, có tác dụng thiết thực trong nâng cao đời sống tinh thần của bộ đội.

Ba là, tổ chức duy trì và thực hiện nghiêm túc nền nếp các hoạt động rèn luyện kỷ luật, xây dựng chính quy, sẵn sàng chiến đấu và một số hoạt động khác ở đơn vị, tạo môi trường quân sự thuận lợi cho việc xây dựng, nâng cao bản lĩnh chính trị của cho học viên.

Đây là một nội dung cơ bản, đồng thời còn là giải pháp hết sức quan trọng trong củng cố, rèn luyện và nâng cao bản lĩnh chính trị cho học viên. Bởi lẽ, tổ chức, duy trì một cách nghiêm túc hoạt động rèn luyện kỷ luật, xây dựng chính quy, sẵn sàng chiến đấu và một số loại hình hoạt động khác như: tăng gia sản xuất, giao lưu văn hóa, thể dục thể thao chính là điều kiện để rèn luyện thói quen hành vi, hình thành và hoàn thiện phẩm chất nhân cách cho mỗi quân nhân nói chung, cho học viên nói riêng. Thực hiện tốt các hoạt động này không chỉ là đòi hỏi khách quan, là yêu cầu tồn tại và phát triển của tổ chức quân sự, mà còn góp phần quan trọng ngăn ngừa, hạn chế những hiện tượng tiêu cực, góp phần bảo đảm cho môi trường quân sự ở đơn vị trong sạch, lành mạnh, đủ sức đề kháng và đẩy lùi những tác động xấu từ bên ngoài xâm nhập vào các đơn vị

4.2.4. Xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên gắn với đẩy mạnh học tập, làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh

Đây là một giải pháp then chốt trong quá trình xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên tại các trường sĩ quan Quân đội hiện nay. Việc kết hợp chặt chẽ giữa xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh và đẩy mạnh học tập, làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách của Người sẽ đảm bảo đạt được hiệu quả cao, phù hợp với bối cảnh thực tiễn và có tác động trực tiếp đến nâng cao chất lượng học tập, rèn luyện của học viên.

Để thực hiện tốt việc kết hợp này, cần nghiên cứu và triển khai một hệ thống các yêu cầu sau:

Một là, cụ thể hóa các giá trị cốt lõi của bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh vào quá trình học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh của học viên tại các trường sĩ quan Quân đội.

Tiếp tục đẩy mạnh giáo dục, nâng cao nhận thức cho cán bộ, đảng viên, học viên, đặc biệt là các cán bộ chủ trì về tầm quan trọng và tính chất lâu dài của Chỉ thị 05-CT/TW về “Đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh” cũng như Chỉ thị số 87 của Thường vụ Quân ủy Trung ương. Đây là một cuộc vận động có tầm ảnh hưởng sâu rộng, nhằm xây dựng nền tảng đạo đức và tinh thần vững chắc trong xã hội, phục vụ mục tiêu lâu dài của sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội. Đồng thời, cũng là cuộc đấu tranh tư tưởng, đòi hỏi mỗi tổ chức và mỗi cá nhân phải nhận thức đúng đắn trách nhiệm của mình, tránh những biểu hiện đơn giản hóa, nóng vội hoặc xem nhẹ, coi thường việc thực hiện.

Đẩy mạnh việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh ở trường sĩ quan Quân đội đòi hỏi vận dụng linh hoạt, sáng tạo nhiều nội dung, hình thức, biện pháp. Trong xây dựng bản lĩnh chính trị của học viên theo bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cần cụ thể hóa nội dung, tấm gương bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh thành những tiêu chí học tập và làm theo, làm cơ sở định hướng cho cán bộ, đảng viên, học viên trong các trường sĩ quan Quân đội nghiên cứu, vận dụng trong quá trình tự học, tự rèn luyện, tự bồi dưỡng lối sống, nếp sống cho mình. Đây cũng là cơ sở cho cấp ủy đảng các cấp kiểm tra, giám sát, nhận xét, đánh giá quá trình xây dựng bản lĩnh chính trị của học viên theo bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh. Thực tế cho thấy, việc thiếu các tiêu chuẩn cụ thể hóa việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh nói chung, bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh nói riêng đã hạn chế rất lớn tới chất lượng, hiệu quả việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh, làm cho vấn đề xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội hiện nay mang nặng tính hình thức, thiếu tính thực

tiền. Cụ thể hóa nội dung bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh thành các nội dung, tiêu chí, đặc trưng cần phấn đấu của học viên là cách làm thiết thực, tạo tiền đề từng bước để xây dựng, rèn luyện bản lĩnh chính trị của học viên đáp ứng mục tiêu, yêu cầu đào tạo của các trường sĩ quan.

Hai là, lồng ghép hoạt động giáo dục nâng cao nhận thức về xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội với việc đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh.

Cần đẩy mạnh tổ chức và hướng dẫn học viên học tập, làm theo tư tưởng và tấm gương đạo đức của Hồ Chí Minh, với các nội dung cụ thể, thiết thực, phù hợp với chức năng, nhiệm vụ, và yêu cầu của mỗi học viên. Việc triển khai sâu rộng trong Đảng, quân đội và toàn dân về "Đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh" theo Chỉ thị số 05-CT/TW ngày 15 tháng 5 năm 2016 của Bộ Chính trị, khóa XII và Chỉ thị số 87-CT/QUTW của Thường vụ Quân ủy Trung ương về "Đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh", cũng như Kết luận số 01-KL/TW ngày 18/5/2021 của Bộ Chính trị về tiếp tục thực hiện Chỉ thị 05-CT/TW, chính là cụ thể hóa yêu cầu cao hơn về nội dung, mục tiêu và cách thức thực hiện đối với các tổ chức đảng, cán bộ, đảng viên. Điều này tạo ra những điều kiện thuận lợi trong việc xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội.

Hoạt động xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên tại các trường sĩ quan Quân đội không thể tách rời mà phải được gắn kết chặt chẽ với việc đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh. Qua công tác tuyên truyền, giáo dục, nâng cao nhận thức cho học viên về việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách của Hồ Chí Minh, các cấp ủy đảng cần làm rõ tầm quan trọng của việc này đối với việc xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên. Đồng thời, xác định trách nhiệm của mỗi cá nhân, thúc đẩy tính tự giác, chủ động và hình thành thói quen trong suy nghĩ và hành động của học viên trong việc rèn luyện bản lĩnh chính trị.

Ba là, gắn xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên theo bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh ở các trường sĩ quan Quân đội với công tác sơ tổng kết, rút kinh nghiệm việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh

Xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên theo bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh ở các trường sĩ quan Quân đội muốn có hiệu quả, ngoài việc giáo dục nhận thức, cần có những biện pháp động viên, khuyến khích những việc làm tốt, phê phán những hành vi sai trái, vi phạm, tạo dư luận trong đơn vị ủng hộ cái tốt, hạn chế cái xấu, lấy cái đẹp, dẹp cái xấu. Trong quản lý đơn vị phải duy trì thực hành nghiêm chỉnh pháp luật của Nhà nước, kỷ luật Quân đội, các chế độ qui định ở các trường sĩ quan Quân đội, đơn vị, cái đẹp, cái tốt phải được tôn vinh, cái xấu, cái sai phải bị lên án và trừng phạt. Làm được như vậy tức là đã gắn nâng cao nhận thức với tổ chức, hướng dẫn, tạo điều kiện cho học viên làm theo tấm gương đạo đức của Hồ Chí Minh.

Trong thời gian qua, việc đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh đã đạt được những kết quả to lớn, ngày càng giữ vị trí nổi bật trong công cuộc xây dựng đời sống tinh thần của xã hội Việt Nam, đã, đang và sẽ tiếp tục góp phần quan trọng trong điều chỉnh hành vi của mỗi cán bộ, đảng viên cũng như của mỗi người dân Việt Nam theo hướng chân, thiện, mỹ. Trong từng cơ quan, đơn vị ở các trường sĩ quan Quân đội việc học tập và làm theo Hồ Chí Minh đã dần đi vào nền nếp, trở thành việc làm thường xuyên của mỗi cấp ủy, tổ chức đảng, cán bộ, đảng viên. Đây là một trong những điều kiện quan trọng để xây dựng, rèn luyện bản lĩnh chính trị cho học viên.

Đối với mỗi học viên ở các trường sĩ quan Quân đội, việc đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh đã góp phần nâng cao bản lĩnh chính trị, đạo đức lối sống, năng lực chuyên môn, không ngừng hoàn thiện bản thân, là yếu tố then chốt quyết định xây dựng các trường sĩ quan Quân đội ngày càng chính quy, tiên tiến, mẫu mực. Do đó, để nâng cao chất lượng thực hiện Chỉ thị 05 của Bộ Chính trị khóa XII, Chỉ thị 87 của Quân ủy

Trung ương, Kết luận số 01 của Bộ Chính trị để thực hiện thắng lợi Nghị quyết đại hội đảng bộ các cấp, đặc biệt là Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng thì việc sơ tổng kết, rút kinh nghiệm là cần thiết và hết sức quan trọng. Tiến hành sơ tổng kết, rút kinh nghiệm chỉ mang lại hiệu quả khi có sự cụ thể hóa bản lĩnh chính trị của học viên theo những nội dung của bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh thành một trong những tiêu chuẩn đánh giá chất lượng cán bộ, học viên hàng năm. Hoạt động đó phải gắn bó chặt chẽ giữa việc nhận xét, đánh giá quá trình xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội với kết quả và chất lượng thực hiện nhiệm vụ của họ. Có như thế việc đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh nói chung, xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội nói riêng mới mang lại hiệu quả thực chất.

4.2.5. Phát huy tính tích cực, tự giác của học viên trong xây dựng, rèn luyện bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho bản thân

Tự học tập, tự tu dưỡng rèn luyện trong thực tiễn là phương thức chủ yếu, là hoạt động tự đào tạo, trực tiếp tự làm biến đổi, phát triển chính bản thân của chủ thể, là biện pháp mang tính thiết thực, để giúp cho mỗi người kịp thời khắc phục được những thiếu hụt về kiến thức và kinh nghiệm trong cuộc sống của bản thân, qua đó mở rộng, nâng cao trình độ nhận thức, hoàn thiện các kỹ xảo, kỹ năng hoạt động thực tiễn, làm cho bản lĩnh chính trị của học viên ở các trường sĩ quan Quân đội.

Đây là giải pháp có vai trò quan trọng, quyết định trực tiếp đến kết quả xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội hiện nay. Bản lĩnh chính trị của học viên được hình thành và phát triển là kết quả tác động của các hoạt động đào tạo, bồi dưỡng, rèn luyện của các chủ thể, cùng với đó là sự rèn luyện, phấn đấu liên tục, bền bỉ của mỗi học viên. Sự nỗ lực trong tự học, tự xây dựng, rèn luyện của học viên phản ánh vai trò to lớn của chủ thể giữ vai trò trực tiếp, là nguyên nhân trực tiếp quyết định sự hình thành và phát triển bản lĩnh chính trị của học viên.

Quá trình tự xây dựng, bồi dưỡng, rèn luyện bản lĩnh chính trị đòi hỏi mỗi học viên phải quán triệt sâu sắc lời dạy của Chủ tịch Hồ Chí Minh “phải lấy tự học làm cốt”. Thực tiễn đã chứng minh, các chủ thể có quan tâm, đầu tư và cố gắng đến đâu nhưng nếu bản thân học viên thiếu tích cực, thiếu tự giác học tập, không chịu khó tự xây dựng, tự phấn đấu, tự tu dưỡng trưởng thành thì cũng không thể nào xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên đạt kết quả. Do vậy, bên cạnh sự quan tâm giúp đỡ của cấp ủy, chỉ huy các cấp, đội ngũ giảng viên thì mỗi học viên phải xác định rõ trách nhiệm của mình trước tập thể, đơn vị về quá trình tự học tập, tự rèn luyện bản lĩnh chính trị của mình. Để nâng cao tính tích cực chủ động của mỗi học viên trong tự xây dựng, tự bồi dưỡng, tự rèn luyện bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh, cần thực hiện tốt những yêu cầu:

Một là, làm cho mỗi học viên hiểu rõ, quá trình học tập tại các trường sĩ quan Quân đội là sự kết hợp chặt chẽ giữa đào tạo và tự đào tạo, trong đó tự đào tạo là yếu tố luôn được đề cao. Giáo dục, đào tạo không phải là một quá trình tiếp nhận thụ động của người học, quá trình đó người học vừa là đối tượng đồng thời cũng là chủ thể của quá trình tự đào tạo. Do vậy, cần phát huy tính tích cực, tự giác, chủ động, sáng tạo của người học trong quá trình bồi dưỡng, đây là vấn đề mang tính nguyên tắc, trực tiếp quyết định đến chất lượng, hiệu quả của công tác xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội. Vì vậy, học viên đào tạo ở các trường sĩ quan Quân đội phải nâng cao tính tích cực, chủ động trong tự xây dựng, tự bồi dưỡng, tự rèn luyện bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh.

Hai là, phải khơi dậy được tính tích cực, tự giác, chủ động, sáng tạo, ham học hỏi, cầu tiến bộ và không ngừng phấn đấu vươn lên để luôn có phong cách làm việc khoa học, thiết thực, hiệu quả, đáp ứng mục tiêu, yêu cầu đào tạo tại các nhà trường, cũng như yêu cầu ngày càng cao của nhiệm vụ, chức trách mà họ đảm nhiệm sau khi tốt nghiệp ra trường.

Để phát huy tốt tính tích cực, tự giác, chủ động, sáng tạo của học viên trong tự học tập, tự rèn luyện, cần thực hiện tốt một số nội dung, biện pháp cơ bản sau đây:

Thứ nhất, xây dựng động cơ đúng đắn, trách nhiệm cao trong tự học tập, làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh.

Xây dựng động cơ học tập đúng đắn, nhận thức trách nhiệm cao là điều kiện để mỗi học viên phát huy tính tích cực, tự giác, chủ động, sáng tạo cũng như lòng say mê học tập, rèn luyện; kích thích sự ham muốn và khát vọng trong tìm tòi, tiếp thu, khám phá những tri thức khoa học; tu dưỡng rèn luyện phẩm chất nhân cách của người học viên.

Để xây dựng động cơ đúng đắn, phát huy trách nhiệm, nêu cao tính tiên phong gương mẫu cũng như việc nêu cao tinh thần tự giác trong tu dưỡng và rèn luyện của học viên, phải phát huy sức mạnh tổng hợp của các tổ chức, các lực lượng trong các trường sĩ quan Quân đội. Trong đó cấp ủy, chính trị viên, người chỉ huy các cấp, đội ngũ cán bộ, giảng viên ở các cơ quan, khoa, không chỉ giáo dục cho học viên có nhận thức đúng đắn, tầm quan trọng của việc tự học, tự rèn luyện bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh mà phải biến động cơ đúng đắn thành việc làm cụ thể, luôn đề cao trách nhiệm trước tập thể, khiêm tốn, ham học hỏi cầu tiến bộ; không ngừng tu dưỡng rèn luyện; tôn trọng, yêu thương đồng chí, đồng đội; có phương pháp làm việc dân chủ, khoa học, cụ thể, tỉ mỉ, giờ nào việc ấy, có ý chí quyết tâm cao, bền bỉ phấn đấu vươn lên trong tự học, tự rèn luyện. Từ đó hình thành nhu cầu, động cơ tự học, tự bồi dưỡng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh để hoạt động đó trở thành ý thức và hành động tự giác của mỗi học viên. Quá trình xây dựng động cơ, thái độ trách nhiệm đúng đắn phải được tiến hành thường xuyên, liên tục và phải gắn với đấu tranh khắc phục những biểu hiện tư tưởng trung bình chủ nghĩa, ngại học tập, rèn luyện, tu dưỡng. Từ đó mà tích cực tự giác trong học tập, bồi dưỡng, rèn luyện bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh.

Thứ hai, xây dựng kế hoạch, xác định nội dung, biện pháp và tổ chức thực hiện kế hoạch đã đề ra.

Đây là khâu quyết định chất lượng, hiệu quả tự học, tự bồi dưỡng, tự rèn luyện bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh. Xây dựng kế hoạch tự học, tự rèn luyện phải cụ thể thiết thực bao gồm: Mục tiêu, yêu cầu, nội dung, biện pháp và thời gian thực hiện.

Xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên ở các trường sĩ Quân đội chỉ có thể đạt được hiệu quả khi xác định rõ mục tiêu, yêu cầu, tự học tập, tự bồi dưỡng cho phù hợp với đặc điểm, điều kiện thực tiễn và khả năng nhận thức của học viên. Mục tiêu, yêu cầu đặt ra phải bám sát mục tiêu, yêu cầu của Chỉ thị 05-CT/TW và Chỉ thị 87-CT/QUTW gắn với thực hiện Cuộc vận động “Phát huy truyền thống, cống hiến tài năng, xứng danh Bộ đội Cụ Hồ” và chức trách, nhiệm vụ; xác định mục tiêu bảo đảm tính toàn diện nhưng có trọng tâm, trọng điểm, then chốt, để thực hiện có hiệu quả, kịp thời điều chỉnh, bổ sung kế hoạch cho phù hợp. Nội dung tự học, tự xây dựng phải toàn diện, trong đó tập trung vào những nội dung nâng cao trình độ lý luận, quản lý chỉ huy, rèn luyện đạo đức, lối sống. Chú trọng tự học tập, tự rèn luyện những nội dung mà cá nhân còn hạn chế, thiếu sót.

Bên cạnh việc xác định mục tiêu, yêu cầu, nội dung, thì việc xác định thời gian thực hiện phải phù hợp, không kéo dài quá lâu song cũng không được nóng vội tránh làm bừa, làm ẩu. Như vậy mới khắc phục được tình trạng xây dựng kế hoạch một cách chung chung, mang tính hình thức, đối phó.

Xây dựng kế hoạch và tổ chức thực hiện kế hoạch, nội dung, biện pháp xây dựng cần có sự quan tâm của cấp ủy, chỉ huy các cấp ở các nhà trường, tạo mọi điều kiện thuận lợi để học viên thực hiện tốt kế hoạch của mình. Quá trình thực hiện kế hoạch, mỗi học viên phải tự kiểm tra, đánh giá kết quả tự học, tự xây dựng của bản thân. Nội dung tự kiểm tra, đánh giá phải căn cứ vào kế hoạch, quá trình tự kiểm tra đánh giá phải chỉ rõ điểm mạnh, hạn chế, nguyên nhân khách quan, chủ quan và đề ra phương hướng, biện pháp khắc phục với kế hoạch và thời gian cụ thể cho từng học viên thực hiện khâu tiếp theo.

Thứ ba, tích cực tạo ra nhu cầu học tập, rèn luyện và xây dựng động cơ phấn đấu đúng đắn ở mỗi học viên.

Nhu cầu học tập, rèn luyện là một yêu cầu khách quan để nâng cao chất lượng tự giáo dục, tự rèn luyện ở học viên. Cho nên cần phải nắm bắt và luôn tạo ra được các nhu cầu học tập, rèn luyện, phát huy tính tích cực, tự giác, lòng nhiệt tình và ý chí phấn đấu của họ. Để tạo ra nhu cầu học tập cho học viên cần phải

giáo dục cho học viên nhận thức đúng đắn về nhiệm vụ học tập, rèn luyện tại trường và sau khi ra trường trên từng nhiệm vụ công tác. Đây là trách nhiệm của đội ngũ cán bộ các cấp và đội ngũ giáo viên. Ngoài việc giáo dục nâng cao nhận thức cho học viên thì đội ngũ cán bộ các cấp cần tạo ra điều kiện, hoàn cảnh và môi trường để học viên có nhu cầu học tập và rèn luyện đúng đắn. Nếu có nhu cầu đúng đắn thì việc học tập, rèn luyện của học viên trở nên tự giác và đạt kết quả cao nhất.

Tiểu kết chương 4

Xây dựng bản lĩnh chính trị của học viên các trường sĩ quan Quân đội trong tình hình mới là vấn đề tất yếu khách quan nhằm đáp ứng sự phát triển của yêu cầu, nhiệm vụ cách mạng, nhiệm vụ Quân đội và thực tiễn thực hiện chức trách, nhiệm vụ của người học viên. Sự tác động của tình hình thế giới, trong nước cũng như yêu cầu của sự nghiệp bảo vệ và xây dựng Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa đã và đang tạo ra nhiều thuận lợi cơ bản cũng như đặt ra nhiều thách thức cho việc xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên các trường sĩ quan Quân đội.

Việc xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên các trường sĩ quan Quân đội phải bám sát đặc điểm tình hình, nhiệm vụ ở từng trường sĩ quan quân đội, cụ thể hoá những đặc trưng bản chất của phẩm chất “Bộ đội Cụ Hồ” trong tình hình mới, cần tăng cường bồi dưỡng, củng cố niềm tin, tình cảm cách mạng cho học viên, giúp họ có nhận thức đầy đủ, sâu sắc về mục tiêu, lý tưởng, lẽ sống, có thể giới quan, nhân sinh quan, phương pháp luận khoa học, cách mạng; đồng thời phải tăng cường tiến hành công tác giáo dục chính trị tư tưởng, thông qua hoạt động thực tiễn để rèn luyện bản lĩnh chính trị cho học viên; gắn xây dựng môi trường căn hoá quân sự với chống các biểu hiện tiêu cực, sai trái, nâng cao tinh thần cảnh giác cách mạng cho học viên.

Xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên các trường sĩ quan Quân đội hiện nay cần tiến hành đồng bộ các giải pháp, trong tình hình hiện nay, cần tập trung vào các giải pháp chủ yếu như: Tạo sự chuyển biến mạnh mẽ về nhận thức, trách nhiệm của các chủ thể và lực lượng tham gia; Tiếp tục đổi mới

nội dung, hình thức, phương pháp xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên các trường sĩ quan Quân đội; Chú trọng xây dựng các trường sĩ quan Quân đội có môi trường văn hóa quân sự lành mạnh góp phần nâng cao hiệu quả xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên; Kết hợp chặt chẽ việc xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên với thực hiện tốt việc đẩy mạnh học tập, làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh ở các trường sĩ quan Quân đội; Phát huy tính tích cực, tự giác của học viên trong xây dựng, rèn luyện bản lĩnh chính trị theo bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh.

Hệ thống các giải pháp cơ bản trên đây là một chỉnh thể thống nhất có mối quan hệ biện chứng, tác động thống nhất với nhau, thực hiện tốt giải pháp này tạo cơ sở, tiền đề thực hiện các giải pháp khác và ngược lại. Do đó đòi hỏi các chủ thể cần thực hiện đồng bộ các giải pháp, tránh tuyệt đối hóa hoặc xem thường, coi nhẹ một giải pháp cụ thể nào đó. Mặt khác cũng cần thấy rằng mỗi giải pháp có vị trí, yêu cầu, nội dung và những biện pháp cụ thể khác nhau, vì vậy, cần căn cứ tình hình cụ thể của từng thời điểm, từng đơn vị để xác định các giải pháp trung tâm, đột phá, tập trung các nguồn lực thực hiện, tạo cơ sở tiền đề cho việc thực hiện các giải pháp khác.

KẾT LUẬN

1. Bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh và việc vận dụng vào quá trình xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên các trường sĩ quan Quân đội là một chủ đề nhận được sự quan tâm đặc biệt của giới nghiên cứu trong nước. Nhiều công trình khoa học đã được công bố, phản ánh những đóng góp nhất định về lý luận và thực tiễn đối với vấn đề này. Tuy nhiên, việc tiếp cận một cách có hệ thống từ góc nhìn chuyên ngành Hồ Chí Minh học nhằm xác lập cơ sở lý luận, thực tiễn và đề xuất các phương hướng, giải pháp xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên các trường sĩ quan Quân đội vẫn còn hạn chế. Vì vậy, nghiên cứu của luận án được xác định là hướng đi mới, không trùng lặp với các công trình đã công bố, đồng thời có giá trị tham khảo thiết thực đối với công tác xây dựng, phát triển đội ngũ cán bộ quân đội trong giai đoạn hiện nay.

2. Bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh là nội dung cơ bản, đặc sắc trong hệ thống di sản mà Người để lại cho toàn Đảng, toàn dân, toàn quân. Đó là những phẩm chất cao đẹp của Người được thể hiện trong lĩnh vực hoạt động chính trị, bao gồm: Ý chí, nghị lực vượt qua khó khăn, gian khổ của Hồ Chí Minh trong hành trình tìm đường cứu nước, giải phóng dân tộc; sự độc lập, tự chủ, sáng tạo trong xác định con đường cách mạng Việt Nam; niềm tin vào sự lãnh đạo của Đảng, sức mạnh của Nhân dân, thắng lợi của sự nghiệp cách mạng; sự kiên định, kiên trì lợi ích quốc gia, dân tộc; sự thẳng thắn, dũng cảm trước những khuyết điểm, sai lầm. Bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh có giá trị lý luận và thực tiễn to lớn trong xây dựng người quân nhân cách mạng, góp phần xây dựng Quân đội Nhân dân Việt Nam cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, tiến lên hiện đại.

3. Học viên các trường sĩ quan Quân đội là lực lượng kế cận, nòng cốt trong sự nghiệp xây dựng Quân đội về chính trị, trực tiếp góp phần giữ gìn và phát huy truyền thống "Bộ đội Cụ Hồ". Trong thời gian qua, việc xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên đã đạt được những kết quả tích cực, song vẫn còn tồn tại những hạn chế nhất định. Những tồn tại này chịu sự chi phối bởi nhiều yếu tố như tình hình thế giới, khu vực diễn biến phức tạp; sự tác động của các chiến lược "diễn biến hòa

bình” của các thế lực thù địch; biến đổi trong môi trường xã hội, văn hóa; yêu cầu nhiệm vụ mới của Quân đội và các nhà trường. Vì vậy, để nâng cao hiệu quả xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên cần chú trọng đổi mới nội dung, hình thức giáo dục chính trị; tăng cường giáo dục thế giới quan, phương pháp luận khoa học; bám sát yêu cầu đào tạo và đặc điểm của từng nhà trường; đồng thời phát huy vai trò tự giác, sáng tạo của học viên trong quá trình tu dưỡng, rèn luyện.

4. Trên cơ sở nghiên cứu lý luận và thực tiễn, luận án đề xuất 5 giải pháp mang tính đồng bộ, có mối quan hệ biện chứng, hỗ trợ lẫn nhau trong xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội hiện nay. Việc tổ chức thực hiện cần được tiến hành một cách toàn diện, linh hoạt, không tuyệt đối hóa hay xem nhẹ bất kỳ giải pháp nào. Quá trình triển khai đòi hỏi sự phối hợp chặt chẽ, thống nhất giữa cấp ủy, Ban Giám hiệu, các cơ quan chức năng, đội ngũ giảng viên và lực lượng quản lý học viên nhằm phát huy sức mạnh tổng hợp, góp phần nâng cao chất lượng giáo dục - đào tạo và đáp ứng yêu cầu xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại.

5. Việc xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên sĩ ở các trường sĩ quan Quân đội hiện nay là yêu cầu cấp thiết, góp phần quan trọng vào việc bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, giữ vững trận địa tư tưởng trong Quân đội. Mặc dù nghiên cứu của luận án đã đạt được một số kết quả nhất định, song đây mới chỉ là bước đầu. Tác giả mong muốn tiếp tục nhận được sự quan tâm, góp ý, hỗ trợ của các nhà khoa học trong và ngoài Quân đội để hoàn thiện và phát triển hơn nữa công trình nghiên cứu cả trước và sau khi được công bố.

**DANH MỤC CÁC CÔNG TRÌNH CỦA TÁC GIẢ ĐÃ CÔNG BỐ
LIÊN QUAN ĐẾN LUẬN ÁN**

1. Nguyễn Đắc Thái (2021), “Xây dựng, rèn luyện bản lĩnh chính trị cho học viên các trường sĩ quan Quân đội theo tư tưởng Hồ Chí Minh”, *Tạp chí Lý luận chính trị*, Số chuyên đề quý IV, tr.68-72.
2. Nguyễn Đắc Thái (2022), “Bản lĩnh và trí tuệ của Hồ Chí Minh trong việc thành lập Đảng Cộng sản Việt Nam”, *Tạp chí Nghiên cứu Hồ Chí Minh*, (1), tr.24-30.
3. Nguyễn Đắc Thái (2023), “Rèn luyện bản lĩnh chính trị cho cán bộ, đảng viên theo tư tưởng, phong cách Hồ Chí Minh, phòng, chống suy thoái, “tự diễn biến”, “tự chuyển hoá””, *Tạp chí Cộng sản online*, (11).
4. Nguyễn Đắc Thái (2024), “Bảo vệ người dân trước thiên tai, thảm họa”, *Tạp chí Nhân quyền Việt Nam*, tr.23-26.
5. Nguyễn Đắc Thái (2024), “Xóa bỏ hoàn toàn nhà tạm, nhà dột nát”, *Tạp chí Nhân quyền Việt Nam*, tr.23-26.

DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO

* Tài liệu tiếng Việt

1. Phạm Hoàng Anh (2022), “Nâng cao bản lĩnh chính trị của giảng viên trẻ trong nhà trường quân đội hiện nay”, *Tạp chí Văn hóa Nghệ thuật*, (494).
2. Phạm Ngọc Anh (Chủ biên) (2015), *Phong cách làm việc Hồ Chí Minh - Giá trị lý luận và thực tiễn*, NXB Công an nhân dân, Hà Nội.
3. Ban Tuyên giáo Trung ương (2015), *Nhận diện các quan điểm sai trái, thù địch*, Hà Nội.
4. Nguyễn Đức Bình (1996), *Bàn về bản lĩnh chính trị của Đảng*, NXB Chính trị quốc gia, Hà Nội
5. Nguyễn Tiến Bình (2012), “Bản lĩnh bộ đội cụ Hồ trong đấu tranh tư tưởng lý luận”, *Báo Quân đội nhân dân*, ngày 07/10.
6. Nguyễn Tiến Bình (2012), “Lòng yêu nước và bản lĩnh Việt Nam”, *Tạp chí Quốc phòng toàn dân*, (07).
7. Bộ Quốc Phòng (1993), *Xây dựng đội ngũ sĩ quan trẻ Quân đội Nhân dân Việt Nam trong giai đoạn cách mạng mới*, Nxb QĐND, Hà Nội.
8. Bộ Quốc phòng (2014), *Bản chất giai cấp công nhân, tính nhân dân, tính dân tộc của Quân đội Nhân dân Việt Nam*, Nxb QĐND, Hà Nội.
9. Bùi Thị Cẩm (2020), *Giáo dục sinh viên Việt Nam theo gương Bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh trong thời kỳ hội nhập*, Nxb Thanh niên, Hà Nội.
10. Bùi Quang Cường (2022), “Rèn luyện, nâng cao bản lĩnh chính trị của Bộ đội Cụ Hồ trong tình hình mới”, *Báo Quân đội Nhân dân*.
11. Lê Văn Dũng (2004), *Xây dựng Quân đội Nhân dân Việt Nam về chính trị. Một số vấn đề lý luận và thực tiễn*, Nxb QĐND, Hà Nội.
12. Lê Văn Dũng (2005), “Tư tưởng Hồ Chí Minh về xây dựng đội ngũ cán bộ của Đảng trong quân đội nhân dân”, *Tạp chí Quốc phòng toàn dân*, (5).
13. Lê Văn Dũng (2015), “Giáo dục, rèn luyện nâng cao nhận thức chính trị, bản lĩnh chính trị theo tư tưởng Hồ Chí Minh cho cán bộ, chiến sĩ quân đội nhân dân”, *Báo Quân đội nhân dân*.

14. Nguyễn Trí Dũng (1993), “Xây dựng quân đội về chính trị trước những tác động của chủ nghĩa cơ hội xét lại”, *Thông tin Giáo dục lý luận chính trị*, (3), tr.18-21.
15. Dương Quốc Dũng (2004), *Nâng cao bản lĩnh cá nhân của sĩ quan trẻ Quân đội nhân dân Việt Nam hiện nay*, Luận án tiến sĩ Quân sự, Hà Nội.
16. Lê Văn Duy (2020), “Làm theo lời Bác, trường sĩ quan Lục quân 1 tập trung nâng cao năng lực lãnh đạo, sức chiến đấu của tổ chức cơ sở đảng”, *Tạp chí Quốc phòng toàn dân*, (2).
17. Hồ Văn Đức (2021), “Xây dựng bản lĩnh chính trị cho lực lượng tác chiến không gian mạng trước yêu cầu, nhiệm vụ mới”, *Tạp chí Quốc phòng*, (2).
18. Lê Minh Đức (2012), *Bản lĩnh chính trị của đội ngũ cán bộ khoa học ở viện khoa học và công nghệ quân sự giai đoạn hiện nay*, Luận án tiến sĩ chuyên ngành Xây dựng Đảng, Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh, Hà Nội.
19. Đảng Cộng sản Việt Nam (2000), *Văn kiện Đảng Toàn tập, Tập 7*, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.
20. Đảng Cộng sản Việt Nam (2011), *Văn kiện Hội nghị lần thứ tư Ban Chấp hành Trung ương khóa XI*, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.
21. Đảng Cộng sản Việt Nam (2015), *Báo cáo tổng kết một số vấn đề lý luận - thực tiễn qua 30 năm đổi mới*, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.
22. Đảng Cộng sản Việt Nam (2016), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XII*, Nxb Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội.
23. Đảng Cộng sản Việt Nam (2016), *Văn kiện Hội nghị lần thứ tư Ban Chấp hành Trung ương khóa XII*, Văn phòng Trung ương Đảng, Hà Nội.
24. Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, tập 1, Nxb Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội.
25. Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, tập 2, Nxb Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội.
26. Đảng bộ trường sĩ quan Chính trị (2015), *Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ trường sĩ quan Chính trị lần thứ IX*, Bắc Ninh.

27. Đảng bộ trường sĩ quan Pháo binh (2015), *Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ trường sĩ quan Pháo binh lần thứ XVI*, Hà Nội.
28. Đảng bộ trường sĩ quan Kỹ thuật Quân sự (2015), *Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ lần thứ XI*, Thành phố Hồ Chí Minh.
29. Đảng bộ trường sĩ quan Lục quân 1 (2015), *Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ lần thứ XVI*, Hà Nội.
30. Đảng bộ trường sĩ quan Lục quân 2 (2015), *Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ lần thứ XIV*, Đồng Nai.
31. Đảng bộ trường sĩ quan Công binh (2015), *Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ lần thứ XI*, Bình Dương.
32. Đảng bộ trường sĩ quan Thông tin (2015), *Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ lần thứ XV*, Khánh Hòa.
33. Đảng bộ trường sĩ quan Chính trị (2020), *Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ trường sĩ quan Chính trị lần thứ X*, Hà Nội.
34. Đảng bộ trường sĩ quan Pháo binh (2020), *Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ trường sĩ quan Pháo binh lần thứ XXI*, Hà Nội.
35. Đảng bộ trường sĩ quan Kỹ thuật Quân sự (2020), *Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ lần thứ XII*, Thành phố Hồ Chí Minh.
36. Đảng bộ trường sĩ quan Lục quân 1 (2020), *Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ lần thứ XVII*, Hà Nội.
37. Đảng bộ trường sĩ quan Lục quân 2 (2020), *Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ lần thứ XV*, Đồng Nai.
38. Đảng bộ trường sĩ quan Công binh (2020), *Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ lần thứ XXIV*, Bình Dương.
39. Đảng bộ trường sĩ quan Thông tin (2020), *Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ lần thứ XVI*, Khánh Hòa.
40. Đảng uỷ trường sĩ quan Lục quân 1 (2013), *Kế hoạch số 70-KH/ĐU, ngày 07/01/2013 thực hiện Nghị quyết số 769 NQ/QUTW ngày 21/12/2012 của QUTW “về xây dựng đội ngũ cán bộ Quân đội giai đoạn 2013-2020 và những năm tiếp theo” trong Đảng bộ nhà trường*, Hà Nội.

41. Đảng uỷ trường sĩ quan Công binh (2015), *Nghị quyết số 582-NQ/ĐU, ngày 24/6/2015 lãnh đạo thực hiện nhiệm vụ năm học 2015-2016*, Bình Dương.
42. Đảng uỷ trường sĩ quan Chính trị (2015), *Nghị quyết số 777-NQ/ĐU, ngày 23/6/2012 lãnh đạo thực hiện nhiệm vụ năm học 2015 - 2016*, Bắc Ninh.
43. Đảng uỷ trường sĩ quan Chính trị (2015), *Báo cáo số 760-BC/ĐU ngày 29 tháng 6 năm 2015 về tổng kết công tác kiểm tra, giám sát và thi hành kỷ luật của Đảng trong Đảng bộ trường sĩ quan Quân đội Chính trị*, Bắc Ninh.
44. Đảng uỷ trường sĩ quan Quân đội Chính trị (2016), *Nghị quyết số 130-NQ/ĐU, ngày 29/6/2016 lãnh đạo thực hiện nhiệm vụ năm học 2016-2017*, Bắc Ninh.
45. Đảng uỷ trường sĩ quan Chính trị (2016), *Nghị quyết số 132-NQ/ĐU lãnh đạo nâng cao chất lượng dạy và học ngoại ngữ đến năm 2020 và những năm tiếp theo*, Bắc Ninh.
46. Đảng uỷ trường sĩ quan Kỹ thuật Quân sự (2018), *Báo cáo số 489 - BC/ĐU ngày 06/11/2018 về kết quả kiểm điểm, đánh giá, xếp loại chất lượng tổ chức đảng, đảng viên và khen thưởng tổ chức đảng, đảng viên năm 2018*, Thành phố Hồ Chí Minh.
47. Đảng uỷ Trường sĩ quan Lục quân 2 (2023), *Nghị quyết số 817 - NQ/ĐULQ2 ngày 21/3/2023 về lãnh đạo nâng cao chất lượng huấn luyện giai đoạn 2023 - 2030 và những năm tiếp theo*. Đồng Nai
48. Đảng uỷ Trường sĩ quan Chính trị (2023), *Nghị quyết số 516 - NQ/ĐU, ngày 10/3/2023 về lãnh đạo nâng cao chất lượng huấn luyện giai đoạn 2023 - 2030 và những năm tiếp theo*, Hà Nội.
49. Đảng uỷ Trường sĩ quan Thông tin (2023), *Nghị quyết số 516 - NQ/ĐU, ngày 15/3/2023 về lãnh đạo nâng cao chất lượng huấn luyện giai đoạn 2023 - 2030 và những năm tiếp theo*, Khánh Hoà.

50. Hồ Văn Đức (2021), “Xây dựng bản lĩnh chính trị cho lực lượng tác chiến không gian mạng trước yêu cầu, nhiệm vụ mới”, *Tạp chí Quốc phòng*, (02).
51. Trần Minh Đức (2017), *Phát triển đạo đức cách mạng của chính trị viên Quân đội Nhân dân Việt Nam hiện nay theo tư tưởng Hồ Chí Minh*, Luận án tiến sĩ chuyên ngành Triết học, Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh, Hà Nội.
52. E. Côbêlêp (2010), *Đồng chí Hồ Chí Minh*, Nxb Chính trị - Hành chính, Hà Nội.
53. Furuta Motoo (1997) *Hồ Chí Minh giải phóng dân tộc và đổi mới*, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.
54. Nguyễn Văn Giang (2017), “Xây dựng Đảng trong sạch, vững mạnh đề phòng, chống “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa”, *Tạp chí Cộng sản*, (894).
55. Võ Nguyên Giáp (1997), *Tư tưởng Hồ Chí Minh và con đường cách mạng Việt Nam*, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.
56. Đinh Ngọc Giang (2022), “Kết hợp chặt chẽ, hiệu quả giữa học tập lý luận chính trị với rèn luyện, thử thách cán bộ trong thực tiễn để nâng cao bản lĩnh chính trị của đội ngũ cán bộ”, *Tạp chí Cộng sản*, (987).
57. Trần Văn Giàu (2009), *Hồ Chí Minh - Vĩ đại một con người*, NXB Chính trị quốc gia, Hà Nội
58. Hà Văn Hảo (2017), *Nâng cao bản lĩnh chính trị của Bộ đội Phòng không - Không quân trong điều kiện tác chiến mới*.
59. Đoàn Thế Hanh (2012), “Về bản lĩnh chính trị của Đảng hiện nay”, *Tạp chí Cộng sản*.
60. Lương Thanh Hân (2011), *Phát triển bản lĩnh chính trị và tri thức khoa học của giảng viên trẻ khoa học xã hội nhân văn ở các trường sư phạm Quân đội nhân dân Việt Nam hiện nay*, Luận án tiến sĩ Triết học, Hà Nội.
61. Hellmut Kapfenberger (2010), *Hồ Chí Minh - Một biên niên sử*, Nxb Thế giới, Hà Nội.
62. Học viện Chính trị (2014), *Xây dựng Quân đội Nhân dân Việt Nam vững mạnh về chính trị - Lý luận và thực tiễn*, Nxb QĐND, Hà Nội.

63. Nguyễn Văn Hiệp (2000), *Nâng cao chất lượng cán bộ chính trị cấp phân đội trong Quân đội nhân dân Việt Nam trong giai đoạn hiện nay theo tư tưởng Hồ Chí Minh*, NXB Quân đội nhân dân, Hà Nội.
64. Văn Thị Thanh Mai, Nguyễn Thị Thanh Huyền (2020), “Rèn luyện bản lĩnh chính trị, nâng cao năng lực và sức chiến đấu của Đảng”, *Tạp Chí Mặt trận*, (04).
65. Trần Duy Hương (1996), “Nâng cao bản lĩnh chính trị, năng lực tư duy sáng tạo của đội ngũ cán bộ đảng viên trong quân đội, thực hiện tốt Đại hội Đảng các cấp”, *Tạp chí Quốc phòng toàn dân*, (2), tr.26-28.
66. J.Xê nô (1955), *Góp phần vào lịch sử dân tộc Việt Nam*, Nxb.Xã hội, Pari.
67. Nguyễn Tùng Lâm (2018), “Xây dựng chi bộ ở đơn vị quản lý học viên trong các học viện, trường sĩ quan Quân đội theo tư tưởng Hồ Chí Minh”, *Tạp chí giáo dục lý luận chính trị*, (2).
68. Phạm Xuân Mát (2002), *Xây dựng Trung đoàn bộ binh vững mạnh về chính trị ở các Binh đoàn chủ lực Quân đội Nhân dân Việt Nam*, Nxb Quân đội nhân dân, Hà Nội.
69. Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập*, tập 1, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.
70. Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập*, tập 2, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.
71. Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập*, tập 3, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.
72. Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập*, tập 4, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.
73. Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập*, tập 5, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.
74. Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập*, tập 6, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.
75. Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập*, tập 7, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.
76. Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập*, tập 8, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.
77. Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập*, tập 9, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.
78. Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập*, tập 10, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.
79. Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập*, tập 11, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.
80. Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập*, tập 12, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.
81. Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập*, tập 13, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.
82. Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập*, tập 14, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.
83. Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập*, tập 15, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.

84. Hồ Chí Minh (2008), *Biên niên tiểu sử*, Tập 6, Nxb CTQG, Hà Nội.
85. Phạm Thanh Ngân (1999), *Bản lĩnh chính trị bộ đội Cụ Hồ trong thời kỳ mới*, Nxb QĐND, Hà Nội.
86. Lê Hữu Nghĩa (2016), “Bản lĩnh chính trị của cán bộ, đảng viên trong thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập quốc tế”, *Tạp chí Cộng sản*, (03).
87. Đỗ Ngọc Ninh (2011), “Xây dựng Đảng về chính trị, tư tưởng, nâng cao bản lĩnh chính trị và trình độ trí tuệ của Đảng trong thời kỳ mới”, *Báo điện tử Đảng cộng sản Việt Nam*, số ngày 5/5.
88. *Phát triển đảng viên và nâng cao bản lĩnh chính trị, rèn luyện tư tưởng đạo đức lối sống cho cán bộ đảng viên trong giai đoạn hiện nay* (2012), Sách chuyên khảo, Nxb Lao động, Hà Nội.
89. Lê Khả Phiêu (1995), “Bản lĩnh chính trị”, *Tạp chí Quốc phòng toàn dân*, (2), tr.7-9.
90. Bùi Đình Phong (2014), *Bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh*, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.
91. Phạm Văn Phú (2022), “Thực hiện tự học, tự rèn luyện nâng cao bản lĩnh chính trị của học viên các nhà trường Quân đội”, *Tạp chí Lý luận Chính trị*, (02).
92. Nguyễn Trọng Phúc (1995), “Bản lĩnh chính trị của Đảng ta”, *Tạp chí Cộng sản*, số 2(1995), tr.21-24.
93. Nguyễn Trọng Phúc (2022), “Quan điểm của Chủ tịch Hồ Chí Minh về bản lĩnh chính trị của Đảng cách mạng - Giá trị vận dụng trong xây dựng Đảng về chính trị hiện nay”, *Tạp chí Cộng sản*, (988).
94. Lý Việt Quang (2021), “Tìm đường cứu nước, cứu dân - Bản lĩnh của Nhà ái quốc vĩ đại Hồ Chí Minh”, *Tạp chí tuyên giáo*, (6).
95. Đỗ Văn Quân (2012), “Bản lĩnh chính trị của thanh niên trí thức”, *Tạp chí Thanh niên*, Hà Nội.
96. Quân đội nhân dân Việt Nam (2005), *Nâng cao bản lĩnh chính trị năng lực hoạt động thực tiễn của cán bộ chủ trì công tác đảng, công tác chính trị ở đơn vị cơ sở*, Nxb Quân đội Nhân dân, Hà Nội.

97. Quân ủy Trung ương (2015), *Báo cáo chính trị của Quân ủy Trung ương nhiệm kỳ 2015 - 2020 tại Đại hội đại biểu Đảng bộ Quân đội lần thứ XI*, Hà Nội.
98. Robert s. McNamara (1995), *Nhìn lại quá khứ - Tám thảm kịch và những bài học về Việt Nam*, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.
99. Trần Đình Sơn (2013), *Nâng cao bản lĩnh chính trị của người cán bộ kiểm soát trong tình hình mới*, Trang thông tin điện tử Viện Kiểm soát nhân dân tỉnh Đắk Lắk, ngày 25/07.
100. Nguyễn Văn Tài (1998), “Đào tạo đội ngũ cán bộ quân đội trong thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hoá”, *Tạp chí Cộng sản*, số 22(556), tr.46-48.
101. Nguyễn Thiên Tân (2018), “Giải pháp nâng cao Bản lĩnh chính trị cho giảng viên trẻ ở Học viện Lục quân trước ảnh hưởng tiêu cực của mạng xã hội”, *Tạp chí Nghiên cứu Chiến thuật*, (2).
102. Hoàng Văn Thanh (Chủ biên), (2009), *Bồi dưỡng nhân cách chính trị viên cho đội ngũ cán bộ chính trị cấp phân đội hiện nay*, NXB Quân đội nhân dân, Hà Nội.
103. Song Thành (2009), *Hồ Chí Minh - Nhà tư tưởng lỗi lạc*, Nxb Lý luận chính trị, Hà Nội.
104. Song Thành (2009), *Hồ Chí Minh tiểu sử*, Nxb Lý luận chính trị, Hà Nội.
105. Song Thành (2010), *Hồ Chí Minh nhà văn kiệt xuất*, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.
106. Trần Thành (chủ biên 2006), *Bản lĩnh chính trị với năng lực của cán bộ lãnh đạo, quản lý trong hệ thống chính trị ở nước ta hiện nay*, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.
107. Phùng Văn Thiết (2015), *Nâng cao bản lĩnh của sĩ quan cấp phân đội trong tình hình mới*, Đề tài khoa học cấp Bộ quốc phòng, Nxb Quân đội nhân dân, Hà Nội.
108. Nguyễn Văn Thủy, “Tăng cường bản chất giai cấp công nhân của Quân đội Nhân dân Việt Nam theo tư tưởng Hồ Chí Minh”, *Tạp chí Giáo dục lý luận chính trị quân sự*.

109. Tổng cục Chính trị (1990), *Xây dựng đội ngũ cán bộ là khâu then chốt để xây dựng quân đội mạnh về chính trị giai đoạn 1990-2000*, Nxb Quân đội Nhân dân, Hà Nội.
110. Tổng cục Chính trị (2000), *Xây dựng đội ngũ cán bộ quân đội đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ trong giai đoạn cách mạng mới*, Nxb Quân đội Nhân dân, Hà Nội.
111. Tổng cục Chính trị (2002), *Nâng cao chất lượng đào tạo đội ngũ cán bộ chính trị QĐNDVN trong tình hình mới*, Nxb Quân đội Nhân dân, Hà Nội.
112. Tổng cục Chính trị (2015), *Tài liệu nghiên cứu, học tập, quán triệt Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ Quân đội lần thứ X, nhiệm kỳ 2015 - 2020*, Nxb Quân đội Nhân dân, Hà Nội.
113. Tổng cục Chính trị (2015), *Tổng kết CTĐ, CTCT năm 2015, Phương hướng nhiệm vụ năm 2016, số 2761/BC-CT ngày 15/12/2015*, Hà Nội.
114. Tổng cục Chính trị (2016), *Báo cáo tổng kết công tác đảng, công tác chính trị năm 2016, phương hướng, nhiệm vụ năm 2017, Số 2371/BC-CT, ngày 20-12-2016*.
115. Tổng cục Chính trị (2017), *Báo cáo Sơ kết Cuộc vận động “Phát huy truyền thống, cống hiến tài năng, xứng danh bộ đội Cụ Hồ” (2014-2017), số 895-BC-CT, ngày 26 tháng 5 năm 2017*.
116. Tổng cục Chính trị (2017), *Báo cáo tổng kết công tác đảng, công tác chính trị năm 2017, phương hướng, nhiệm vụ năm 2018, số 2437/BC-CT, ngày 28-12-2017*.
117. Tổng cục Chính trị (2019), *Báo cáo Sơ kết 5 năm thực hiện Cuộc vận động “Phát huy truyền thống, cống hiến tài năng, xứng danh bộ đội Cụ Hồ”, học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh (2014-2019), số 1628/BC-CT, ngày 10-9-2019*.
118. Tổng cục Chính trị (2019), *Báo cáo tổng kết công tác đảng, công tác chính trị năm 2019, phương hướng, nhiệm vụ năm 2020, số 2371/BC-CT, ngày 16-12-2019*.

119. Nguyễn Đình Trãi (2000), *Nâng cao năng lực tư duy lý luận cho cán bộ giảng dạy lý luận Mác- Lênin ở các trường chính trị tỉnh*, Luận án tiến sĩ Triết học, Hà Nội.
120. Trung tâm Từ điển học (2015), *Từ điển Tiếng Việt*, Nxb Đà Nẵng.
121. Trần Xuân Trường (Chủ nhiệm, 2001), *Nâng cao chất lượng đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ cán bộ chính trị QĐNDVN trong thời kỳ mới*, Đề tài khoa học cấp Bộ Quốc Phòng, Hà Nội.
122. Nguyễn Đình Tu (1996), *Nâng cao bản lĩnh chính trị của sĩ quan trẻ QĐNDVN hiện nay*, Luận án phó tiến sĩ Triết học, Hà Nội.
123. Đào Huy Tú (2000), *Biện chứng của quá trình hình thành nhân cách người sĩ quân cấp phân đội trong QĐNDVN hiện nay*, Luận án tiến sĩ Triết học, Hà Nội.
124. Phạm Hồng Tung (2011), *Thanh niên và lối sống của thanh niên Việt Nam trong quá trình đổi mới và hội nhập quốc tế*, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.
125. Trần Đình Tuấn (2007), *Nghiên cứu các giải pháp giáo dục chủ nghĩa yêu nước, xây dựng ý chí quyết chiến, quyết thắng cho quân và dân ta trong sự nghiệp bảo vệ Tổ quốc XHCN thời kỳ mới*, Đề tài Nhà nước Mã số: ĐTĐL-2004/26.
126. Từ điển triết học (1986), Nxb Tiến bộ Matcova.
127. Nguyễn Văn Tương (2000), *Nghiên cứu nâng cao bản lĩnh chính trị của Lực lượng Cảnh sát biển Việt Nam trong thời kỳ mới*, Nxb Quân đội Nhân dân, Hà Nội.
128. Viện khoa học xã hội nhân văn quân sự (2010), *Góp phần phòng, chống “Phi chính trị hóa” quân đội*, Nxb Quân đội Nhân dân, Hà Nội.
129. Nguyễn Hoàng Việt (2023), “Bản lĩnh chính trị - Yếu tố quan trọng quyết định sự thành công trong lãnh đạo của Đảng”, *Tạp chí cộng sản điện tử*, (15/10/2023).
130. William J. Duiker (2005), *Hồ Chí Minh - Một cuộc đời*, Nxb Thế giới, Hà Nội.

*** Tài liệu tiếng Anh**

131. David Halberstam (1987), *Ho*, Alfred A. Knopf Inc, New York.
132. Dixee K.Bartholeme - Feis (2006), OSS và Hồ Chí Minh, Kansas University.
133. Duiker William J (2000), *Ho Chi Minh a life*, Hyperion, New York.
134. Walden Bello (2007), Down with colonialism

PHỤ LỤC

Phụ lục 1

BÁO CÁO TỔNG QUAN KẾT QUẢ KHẢO SÁT

(Kèm theo bảng kết quả tổng hợp số liệu khảo sát)

1. Đối tượng điều tra

Tác giả xác định khảo sát 3 đối tượng chủ yếu liên quan trực tiếp đến quá trình xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên trong các trường sĩ quan Quân đội bao gồm: 1) Bí thư, phó bí thư cấp ủy và cấp ủy viên; 2) Cán bộ quản lý học viên ở các đơn vị và giảng viên khối khoa; 3) Học viên đào tạo dài hạn bậc đại học và công nhân viên.

2. Thời gian điều tra

Do các trường sĩ quan Quân đội nằm phân tán ở ba miền Bắc, Trung, Nam, việc di chuyển, tiếp xúc và ở khoảng cách xa nên tác giả phải thực hiện việc khảo sát số liệu kéo dài trong thời gian từ tháng 11/2022 đến tháng 10/2023.

3. Địa điểm điều tra

Việc khảo sát được tác giả Luận án trực tiếp tiến hành tại 06 trường gồm: Trường sĩ quan Chính trị; Trường sĩ quan Lục Quân 1; Trường sĩ quan Pháo binh; Trường sĩ quan Lục quân 2; Trường sĩ quan Công binh; Trường sĩ quan thông tin

4. Số lượng người tham gia khảo sát

Để đảm bảo cho kết quả khảo sát đạt được tính khách quan, tác giả đã sử dụng 900 phiếu khảo sát ở 06 trường, cụ thể:

- Về đối tượng và số lượng phiếu khảo sát

Bí thư, phó bí thư cấp ủy và cấp ủy viên: 300 phiếu

Cán bộ quản lý học viên, giảng viên các khoa: 300 phiếu

Học viên, công nhân viên: 300 phiếu

- Số lượng đối tượng, phiếu khảo sát ở các trường sĩ quan Quân đội

1. Trường Đại học Chính trị: 200 phiếu (Bí thư, Phó bí thư cấp ủy và cấp ủy viên: 75 phiếu; cán bộ quản lý và giảng viên: 50 phiếu; học viên và công nhân viên: 75 phiếu)

2. Trường sĩ quan Lục Quân 1: 100 phiếu (Bí thư, Phó bí thư cấp ủy và cấp ủy viên: 30 phiếu; cán bộ quản lý và giảng viên: 40 phiếu; học viên và công nhân viên: 30 phiếu)

3. Trường sĩ quan Pháo binh: 100 phiếu (Bí thư, Phó bí thư cấp ủy và cấp ủy viên: 30 phiếu; cán bộ quản lý và giảng viên: 40 phiếu; học viên và công nhân viên: 30 phiếu)

4. Trường sĩ quan Lục quân 2: 200 phiếu (Bí thư, Phó bí thư cấp ủy và cấp ủy viên: 75 phiếu; cán bộ quản lý và giảng viên: 50 phiếu; học viên và công nhân viên: 75 phiếu)

5. Trường sĩ quan Công binh: 100 phiếu (Bí thư, Phó bí thư cấp ủy và cấp ủy viên: 30 phiếu; cán bộ quản lý và giảng viên: 40 phiếu; học viên và công nhân viên: 30 phiếu)

6. Trường sĩ quan Thông tin: 100 phiếu (Bí thư, Phó bí thư cấp ủy và cấp ủy viên: 30 phiếu; cán bộ quản lý và giảng viên: 40 phiếu; học viên và công nhân viên: 30 phiếu)

5. Nội dung khảo sát

Thứ nhất, khảo sát nhận thức của cán bộ, đảng viên, học viên, công nhân viên ở các trường sĩ quan Quân đội về nội dung, giá trị và sự cần thiết vận dụng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh trong xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên các trường sĩ quan Quân đội

Thứ hai, khảo sát những ưu điểm, khuyết điểm, nguyên nhân của ưu điểm, khuyết điểm và những vấn đề đặt ra trong xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội hiện nay

Thứ ba, khảo sát các yếu tố tác động, yêu cầu trong xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên các trường sĩ quan Quân đội hiện nay và các giải pháp nhằm xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên theo bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh

Ở mỗi nội dung khảo sát, tác giả đều xây dựng những nội dung, tiêu chí cụ thể và tùy theo từng đối tượng khảo sát mà tác giả đưa ra những nội dung khác nhau để phân tích, đánh giá kết quả phù hợp, chính xác hơn đối với từng đối tượng.

6. Phương pháp khảo sát

Trên cơ sở phương pháp điều tra xã hội học, tác giả đã xây dựng bảng hỏi bằng hình thức trắc nghiệm khách quan. Mỗi vấn đề khảo sát được chia thành nhiều câu hỏi chi tiết và tương ứng với nó là các phương án lựa chọn để bảo đảm cấp độ đánh giá cho chính xác.

Quá trình thực hành khảo sát, sau khi được lãnh đạo, chỉ huy cùng cơ quan chức năng ở từng trường sĩ quan Quân đội cho phép, giới thiệu, tác giả đã trực tiếp gặp gỡ từng nhóm đối tượng khảo sát liên quan để trao đổi, nêu mục đích, đặt vấn đề, giới thiệu khái quát về nội dung và hướng dẫn cách trả lời các câu hỏi trong phiếu khảo sát. Quá trình làm việc với cả 3 đối tượng liên quan, tác giả nhận thấy đại đa số đều có nhận thức tốt và quan tâm đến việc xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội. Cán bộ, đảng viên, học viên, công nhân viên khi tham gia trả lời đều thể hiện thái độ nghiêm túc, nhiệt tình và trách nhiệm. Những nội dung câu hỏi trong phiếu khảo sát được tích hoặc điền đầy đủ, rõ ràng... điều đó tạo thuận lợi cho khâu cập nhật và xử lý số liệu sau này.

Phiếu khảo sát sau khi các đối tượng trả lời được tác giả trực tiếp thu hồi, quản lý và tập trung xử lý. Quá trình nhập dữ liệu và phân tích, đánh giá dữ liệu, tác giả đã sử dụng phần mềm SPSS-V16.0 là phần mềm chuyên dụng để xử lý số liệu thống kê xã hội học nhằm bảo đảm độ khách quan, chính xác, tin cậy cao nhất cho kết quả khảo sát.

Kết quả phân tích số liệu khảo sát sẽ được tính theo tỷ lệ % tương ứng với từng nội dung câu hỏi dùng riêng cho từng đối tượng khảo sát cụ thể.

7. Đánh giá chung về kết quả khảo sát

Về tổng thể, kết quả khảo sát cho thấy nhận thức của đa số đối tượng được khảo sát là thống nhất với nhau. Kết quả trả lời trong mỗi phiếu khảo sát cũng phản ánh sự thống nhất về nội dung các vấn đề liên quan đến xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội, cũng như tính logic giữa các vấn đề nghiên cứu mà tác giả đưa ra lấy ý kiến khảo sát là phù hợp với thực tiễn của hoạt động xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội hiện nay. Trong từng nội dung khảo

sát, tỷ lệ phân bố lựa chọn giữa các phương án đưa ra thường có sự chênh lệch lớn (hoặc theo hướng tích cực, hoặc theo hướng hạn chế một cách rõ ràng), điều này thể hiện nhận thức và quan điểm khá rõ ràng của các đối tượng khảo sát trong từng vấn đề cụ thể liên quan đến xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội hiện nay.

Cũng qua kết quả khảo sát cho thấy, nhận thức về vấn đề xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên của nhóm đối tượng là bí thư, phó bí thư, cấp ủy viên, của cán bộ, đảng viên thường có hiểu biết sâu sắc, toàn diện, đầy đủ hơn so với các đối tượng còn lại. Đồng thời, nhận thức về xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên ở các trường: Trường sĩ quan Chính trị, Trường sĩ quan Lục quân 1, Trường sĩ quan Lục quân 2 thường cao hơn học viên ở các trường còn lại.

Tóm lại, những kết quả thu được từ quá trình khảo sát là khách quan, trung thực phản ánh khá toàn diện và chính xác thực trạng xây dựng xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội hiện nay. Đây là một trong những nguồn tư liệu chủ yếu, chứa đựng những thông tin rất quý để tác giả phối hợp với những số liệu trong báo cáo tổng kết của các trường sĩ quan Quân đội hàng năm, các nghị quyết nhiệm kỳ 2015 - 2020, 2020 - 2025 của các trường sĩ quan Quân đội, báo cáo thống kê chất lượng học viên, cộng với kết quả thu thập được từ việc phỏng vấn sâu trực tiếp đại diện của các đối tượng khảo sát ở các trường sĩ quan Quân đội để từ đó đánh giá đúng thực trạng, chỉ ra nguyên nhân, xác định những vấn đề cấp thiết đang đặt ra và đề xuất những giải pháp xây dựng xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội trong thời gian tới.

Phụ lục 2
KẾT QUẢ ĐIỀU TRA BẢNG PHIẾU TRƯNG CẦU Ý KIẾN
Ở CÁC TRƯỜNG SĨ QUAN QUÂN ĐỘI

- Số lượng và đối tượng điều tra: 300 bí thư, phó bí thư cấp ủy, cấp ủy viên ở các trường sĩ quan Quân đội
- Đơn vị điều tra: Trường sĩ quan Chính trị; Trường sĩ quan Lục Quân 1; Trường sĩ quan Pháo binh; Trường sĩ quan Lục quân 2; Trường sĩ quan Công binh; Trường sĩ quan thông tin
- Số phiếu điều tra: 300 phiếu
- Số phiếu thu về: 288 phiếu
- Người lập phiếu điều tra: Nghiên cứu sinh (7/2023)

TT	Nội dung điều tra và phương án trả lời	Tổng số ý kiến trả lời	Tỷ lệ % trên tổng số
1	Theo đồng chí việc xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội hiện nay có ảnh hưởng như thế nào đến chất lượng giáo dục đào tạo của các nhà trường?		
	Trực tiếp quyết định chất lượng giáo dục, đào tạo	224	77,8
	Ảnh hưởng to lớn, tích cực góp phần nâng cao chất lượng đào tạo	0	0
	Có ảnh hưởng nhưng không nhiều	0	0
	Không ảnh hưởng đến chất lượng giáo dục đào tạo ở các nhà trường	0	0
	Không trả lời	64	22,8
2	Đồng chí đánh giá như thế nào về việc vận dụng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh vào xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội hiện nay?		
	Rất cần thiết	204	70,6
	Cần thiết	84	29,2
	Không cần thiết	0	0
	Khó trả lời	0	0

TT	Nội dung điều tra và phương án trả lời	Tổng số ý kiến trả lời	Tỷ lệ % trên tổng số
3	Theo đồng chí xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội hiện nay các tiêu chí nào dưới đây quan trọng và cần thiết?		
	Niềm tin vào sự lãnh đạo của Đảng, vào mục tiêu CNXH	279	96,9
	Ý chí, nghị lực vượt lên khó khăn, gian khổ	243	84,4
	Lập trường chính trị, tư tưởng kiên định, vững vàng	243	84,4
	Hiểu biết, nắm chắc chủ nghĩa Mác-Lênin, TTHCM	242	84,0
	Khéo léo, nhạy bén trong giải quyết các mối quan hệ	197	68,4
	Có tinh thần cảnh giác với các âm mưu, thủ đoạn của kẻ thù	225	78,1
	Quyết tâm cao trong thực hiện các nhiệm vụ	224	77,8
	Độc lập, tự chủ, linh hoạt trong suy nghĩ, hành động	279	96,9
4	Theo đồng chí nhận thức của đội ngũ cán bộ, học viên về bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh ở nhà trường hiện nay như thế nào?		
	Tốt	65	22,6
	Khá	148	51,4
	Trung bình	65	22,6
	Khó trả lời	10	3,5
5	Theo đồng chí ý thức tự tu dưỡng, rèn luyện bản lĩnh chính trị của học viên ở nhà trường hiện nay thế nào?		
	Đa số có ý thức tu dưỡng, rèn luyện tốt	46	16,0
	Phần lớn ý thức tu dưỡng, rèn luyện chưa tốt	18	6,2
	Một bộ phận ý thức, tu dưỡng rèn luyện chưa tốt	215	74,7
	Khó trả lời	9	3,1
6	Đề nghị đồng chí cho biết ý kiến của mình về những khuyết điểm, tồn tại trong việc xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên ở nhà trường hiện nay. Thường tập trung nhất vào những điểm nào dưới đây?		
	Nhận thức trách nhiệm còn hạn chế	15	4,7
	Chưa quan tâm	22	2,4

TT	Nội dung điều tra và phương án trả lời	Tổng số ý kiến trả lời	Tỷ lệ % trên tổng số
	Ý thức tự rèn luyện còn hạn chế	129	44,8
	Nội dung, hình thức giáo dục, rèn luyện chưa phong phú	119	41,3
	Công tác giáo dục chính trị tư tưởng còn hạn chế	251	87,2
	Chưa tích cực, thiếu chủ động	288	100,0
7	Theo đồng chí việc cụ thể hoá tiêu chí bản lĩnh chính trị của học viên ở các trường sĩ quan Quân đội hiện nay như thế nào?		
	Nội dung cụ thể hoá phù hợp, sát đơn vị	157	55,82
	Một số nội dung chưa sát thực	80	24,0
	Cần phải bổ sung thêm	76	20,18
	Khó trả lời		
8	Theo đồng chí việc xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội hiện nay đã và đang đặt ra những vấn đề gì?		
	Mâu thuẫn giữa thực trạng bản lĩnh chính trị của học viên còn hạn chế so với mục tiêu, yêu cầu đào tạo	86	29,9
	Mâu thuẫn giữa nhu cầu phấn đấu, rèn luyện, trưởng thành với hạn chế, bất cập nảy sinh trong thực tế công tác	243	84,4
	Môi trường văn hóa quân sự đặt ra yêu cầu cao	179	62,2
	Thực tiễn rèn luyện bản lĩnh chính trị thiếu nội dung, hình thức sinh động, hiệu quả	76	26,4
	Nhận thức của các chủ thể chưa đáp ứng yêu cầu xây dựng	288	100,0
	Sự chống phá của các thế lực phản động, thù địch	288	100,0
9	Theo đồng chí những yếu tố nào sau đây có tác động thuận lợi đến việc xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội hiện nay?		
	Những thành tựu trong sự nghiệp đổi mới đất nước	133	46,2
	Truyền thống, bản chất tốt đẹp của QĐNDVN	133	46,2

TT	Nội dung điều tra và phương án trả lời	Tổng số ý kiến trả lời	Tỷ lệ % trên tổng số
	Những bài học kinh nghiệm của công tác xây dựng Đảng	215	74,7
	Việc đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh	179	62,2
	Yêu cầu, nhiệm vụ xây dựng Quân đội và các trường sĩ quan Quân đội trong thời kỳ mới	194	67,4
10	Theo đồng chí những yếu tố nào sau đây có tác động tiêu cực đến việc xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên các trường sĩ quan Quân đội hiện nay?		
	Mặt trái của cơ chế thị trường	242	84,0
	Mặt trái của xu thế toàn cầu hóa và hội nhập quốc tế, cách mạng khoa học và công nghệ	233	80,9
	Khó khăn, trở ngại trong đời sống nội tại của đất nước	261	90,6
	Âm mưu, thủ đoạn chống phá của các thế lực thù địch	279	96,9
11	Theo đồng chí để xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội hiện nay theo cần thực hiện những giải pháp nào?		
	Giáo dục nâng cao nhận thức cho các chủ thể	205	71,2
	Chuẩn hóa mô hình bản lĩnh chính trị của học viên theo bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh	188	65,3
	Đổi mới nội dung, hình thức xây dựng	114	39,6
	Đổi mới mạnh mẽ công tác giáo dục lý luận chính trị, tư tưởng ở các trường sĩ quan Quân đội	197	68,4
	Nêu cao vai trò tiên phong, gương mẫu của cán bộ, đảng viên, trước hết là của bí thư, cấp ủy viên, cán bộ chủ trì, chủ chốt	142	49,3
	Phát huy vai trò của các tổ chức quần chúng ở các trường sĩ quan Quân đội tham gia xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên	233	80,9

TT	Nội dung điều tra và phương án trả lời	Tổng số ý kiến trả lời	Tỷ lệ % trên tổng số
	Phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo của học viên	216	79,09
	Xây dựng môi trường văn hóa sư phạm trong sạch, lành mạnh	251	87,2
	Phát huy vai trò tự giáo dục, tự rèn luyện của học viên	198	68,8
	Tổ chức tốt các hoạt động thực tiễn	243	84,4
	Gắn công tác xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên với công tác xây dựng Đảng và học tập, làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh	197	68,4
	Chống các biểu hiện sai trái, lệch lạc trong nhận thức về xây dựng bản lĩnh chính trị	189	65,6
12	Thông tin đối tượng khảo sát		
Cấp bậc	Cấp úy	93	32,3
	Cấp tá	186	64,6
Chức vụ Đảng	Phó Bí thư cấp ủy	65	22,6
	Bí thư cấp ủy	94	32,6
	Cấp ủy viên	120	41,7
Trình độ học vấn	Đại học	140	48,6
	Cao đẳng	10	3,5
	Sau đại học	129	44,8

Phụ lục 3
KẾT QUẢ ĐIỀU TRA BẢNG PHIẾU TRƯNG CẦU Ý KIẾN
Ở CÁC TRƯỜNG SĨ QUAN QUÂN ĐỘI QUÂN ĐỘI

- Số lượng và đối tượng điều tra: 300 cán bộ quản lý học viên, giảng viên các khoa giáo viên ở các trường sĩ quan Quân đội
- Đơn vị điều tra: Trường sĩ quan Chính trị; Trường sĩ quan Lục Quân 1; Trường sĩ quan Pháo binh; Trường sĩ quan Lục quân 2; Trường sĩ quan Kỹ thuật quân sự; Trường sĩ quan Công binh; Trường sĩ quan thông tin
- Số phiếu điều tra: 300 phiếu
- Số phiếu thu về: 283 phiếu
- Người lập phiếu điều tra: Nghiên cứu sinh (7/2023)

TT	Nội dung điều tra và phương án trả lời	Tổng số ý kiến trả lời	Tỷ lệ % trên tổng số
1	Theo đồng chí, bản lĩnh chính trị có vai trò như thế nào trong xây dựng nhân cách người học viên sĩ quan?		
	Rất cần thiết	265	93,63
	Khá quan trọng	84	29,7
	Quan trọng	6	2,1
2	Theo đồng chí, trong xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên ở các nhà trường, cần quan tâm nội dung nào dưới đây?		
	Xây dựng ý chí, quyết tâm	270	95,4
	Xây dựng sự độc lập, tự chủ, nhạy bén, linh hoạt	270	95,4
	Xây dựng Đảng niềm tin vào Đảng, CNXH	257	90,8
	Xây dựng sự trung thành, vận dụng sáng tạo CNMLN	270	95,4
	Xây dựng lập trường chính trị, tư tưởng kiên định, vững vàng	270	95,4

TT	Nội dung điều tra và phương án trả lời	Tổng số ý kiến trả lời	Tỷ lệ % trên tổng số
3	Đồng chí đánh giá nhận thức của cán bộ về nội dung, giá trị của bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh như thế nào		
	Nhận thức đúng, đầy đủ	180	71,45
	Bình thường	65	28,18
	Chưa đầy đủ	11	3,82
	Khó trả lời		
4	Theo đồng chí, việc quan tâm xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên của cấp ủy, tổ chức đảng các cấp ở Đảng bộ nhà trường hiện nay như thế nào?		
	Rất quan tâm	196	69,3
	Quan tâm	90	31,8
	Bình thường	90	31,8
	ít quan tâm	90	31,8
5	Đồng chí đánh giá như thế nào về bản lĩnh chính trị của học viên ở nhà trường hiện nay?		
	Kiên định, vững vàng	90	31,8
	Bình thường	187	66,1
	Còn thiếu vững vàng, dao động trước khó khăn	6	2,1
6	Theo đồng chí việc bồi dưỡng, nâng cao trình độ lý luận cho học viên ở nhà trường hiện nay như thế nào?		
	Được tiến hành thường xuyên, chất lượng tốt	74	26,1
	Tiến hành thường xuyên nhưng nội dung không thiết thực	145	51,2
	ít quan tâm, nội dung, hình thức chưa phong phú, thiết thực	64	22,6
7	Đồng chí đánh giá như thế nào về việc học tập, nghiên cứu, tuyên truyền, giảng dạy chủ nghĩa Mác-Lênin ở nhà trường hiện nay?		
	Được tiến hành thường xuyên, chất lượng tốt	61	21,6
	Thường xuyên đổi mới nội dung, hình thức	126	44,5
	Nội dung hình thức còn áp đặt. gò bó, thiếu sinh động	93	32,9

TT	Nội dung điều tra và phương án trả lời	Tổng số ý kiến trả lời	Tỷ lệ % trên tổng số
8	Theo đồng chí việc quản lý, nắm bắt, giải quyết tình hình tư tưởng của học viên ở nhà trường hiện nay như thế nào?		
	Được tiến hành thường xuyên, chất lượng tốt	74	26,1
	Chủ động, nhạy bén trong mọi tình huống	61	21,6
	Còn thụ động	148	52,3
9	Đồng chí đánh giá như thế nào về việc phòng ngừa, ngăn chặn, đấu tranh chống lại các quan điểm sai trái, thù địch của các thế lực phản động, thù địch và “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong Đảng bộ nhà trường hiện nay?		
	Luôn quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo	100	35,3
	Có tính thuyết phục, hiệu quả cao	32	11,3
	Ít quan tâm, hình thức, phương pháp đấu tranh hiệu quả chưa cao	138	48,8
	Còn thụ động	13	4,6
10	Theo đồng chí việc quan tâm xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên của cán bộ, giảng viên ở Nhà trường hiện nay như thế nào?		
	Rất quan tâm	230	76,67
	Quan tâm	70	23,33
	Bình thường	0	0
11	Theo đồng chí trong xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên ở các nhà trường có các hiện tượng nào dưới đây?		
	Có biểu hiện thiếu bản lĩnh, dao động tư tưởng	122	43,1
	Nội dung, hình thức giáo dục, rèn luyện nghèo nàn đơn điệu	170	60,1
	Ngại khó khăn, gian khổ	177	62,5
	Thụ động, dựa dẫm ỷ lại	99	35,0

TT	Nội dung điều tra và phương án trả lời	Tổng số ý kiến trả lời	Tỷ lệ % trên tổng số
	Phát ngôn không đúng quan điểm, đường lối của Đảng	170	60,1
	Có biểu hiện ngại học các môn lý luận chính trị	199	70,3
12	Đồng chí đánh giá như thế nào về bản lĩnh chính trị của học viên ở nhà trường hiện nay?		
	Tốt	77	27,2
	Khá	193	68,2
	Trung bình	13	4,6
13	Đồng chí cho biết mức độ hoàn thành nhiệm vụ của học viên trong nhà trường hiện nay?		
	Hoàn thành tốt nhiệm vụ	161	56,9
	Hoàn thành khá nhiệm vụ	122	43,1
14	Theo đồng chí, nguyên nhân nào dưới đây làm việc xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên ở các nhà trường yếu kém?		
	Sự tác động mặt trái nền kinh tế thị trường	215	76,0
	Thiếu kinh nghiệm trong tổ chức xây dựng, bồi dưỡng, rèn luyện	170	60,1
	Thiếu sự quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo của tổ chức đảng, cơ quan chính trị cấp trên	180	63,6
	Nhận thức về nội dung, giá trị bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh của cấp ủy, tổ chức đảng ở nhà trường chưa đầy đủ, sâu sắc	218	77,0
	Chất lượng năng lực kiến thức, kinh nghiệm đội ngũ cấp ủy, bí thư cấp ủy còn hạn chế	212	74,9
	Một bộ phận học viên thiếu tự giác tu dưỡng, rèn luyện chưa phát huy tốt vai trò trong xây dựng bản lĩnh chính trị	283	100,0

TT	Nội dung điều tra và phương án trả lời	Tổng số ý kiến trả lời	Tỷ lệ % trên tổng số
15	Để xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên theo bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh, hiện nay theo đồng chí cần thực hiện tốt những giải pháp gì?		
	Nâng cao nhận thức trách nhiệm của các tổ chức, các lực lượng trong xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên	248	87,6
	Chuẩn hóa mô hình bản lĩnh chính trị của học viên theo bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh	232	82,0
	Xây dựng môi trường văn hóa sư phạm quân sự	203	71,7
	Đổi mới nội dung, hình thức, phương pháp xây dựng, rèn luyện	258	91,2
	Phát huy vai trò, đề cao trách nhiệm của các tổ chức, các lực lượng trong xây dựng bản lĩnh chính trị	212	74,9
	Gắn xây dựng bản lĩnh chính trị với thực hiện mục tiêu, yêu cầu đào tạo	196	69,3
16	Thông tin đối tượng khảo sát		
Cấp bậc	Cấp úy	93	32,3
	Cấp tá	186	64,6
Chức vụ	Giảng viên	129	4,27
	Cán bộ quản lý	156	54,73
Trình độ học vấn	Đại học	156	54,73
	Sau đại học	129	45,27

Phụ lục 4
KẾT QUẢ ĐIỀU TRA BẰNG PHIẾU TRƯNG CẦU Ý KIẾN
Ở CÁC TRƯỜNG SĨ QUAN QUÂN ĐỘI

- Số lượng và đối tượng điều tra: 300 học viên, công nhân viên ở các trường sĩ quan Quân đội
- Đơn vị điều tra: Trường sĩ quan Chính trị; Trường sĩ quan Lục Quân 1; Trường sĩ quan Pháo binh; Trường sĩ quan Lục quân 2; Trường sĩ quan Kỹ thuật quân sự; Trường sĩ quan Công binh; Trường sĩ quan thông tin.
- Số phiếu điều tra thu về: 300 phiếu
- Số phiếu hợp lệ: 279 phiếu
- Người lập phiếu điều tra: Nghiên cứu sinh (7/2023)

TT	Nội dung điều tra và phương án trả lời	Tổng số ý kiến trả lời	Tỷ lệ % trên tổng số
1	Ở đơn vị của đồng chí, học viên có các biểu hiện tích cực nào dưới đây?		
	Có ý chí, quyết tâm cao khi thực hiện nhiệm vụ	153	54,8
	Lập trường tư tưởng vững vàng, phẩm chất năng lực tốt	189	67,7
	Luôn tin tưởng vào sự lãnh đạo của Đảng và CNXH	126	45,2
	Có tinh thần chủ động, tự giác cao trong thực hiện nhiệm vụ	189	67,7
	Luôn đoàn kết, thương yêu lẫn nhau	180	64,5
	Tinh thần đấu tranh phê và tự phê tốt	108	38,7
2	Ở đơn vị đồng chí thường có các biểu hiện tiêu cực nào dưới đây trong học viên?		
	Dựa giẫm, ỷ lại	9	3,2
	Không an tâm tư tưởng	18	6,5
	Vi phạm đạo đức, lối sống	171	61,3
	Dĩ hòa vi quý, không dám đấu tranh	180	64,5

TT	Nội dung điều tra và phương án trả lời	Tổng số ý kiến trả lời	Tỷ lệ % trên tổng số
3	Lãnh đạo, chỉ huy ở cơ quan, đơn vị đồng chí có thường xuyên quan tâm đến việc xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên không?		
	Thường xuyên	207	74,9
	Có làm nhưng thiếu thường xuyên	34	11,50
	Khó trả lời	37	17,0
4	Theo đồng chí nguyên nhân của tình trạng ngại đấu tranh tự phê bình và phê bình với các biểu hiện tiêu cực ở đơn vị quản lý học viên là gì?		
	Sợ trù dập, thành kiến	162	58,1
	Sợ ảnh hưởng tới lợi ích cá nhân	162	58,1
	Do tổ chức và cá nhân được phê bình không sửa chữa	99	35,5
5	Theo đồng chí việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh của học viên ở nhà trường hiện nay như thế nào?		
	Rất tốt	18	6,5
	Tốt	99	35,5
	Bình thường	126	45,2
	Còn hình thức, chiếu lệ	36	12,9
6	Đồng chí đánh giá thế nào về mức độ thường xuyên rèn luyện bản lĩnh chính trị của học viên ở nhà trường hiện nay?		
	Thường xuyên	193	67,24
	Chưa thường xuyên	87	28,91
	Khó trả lời	7	2,43
7	Đồng chí đánh giá thế nào về việc đấu tranh bảo vệ quan điểm, đường lối, chủ trương của Đảng của học viên ở nhà trường hiện nay?		
	Tốt	99	35,5
	Bình thường	117	41,9
	Khó trả lời	36	12,9

TT	Nội dung điều tra và phương án trả lời	Tổng số ý kiến trả lời	Tỷ lệ % trên tổng số
8	Đồng chí đánh giá thế nào về việc bồi dưỡng, nâng cao trình độ lý luận, chính trị cho cán bộ, học viên ở nhà trường hiện nay?		
	Tốt	81	29,0
	Bình thường	153	54,8
	Khó trả lời	45	16,1
9	Đồng chí cho biết ý kiến về việc xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên ở nhà trường hiện nay?		
	Tốt	90	32,3
	Bình thường	135	48,4
	Khó trả lời	54	19,4
10	Đồng chí cho biết ý kiến về việc nghiên cứu, học tập, tuyên truyền, giảng dạy chủ nghĩa Mác-Lênin, TTHCM ở nhà trường hiện nay?		
	Tốt	81	29,0
	Bình thường	144	51,6
	Khó trả lời	54	19,4
11	Đồng chí cho biết việc đấu tranh với các tư tưởng, nhận thức lệch lạc, sai trái, tiêu cực ở nhà trường hiện nay như thế nào?		
	Tốt	36	12,9
	Bình thường	162	58,1
	Khó trả lời	63	22,6
12	Đồng chí cho biết ở đảng bộ, chi bộ đồng chí việc việc bồi dưỡng bản lĩnh chính trị cho học viên thường gắn với hoạt động nào sau đây?		
	Hội thao, hội thi	130	43,0
	Các đợt diễn tập	125	41,6
	Các hoạt động rèn luyện ở đơn vị	30	10
	Khó trả lời	5	1,6
13	Thông tin đối tượng khảo sát		
Đồng chí là	Đảng viên	234	83,9
	Đoàn viên	45	16,1

Phụ lục 5

MẪU PHIẾU TRƯNG CẦU Ý KIẾN

(Dùng cho bí thư và phó bí thư cấp ủy đảng và cấp ủy viên)

Để tạo điều kiện cho chúng tôi trong việc nghiên cứu đề tài “bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh và vận dụng trong xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên các trường sĩ quan Quân đội hiện nay”

Xin đồng chí vui lòng cho biết ý kiến về một số nội dung dưới đây. Nhất trí ý kiến nào đồng chí đánh dấu (x) vào ô trống (□) bên phải phương án trả lời. Đồng chí không phải ghi tên đơn vị vào phiếu này.

1. Theo đồng chí việc xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội hiện nay có ảnh hưởng như thế nào đến chất lượng giáo dục đào tạo của các nhà trường?

- Trực tiếp quyết định chất lượng giáo dục, đào tạo ☐
- Ảnh hưởng to lớn, tích cực góp phần nâng cao chất lượng đào tạo ☐
- Có ảnh hưởng nhưng không nhiều ☐
- Không ảnh hưởng đến chất lượng giáo dục đào tạo ở các nhà trường ☐
- Khó trả lời ☐

2. Đồng chí đánh giá như thế nào về việc vận dụng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh vào xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội hiện nay?

- Rất cần thiết ☐
- Cần thiết ☐
- Không cần thiết ☐
- Khó trả lời ☐

3. Theo đồng chí xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội hiện nay các tiêu chí nào dưới đây quan trọng và cần thiết?

- Niềm tin vào sự lãnh đạo của Đảng, vào mục tiêu CNXH ☐
- Ý chí, nghị lực vượt lên khó khăn, gian khổ ☐
- Lập trường chính trị, tư tưởng kiên định, vững vàng ☐
- Hiểu biết, nắm chắc chủ nghĩa Mác-Lênin, TTHCM ☐
- Khéo léo, nhạy bén trong giải quyết các mối quan hệ ☐

- Có tinh thần cảnh giác với các âm mưu, thủ đoạn của kẻ thù ☐
- Quyết tâm cao trong thực hiện các nhiệm vụ ☐
- Độc lập, tự chủ, linh hoạt trong suy nghĩ, hành động ☐

4. Theo đồng chí nhận thức của đội ngũ cán bộ, học viên về bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh ở nhà trường hiện nay như thế nào?

- Tốt ☐ - Trung bình ☐
- Khá ☐ - Yếu ☐

5. Theo đồng chí ý thức tự tu dưỡng, rèn luyện bản lĩnh chính trị của học viên ở nhà trường hiện nay thế nào?

- Đa số có ý thức tu dưỡng, rèn luyện tốt ☐
- Phần lớn ý thức tu dưỡng, rèn luyện chưa tốt ☐
- Một bộ phận ý thức, tu dưỡng rèn luyện chưa tốt ☐
- Khó trả lời ☐

6. Đề nghị đồng chí cho biết ý kiến của mình về những khuyết điểm, tồn tại trong công tác xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên ở nhà trường hiện nay. Thường tập trung nhất vào những điểm nào dưới đây?

- Nhận thức trách nhiệm còn hạn chế ☐
- Chưa quan tâm ☐
- Ý thức tự rèn luyện còn hạn chế ☐
- Nội dung, hình thức giáo dục, rèn luyện chưa phong phú ☐
- Công tác giáo dục chính trị tư tưởng còn hạn chế ☐
- Chưa tích cực, thiếu chủ động ☐

7. Theo đồng chí việc cụ thể hoá tiêu chí bản lĩnh chính trị của học viên ở các trường sĩ quan Quân đội hiện nay như thế nào?

- Nội dung cụ thể hoá phù hợp, sát đơn vị ☐
- Một số nội dung chưa sát thực ☐
- Cần phải bổ sung thêm ☐
- Khó trả lời ☐

8. Theo đồng chí việc xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội hiện nay đã và đang đặt ra những vấn đề gì?

- Mâu thuẫn giữa thực trạng bản lĩnh chính trị của học viên còn hạn chế so với mục tiêu, yêu cầu đào tạo ☐

- Mâu thuẫn giữa nhu cầu phấn đấu, rèn luyện, trưởng thành với hạn chế, bất cập nảy sinh trong thực tế công tác ☐

- Môi trường văn hóa quân sự đặt ra yêu cầu cao ☐

- Thực tiễn rèn luyện bản lĩnh chính trị thiếu nội dung, hình thức sinh động, hiệu quả ☐

- Nhận thức của các chủ thể chưa đáp ứng yêu cầu xây dựng ☐

- Tạo sự chuyển biến mạnh mẽ trong nhận thức, trách nhiệm của cán bộ, đảng viên ☐

9. Theo đồng chí những yếu tố nào sau đây có tác động thuận lợi đến việc xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội hiện nay?

- Những thành tựu trong sự nghiệp đổi mới đất nước ☐

- Truyền thống, bản chất tốt đẹp của QĐNDVN ☐

- Những bài học kinh nghiệm của công tác xây dựng Đảng ☐

- Việc đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh ☐

- Yêu cầu, nhiệm vụ xây dựng Quân đội và các trường sĩ quan Quân đội trong thời kỳ mới ☐

10. Theo đồng chí những yếu tố nào sau đây có tác động tiêu cực đến việc xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên các trường sĩ quan Quân đội hiện nay?

- Mặt trái của cơ chế thị trường ☐

- Mặt trái của xu thế toàn cầu hóa và hội nhập quốc tế, cách mạng khoa học và công nghệ ☐

- Khó khăn, trở ngại trong đời sống nội tại của đất nước ☐

- Âm mưu, thủ đoạn chống phá của các thế lực thù địch ☐

11. Theo đồng chí để xây dựng bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh cho học viên ở các trường sĩ quan Quân đội hiện nay theo cần thực hiện những giải pháp nào?

- Giáo dục nâng cao nhận thức cho các chủ thể ☐
- Chuẩn hóa mô hình bản lĩnh chính trị của học viên theo bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh ☐
- Đổi mới nội dung, hình thức xây dựng ☐
- Đổi mới mạnh mẽ công tác giáo dục lý luận chính trị, tư tưởng ở các trường sĩ quan Quân đội ☐
- Nêu cao vai trò tiên phong, gương mẫu của cán bộ, đảng viên, trước hết là của bí thư, cấp ủy viên, cán bộ chủ trì, chủ chốt ☐
- Phát huy vai trò của các tổ chức quần chúng ở các trường sĩ quan Quân đội tham gia xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên ☐
- Phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo của học viên ☐
- Xây dựng môi trường văn hóa sư phạm trong sạch, lành mạnh ☐
- Tổ chức tốt các hoạt động thực tiễn ☐
- Gắn công tác xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên với công tác xây dựng Đảng và học tập, làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh ☐

12. Đồng chí vui lòng cho biết thêm về cá nhân đồng chí?

- Cấp bậc

+ Cấp úy ☐ + Công nhân viên chức ☐

+ Cấp tá ☐ + Cấp khác ☐

- Chức vụ:

+ Phó Bí thư cấp ủy ☐ + Cấp ủy viên ☐

+ Bí thư cấp ủy ☐ + Chức khác ☐

- Trình độ học vấn

+ Đại học ☐

+ Sau đại học ☐

Một lần nữa xin chân thành cảm ơn sự cộng tác của đồng chí !

Phụ lục 6
MẪU PHIẾU TRƯNG CẦU Ý KIẾN
(Dùng cho cán bộ quản lý học viên và giảng viên)

Để tạo điều kiện cho việc nghiên cứu đề tài “*bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh và vận dụng trong xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên các trường sĩ quan Quân đội hiện nay*”.

Xin đồng chí vui lòng cho biết ý kiến về một số nội dung dưới đây. Nhất trí ý kiến nào đồng chí đánh dấu (x) vào ô trống (□) bên phải phương án trả lời. Đồng chí không ghi tên, đơn vị vào phiếu này. Chúng tôi rất mong được sự giúp đỡ, cộng tác của các đồng chí.

1. Theo đồng chí, bản lĩnh chính trị có vai trò như thế nào trong xây dựng nhân cách người học viên sĩ quan?

- Rất quan trọng ☐1
- Khá quan trọng ☐2
- Quan trọng ☐3
- Không quan trọng ☐4
- Khó trả lời ☐5

2. Theo đồng chí, trong xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên ở các nhà trường, cần quan tâm nội dung nào dưới đây?

- Xây dựng ý chí, quyết tâm ☐1
- Xây dựng sự độc lập, tự chủ, nhạy bén, linh hoạt ☐2
- Xây dựng Đảng niềm tin vào Đảng, CNXH ☐3
- Xây dựng sự trung thành, vận dụng sáng tạo CNMLN ☐4
- Xây dựng lập trường chính trị, tư tưởng kiên định, vững vàng ☐5

3. Đồng chí đánh giá niềm tin của học viên ở nhà trường vào sự lãnh đạo của Đảng, vào sự nghiệp đổi mới hiện nay như thế nào?

- Rất cao ☐1
- Khá cao ☐2
- Bình thường ☐3
- Thấp ☐4
- Có biểu hiện dao động ☐5
- Khó trả lời ☐6

4. Theo đồng chí, việc xây dựng, ban hành nghị quyết, chỉ thị của cấp ủy, tổ chức đảng các cấp ở nhà trường hiện nay như thế nào?

- Nghiên cứu, quán triệt sâu sắc nghị quyết các cấp ☐1
- Bám sát đặc điểm, tình hình cơ quan, đơn vị ☐2
- Lấy ý kiến đóng góp rộng rãi của cán bộ, đảng viên, quần chúng ☐3
- Còn chung chung, thiếu cụ thể ☐4
- Khó trả lời ☐5

5. Đồng chí đánh giá như thế nào về bản lĩnh chính trị của học viên ở nhà trường hiện nay?

- Kiên định, vững vàng ☐1
- Bình thường ☐2
- Còn thiếu vững vàng, dao động trước khó khăn ☐3
- Khó trả lời ☐4

6. Theo đồng chí việc bồi dưỡng, nâng cao trình độ lý luận cho học viên ở nhà trường hiện nay như thế nào?

- Được tiến hành thường xuyên, chất lượng tốt ☐1
- Tiến hành thường xuyên nhưng nội dung chưa thiết thực ☐2
- Ít quan tâm, nội dung, hình thức chưa phong phú, thiết thực ☐3
- Khó trả lời ☐4

7. Đồng chí đánh giá như thế nào về việc học tập, nghiên cứu, tuyên truyền, giảng dạy CNMLN ở nhà trường hiện nay?

- Được tiến hành thường xuyên, chất lượng tốt ☐1
- Thường xuyên đổi mới nội dung, hình thức ☐2
- Nội dung, hình thức còn áp đặt, gò bó, thiếu sinh động ☐3
- Khó trả lời ☐4

8. Theo đồng chí việc quản lý, nắm bắt, giải quyết tình hình tư tưởng của học viên ở nhà trường hiện nay như thế nào?

- Được tiến hành thường xuyên, chất lượng tốt ☐1
- Chủ động, nhạy bén trong mọi tình huống ☐2
- Còn thụ động ☐3
- Khó trả lời ☐4

9. Đồng chí đánh giá như thế nào về việc phòng ngừa, ngăn chặn, đấu tranh chống lại các quan điểm sai trái, thù địch của các thế lực phản động, thù địch và “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nhà trường hiện nay?

- Luôn quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo ☐1
- Có tính thuyết phục, hiệu quả cao ☐2
- Ít quan tâm, hình thức, phương pháp đấu tranh hiệu quả chưa cao ☐3
- Còn thụ động ☐4
- Khó trả lời ☐5

10. Theo đồng chí thực trạng năng lực lãnh đạo, sức chiến đấu của các cấp ủy, tổ chức đảng ở nhà trường hiện nay như thế nào?

- Tốt ☐1
- Khá ☐2
- Trung bình ☐3
- Yếu, kém ☐4
- Khó trả lời ☐5

11. Theo đồng chí trong xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên ở các nhà trường có các hiện tượng nào dưới đây?

- Có biểu hiện thiếu bản lĩnh, dao động tư tưởng ☐1
- Nội dung, hình thức giáo dục, rèn luyện nghèo nàn đơn điệu ☐2
- Ngại khó khăn, gian khổ ☐3
- Thụ động, dựa dẫm ỷ lại ☐4
- Có biểu hiện ngại học các môn lý luận chính trị ☐5
- Phát ngôn không đúng quan điểm, đường lối của Đảng ☐6
- Khó trả lời ☐7

12. Đồng chí đánh giá như thế nào về bản lĩnh chính trị của học viên ở nhà trường hiện nay?

- Tốt ☐ 1	- Trung bình ☐ 3
- Khá ☐ 2	- Yếu ☐ 4

13. Đồng chí cho biết mức độ hoàn thành nhiệm vụ của học viên trong nhà trường hiện nay?

- Hoàn thành tốt nhiệm vụ ☐1
- Hoàn thành khá nhiệm vụ ☐2

- Hoàn thành nhiệm vụ ☐3
- Hoàn thành nhiệm vụ yếu ☐4
- Khó trả lời ☐5

14. Theo đồng chí, nguyên nhân nào dưới đây làm việc xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên ở các nhà trường yếu kém?

- Sự tác động mặt trái nền kinh tế thị trường ☐1
- Thiếu kinh nghiệm trong tổ chức xây dựng, bồi dưỡng, rèn luyện ☐2
- Thiếu sự quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo của tổ chức đảng, cơ quan chính trị cấp trên ☐3
- Nhận thức về nội dung, giá trị bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh của cấp ủy, tổ chức đảng ở nhà trường chưa đầy đủ, sâu sắc ☐4
- Phẩm chất năng lực kiến thức, kinh nghiệm đội ngũ cấp ủy, bí thư cấp ủy còn hạn chế ☐5
- Một bộ phận học viên thiếu tự giác tu dưỡng, rèn luyện chưa phát huy tốt vai trò trong xây dựng bản lĩnh chính trị ☐6

15. Để xây dựng Đảng bộ nhà trường vững mạnh về chính trị, tư tưởng, tổ chức và đạo đức, hiện nay theo đồng chí cần thực hiện tốt những giải pháp gì?

- Nâng cao nhận thức trách nhiệm của các tổ chức, các lực lượng trong xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên ☐1
- Đổi mới nội dung, hình thức xây dựng bản lĩnh chính trị của học viên theo bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh ☐2
- Xây dựng môi trường văn hóa sư phạm quân sự ☐3
- Đổi mới nội dung, hình thức, phương pháp xây dựng, rèn luyện ☐4
- Phát huy vai trò, đề cao trách nhiệm của các tổ chức, các lực lượng trong xây dựng bản lĩnh chính trị ☐5
- Gắn xây dựng bản lĩnh chính trị với thực hiện mục tiêu, yêu cầu đào tạo ☐6

Một lần nữa xin chân thành cảm ơn đồng chí !

Phụ lục 7**MẪU PHIẾU TRƯNG CẦU Ý KIẾN***(Dùng cho học viên đào tạo sĩ quan và công nhân viên chức)**Đồng chí thân mến!*

Để tạo điều kiện cho việc nghiên cứu đề tài “bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh và vận dụng trong xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên các trường sĩ quan Quân đội hiện nay”

Xin đồng chí vui lòng cho biết ý kiến về một số nội dung dưới đây. Nhất trí ý kiến nào đồng chí đánh dấu (x) vào ô trống (□) bên phải phương án trả lời. Đồng chí không phải ghi tên đơn vị vào phiếu này.

1. Ở đơn vị của đồng chí, học viên có các biểu hiện tích cực nào dưới đây?

- Có ý chí, quyết tâm cao khi thực hiện nhiệm vụ ☐
- Lập trường tư tưởng vững vàng, phẩm chất năng lực tốt ☐
- Luôn tin tưởng vào sự lãnh đạo của Đảng và CNXH ☐
- Có tinh thần chủ động, tự giác cao trong thực hiện nhiệm vụ ☐
- Luôn đoàn kết, thương yêu lẫn nhau ☐
- Tinh thần đấu tranh phê và tự phê tốt ☐

2. Ở đơn vị đồng chí thường có các biểu hiện tiêu cực nào dưới đây trong học viên?

- Dựa giẫm, ỷ lại ☐
- Không an tâm tư tưởng ☐
- Vi phạm đạo đức lối sống ☐
- Thực dụng cá nhân chủ nghĩa ☐
- Dĩ hòa vi quý, không dám đấu tranh ☐

3. Lãnh đạo, chỉ huy ở cơ quan, đơn vị đồng chí có thường xuyên quan tâm đến việc xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên không?

- Thường xuyên ☐
- Có làm nhưng thiếu thường xuyên ☐
- Chưa bao giờ làm ☐

4. Theo đồng chí nguyên nhân của tình trạng ngại đấu tranh tự phê bình và phê bình với các biểu hiện tiêu cực ở đơn vị quản lý học viên là gì?

- Sợ trù dập, thành kiến ☐
- Xử lý trên nhẹ, dưới nặng ☐
- Sợ ảnh hưởng tới lợi ích cá nhân ☐
- Khó trả lời ☐
- Do tổ chức và cá nhân được phê bình không sửa chữa ☐

5. Theo đồng chí việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh của học viên ở nhà trường hiện nay thế nào?

- Rất tốt ☐
- Tốt ☐
- Bình thường ☐
- Còn hình thức, chiếu lệ ☐
- Khó trả lời ☐

6. Đồng chí đánh giá thế nào về mức độ thường xuyên rèn luyện bản lĩnh chính trị của học viên ở nhà trường hiện nay?

- Thường xuyên ☐
- Chưa thường xuyên ☐
- Khó trả lời ☐

7. Đồng chí đánh giá thế nào về việc đấu tranh bảo vệ quan điểm, đường lối, chủ trương của Đảng của cán bộ, đảng viên ở nhà trường hiện nay?

- Rất tốt ☐
- Tốt ☐
- Bình thường ☐
- Khó trả lời ☐

8. Đồng chí đánh giá thế nào về việc bồi dưỡng, nâng cao trình độ lý luận, chính trị cho cán bộ, đảng viên ở nhà trường hiện nay?

- Rất tốt ☐
- Tốt ☐
- Bình thường ☐
- Khó trả lời ☐

9. Theo đồng chí, việc quan tâm xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên của cấp ủy, tổ chức đảng các cấp ở Đảng bộ nhà trường hiện nay như thế nào?

- Rất tốt ☐
- Tốt ☐
- Bình thường ☐
- Khó trả lời ☐

10. Đồng chí cho biết ý kiến về việc nghiên cứu, học tập, tuyên truyền, giảng dạy nghĩa Mác - Lênin, TTHCM ở nhà trường hiện nay?

- Rất tốt ☐
- Tốt ☐
- Bình thường ☐
- Khó trả lời ☐

11. Đồng chí cho biết việc đấu tranh với các tư tưởng, nhận thức lệch lạc, sai trái, tiêu cực ở nhà trường hiện nay như thế nào?

- Rất tốt ☐
- Tốt ☐
- Bình thường ☐
- Khó trả lời ☐

12. Đồng chí cho biết ở đảng bộ, chi bộ đồng chí việc bồi dưỡng bản lĩnh chính trị cho học viên thường gắn với hoạt động nào sau đây?

- Hội thao, hội thi ☐
- Các đợt diễn tập ☐
- Các hoạt động rèn luyện ở đơn vị ☐
- Khó trả lời ☐

13. Xin đồng chí vui lòng cho biết một số thông tin về bản thân

- Đồng chí là:

+ Đảng viên ☐

+ Đoàn viên ☐

+ Thành phần khác ☐

Phụ lục 8
DANH SÁCH CÁC TRƯỜNG SĨ QUAN TRONG QUÂN ĐỘI

Số TT	Tên trường	Trực thuộc
11	Trường Sĩ quan Lục quân 1	Bộ Quốc phòng
12	Trường Sĩ quan Lục quân 2	Bộ Quốc phòng
13	Trường Sĩ quan Chính trị	Bộ Quốc phòng
14	Trường Sĩ quan Pháo binh	Binh chủng Pháo binh
15	Trường Sĩ quan Công binh	Binh chủng Công binh
17	Trường Sĩ quan Tăng - Thiết giáp	Binh chủng Tăng - Thiết giáp
18	Trường Sĩ quan Thông tin	Binh chủng Thông tin
19	Trường Sĩ quan Đặc công	Binh chủng Đặc công
110	Trường Sĩ quan Phòng hóa	Binh chủng Hóa học
111	Trường Sĩ quan Không quân	Quân chủng Phòng không - Không quân

Nguồn: Cục Nhà trường; các TSQ (tháng 3/2023)

Phụ lục 9
KẾT QUẢ HỌC TẬP CỦA HỌC VIÊN ĐẠI HỌC QUÂN SỰ
CÁC NHÀ TRƯỜNG QUÂN ĐỘI TỪ NĂM 2018 - 2023

Năm học	Tổng số	Kết quả học tập									
		G		K		TBK		TB		KPL	
		SL	%	SL	%	SL	%	SL	%	SL	%
Trường Sĩ quan Chính trị											
2018 - 2019	2251	40	1,7	1861	82,67	437	19,41	03	0,13	00	00
2019 - 2020	2238	46	2,05	1780	79,89	408	18,23	04	0,18	00	00
2020-2021	2245	53	2,36	1590	70,82	412	18,35	03	0,13	00	00
2021-2022	2256	64	2,83	1587	70,34	413	18,30	04	0,19	00	00
2022 - 2023	453	12	2,64	09	90,28	30	6,62	02	0,44	00	00
Trường Sĩ quan Pháo binh											
2018 - 2019	930	26	2,79	758	81,50	138	14,83	08	0,88	00	00
2019 - 2020	886	18	2,03	672	75,84	196	22,13	00	00	00	00
2020-2021	896	30	3,35	698	77,91	165	18,41	03	0,33	00	00
2021-2022	893	30	3,36	749	8,88	108	12,09	06	0,67	00	00
2022 - 2023	208	07	3,36	173	83,17	25	12,01	03	1,44	00	00
Trường Sĩ quan Lục quân 1											
2018 - 2019	2615	48	1,83	1882	71,96	680	17,31	05	0,19	00	00
2019 - 2020	2673	55	2,05	2068	77,36	547	14,23	03	0,11	00	00
2020-2021	2794	35	1,25	2309	82,64	444	11,65	06	0,21	00	00
2021-2022	2819	37	1,31	2315	82,11	460	12,02	07	0,24	00	00
2022 - 2023	494	15	3,03	389	78,74	85	17,20	05	1,01		00
Trường Sĩ quan Lục quân 2											
2018 - 2019	2330	52	2,23	2190	93,99	87	3,74	01	0,04	00	00
2019 - 2020	2433	38	1,56	2239	92,03	156	6,41	00	00	00	00
2020-2021	2411	76	3,15	2166	89,84	168	6,97	00	00	00	00
2021-2022	2258	65	2,88	2109	93,5	78	3,45	00	00	00	00
2022 - 2023	441	13	94	411	93,19	15	3,40	02	0,45	00	00
Trường Sĩ quan Công binh											
2018 - 2019	621	71	11,43	439	70,69	108	17,40	03	0,48	00	00
2019 - 2020	797	69	8,65	499	62,6	222	27,85	07	0,87	00	00
2020-2021	778	70	8,99	513	65,93	195	25,06	00	00	00	00
2021-2022	725	60	8,27	443	61,1	214	29,51	08	1,1	00	00
2022 - 2023	223	39	4,87	701	87,62	58	7,25	02	0,25	00	00
Trường Sĩ quan Thông tin											
2018-2019	1033	16	1,55	635	61,47	280	27,10	10	9,87	00	00
2019-2020	765	14	1,83	525	51,63	129	16,84	13	1,70	00	00
2020-2021	473	13	2,74	425	89,85	24	5,07	11	2,32	00	00
2021-2022	216	04	1,85	182	84,26	23	10,64	07	3,25	00	00
2022 - 2023	323	06	1,85	295	91,93	17	5,26	05	1,54	00	00

(Nguồn: Ban Kế hoạch, Phòng Đào tạo Trường SQCT, SQPB, SQLQ1, SQLQ2, SQCB, SQTT, tháng 10/2023)

Phụ lục 10

**KẾT QUẢ RÈN LUYỆN CỦA HỌC VIÊN ĐẠI HỌC QUÂN SỰ
CÁC NHÀ TRƯỜNG QUÂN ĐỘI TỪ NĂM 2018 - 2023**

Năm học	Tổng số	Kết quả rèn luyện							
		T		K		TBK		KXL	
		SL	%	SL	%	SL	%	SL	%
Trường Sĩ quan Chính trị									
2018 - 2019	2251	1552	71,03	426	19,49	05	0,23	00	00
2019 - 2020	2238	1533	69,24	395	17,84	07	0,32	00	00
2020- 2021	2245	1528	67,14	525	23,07	06	0,25	00	00
2021- 2022	2256	1638	71,75	438	19,18	03	0,13	00	00
2022 - 2023	453	350	77,26	100	22,07	03	0,66	00	00
Trường Sĩ quan Pháo binh									
2018 - 2019	930	677	75,72	191	12,38	03	0,33	00	00
2019 - 2020	886	723	79,27	164	18,00	05	0,54	00	00
2020- 2021	896	702	79,86	159	18,08	02	0,24	00	00
2021- 2022	893	692	79,81	153	17,64	04	0,48	00	00
2022 - 2023	208	162	77,88	38	18,26	08	3,84	00	00
Trường Sĩ quan Lục quân 1									
2018 - 2019	2615	1621	72,02	462	20,24	03	0,56	00	00
2019 - 2020	2673	1585	70,82	437	19,41	03	0,13	00	00
2020- 2021	2794	1590	70,83	408	18,23	04	0,18	00	00
2021- 2022	2819	1587	70,34	412	18,35	03	0,13	00	00
2022 - 2023	494	389	78,74	100	20,24	05	1,01	00	00
Trường Sĩ quan Lục quân 2									
2018-2019	2330	2157	82,57	153	6,57	15	0,86	00	00
2019-2020	2433	2299	84,49	122	5,01	07	0,5	00	00
2020-2021	2411	2324	86,39	74	3,07	10	0,54	00	00
2021-2022	2258	2191	87,03	54	2,39	09	0,58	00	00
2022 - 2023	441	395	89,56	41	9,29	05	1,13	00	00
Trường Sĩ quan Công binh									
2018-2019	621	585	87,42	12	1,93	04	0,64	00	00
2019-2020	797	757	87,49	18	2,52	02	0,25	00	00
2020-2021	778	754	88,20	14	1,8	00	00	00	00
2021-2022	725	683	85,58	30	4,13	02	0,27	00	00
2022 - 2023	227	193	85,02	25	11,01	09	3,96	00	00
Trường Sĩ quan Thông tin									
2018-2019	1033	788	76,29	234	22.65	11	1,06	00	00
2019-2020	765	609	76,61	139	18.17	17	2,22	00	00
2020-2021	473	307	64,90	143	40.23	23	4,86	00	00
2021-2022	216	151	69,91	52	24.07	13	6,02	00	00
2022 - 2023	323	275	85,13	39	12.07	09	2,78	00	00

(Nguồn: Ban Kế hoạch, Phòng Đào tạo Trường SQCT, SQPB, SQLQ1, SQLQ2, SQCB, SQTT, tháng 10/2023)

Phụ lục 11
SỐ LƯỢNG HỌC VIÊN ĐẠI HỌC QUÂN SỰ BỊ THẢI LOẠI
CỦA CÁC NHÀ TRƯỜNG QUÂN ĐỘI TỪ NĂM 2018 ĐẾN THÁNG 12 NĂM 2023

Năm học	Số lượng	Lý do			Ghi chú
		Tư tưởng	Kỷ luật	Sức khỏe	
Trường Sĩ quan Chính trị					
2018-2019	06	03	01	02	
2019-2020	08	04	02	02	
2020-2021	07	03	02	02	
2021-2022	05	03	01	01	
2022 - 2023	06	03	02	01	
Trường Sĩ quan Pháo binh					
2018-2019	05	03	01	01	
2019-2020	07	04	01	02	
2020-2021	05	03	01	01	
2021-2022	04	02	01	01	
2022 - 2023	06	04	01	01	
Trường Sĩ quan Lục quân 1					
2018-2019	05	03	02		
2019-2020	15	08	03	04	
2020-2021	09	06	02	01	
2021-2022	11	07	02	02	
2022 - 2023	08	05	02	01	
Trường Sĩ quan Lục quân 2					
2018-2019	13	06	01	06	
2019-2020	27	26	01	00	
2020-2021	07	05	01	01	
2021-2022	24	13	01	10	
2022 - 2023	07	05	01	01	
Trường Sĩ quan Công binh					
2018-2019	04	01	01	02	
2019-2020	05	02	00	03	
2020-2021	02	01	00	01	
2021-2022	07	05	01	01	
2022 - 2023	07	03	01	03	
Trường Sĩ quan Thông tin					
2018-2019	06	04	01	01	
2019-2020	09	03	01	05	
2020-2021	07	04	00	03	
2021-2022	10	04	00	06	
2022 - 2023	07	05	00	02	

((Nguồn: Ban Cán bộ, Trường SQCT, SQQPБ, SQLQ1, SQLQ2, SQCB, SQTT, tháng 03/2023))

Phụ lục 12
KẾT QUẢ TỐT NGHIỆP CỦA HỌC VIÊN ĐẠI HỌC QUÂN SỰ
CÁC NHÀ TRƯỜNG QUÂN ĐỘI TỪ NĂM 2018 - 2023

Năm học	Kết quả tốt nghiệp của học viên				
	XS, G	K	TBK	TB	TỔNG
Trường Sĩ quan Chính trị					
2018-2019	4=1.33%	246=82%	30=10%	0	300
2019-2020	9=2.81%	287=95,66%	24=7,5%	0	320
2020-2021	7=0.73%	522=94,56%	14=3,09%	9=1,63%	552
2021-2022	5=1.12%	419=93,94%	17=3,81%	5=1,12%	446
2022 - 2023	4=0.84%	458=96,62%	12=2,53%	0	474
Trường Sĩ quan Pháo binh					
2018-2019	4=3,3%	102=85%	10=8,3%	4=3,3%	120
2019-2020	6=4,8%	87=69,6%	30=24%	2=1,6%	125
2020-2021	9=4,5%	167=83,5%	20=12%	4=2%	200
2021-2022	7=3,18%	176=80%	35=15,9%	2= 0,9%	220
2022 - 2023	3=1,66%	147=81,66%	27=15%	3=1,66%	180
Trường Sĩ quan Lục quân 1					
2018-2019	6=1,57%	361=95%	13=3,42%	0	380
2019-2020	9=1,83%	470=95,91%	11=2,24%	0	490
2020-2021	7=0,73%	479=95,8%	12=2,4%	2=0,4%	500
2021-2022	5=1,40%	647=96,56%	15=2,23%	3=0,44%	670
2022 - 2023	8=1,23%	630=96,92%	10=1,53%	2=0,3%	650
Trường Sĩ quan Lục quân 2					
2018-2019	5=1,37%	336=92,31%	23=6,32%	0	364
2019-2020	11=2,21%	483=96,99%	4=0,80%	0	498
2020-2021	4=0,73%	528=96%	17=3,09%	1=0,18%	550
2021-2022	7=1,06%	637=96,37%	17=2,57%	0	661
2022 - 2023	6=0,99%	593=97,53%	9=1,48%	0	608
Trường Sĩ quan Công binh					
2018-2019	6=6%	77=77%	14=14%	3=3%	100
2019-2020	9=7.32%	60=48.78%	54=43.90	00	123
2020-2021	15=7,28%	130=63,11%	59=28,64%	2=1,51%	206
2021-2022	19=7,95%	175=73,22%	45=18,83%	00	239
2022 - 2023	14=8,05%	121=69,54%	37=21,26%	2=1,15%	174
Trường Sĩ quan Thông tin					
2018-2019	6=2,20%	255=93,40%	11=4,03%	1=0,37%	273
2019-2020	4=1,61%	224=90,32%	17=6,86%	3=1,21%	248
2020-2021	7=2,40%	260=89,04%	23=7,88%	2=0,68%	292
2021-2022	11=2,41%	431=95,52%	13=2,85%	1=0,22%	456
2022-2023	8=2,47%	303=93,80%	10=3,09%	2=0,61%	323

(Nguồn: Ban Kế hoạch, Phòng Đào tạo Trường SQCT, SQPB, SQLQ1, SQLQ2, SQCB, SQTT, tháng 3/2023)

Xin cảm ơn đồng chí!